RIVIERE

OBSERVATIONES MEDICAE

1646

Jo: Siluius de p
ffraxino Camens

LAZARI RIVERII CONSILIARII ET MEDICI REGII,

ATQVE

In Monſpelienſi Univerſitate Medicinæ PROFESSORIS,

OBSERVATIONES MEDICÆ & CURATIONES INSIGNES.

Quibus acceſſerunt,

OBSERVATIONES ab aliis communicatæ.

LONDINI,
Typis MILONIS FLESHER. 1646.

GENEROSO, ILLUSTRIQUE VIRO DOMINO D.

FRANCISCO VAUTIER,

OLIM MARIÆ MEDICEÆ Reginæ Christianissimæ Archiatro, nunc Archiatrorum Galliæ Comiti;

LAZARUS RIVERIUS,

Consiliarius, & Medicus Regius, atque in Monspeliensi Universitate Medicinæ Professor, S.

QUANTA, *quámque illustria longa dies attulerit artibus incrementa, vel unius militaris exemplo facilè videre est* (VIR AMPLISSIME.) *Priora olim secula imbelli sagittarum conflictu, aliisque levi-*

oris

oris armaturæ instrumentis prælia exercebant. Posteriora verò tonantem Jovem imitari, & tormentorum fulminibus obvia quæque subruere didicerunt. Sortis non fuit deterioris medicina nostra, quæ à præclaris ingeniis per longam seculorum seriem exculta, tantam adepta est dignitatem; ut Hippocrates, & Galenus, aliique Iatricæ disciplinæ parentes, si hodie reviviscerent, eximiam illius magnitudinem proculdubiò mirarentur; stuperentque eam tam multis posterorum inventis locupletatam, tam certis auctam experimentis, formam penè cum ætate feliciter commutasse. Nondùm tamen exhausta est omnis, nova excogitandi, & præclara inveniendi facultas. Multum egerunt (*inquit Seneca*) qui ante nos fuerunt, sed non peregerunt: multum adhuc restat operæ, multumque restabit; neque ulli nato post mille secula præcidetur occasio aliquid adhuc adjiciendi. *Hinc factum est, ut quicunque in arte nostrâ strenuam navarunt operam, eam suis lucubrationibus exornare conati sint. Vndè adeò magna seculorum decursu librorum moles excrevit; ut jam eâ & opes, & studiosorum ingenia opprimantur: eóque res tandem devenerit, ut multa volumina premere tenebris potiùs, quàm nova promere in lucem, necessarium videatur. Illud inprimis in theorica medicinæ parte verissimum esse comperimus; quæ certis, atque immutabilibus theorematis sancita, eadem prorsus apud omnes autores conspicitur: ut quicunque eorum*

opera

opera perlegere tentaverit, eandem crambem iterùm, atque iterùm recoctam, non ſine tædio eſitare cogatur. Quid igitur illis elucubrandum ſupereſſe poteſt, qui ſtudia ſua arti exornandæ, atque nobilitandæ conſecrarunt? Hoc unum (VIR AMPLISSIME) *ut tum ea, quæ in morbis rariùs contingunt, & ad occultas eorum cauſas introſpiciendas plurimùm faciunt: tum quæ in morborum curationibus attentâ animi contentione & acri judicio excogitata, ſummaque prudentiâ uſurpata, felices exitus habuerūt, velut illuſtria exempla tyronibus imitanda proponant; quibus ſeſe ad inſuetos caſus, qui in medicinâ faciendâ occurrunt, muniant inſtruántque. Harum tamen obſervationum collectionem tali temperamento inſtituendam cenſuerim; ut neque nimiùm ampla, atque diffuſa ſit, quæ planè vulgata, & ſingulis diebus obvenientia excipiat, id enim infinitum eſſet, atque otioſum: neque nimiùm anguſta, quæ ſtupenda tantùm, & inuſitata complectatur; ſed etiamnùm ea quæ aliquid vel in re ipſa, vel in modo rei, vel in circumſtantiis, novum continent. Qui enim hujuſmodi obſervationibus animum adjiciunt, in iis etiam rebus, quæ ab aliis vulgares prorſùs exiſtimantur, multa ſæpè notatu digniſſima inveniunt. Huic ego contemplationis generi ab aliquot annis ſedulam navans operam, hunc obſervationum medicarum, & curationum inſignium faſciculum collegi, quem meo tantùm uſui deſtinaveram. Sed tandem urgenti-*

 bus

bus juniorum medicorum, qui non levem ex iis fructum se percepturos confidunt, precibus adductus, publici eum juris facere decrevi. Et tibi inprimis (VIR AMPLISSIME) devoto animo consecrare, qui eximiâ eruditione, solido judicio, consummatâ experientiâ præditus, de exercitationibus hisce nostris rectum ferre judicium, easque autoritate tuâ contra invidorum calumnias defendere poteris. Etenim postquam Doctoralem Lauream in inclytâ nostrâ Monspeliensi Universitate ante triginta quatuor annos consequutus es, maximo applausu Professorum & Doctorum (horum ego unus in disputationibus tuis opponentis personam agens, expeditam in difficultatibus quibuslibet dissolvendis facilitatem cum cæteris adstantibus miratus sum) tanto animi ardore, tantâ ingenii sagacitate morborum causis introspiciendis, & remediis tum Galenicis, tum Chemicis perscrutandis incubuisti; ut penitissima artis medicæ arcana penetraveris: quorum ope quamplurimos ab aliis medicis conclamatos, ex ipso Orci confinio revocasti. Horum sanè magnitudo meritorum Mariam Mediceam Galliarum Reginam ante viginti annos impulit, ut te Archiatrum suum deligeret. Quod munus adeò sapienter, atque fideliter obiisti, ut vel in ipsis undecim annorum carceris tenebris virtus tua magis eluxerit. Et cum ab aliquot tantùm annis, mutatâ rerum aulicarum facie in pristinam libertatem revocatus fueris, velut sol, cujus in pennis sanitas,

omnium

omnium in te convertisti oculos; morbos quantumvis contumaces remediorum præcipuè Chemicorum efficaciâ, quorum intimam penitissimamque cognitionem longo usu, & propriâ ἐγχειρήσει assequutus es, feliciter superans. Vt tandem inter tot præstantissimos viros, qui in hac civitatum reginâ Medicinam faciunt, dignissimus habitus sis, cujus fidei, doctrinæ, experientiæ Ludovici XIIII. Galliæ & Navarræ Regis salus committeretur: & jam tibi ad Archiatrorum comitivam, hoc est ad supremam artis nostræ dignitatem evecto, nihil ampliùs optandum esse videatur, quàm ut in eâ Nestoreos annos feliciter impleas. Huic meo consilio non parùm momenti attulit humanitas tua incredibilis, quæ me penè ignotum primo accessu tantâ excepit benevolentiâ ut intimam etiam admissionem, & privatam amicitiam ultrò obtulerit; quam ego nullis meis meritis, aut privatis officiis comparare unquam potuissem. Quid enim ego in hac aula peregrinus, extremorum Galliæ finium, & maris Mediterranei accola, homini ad sublime artis Medicæ fastigium evecto, & principum, magnatumque gratiâ illustri, aut dignitatis, aut officii conferre valeam? Ne tamen ingratus omninò videar, cum aliter acceptam gratiam rependere nequeam; hoc saltem exiguo gratitudinis meæ monumento efficere contendo, ut posteritas intelligat, adeò generosè, ac liberaliter concessam amicitiam tuam, pretiosissimi thesauri instar

mihi fuisse charißimam. Hoc igitur observationum medicarum opus tanquam syncerum observantiæ in te meæ τεκμήριον, *humaniter accipito, & me tibi addictißimum totâ vitâ futurum, existimato. Vale, datum Parisiis die septima mensis Aprilis, anno* 1646.

LAZARI

LAZARI RIVERII

CONSILIARII, ET MEDICI REGII, ET IN MONSPELIENSI Universitate, Medicinæ Professoris, observationum Medicarum & curationum insignium

CENTURIA PRIMA.

OBSERVATIO I.

Vrinæ suppressio.

NOBILIS vir D. Antonius Mestre sexagenarius, sanguineo temperamento, & habitu athletico præditus, cum diebus æstivis calidissimis Lutetia Monspelium venisset magnis itineribus, multo potu sese ingurgitaverat, ad sitim extinguendam ab æstu contractam. Tribus verò aut quatuor diebus à reditu suo, incidit in omnimodam urinæ suppressionem, ad cujus curationem vocavit Medicum seniorem, qui variis remediis per triduum, contumacem affectum oppugnavit; clysteri-

clysteribus, fotibus, semicupiis, linimentis, & diureticis assumptis. Ac tandem tertio die, reliquis non conferentibus, catheter in vesicam immissus est, & nihil urinæ profluxit, unde perterritus Medicus, & de ægri salute desperans, alterum sibi adjungi voluit. Vocatus ego in fine tertii à suppressione diei, & prædictorum relationem audiens; Quæro nùm dolorem aliquem in lumbis aut pube æger perciperet, aut aliàs nephriticis affectibus obnoxius fuisset. Ille se nullo dictarum partium dolore affici, neque unquam dolores nephriticos passum esse, aut calculos, arenulasve excrevisse, constanter affirmavit. Quibus omnibus diligenter perpensis, censui hanc urinæ suppressionem à nullo renum aut vesicæ vitio dependere; sed potiùs ab obstructione venarum emulgentium, quam humorum multitudo pepererat, siquidem Galenus lib. 10. meth. cap. 2. duplicem obstructionis causam statuit, humorum scilicet multitudinem, eorumque crassitiem. Ratione multitudinis vasa nimiùm repleta & distenta, non possunt sese contrahere ad expulsionem. Quod manifestè apparet in vesica, quæ à diuturniori urinæ retentione præter modum distenta, difficillimè interdùm urinam excernit, propter contractionis defectum. Huic sententiæ inhærens phlebotomiam proposui larga manu celebrandam, ad solvendam venarum plenitudinem, cui cum acquievisset Medicus ordinarius, extracta fuit sanguinis ℔ j. At vix hora elapsa à venæ sectione, sensit æger profluentem urinam à renibus ad vesicam per ureteres, & se brevi eam redditurum professus est; Ac pauló post matulam petiit, quæ cum unica mictione repleretur, alia vasa fuerunt afferenda, ita ut intra horæ spatium plures urinæ libras excreverit. Sicque omninò liberatus est, neque sumere voluit purgans medicamentum, quod in crastinum ipsi fuerat præscriptum.

OBSER-

OBSERVATIO II.

Mensium suppressio.

MUlier quædam extera sanguineo temperamento donata varios affectus patiebatur à mensium præcipuè suppressione oriundos; quibus cum præsentes Medici multa adhibuissent remedia, & illi contumaces apparerent; petitum est consilium à Medicis Monspeliensibus per literas. In relatione autem hoc inprimis notaverant Medici ordinarii, de quo impensè mirabantur, & sibi rationem reddi postulabant; Quod nimirùm quoties secabatur vena malleoli, menstrua cohiberentur, dum verò ex vena brachii sanguis mittebatur, ea largiùs profluerent: Qui eventus rationi & vulgaribus Medicorum placitis adversari videbantur, quibus sancitum est venarum inferiorum apertione mensium fluxum provocari; è venis autem superioribus apertis, eundem cohiberi. Huic dubitationi responsum fuit à Medicis Monspeliensibus, hos eventus cum ratione & Galeni doctrina maximè congruere. Cum enim illa mulier plethorica esset, ac suppressionem mensium pateretur à nimia sanguinis copia, uteri vasa ita distendente, ut comprimi sufficienter non valerent; attracto sanguine, ad ea vasa per venarum inferiorum apertionem, augebatur obstructio. Quando verò misso sanguine à venis superioribus retractio fiebat à vasis uteri, eorumque plenitudo & distensio minuebatur, tunc illa faciliùs sese contrahebant ad expulsionem naturalem & ordinariam, quæ per uterum solet fieri. Quæ ratio fulciebatur Galeni sententiæ superiori observatione citatæ ex lib.10. meth.cap.2. ubi docet obstructionem fieri non solum à crassitie humorum, sed etiam à multitudine. Ideò monebantur Medici præsentes, ut larga phlebotomia in brachio celebrata plethoram

thoram imminuerent: Postea verò apertis venis inferioribus sanguinem ad inferiora retraherent, præcipuè circa illud tempus, quo priùs laborans purgari consueverat. Quibus addebantur alia remedia menses cohibitos provocantia.

OBSERVATIO III.

Colica Biliosa.

VXor Joannis Daumont Latomi Monspeliensis 30. annos nata, colica biliosa afflicta fuit per octo menses, quorum spatio multis remediis usa est à duobus Medicis seriatim præscriptis, quæ nihil profuerunt. Tandem à me consilium capiens, tribus remediis sequentibus intra quinque dies curata est.

℞ Decocti commun. clyster. ℔ j cassiæ recenter extract. ℥j, hieræ Picræ ℥ß mellis violacei ℥iß butyri recent. ℥ij salis ʒß misce fiat clyster injiciendus hora commoda.

℞ Polypod. querc. recent. Et sem. carthami ana ℥iß Epithymi summitat. thymi siccar. an. p. j. sem. anisi, fœniculi, carui, & cardui bened. ana ʒij, sennæ mundatæ ℥iß turbith gummosi ℥ß cinamomi ʒiß cristallor. tartari ℥ij salis gemmei ℥ß, contundantur omnia, iisque impleatur venter galli veteris eviscerati, deinde coquantur in tribus aquæ partibus, & una vini albi, quousque galli caro ab ossibus separetur, de hoc jusculo capiat ℥vj, vel vij quotidie manè, continuando per septem vel octo dies si opus fuerit.

℞ Conservæ fol. absynt. & capill. veneris ana ℥ß corticis citri saccharo conditi ʒvj, myrobalan. conditam numero 1. confect. alcherm. ʒiij, croci martis aperitivi ʒij, pulv. electarii diarrhodon. abbat. ʒiß, spicæ nardi ʒj, cum syrupo conditura corticis citri fiat opiata, de qua capiat ʒiß singulis diebus horis duabus ante cœnam, super-

ſuperbibendo parùm vini aquâ cichorii multùm diluti.

℞ Radicis Aronis præparatæ, ut docetur in pharmacopœa Quercetani ʒß, radicis Acori vulgaris, & pimpinellæ ana ʒij cinamomi ℈ij ſalis abſynt. ʒß ſacchari roſacei ad pondus omnium, fiat pulvis de quo capiat ℥ij ſingulis diebus, tribus horis poſt cœnam, ſuperbibendo parùm vini, aqua cichorii, ut ſupra diluti.

Cum per quatriduum hiſce remediis uſa eſſet,& colico dolore eodem modo affligeretur, qui ſingulis diebus ſemel aut bis recurrere ſolebat,cum acerbis cruciatibus per duas aut tres horas perſeverantibus; quinta die circa meridiem, dum juſculum purgans operationem ſuam exereret, tanto ventris cruciatu correpta eſt, ut intolerabilis prorsùs videretur, & illa ſe nunquam ſimilem paſſam eſſe referret,qui tamen intra horæ unius ſpatium omninò ceſſavit, & nunquam ampliùs rediit. Atque ita ægra à ſævo iſto morbo prorsùs liberata eſt. Credibile eſt materiam acrem & bilioſam tunicis inteſtinorum, aut peritonæi impactam,diutina mora incraſſatam, à medicamentis attenuatam, & vias reſeratas fuiſſe, per quas materia illa evacuata eſt.

OBSERVATIO IV.

Dolor Iſchiadicus.

IOannes Ranquier bajulus Monſpelienſis magno vigente frigore tibias in aquam per multas horas demerſerat, unde ingens dolor obortus eſt in Iſchio, ad femur & tibiam ſeſe exporrigens; ita ut nullo modo incedere valeret.

Injecto clyſtere, miſſus fuit ſanguis ex brachio ejuſdem lateris. Sequenti die purgatus fuit vehementi cathartico: triduo ſequenti accepit manè ſingulis diebus ſpiritus theriacalis guttas octo cum aqua cardui bened.

Et

Et copiosissimè sudavit, atque ita omnis dolor sublatus est. Spiritus theriacalis sudorifici præparatio in sequentibus centuriis docebitur.

OBSERVATIO V.

Chlorosis cum colico dolore.

ANcilla D. Petri Desfours patroni Monspeliensis maximis laborabat hepatis & lienis obstructionibus, ob quas non poterat scalas ascendere, gravi oppressa lassitudine & anhelitus difficultate. Aderat præterea sitis ingens, mensium suppressio, tensio hypocondriorum, & color fœdus totius corporis. Inprimis verò immaniter cruciabatur doloribus colicis bis aut ter in die recurrentibus. Ad quorum affectuum sublationem sequentia usurpata sunt remedia.

Primùm quia conditio illius longum remediorum usum ferre non poterat, unicam tantum potionem phlegmagogam præscribo, præmissa pridie venæ sectione; eamque post triduum iterari jubeo.

Postea sumpsit quotidie manè spiritus tartari ℈ß cum decocto absynt. vulgaris. A secunda exhibitione, colici dolores prorsùs evanuere: Et continuando per decem dies hujus remedii usum integræ sanitati restituta est.

Pro potu utebatur vino albo ex infusione chalybis parato, quod per aliquod tempus continuandum jussi.

OBSERVATIO VI.

Icterus.

FIlius D. Trousellerii juris utriusque Doctoris in oppido Aymargues dicto degentis, annos natus quatuordecim, ictero tenebatur fœdissimo quo universa cutis aureo colore tincta apparebat. Huic sequentia remedia

cum

cum D. Pachequo Medico Lunellensi celeberrimo præscripsimus.

℞ Fol. sennæ mundat. ℥ß sem. anisi ʒj summitat. absynt. pontici & fol. agrimonii ana m. ß, liguiritiæ rasæ ʒij flor. genistæ & cichorii ana p. ß coquantur ad ℥iij in colat. dissolve rhab. in aqua absynthii cum cinamomo infusi, & expressi ℈iiij, Electarii de succo rosarum ʒij syrupi rosati sollut. ℥j, fiat potio, capiat manè cum regimine.

℞ Rad. rubi tinctorum ℥ß fol. chelidoniæ maris m. j. summitat. centaurei minor. p. j. cinam. ʒß croci ℈ß. infundantur per noctem cum vini albi ℥viij, colaturæ adde sacchari albi ℥ß, capiat manè per quinque dies; Post prædictam potionem. Et post usum hujus remedii reiteretur potio laxans præscripta. His solis remediis perfectè convaluit.

OBSERVATIO VII.

Oculorum rubor pertinax.

ELegans & venusta puella Antoneta De Lovys octodecim annos nata à tribus aut quatuor annis fluxionem patiebatur in oculum sinistrum procumbentem, quâ totus oculus, palpebræ, & partes etiam circumjacentes tumore ac rubore afficiebantur. Unde pulchra illius facies defœdabatur. Autumno præcipuè ingravescebat affectus, & tota hyeme perseverabat, neque venæ sectione aut purgatione ex potionibus & apozematis, aut vesicatoriis, aliisque remediis quamplurimis, quæ frequenter & frustrà usurpata fuerant, sedari potuerat.

Tandem ineunte autumno, quo morbus pari tum ferocia rediit, potentioribus remediis uti visum est, ad fluxionis contumacis radicem extirpandam. Itaque loco apozematis quo antea usa erat, præscribo pilulas aperientes

rientes & diaphoreticas ex salibus tamarisci, absynt. Magisterio tartari, & pulvere diaphoretico, de quibus capiebat duas manè tribus horis ante prandium, & totidem ante cœnam per quatuor dies. Quinto die sumpsit pilularum catholicarum ʒß, quibus optimè purgata est, unde rubor & inflammatio valdè imminui cœperunt. Sumpsit iterum pilulas aperientes per quatuor dies, & quinto pilulis catholicis purgata est fœliciter; Ac paucis postea diebus oculi rubor omninò evanuit, neque ampliùs reversus est. Pilularum catholicarum basis proposita est in praxi medica nostra cap. de Epilepsia.

In hac curatione missus non fuit sanguis, quamvis ægra prædita esset sanguineo temperamento, quia paucis antea diebus detractus fuerat, tum ex brachio, tum ex malleolo. Sed peracta curatione decoctum menses promovens præscriptum fuit, quia illos imminutè patiebatur. Illud autem decoctum tale fuit.

℞ Rad. altheæ & valerianæ ana ℥j rad. fœniculi asparagi, & apii ana ʒvj, folior. betonicæ, pimpinellæ, cetera arthemisiæ, sabinæ ana m. j. bulliant omnia in decocto cicerum rubeorum ad 4.ᵗᵃ v. In colatura dissolve sacchari albi ℥iij, fiat apozema clarificatum & aromatizatum ʒij cinamomi & ℈j croci pro quatuor dosibus matutinis, quas capiat quatuor diebus antequam menses prodeant.

OBSERVATIO VIII.

Dolores venerei.

CLarissimus juvenis D. N. 25. annos natus, togatæ & armatæ militiæ peritus, dolores venereos patiebatur, eosque continuos diu noctuque affligentes à quatuor annis, præcipuè in tibia sinistra, secundum longitudinem illius. Per annum integrum, emplastrum de vigo cum

cum mercurio gestavit in ea parte ex consilio chirurgorum, quibus solis se committebat. Tandem plurium Medicorum consilio, quorum ego unus eram, diætam sudorificam usurpavit per 20. dies, topica multa tibiæ admovit, fomenta nimirùm, suffumigia, unctiones & emplastra: Quæ omnia nihil profuerunt. Me solum passim interpellat, ut aliquid ulteriùs præstem, quod illum ab hoc malo inveteratissimo liberare valeat. Ipsi ut obtemperem antivenereum exhibeo per mensem integrum in pilulas redactum, de quibus capiebat duas, horis matutinis, & totidem pomeridianis, horis tribus ante pastum. Quinto quoque die cùm pilulis catholicis purgabatur, & ita sensim dolor evanuit.

OBSERVATIO IX.

Lues venerea.

CLarissimus vir D.N. 50. annos natus venerea luë ab anno integro infectus, quæ ordinariis remediis non cesserat, duobus prædictis, nempe antivenereo & pilulis catholicis usurpatis per 20. dies probè convaluit.

OBSERVATIO X.

Catharrus cum aliis symptomatis.

NObilis vir Guillelmus Hebrardus D. de Miravaulx 32. annos natus, pituitoso, & melancholico temperamento præditus, contumaci affectu laborabat, multis symptomatis stipato; gravitate totius corporis, interdum ita immani ut se commovere non posset, cum tanta virium imbecillitate, ut ferè animò deficeret. Horis verò pomeridianis, tum etiam vespertinis fluxio tenuis & acris in pulmonem decumbebat, quæ ipsi tussiculam inanem & molestissimam excitabat, unde phthisim

imminentem admodùm verebatur, quod eum mœrore conficiebat, quandoquidem duæ illius ſorores ex eo affectu perierant, & ipſe aliàs ſanguinem ore excreverat. Quod omnium peſſimum erat, nolebat medicos conſulere, quia omnia medicamentorum genera ita horrebat, ut ſtatim ea vomitu rejiceret. Malo tamen indies ingraveſcente, clariſſima illius uxor me accerſendum curat. Audita morbi hiſtoria, multa propono remedia in vulgari uſu recepta, quibus ipſe nolens acquieſcere, polliceor ipſi remedia guſtui gratiſſima, quæ priſtinam ei valetudinem reſtituere valerent. Impetrato ſub hac conditione obſequio, primùm ſequentia juſcula præſcribo.

℞ Rad. bugloſſi & aſparagi ana ℥j. fol. agrimon. pimpinellæ ſcabioſæ & capilli ven. ana M. j. cremoris tartari ʒj, coquantur cum quarta parte galli veteris, & fiat juſculum, quo utatur per ſex dierum ſpatium. His alvus bis aut ter in die ſubducebatur, & æger aliquod inde levamen ſe percipere aſſeruit. Deinde ſequentem pulverem præſcribo.

℞ Salis tamariſci, Magiſterii tartari, & lactis ſulphuris ana ʒj. Miſce fiat pulvis de quo capiat ʒß manè ſingulis diebus cum juſculo prædicto. Hoc remedio per ſex dies uſurpato, ſeptimo purgatus fuit pulvere ſequenti.

℞ Sennæ mundatæ & cremoris tartari ana ℈j diagridii gr. viij, cinamomi gr. iv, pulveris cephalici ſpecifici gr. v. miſce fiat pulvis, quem capiat cum juſculo. Hoc remedio incredibilem humorum pituitoſorum copiam excrevit, non ſolùm per alvum, ſed etiam per os, ſine ullâ tamen moleſtiâ, ut quaſi ſponte ferrentur è ventriculo inſtar albuminum ovorum. E cerebro etiam ad os tanta copia ferebantur, ut vix æger eorum excretioni ſcreando ſufficeret. Urinas etiam multò copioſiores emiſit. Eadem die ita ſublevatus atque exhilaratus eſt; ut ſe curatum profiteretur. Quia tamen totum corpus ingenti humo-

rum

rum copiâ refertum erat; jussi ut per sex dies iterùm prædictum pulverem assumeret, & septimo iterùm purgaretur, quod ille sedulò præstitit; & eodem modo quo antea successit: multò tamen minorem humorum copiam excrevit; quia præcedente purgatione imminuta fuerat. Post secundam purgationem balneum ingreditur ex hordeo, amygdalis, & seminibus frigidis confectum, idque tepidè per biduum manè & serò, ad humectanda viscera calidiora. Post balneum utitur per triduum pulvere prædicto & ultimò purgatus est ut supra; sicque pristinæ sanitati omninò restitutus est.

OBSERVATIO XI.

Cephalæa cum aliis affectibus.

Lectissima virgo Margareta de Varanda doctissimi olim viri D. Davidis Varandæi Jureconsulti celeberrimi, & in Monspeliensi universitate juris utriusque professoris filia, 20. annos nata capitis dolore acerrimo laboravit, cum dextri hypochondrii tensione, ventris doloribus & aliis symptomatis. Multa quotannis usurpabat remedia, potiones, apozemata, pilulas, balnea, vesicatoria, & alia quamplurima; quæ parùm proficiebant. Usu chalybis etiam parùm adjuta est, quamvis hæc omnia ab obstructionibus dependerent, & pravis humoribus in hypochondriis stabulantibus; iisque adustis, vapores acerrimos ad caput demittentibus. Tandem vere ineunte anni 1625. sequentia remedia illi præscripsi:

℞ conservæ fol. absynth. & capill. ven. ana ℥j conservæ rad. enulæ camp. ℥ß, salis tamarisci, magisterii tartari, & pulveris aperientis specifici ana ʒß cum syrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat ʒij singulis diebus manè duabus horis ante pastum.

 Quintò

Quinto quoque die purgabatur pilulis catholicis ad ℈ij, & intra quindecim dies perfectè curata eſt.

OBSERVATIO XII.

Colicus dolor.

SUpra dictæ puellæ frater Stephanus Varandæus 18. annos natus colico dolore acerbiſſimo torquebatur ab aliquot diebus. Ipſum inviſens, ſtatim præſcribo ad immanem dolorem coërcendum, quem vix ſuſtinere poterat, laudani opiatici gr. vj, quibus intra duas horas dolor omninò ſedatus eſt; lautè cœnavit & tota nocte dormivit, qui plures antea inſomnes tranſegerat.

Poſtridie manè ſurrexit & ad conſueta munia ſe contulit, neque ulla purgatione uti voluit, quam ipſi ad ſublationem cauſæ præſcripſeram, dolor tamen non rediit.

OBSERVATIO XIII.

Colicus Dolor.

CLariſſimus vir D. Stephanus Dumoys in curia præſidiali Monſpelienſi conſiliarius regius, colico dolore cruciatus, aliis remediis per biduum fruſtra tentatis aſſumpta ℥ß pilularum catholicarum, optimè purgatus eſt, & eadem die à colico dolore integrè liberatus.

OBSERVATIO XIV.

Cephalæa.

VXor clariſſima D. Guillelmi Dortomanni patroni celeberrimi quam primis nuptiis duxerat, temperamento melancholico donata; cephalæâ graviſſimâ à multis annis tenebatur, quæ illam continuò ferè affligebat, ad illius curationem infinita penè remedia à variis medicis

medicis præscripta fuerant; quibus cum morbus pertinaciter obsisteret, à me etiam remedia postulat, quæ ipsi in hunc modum præscripsi.

℞ Conservæ fol. absynt. capill. ven. & rad. enulæ camp. ana ℥i salis absynt. & tamarisci ana ʒi, cum syrupo capill. ven. fiat, opiata, de qua capiat ʒii singulis diebus manè duabus horis ante pastum.

Quinto quoque die, capiat pilulas catholicas ad ℈ij, his remediis per decem dies usurpatis dolor ille acerbus & chronicus evanuit.

OBSERVATIO XV.

Vomitus in febre Maligna.

EGregius vir Laurentius Boschius pharmacopœus Monspeliensis celeberrimus, febre illa epidemica, quam purpuratam vocant, graviter laborabat, in mense Decembri anni 1622. post Monspelii obsidionem; & inter alia symptomata, hoc in primis molestissimè urgebatur; vomitu nimirùm omnis materiæ potulentæ, simul atque ebibita fuerat; aquam, vinum, julepos, emulsiones, omnia rejiciebat; sola juscula retinebat. Per quatriduum febris sævierat, cum ardore & siti ingenti, quæ potu non poterat sedari. Interiora adeò exsiccabantur, & adurebantur, ut lingua summam nigredinem & ariditatem præ se ferret. Tam grave symptoma hoc levissimo remedio, meo consilio sublatum est.

℞ Salis absynt. ℈i succi Limonum recentis cochlear. 1. mixta fuerunt in ipso cochleari & exhibita. Statim vomitus sedatus est, & ab eo tempore bibit quantum voluit, neque aliquid deinceps vomitu rejecit.

OBSERVATIO XVI.

Febris verminosa.

FIlia Joannis Nivelle in bipertitorum judicum exedra procuratoris, annos nata 12. febre continuâ laborabat, cum alvi fluxu molestissimo, quo materias excernebat colore cineritio infectas, quales apparere solent plerumque in verminosis affectibus.

Præscripti initio fuerunt clysteres detergentes, ex rebus dulcibus parati; tum potus vulgares contra lumbricos, & rhabarbarum pulveratum etiam bis iteratum, ex quibus omnibus nullum levamen obtinuit: imò febris & alvi fluxus in deteriùs vergebant; ut jam de salute puellæ dubitaretur: quando quidem delicatula, & à longo tempore malè affecta erat, ac pallidis coloribus defœdata. Tandem sequentem julepum ipsi præscripsi.

℞ Rad. acetosæ, graminis, & cichorii ana ℥j fol. endiviæ, cichorii, acetosæ, portulacæ, & hyperici ana M.j. scordii & absynt. pontici ana M. ß. flor. 3. cordialium p. j. coquantur in aqua hordei, ad 4ia. V. in colaturâ dissolve syrupi limonum ℥iv, spiritus vitrioli guttas aliquot, ad levem aciditatem; fiat julep pro quatuor dosibus manè & serò sumendis.

Intra illud biduum quo Julepo usa est, febris & alvi fluxus omninò quieverunt; & perfectè curata est. Si quis miretur tam levi remedio sublatum esse hunc affectum; sciat hypericum & scordium mirabili efficacia putredini resistere, & lumbricorum generationem prohibere: nedum jam genitos enecare. Ut etiam istæ herbæ vestibus complicatæ, vermiculorum generationem impediant, vestes laneas præsertim erodentium, qui tineæ & blattæ nominantur: & verè testari possum, me hujusmodi julepis, in infinitis penè puerulis

rulis lumbricis laborantibus, cum fœliciſſimo ſucceſſu uſum eſſe.

OBSERVATIO XVII.

Icterus.

CHirurgiæ ſtudioſus Laroſe nominatus apud D. Thierry Haguenot Chirurgum celeberrimum tunc temporis habitans, qui jam à longo tempore chirurgiæ magiſterium exercet, Ictero laborabat. Ei præſcripſi potionem cholagogam, mox infuſum ictericum obſervatione ſexta deſcriptum per quinque dies, & in fine iterùm potionem cholagogam, unde citò convaluit.

OBSERVATIO XVIII.

Icterus.

FIlius primogenitus D. Demanſe Galliæ quæſtoris generalis, natus erat ex matre febre tertiana laborante, & ipſe in lucem editus quatuor acceſſiones ejuſdem febris paſſus erat; deindè factus eſt ictericus; ita ut totum corpus flaviſſimo colore infectum eſſet, quod magnum parentibus terrorem incutiebat: erat autem tantùm bimeſtris, cum ad illum curandum vocatus ſum. Dubitavi admodùm quid fieri poſſet in tam tenero corpuſculo. Tandem hunc ſyrupum præſcripſi.

℞ Rad. rubiæ tinctorum & chelidoniæ majoris ana ℥ij, fol. chelidoniæ majoris, centaurei minoris, & abſynt. Pontici ana m. ij. cinamomi ʒij, croci ʒß, coquantur in aqua fontis ad ℔ i, in colatura diſſolve ſacchari albi ℔ i, fiat ſyrupus, de quo capiebat exiguum cochlear manè per 20. dies, & perfectè reſtitutus eſt, & nunc etiam benè valet, defuncti parentis ſedem honorificè occupans.

OBSERVATIO XIX.

Pleuritis & synochus febris cum putredine.

DIe decima mensis Junii anni 1630. Gratianopoli D. De Boissuzel ex nobili stirpe oriundus adolescens xx. annos natus, temperamento sanguineo præditus, circa vesperam cœpit tentari dolore lateris sinistri sine febre. Eadem die injectus fuit clyster carminans, & admotus sacculus discutiens parti dolenti. Postridie manè cœpit febricitare, perseverante dolore, qui magis urgebat, cum decumberet in latus oppositum, iteratus fuit clyster & sanguis missus ex brachio sinistro: Julepus exhibitus ex aqua papau rhead, syrupo violac. & sale prunellæ. Fotus emolliens, & carminans lateri admotus: Et posteà unguentum de althea cum oleis calasticis. Sanguis apparuit valdè impurus; pomeridianis horis febris intensior; repetita sanguinis missio, julepus & topica remedia etiam iterata. Die tertia manè iterata sanguinis missio in duabus patinis; quarum una satis erat corrupta, altera verò purior; Julepus & topica continuata. Pro potu ab initio ptisanam sumebat ex hordeo & liquiritia, solisque jusculis vescebatur, iisque interdùm alteratis herbis refrigerantibus. Eadem die post meridiem febris exacerbata est, sanguis detractus ex eodem vulnere ad ℥vi, qui satis laudabilis apparuit. Matutinâ phlebotomiâ dolor lateris omninò desiit, qui nunquam admodum vehemens fuerat, neque tussim, difficultatem spirandi aut sputum cruentum sibi junctum habebat; quod indicabat eum vel ex fluxione leviori, vel ex vaporibus acrioribus, traxisse originem: cum etiam ante febrem apparuisset. Ideò febris primaria fuit ex synochorum genere, à pleuritide minimè dependens. Post ultimam venæ sectionem cum vehementi siti & æstu vexare-

vexaretur, ipſi propino aquæ frigidæ circiter ℔ j cum ſpiritus ſulphuris guttis xx. Statim frigus percepit in toto abdomine, aliquibus ſtragulis contectus eſt, & parùm ſudavit poſt horæ ſpatium. Deindè hauſit juſculum, & poſt horam alteram injectus fuit clyſter; eoque rejecto novus ſudor exortus eſt ita copioſus, ut undique diffluerel; deterſo ſudore, iterùm ſudavit, ſed minùs copiosè, & tota nocte ſatis placidè quievit. Die quarta manè iterùm ſudàvit, & febris magna ex parte ſublata eſt. Ita ut die ſeptima febris expers omninò fuerit, & octava purgatus; nullis àliis remediis opus habuerit. In hac curatione hoc obſervandum à ſpiritu ſulphuris cum aqua exhibito ſudores copioſos fuiſſe provocatos, quod multis experimentis nobis innoteſcit, qui plures tertianas febres curatas vidimus eodem remedio, in ſummo acceſſionis æſtu & urgente ſiti exhibito; undè copioſi ſudores provocabantur, à quibus non ſolum paroxyſmus, ſed etiam totus morbus integrè ſolvebatur. In minori aquæ quantitate, ſpiritus quantitas minuenda eſt ne nimiùm aceſcat.

OBSERVATIO XX.

Febris tertiana.

MAgiſter Berardus Pharmacopœus Gratianopolitanus celeberrimus, quinquagenarius, in menſe Julio anni 1630. laborabat febre tertiana intermittente, ac poſtquam bis purgatus eſſet, biſque phlebotomia celebrata fuiſſet, neque melius haberet, ſumpſit pilulas catholicas noſtras die intermiſſionis, & ſequenti die acceſſio rediit multò remiſſior. Poſteà ante ſequentem paroxyſmum, ſequens potiuncula ei exhibita eſt.

℞ Aquæ cichorii ℥iij ſalis abſynthii ʒß ſpiritus ſulphuris guttas xij, miſce.

Ab

Ab hac potione accessio non rediit, sed per urinas plurimùm fuit evacuatus.

Eodem tempore D. de Manissieu in senatu Gratianopolitano consiliarius regius, annos natus 24. post duas accessiones, unica venæ sectione curatus est absque ullo alio remedio, erat autem sanguis valdè calidus ac biliosus.

OBSERVATIO XXI.

Febris purpurata.

Die 18. mensis Junii anni 1630. Gratianopoli vocatus sum ad D. de Chapoullay apud quæstores generales advocatum regium, febre continuâ laborantem ab octo diebus, in quorum spatio ter ipsi vena secta fuerat, & purgans Medicamentum semel exhibitum ex præscripto Medici ordinarii. Quamprimùm illum invisi, invenio pulsum valdè frequentem & inæqualem, unde suspicor febrem esse malignam, simulque eum detegi jubeo, & totum corpus invenio exanthematis purpureis refertum. Urinæ erant satis laudabiles, & concoctionis rudimenta quædam ostentantes.

Præscripsimus cucurbitulas multas secundum spinæ longitudinem applicandas, tum siccas, tum humidas, epithemata, inunctiones ex oleo scorpionum Matthioli, confectionem de hyacinto in jusculis, & Julepos refrigerantes cum cardiacis. Pro potu utebatur ptisana vulgari, in quam nodulus cornu cervi mergebatur.

Hæc remedia continuavit usque ad undecimum morbi diem, cum tamen omnia in dies ruerent in pejus, ægerque delirio, & convulsionibus correptus fuerit. Dicta die undecima leviter sudavit sine fructu. Delirium cum stupore quodam conjunctum erat; ideò vesicatorium cervici admotum est, & cucurbitulæ continuatæ pari-

lus

bus inferioribus. Loco priorum Juleporum, qui ex radicibus & herbis refrigerantibus & aperientibus erant compositi sequentes præscripti sunt.

℞ Hordei integri p. j. rad. buglossi ℥ij fol. borrag. pimpinellæ, scordii ana m. j. sem. citri & acetosæ ana ℥ß, tamarindorum ℥ij, flor. borrag. buglossi & rosar. rubr. ana p. j, dictamni cretici p. ß. fiat decoctio in aquæ ℔ vij ad tertiæ partis consumptionem, in colatura dissolve sacchari albi ℔ j. fiat Julep. de quo capiat ℥viij, manè & serò. addendo unicuique dosi salis prunellæ ʒj spiritus vitrioli ℈ß.

Pro potu præscripta fuit tinctura rosarum. In jusculis, pulvis ex margaritis, corallio, rasura eboris, cornu cervi & lapide bezoardico. At postremis diebus, instante decimo quarto die, cum omnia in pejus ruerent, loco illius pulveris, substitui bezoardicum minerale purum, cujus ℈j sumebat in singulis jusculis.

Cum verò circa vesperam, febris, delirium & convulsio plurimùm intendi consuevissent; duabus horis ante exacerbationem, hunc pulverem exhibuimus.

℞ Salis prunellæ ʒß bezoardici mineralis ℈j camphoræ. gr. vj, misce capiat cum aquâ cardui benedicti: decimo tertio die exhibitus est hic pulvis, eademque die bezoardicum prædictum sumere inceperat in jusculis, & non rediit ea die exacerbatio, sed melius habuit tota nocte; post mediam noctem idem pulvis iteratus est. Decima quarta die pauló meliùs habuit, attamen sine ulla excretione. Decimâ quintâ eodem modo. Decima sexta cum appareret concoctio in urinis, & toto morbi decursu apparuisset, ac sensim progressa esset, medicamentum catharticum exhibitum est ex sennæ ʒij, rhab. ʒiß in decocto refrigerante infusis, addendo colaturæ mannæ & syrupi rasacei ana ℥j, quo blandè purgatus est. Eadem die pustulæ quam plurimæ animadversæ sunt in-

star

ſtar variolarum ad ſuppurationem tendentes, magno quidem numero circa veſicatorium, tum ſparſæ per dorſum, lumbos & nates. Decimâ ſeptimâ prædictæ puſtulæ majori ex parte ruptæ apparuerunt, & ad exſiccationem tendentes.

Verùm in parte anteriori circa hypochondria & pectus puſtulæ perexiguæ, pellucidæ & diaphanæ, humore ſeroſo refertæ, infinito propemodùm numero prodiere: febris valdè remiſſa; & delirium valdè imminutum. Decima octava ſomnus multus fuit & ferè continuus diu noctuque, uſque ad diem vigeſimum. Purgatus eſt iterum die vigeſima ſecunda, & poſtea febris omninò deſiit; ac paucis poſtmodum diebus perfectè convaluit. Ante duos annos Dominus de Raſtenclieres curatus eſt à febre purpurata periculoſiſſima, hoc præcipuè remedio, quod ſcilicet in unoquoque hauſtu potus ordinarii ex ptiſana vulgari confecti miſcebam ſalis prunellæ ʒi, ſpiritus vitrioli guttas x. ſic enim ſumma linguæ nigrities & ſiccitas cum ingenti ſiti conjuncta, paucis diebus diſcuſſa eſt.

OBSERVATIO XXII.

Febris tertiana.

D. De Chaune ſexagenarius, quæſtor Galliæ generalis, die 18. Junii anni 1630. Gratianopoli laborare cœpit tertianâ febre, & intra 12. dies ſemel purgatus eſt, terque ipſi ſecta fuit vena, nec non julepi exhibiti multotiès, intraque illud tempus à febre liberatus eſt. Hoc verò animadverſione dignum fuit in hoc ægrotante, quod nullum unquam contentum apparuit in urinis; liquor tamen ipſarum in declinatione colore & ſubſtantiâ laudabilis apparebat. Cujus eventus ratio inde fuit deſumpta quod æger nephreticis affectibus diu

diu obnoxius fuerit, quorum ratione urinæ tranſcollari conſueverant.

OBSERVATIO XXIII.

Hæmorrhagia.

IDem D. de Chaune cum per multos dies à prædicta febre immunis permanſiſſet, Hæmorrhagiâ correptus eſt, adeò immodica, ut vires dejiceret. Ad eam autem cohibendam cum multa uſurparentur remedia, hoc unicum profuit, nempè oxycratum per nares frequenter attractum, quo ſtatim cohibitus eſt ſanguinis fluxus. Eoque poſt biduum denuò prorumpente oxycratum denuò ſimili modo uſurpatum confeſtim cohibuit.

OBSERVATIO XXIV.

Febris maligna.

DIe 19. menſis Julii, anni 1630. Gratianopoli, vocatus ſum ad filium Stephani Mercier ſcribendi artem docentis, ſedecim annos natum, febre maligna laborantem, erat autem in quinta die morbi, maculis violaceis conſperſus, cum delirio, alvi fluxu, aliiſque gravibus ſymptomatis. Semel ipſi ſecta fuerat vena, & nulla alia remedia adminiſtrata. Exhibeo ipſi pulveris ſudorifici ℈ii cum camphoræ gr.xii in aquæ cardui benedicti ℥iv, probè tectus copiosè ſudavit, & optimè habuit, delirium ceſſavit, alvi fluxus imminutus eſt. Poſterâ die febris ſatis magna vigebat ſine ullo gravi ſymptomate : ſanguis detractus eſt, & eadem die febris expers omnino fuit.

OBSER-

OBSERVATIO XXV.

Gonorrhœa antiqua.

D. Chevalier civis Gratianopolitanus 30. annos natus & temperamento ſanguineo præditus, Gonorrhœa laborans admodùm inveterata, à me conſilium petit die undecima menſis Julii anni 1630. Ipſi præſcribo primùm purgationem ex mercurii dulcis ℈i cum pilularum cochiarum minorum eadem quantitate, poſtera die venæ ſectionem: Ac deinde bolum ex rhab. pulverat. ʒi cum terebinthinæ ʒiii, quem continuavit per quinque dies, eoque purgabatur ter aut quater in die. Iterum ſumpſit pilulas mercuriales. Et bolum prædictum per alios quinque dies. Ac tandem aquam ſequentem per octo dies.

℞ Menthæ ſiccæ ℥iii ſem. lactucæ, rutæ, agnicaſti ana ℥iiß, dictamni cretici ʒx, ſacchari albi ℔ ii, omnia pulverentur, addendo terebinthinæ venetæ ℥v. Vini albi generoſi ℥xxx, fiat diſtillatio in balneo mar. capiat æger cochlearia duo mane duabus horis ante cibum.

Et his remediis à contumaci illo affectu liberatus eſt.

OBSERVATIO XXVI.

Febris tertiana.

Die 25. Junii anni 1630. Gratianopoli, vocatus ſum ad D. De Poulemies 30. annos natum ordinis Divi Joannis equitem, febre tertianâ laborantem. Erat autem tunc temporis in tertia acceſſione. Priùs tamen quàm tres illæ acceſſiones ordinem cepiſſent, per aliquot dies ſine typo febricitaverat. Præſcripſi ad diem ſequentem qui erat intermiſſionis dies, calomelanos Turqueti ℈i, diagridii gr. v. in forma pilularum, quibus valdè

valdè purgatus est, & circa vesperam appetentiam ciborum percipere cœpit, qua priùs destitutus fuerat. Die verò accessionis sumpsit ante paroxysmum julepum sequentem.

℞ Aquæ cichorii ℥iii salis absynt. ʒß spiritus sulphuris ℈i, fiat julep. quem hausit duabus horis ante paroxysmum, & corpore probè contecto sudavit copiosissimè, sicque à febre liber evasit.

OBSERVATIO XXVII.

Febris tertiana.

DIe 30. mensis Junii anni 1630. vocatus sum Gratianopoli ad Domini de Semiane quæstoris generalis uxorem febre tertiana laborantem. Passa erat antea novem paroxysmos, & à quodam Medico Regio quinquies ei secta fuerat vena, nec non Medicamentum exhibitum ex sennæ, & cassiæ infusione paratum : paroxysmi tamen ingravescebant, in iisque unum præcipuè symptoma eam graviter urgebat, nempè capitis dolor acerbissimus, pungens & lancinans dimidiam tantùm capitis partem hemicraniæ instar occupans. Statim judicavi hunc dolorem procedere à vaporibus acribus ex materia quadam biliosa in ventriculo aut partibus vicinis stagnante, elevatis : ideoque præscripsi purgans medicamentum ex aquæ benedictæ ℥i cum infusione ℥ß foliorum sennæ paratum ; quo per inferiora quater purgata est, & bis per superiora, vomituque rejecit prima vice circiter ℔ i bilis porraceæ ; secunda verò parem quantitatem bilis æruginosæ, & sequenti accessione à dolore capitis omninò fuit libera, tum post julepos aperientes temperatos & purgationem iteratam ex senna, rhab. & catholicone omninò convaluit.

OBSERVATIO XXVIII.

Lumbrici.

FIliolus Magiſtri Imberti mercatoris Gratianopolitani tres circiter annos natus, per multos dies vexatus eſt alvi fluxu; & nauſeâ ferè perpetuâ, cum febre acutiſſima, quæ à lumbricis in ventriculo & inteſtinis contentis, exoriri videbantur, varia remedia fruſtra tentata fuerant; & cum jam omnia eſſent deſperata, ægerq; in ſummo vitæ periculo verſaretur, ipſi exhibui calomelanos Turqueti gr. xii, ſtatim ceſſavit nauſea, & totâ ferè die dormivit; at noctu vomitus & alvi fluxus multò graviores excitati ſunt. In excrementis inveniebantur fruſtula vermium putrefacta in maxima copia, manè dormivit, & tota die ſequenti, neque amplius vomuit, & intra 24. horas febris expers apparuit, atque ita curatus, ut aliis remediis non indiguerit.

OBSERVATIO XXIX.

Febris maligna.

D. de Beauboys Juvenis Aulicus in principio menſis Julii anni 1630. laborabat Gratianopoli febre maligna cum exanthematis. Vocatus ſum ad eum die morbi nona: octies ei ſanguis miſſus fuerat, & reliqua remedia abnuebat, gravis urgebat diarrhœa, & interdum delirabat. Die decima, febris & alvi fluxus intenſior, pulſus intermittens, in lecto excrementa deponebat. Undecima omnia eadem. Duodecima, in pejus ruit. Decima tertia, moribundus videbatur & in agone verſari. Admoveri jubeo veſicatorium cervici, & propino manè pulveris diaphoretici ℈ii, camphoræ gr. xii. cum aqua cardui bened. & tectus manſit per duas horas;

non

non sudavit. Vesperi eadem potio iterata est, & probè tectus copiosè sudavit, multò melius habuit, per totum illius diei decursum sumpsit in singulis jusculis bezoardici mineralis ℈i. Paucis postea diebus omninò convaluit. Cessante febre parotis oborta est valdè dolorifica, quæ per resolutionem discussa est.

OBSERVATIO XXX.

Dolor Nephriticus.

Die tertia mensis Julii anni 1630. Petrus Berardus Pharmacopœus Gratianopolitanus celeberrimus, quinquagenarius, correptus est dolore nephritico vehementissimo, statimque sibi injici curavit duos clysteres consequenter valdè laxantes, ex confectione hamec & diapruno solutivo cum terebinthina: iisque nihil conferentibus me vocari jussit; tertium clysterem præscribo, emollientem, & carminantem cum diaphœnici & diapruni solutivi, singulorum ℥ß & aquæ benedictæ ℥iv. hoc Enemate multum evacuatus est, dolorque omninò sublatus. Sentiebat enim æger materias ex lumbis totoque abdomine sibi avelli, sine ulla tamen molestia. Eodem tempore fomenta ex priori decocto admovebantur.

OBSERVATIO XXXI.

Dolores arthritici.

Die octava mensis Julii anni 1630. vocatus sum à magistro Perdreau, eminentissimi Cardinalis Richelii, pharmacopœo, Gratianopoli decumbente ex doloribus articulorum, qui pedes & brachia, aliasque partes affligebant, cum tumore, inflammatione, & febricula. A viginti diebus hoc affectu laborabat, eique novies

proprió nutu secta fuerat vena, sanguisque multo sero abundans detractus : aliquoties etiam purgatus fuerat. Meo autem jussu illi exhibetur pulvis in jusculo ex calomelanos Turqueti ℈i, diagridii gr. viij. garyophillo num. 1. blandè & copiosè purgatus est, ac multò melius habuit. Deindè sumpsit manè & seró julepum refrigerantem, in cujus dosi matutina infundebantur sennæ ʒiij cum seminis coriandri ʒß frigidè per biduum. postea sumpsit eundem pulverem, pari successu & integrè curatus est.

OBSERVATIO XXXII.

Hystericus affectus.

IN mense Octobri anni 1631. uxor D. Dalmeras in suprema subsidiorum curia consiliarii regii, hysterico affectu laborabat cum vomitu & alvi fluxu, summaq; viriũ dejectione, ut moribunda videretur. Post multa remedia usurpata, nempè fomenta roborantia ventriculo admota, pullos cordi applicitos, & Epithemata eidem parti apposita, cucurbitulas femoribus & pubi affixas, clysterem ex jusculo & theriaca injectum ; tum aquam cinamomi exhibitam, sumpsit tandem sequentem potionem quæ mirum in modum ipsi profuit.

℞ Aquarum artemisiæ, rosar. & florum arantiorum ana ℥i, aquæ cinamomi ʒiij, confectionis de hyacintho ʒi, pulveris electarii diamargariti frigidi ℈ß, croci gr. iv. fiat potio.

Assumpta hac potione non ampliùs vomuit, & optimè habuit per duos dies, postea iterum affectus rediit, & per intervalla repetiit. At quoties dicta potio usurpabatur, omnia symptomata cessabant.

OBSER-

OBSERVATIO XXXIII.

Diarrhœa.

VIR quidam robuſtus & bilioſo temperamento prædítus, æſtate media, correptus eſt diarrhœa bilioſa valdè urgente, cum ſiti intenſiſſima: vocatus ad eum, præſcripſi ſal. prunellæ in potu ordinario, tum etiam in julepis ex aqua lactucæ & portulacæ paratis, ter in die ſumendis, & intra 24. horas convaluit.

OBSERVATIO XXXIV.

Obſtructio hepatis & lienis.

QUidam ſtudioſus Polonus ex intempeſtivis lucubrationibus incidit in graviſſimas obſtructiones Hepatis & Lienis, quæ eum ad extremam maciem perduxerunt, cùm anteà eſſet εὐσαρκὸς & bono habitu præditus: poſtquam autem potionibus purgantibus, apozematis aperientibus, aliiſque remediis uſus eſſet, quæ parùm contulerant, pilulæ ſequentes à me præſcriptæ ſunt, quarum uſu intra menſem reſtitutus eſt.

℞ Aloës optimæ, & gummi ammoniaci in aceto ſoluti & per ſetaceum trajecti, atque iterum inſpiſſati ana ʒiij, ſennæ mundatæ & myrrhæ electæ ana ʒiß, croci ℈ß; cum oxymelite ſcillitico, fiat maſſa pilularum de qua capiat ℈ij alternis diebus, duabus horis ante prandium.

OBSERVATIO XXXV.

Phthiſis incipiens.

CLariſſima & pulcherrima mulier vidua D. de Ribes Sommedrienſis, 25. annos nata, fluxione tenui & acri in pectus delabente graviter afficiebatur, cum tuſſi

ſicca, ferè perpetua, macie, febre lenta, & genarum rubore, quæ vitia per contagium contraxerat ex marito ſuo, qui ante duos menſes phthiſicus perierat, ita ut illa ad eundem morbum ruere videretur.

Dia decima quinta menſis Maii anni 1629. ei præſcripſi potionem purgantem ex ſenna, rhab. manna & ſyrupo roſaceo, cum decocto pectorali. Poſtera die venæ ſectionem: deinde juſcula pectoralia & refrigerantia per 12. dies, & in quarto quolibet juſculo ſenna coquebatur ad ℥ß. Poſt juſcula, balneum ex decocto hordei & amigdalarum dulcium. Interim noctu ſumebat cochlear unum ſyrupi fluxionem & tuſſim cohibentis ex ſyrupo violaceo, jujubino, de roſis ſiccis & de papavere, partibus æqualibus, compoſiti.

Hiſce remediis perfectè convaluit, neque opus fuit cauſtico, & lacte aſinino, quæ ipſi præſcripta fuerant. Nihilominus ſuaſi ut bis in anno purgationem renovaret.

OBSERVATIO XXXVI.

Gonorrhœa antiqua.

D. Q. juris utriuſque doctor ab octo menſibus gonorrhœa laborans à me conſilium petiit. Illi primùm ſequentem bolum præſcripſi.

℞ Terebinthinæ venet. ʒiii, rhab. pulv. ʒi, fiat bolus quem capiat per quinque dies. ab hoc remedio benè habuit, ſed poſt aliquot dies fluxus reverſus eſt. Poſteà uſus eſt aquâ ad gonorrhœam, Quercetani in illius pharmacopœa deſcripta, prima exhibitione omninò ſedatus eſt fluxus & ideò per tres aut quatuor dies tantùm illius uſum continuavit, neque amplius rediit affectus.

OBSER-

OBSERVATIO XXXVII.

Dolor capitis lethalis:

DIe ſextâ menſis Aprilis anni 1629. cum eſſem Lodovæ, inviſi filiam Franciſci Fezon mercatoris, ſeptem annos natam, quæ à duobus menſibus affligebatur graviſſimo capitis dolore circa frontem, & ſupercilia, qui ſingulis propemodùm horis recurrebat, ita acutus, ut illa ſibi cultro caput aperiri frequenter poſtularet. Jam verò à duabus diebus inciderat ter aut quater in paroxyſmos epilepticos cum ſpuma in ore. A medico ordinario præſcripta fuerant multa remedia, præſertim purgationes per apozemata, cucurbitulæ & veſicatorium cervici, ſed omnia fruſtra. Cum eſſemus de hoc caſu conſilium inituri, relatum nobis fuit eam novo paroxyſmo fuiſſe è vivis ereptam, & poſt mortem putris aliquid per nares effluxiſſe. Inde conjiciendum fuit in cerebro abſceſſum latitare, ſed eo aperto nihil inventum fuit, præter ſeroſum humorem in cerebri ſubſtantiam & ventriculos effuſum.

Hic caſus mihi in memoriam revocavit hiſtoriam cujuſdam virginis, quæ cum ſimili dolore per multos menſes cruciata fuiſſet, & multa remedia fruſtra tentaſſet, à quodam Chirurgo totum caput deraſo capillitio, veſicatorio contectum eſt, inſtar cucuphæ, & veſiculis excitatis magna ſeroſi humoris copia effluxit, & ita liberata eſt, quod remedium huic etiam prodeſſe potuiſſet.

OBSERVATIO XXXVIII.

Vteri scirrhus.

DIe 26. mensis Decembris anni 1630. uxor D. Dugast Biterrensis 20. annos nata Monspelium venit, ut affectus, quo premebatur, curationi incumberet. Erat autem tumor scirrhosus corpus uteri occupans,& à quinque mensibus exortus, cum filium primogenitum peperisset,& aëri frigido incautè sese exposuisset ; unde lochiorum reliquiæ suppressæ sunt, & in uteri corpore retentæ, ubi tumorem effecerunt , qui tractu temporis scirrhosam duritiam contraxit. Dolores interdum pungitivos in parte sentiebat, unde suspicio erat ne tumor ille ad canceri naturam quodammodo accederet. Sequentia remedia illi à me præscripta sunt.

℞ Catholic. duplic. ℥ß hieræ picræ & diaphœnici ana ʒiß rhab.pulverat. ʒi, cum saccharo,fiat bolus quem capiat manè cum regimine, sequenti die aperiatur vena basilica cubiti dextri, mittantur sanguinis ℥viij.

℞ Radic. asparagi brusci, petroselini & bryonia ana ℥i,cortic. rad. capparum & mediani tamarisci ana ℥ß fol. agrimon ; ceterach, capill. ven. artemisiæ, matricariæ ana m. i. sennæ mundatæ & polypod. querc. ana ℥i Epithymi ℥ß agarici recenter trochiscati ʒii zinzib. & gariophillor. ana ℈ii, coquantur ad ℔ i, in colatura dissolve syrupi de cichorio compositi cum rheo ℥iii, fiat apozema pro tribus dosibus matutinis.

℞ Rad. alth. & liliorum ana ℥ii rad. bryoniæ & cucumeris agrestis ana ℥i fol. malv. & violar.ana m.ii. fol. artemisiæ, nepethæ ana m. i. ficuum pinguium par. xii. sem. lini & fænugr. ana ℥i, flor. chamomil. & mellioti ana p. ii. fiat omnium decoctio in tribus partibus aquæ, & una vini albi sub finem additi, quâ fo-

veatur

veatur pars affecta manè & ſerò.

℞ Butyri recentis & axungiæ porci ana ℥iß pinguedinis gallinæ, anſeris, & anatis ana ℥i, olei amygdalarum dulc. & liliorum ana ℥ii mucilaginis ſem. fænugr. extractæ cum vino albo ʒvi, gummi ammoniaci in aceto ſoluti ʒiii, croci ʒß ceræ q.ſ. fiat, unguentum applicandum poſt fotum.

℞ Maſſæ emplaſtri de meliloto & de mucilaginibus ana ℥i gummi ammoniaci in aceto ſoluti & trajecti, & iterùm inſpiſſati ℥ß, cum oleo liliorum fiat emplaſtrum ſuper alutam debitæ magnitudinis & figuræ, applicandum eidem parti poſt inunctionem, & quinto quoque die renovandum.

℞ Aloês optimæ ℥ß gummi ammoniaci in aceto ſoluti, & iterum inſpiſſati ʒii, bdellii & myrrhæ ana ʒi, ſennæ mundatæ & agarici recenter trochiſcati ana ʒii, fæculæ bryoniæ ʒi, cum oxymelite ſcillitico fiat maſſa pilularum, de qua capiat ʒß ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum, continuando per xv. dies.

Cum horum remediorum uſum aggreſſa eſſet, frigus intenſiſſimum adveniens eorum continuationem impedivit, & illa in patriam rediit; eique diſcedenti præſcripſimus, ut verno tempore prædictorum remediorum uſum repeteret, eaque, diu continuaret, quibus addidimus ſemicupium frequens, cataplaſma emolliens, & bochetum rad. chinæ pro potu ordinario. Quibus per tres menſes continuatis, præcipuè fomentis, unguentis & emplaſtris cum bocheto prædicto, perfectè convaluit. Et menſtrua purgatio, quæ per octo menſes ſuppreſſa fuerat, iterùm apparuit, naturalem ordinem ſervavit, ab eoque tempore alios liberos peperit.

OBSERVATIO XXXIX.

Febris quartana.

ELegans puella filia D. Desplans in suprema subsidiorum curia consiliarii regii quatuordecim annos nata, in mense Novembri, anni 1630. laborabat quartana duplici à duobus mensibus. Ipsi præscribo infusionem ℨj sennæ factam in aqua mea febrifuga singulis diebus sumendam, & quarta exhibitione, febris omninò sublata est, & deinceps optimè habuit.

OBSERVATIO XL.

Altera quartana.

D. Varandæus canonicus annos natus 36. febre quartana laborans in mense Decembri anni 1630. prædicto remedio usus est quotidie, & septima exhibitione curatus est.

OBSERVATIO XLI.

Mammarum inflammatio.

CIrca initium mensis Januarii anni 1631. amplissimi viri D. de Rocemore in curia computorum & subsidiorum protopræsidis uxor puerpera, laborare cœpit inflammatione mammæ dextræ ob ictum in illam partem inflictum. In ea autem continebatur lac, quod non poterat exsugi. Facta fuit embrocatio prima die ex duabus partibus olei rosati completi & una omphacini. Secunda die & sequentibus continuata illa embrocatio parti tantùm dolenti, & toti mammæ admotum est bis in die unguentum de althæa, & sine alio remedio intra paucos dies curata est. Affixæ fuerunt cucurbitulæ

turbitulæ scapulis, neque secta fuit vena, cum statim viderim affectum resolutione discuti.

OBSERVATIO XLII.

Febris maligna.

IN mense Aprili anni 1631. juvenis mulier vidua Montaudi civis Monspeliensis febre maligna laborabat cum exanthematis, eique vulgaria remedia administrata fuerant usque ad octavam morbi diem, in qua vocatus fui, & ægrotantem inveni in summa virium imbecillitate versantem, cum siti ingenti, linguæ siccitate ac nigritie, tum lentoribus nigris, dentibus adhærentibus. Præter cardiaca varia, præscripsi julepos valdè refrigerantes cum sale prunellæ & spiritu vitrioli. Et in ptisana sumebat pro potu ordinario sal. prunellæ & spiritum vitrioli. Admovebantur fotus refrigerantes & humectantes pectori & hypochondriis; & intra biduum sitis & ardor evanuit. Ac postmodum purgatione aliisque levioribus remediis intra paucos dies convaluit.

OBSERVATIO XLIII.

Febris maligna cum Parotidibus.

ANno 1623. post Monspelii obsidionem grassata est per plures menses febris admodùm maligna, ex qua media ferè pars ægrotantium interibat. Peculiariter verò quibuscunque parotides superveniebant (quod circa nonum, vel undecimum morbi diem solebat contingere) omnes interibant. Cum autem plures hujusmodi vidissem, neque ullis alexipharmacis liberare potuissem, cogitare cœpi ideò censeri lethales

parotides,

parotides, quod pars illa non ſit capax recipere totam materiam morbificam, quæ intùs manens interimit, & ſupplendum eſſe naturæ opus. Ac quanquam ægrotantes pulſum haberent parvum & frequentiſſimum, ac penè formicantem, ut in agone mortis verſari viderentur, quæ etiam brevi ſuccedere ſolebat: attamen hanc Cornelii Celſi ſententiam animo revolvens, multa ſcilicet in præcipiti periculo rectè fieri, quæ aliàs eſſent ommittenda, & ſatiùs eſſe anceps remedium in uno aut altero experiri, quàm tot ægros certo exitio relinquere; ſanguinis miſſionem præſcripſi partitis vicibus propter virium imbecillitatem bis aut ter eadem die, & ſequenti die purgationem. Quâ via omnes quibus hæc remedia adminiſtrata ſunt, fœliciter evaſerunt, neque ullus deinceps interiit. Primi ægroti hac methodo curati hiſtoria fusè deſcripta reperitur capite primo ſect. 3. methodi noſtræ curandarum febrium.

OBSERVATIO XLIV.

Colica ventriculi.

IN menſe Aprili anni 1631. uxor D. Guillelmi Dortomanni Patroni Monſpelienſis celeberrimi, ſubitò correpta eſt doloribus vehementiſſimis, ventriculi & lienis regionem occupantibus, qui neque fomentis, neque purgatione ſedari potuerunt: ſed phlebotomia celebrata, ſatis larga manu è brachio ſiniſtro ſtatim evanuerunt.

OBSERVATIO XLV.

Vomitus ſanguinis.

PAulus Hilarius mercator Nemauſenſis vomitu ſanguinis, eoque copioſo afflictus fuerat quatuor aut quinquies intra ſex ſeptimanas, ad cujus cohibitionem multa

multa præstita fuerant à medicis ordinariis. Tandem symptomate redeunte & diutiùs perseverante, ut æger in maximo vitæ discrimine versari videretur, ad eum vocatus sum die 28. mensis Maii anni 1631. homo erat quinquagenarius, temperamento biliosus, & in actionibus promptissimus, quíve anno præterito consulatum exercens, maximis laboribus, tum animi, tum corporis sese exagitaverat, unde bilis proventus major, quæ exustione ad atræ bilis naturam accedebat, & magnam sanguini commotionem præbens, ejusdem foras eductionem produxerat, cui rei maximè conferre videbatur ejusdem humoris acrimonia venis reserandis aptissima; tum maxima sanguinis tenuitas à seri multa copia eidem permixta. Censui hunc sanguinem per anastomosim effluere, quando quidem eum maxima copia evomuerat in thrombos concretum; attamen per dilucida intervalla nihil emittebat, itaut per mensem integrum à primo insultu nihil sanguinis excreverit. adde quod non solùm per vomitum, sed etiam per secessum sanguinem fundebat. imò verò primus paroxysmus ab excretione sanguinis per alvum inchoatus est, quod ostendit venas mezaraicas ad intestina desinentes per anastomosim fuisse apertas.

Die prædicta qua eum invisi, sanguinis eruptio à 24. horis cohibita fuerat, ea tamen denuò imminere videbatur, ut facilè apparebat ex inquietudine, siti, cardialgia, æstu præcordiorum, capitis pulsatione & febre, ideò cum jam advesperasceret, julepus tantùm exhibitus est ex aquis plantaginis & portulacæ cum sale prunellæ, tota nocte non dormivit valdè anxius & inquietus.

Die 29. mensis Maii horis matutinis missus fuit sanguis ex brachio sinistro ad ℥iv tantùm, quia æger cardialgiâ ita afficiebatur, cum tantâ virium dejectione, ut

se

ſe brevi expiraturum putaret. Sanguis fuit valdè rubicundus, & totus penè in ſerum converſus, à phlebotomia robuſtior factus eſt,& meliùs habuit, tum urinæ,quæ antea prorſus aqueæ fuerant, coloratiores evaſerunt. Injecto poſt meridiem clyſtere detergente, ſanguis denuò miſſus eſt ad ℥vij priori perſimilis, unde æger meliùs habuit. Julepi prædicti fuerunt iterati, pro potu utebatur aqua ferrata cum ſyrupo cydoniorum, & ſpiritu vitrioli. In juſculis, hordeatis, & panatellis pulvis aſtringens immiſcebatur, tum etiam præſcripta eſt opiata roborans & aſtringens ſumenda ſemel in die circa veſperam, Hypochondriis fotus admovebatur ex decocto portulacæ, & plantaginis, aliorumque in oxycrato coctorum, unguentum etiam refrigerans & aſtringens iiſdem partibus. Juſcula cum aqua ferrata parabantur. Nocte inſequente ſatis dormivit, ſed cum inſomniis turbulentis.

Die 30. ejuſdem menſis, urinæ coloratiores, habentes eneorema tenue, pulſus meliores, ſupererat tantùm ſitis & pulſatio in capite. Mane exhibitum eſt medicamentum ex rhab.pulv.ʒj & tripheræ perſicæ ʒij,quo quater aut quinquies dejecit bilioſa & ſeroſa multa, unde melius habuit, & urinæ meliores, tota nocte dormivit.

Die ultima ejuſdem menſis manè bene habebat, ſed urinæ eneorematis expertes, ſitis permanebat, & pulſatio in capite, propinatus eſt julepus refrigerans & aſtringens ex decocto paratus. Urinæ ſenſim pallidiores evadebant,eneorematis expertes, ſitis augebatur, non obſtante potu acido. Circa veſperam, febris aucta eſt, æger valdè inquietus, & ſitibundus, tum ſe æſtum maximum in ventriculo percipere querebatur. Indè metus ingens mihi incuſſus eſt redeuntis denuò ſanguineæ vomitionis, cujus cauſa videbatur eſſe tranſlatio bilis ad il-

las

las partes, unde urinæ pallidiores. Causam procatharticam hujus recursus esse censui, vel jusculorum nimis coctorum crebriorem exhibitionem, vel fotuum ab imperito pharmacopœi famulo nimis calidè admotionem, cum subfrigidè admoveri debuissent. Hujus rei indicio fuit, quod æger retulerit se à prima fotuum admotione caliditatem in hypochondriis percepisse. Ut igitur symptoma imminens præcaverem, missionem sanguinis præscripsi è cubito sinistro ad ℥viij, qui cum impetu effluxit. Eodem tempore epithemata ex oxycrato hypochondriis subfrigidè admota, frictiones, & ligaturæ celebratæ, clyster injectus, & julepus exhibitus ex aqua portulacæ, & papaveris rheados, cum syrupo ejusdem papaveris rheados, & sale prunellæ. Quibus remediis intra duas horas liberatus est ab illo æstu, & siti. Noctis reliquum cum somno permodico peregit, manente perpetua capitis pulsatione.

Die prima Junii urinæ benè coloratæ, cum eneoremate apparuerunt, exhibita est potio ex decocto foliorum cichorii, acetosæ, & portulacæ, cum tamarindorum ℥ß, addendo syrupi granatorum ℥i rhabarbari pulverari ℈i, bis purgatus est horis matutinis, & serosi humoris copiam excrevit. post secundam sedem vomitu correptus est cum valido conatu, ac jusculum paulò ante assumptum rejecit cum pituita, nihil verò sanguinis, pomeridianis horis bis aut ter dejecit biliosa & spumosa, noctu mediocriter dormivit.

Die secunda Junii manè parùm turbatus apparebat in discursu, ut verba rectè pronuntiare non posset, nec sensa commodè expromere, quod tamen ipse percipiebat, dicebatque se non habere mentem liberam. Pulsatio in capite continuò perseverabat, sumpsit prædictum medicamentum ex tamarindorum ℥ß & rhabarbari ℈i. Cum autem dicta mentis conturbatio perseve-

perſeveraret, cucurbitulæ duæ admotæ ſunt ſcapulis, cum ſcarificatione, quibus ſanguis valdè ſeroſus eductus eſt; & frontale commune admotum. Intra unam horam leve illud delirium omninò ceſſavit, in diei decurſu quater, aut quinquies alvus ſoluta eſt cum euphoria, nocte placidè dormivit, & inde multò meliùs habuit.

Die 3. Junii ſe optimè habere profeſſus eſt, & capitis pulſationem eſſe valdè imminutam. Sumpſit iterùm prædictum medicamentum, quo purgatus eſt ut ſupra. Admovebantur quotidie epithemata cordi, & fomenta hypochondriis ex oxycrato, tum ſumebat veſperi opiatam prædictam.

Die 4. Junii æger in eodem ſtatu conſiſtebat, ſumpſit manè opiatam prædictam, atque iterùm veſperi, & poſt meridiem ſyrupum corallorum: ſed quia in liene inſignis durities apparebat, admotus eſt fotus emolliens, & aperiens, tum etiam unguentum iiſdem viribus præditum.

Die 5. ſumpſit manè decoctum galli veteris cum herbis temperatis aperientibus, radice chinæ, & cremore tartari, admotum eſt cauſticum tibiæ ſiniſtræ, fotus & inunctio lienis continuata. Jam remedia ſanguinem cohibentia ſenſim omittebantur, & ad ea tranſibamus, quæ lienis obſtructioni, & humori melancholico magis erant idonea. tum cœpit uti ſolidis alimentis cum tantillo vini craſſioris, cùm à febre immunis eſſet, alvi excrementa, & urinæ melius concoctæ, ſomnus ferè aſſiduus. tumor in liene ſatis inſignis apparebat: ideò præſcriptum eſt decoctum galli prædictum ad 12. dies, addendo tertio quoque die ſennæ ℥ii. & continuatio fotus & linimenti emollientis & aperientis per idē ſpatium & poſt 12. illos dies balneum, deinde aquas Meynenſes cum iteratione balnei ſemel in ſeptimana. Ac demum ſyrupum magiſtralem ex ſuccis, cum opiata deobſtruente.

Die

Die 6. Junii sumpsit jusculum cum sennæ ℥ii, eoque ritè purgatus est.

Die 7. discessi; & usu prædictorum remediorum, præcipuè syrupi magistralis longo tempore continuati, probè convaluit.

OBSERVATIO XLVI.

Fluor uterinus.

Illustris quædam religiosa propter hepatis & renum calidam intemperiem initio mensis Augusti anni 1630. correpta est fluore albo admodum copioso & molesto, à quo præposterè curata à chirurgo, qui vehementia purgantia ei exhibuerat, affectus ad sequentem hyemem productus est, nec tunc temporis cessavit, sed tantùm imminutus est, & ægra pallida & decolor permansit. Vere autem insequente affectus paulatim in deterius vergebat, usque ad æstatis initium, quo tempore inappetentia & febricula laborabat, quibus interdum tussis accedebat, ut metus esset ne in tabem incideret.

Ei primùm præscripsi leve catharticum ex senna & rhab. postea phlebotomiam. Ac consequenter ptisanam laxantem per quatuor dies. Postea balneum tepidum ad hepatis & renum ardorem temperandum, per biduum sequens.

A balneo correpta est alvi fluxu, à quo benè habere videbatur primis diebus, posteà tamen ab eo vires infirmiores evadebant, febris interdum aderat, & ventriculus inappetentiâ laborabat. Jussi ut per quinque vel sex dies sumeret manè rhab. pulv. ℈j cum syrupo de absynt. pontico ad boli formam redactum, hora una ante prandium. Prima die alvus multum & frequenter dejecit; Secunda, alvi fluxus omninò cohibitus, & reli-

quis

quis ventriculus valdè confirmatus, febricula disparuit, meliùs colorata in dies apparebat, sed inappetentia perseverabat. Jussi ut rhabarbari usum continuaret adhuc per 12. dies, sed non ampliùs cum syrupo, sed cum terebinthinæ ʒi in bolum redactum, ad fluorem uteri melius compescendum. Et sic ab omnibus prædictis affectibus liberata est.

OBSERVATIO XLVII.

Febris continua & maligna.

Die ultimâ mensis Januarii anni 1629. Reverendissimus Episcopus Nemausensis, annum agens quinquagesimum laborare cœpit febre maligna, quæ singulis diebus exacerbationes habebat ab hora undecima matutina, ad sextam pomeridianam, nauseam & singultum per intervalla patiebatur; urinæ rubræ, & turbidæ, excrementa alvi liquida, biliosa; & pauca, vigiliæ perpetuæ usque ad septimam diem. Cum in villula quadam propè castra regia ægrotare cœpisset, statim sese contulit Bellilocam, ubi secunda die morbi à duobus medicis sanguinis missio fuit celebrata, eductusque sanguis valdè corruptus, idque præmisso clystere.

Tertia die fuit iterata venæ sectio, & sanguis priori similis eductus. Interim julepi refrigerantes & venenatam qualitatem oppugnantes fuerunt usurpati. Eadem die sudor apparuit levis sine præcedente rigore, aut horrore, sed nausea ante sudorem vehementiùs urgebat. Quarta, quinta & sexta similis sudor rediit sine ulla febris remissione.

Circa finem quintæ, stillæ sanguinis ex naribus prodierunt. Ego verò ad illum vocatus sum die sexta, in qua febris vehemens apparuit, cum pulsu magno & frequenti, siti, jactatione & aliis symptomatis. Eadem

dem die ſanguinis miſſio iterata eſt ad ℥viii.

Circa initium ſeptimi, rigore correptus eſt per horam integram, hunc ſequuta eſt nauſea ſatis gravis per horam alteram, tandem ſudor copiosè erupit, tota ferè die perſeverans, ut ſepties lintea mutanda fuerint. A ſudore febris omninò ſedata; & urinæ quæ antea rubræ & craſſæ fuerant, luteæ & laudabiles evaſerunt.

Die octava & nona, alvi fluxu moderato excreta fuit materia bilioſa & pituitoſa, quo priſtinæ ſanitati reſtitutus eſſe videbatur.

Die decima tranſlatus fuit Nemauſum propter Bellilocæ inſalubritatem, & peſtem incipientem.

Duodecima purgatus eſt medicamento ex ſenna, rheo, manna, & ſyrupo roſaceo.

Decima tertia ſolidioribus alimentis uti cœpit in parva quantitate, & Decima quinta, vino valdè diluto. Eadem die à lecto egreſſus eſt: & in menſa prandium aſſumpſit, ut perfectæ valetudini reſtitutus videretur.

Nihilominùs recidivam paſſus eſt eadem 15. die, circa mediam noctem cum nauſea frequenti, quâ pituitoſa & pauca rejiciebat.

Circa initium Decimæ ſextæ diei, injecto clyſtere ſecta fuit vena, & ſanguis eductus valdè corruptus. Julepi ex refrigerantibus, aperientibus & alexipharmacis parati, epithemata, inunctiones ex oleo ſcorpionum Matthioli, & confectio de hyacintho in juſculis præſcripta.

Decima ſeptima iteratus Clyſter, & iterata phlebotomia, ſanguis priori ſimilis. Lapis bezoardicus in julepis, & bezoardicum minerale interdum in juſculis uſurpatum. Ad nauſeam compeſcendam ſal abſynthii bis fuit exhibitum; non ſine fructu, fomenta roborantia ventriculo admota. Inunctio ex oleo nucis moſchatæ, & cydoniorum eidem parti. In julepo ſemel atque ite-

rum aqua theriacalis fuit commixta, cum magna ſuſpicio eſſet luis peſtiferæ huic morbo admixtæ, propter nauſeas, et lipothymias frequentes; ſpiritus vitrioli in potu ordinario.

Decima octava, rigore correptus eſt, quem excepit ſudor per quatuor aut quinque horas perſeverans, ſed exigua quantitate effluens cum dyſphoria et inquietudine, tum etiam nauſea, et vomitu frequenti.

Poſteà ad nauſeam perſeverantem exhibita eſt ſalis abſynthii ʒi in vino diſſoluta, quæ feliciter operata eſt, et rariſſimo poſteà vomitu afflictus eſt. Paucis pòſt horis rigore iterùm correptus deindè bis alvum depoſuit ſatis copiosè, ac tandem ſudor emanavit, quem diù ferre non poterat, propter inquietudines, iſque lentè ferebatur, ſed per multas horas perſeveravit. Ad motum illum adjuvandum ſemel exhibitus fuit lapis bezoardicus cū juſculo, et cum altero juſculo poſt aliquot horas bezoar ſolare, quo ſudor copioſiſſimus effuſus eſt cum facili tolerantia, et inde febris maximè imminuta eſt.

Decima nona, febris multò remiſſior, injecto clyſtere laxante cum aquæ benedictæ ℥iii, alvum quinquies depoſuit totius diei curriculo, & multā bilē excrevit cum pituita mixtam; nocte placidè dormivit, urinæ benè coloratæ; cum hypoſtaſi tenui. Medicamentis roborantibus vires reficiebantur.

Vigeſima & vigeſima prima, omnia eadem: ſemel aut bis in die alvo dejiciebat materiam ſatis craſſam.

Vigeſima ſecunda purgatus eſt medicamento ſuperiori ſimili; & pluries dejecit bilioſa atque pituitoſa, nec non per vomitum excrevit pituitam craſſam cum exigua bile; poſtea placidè dormivit tota nocte, tum etiā die ſequenti, quæ erat 23. túmque febris omninò expers fuit; & urinæ meliùs coctæ apparuerunt.

Ad reliquias humorum deturbandas 24. die ſumpſit juſcu-

jusculum aperiens, in eoque, die 26. incoximus sennæ ℥ß cum correctivis, quo quater purgatus est: indeque auctus ciborum appetitus cum siti nulla, ac continuatis jusculis aperientibus per aliquot dies pristinæ sanitati restitutus est.

OBSERVATIO XLVIII.

Inflammatio & abscessus renum, Hæmorrhagia, febris maligna, cum gravibus symptomatis.

DIE 27, mensis Martii, anni 1629. vocatus sum ad Reverendissimum Episcopum Lodovensem quinquagenarium, qui antea febre maligna laboraverat, ejusque duas passus erat recidivas, ab iisque liberatus multis crisibus, præcipuè ꝑ hæmorrhagias copiosissimas; & remediis quamplurimis à duobus medicis Lodovensibus mecum præscriptis. Cum à multis diebus omninò convaluisse videretur, die 17. Martii circa horam duodecimam ægrotare cœpit, à die sequenti subitò correptus est dolore acuto & fixo circa renem dextrum, quem sequuta sunt hæc symptomata, vomitus frequens, & singultus, urinæ turbidæ, rubræ aliquando, & aquosæ, interdum cum arenulis partim rubris, partim vero albis, interdum etiam conquestus est de cruris dextri stupore. Die 22. febris supervenit, quam exceperunt diebus sequentibus horrores bis aut ter in die invadentes; eosq; sequebatur febris exacerbatio per duas vel tres horas.

Cum igitur accessissem die 27. morbi, una cum prædictis medicis suspicati fuimus in communi consilio calculum latitare in rene dextro, & à dolore excitatam esse inflammationem in eadem parte. Quia verò dolor tunc ferè nullus apparebat, existimavimus inflammationem jam ad suppurationem fuisse progressam. Decretum fuit mittendum esse sanguinem primùm ex

brachio dextro, postea ex malleolo ejusdem regionis, clysteres mollientes & refrigerantes frequenter injiciendos, julepos, & emulsiones lenientes imperandas, Epithemata, fomenta, linimenta, & cataplasmata præscribenda. Incepimus à venæ sectione, quæ celebrata fuit die prædicta 27. hora 2ª vespertina ad ℥viii. Circa vesperã oborta est hæmorrhagia, quæ per quatuor horas perseverans, sanguinis ferè ℔ii æquavit, adhuc affatim fluebat & vires concidebant. Igitur cogitandũ fuit de cohibẽda hæmorrhagia, & præscripta fuit venæ sectio revellens in brachio dextro, sal prunellæ in aqua frigida dissolutũ, frõtale adstringens, acetũ in aurẽ instillandũ, succus urticæ sumendus, cucurbitula regioni hepatis admovenda, linteum in aceto madefactum, quo frigidè cervix erat obvolvẽda, & ligaturæ extremorũ, quibus nihil proficientibus æger se alvũ deponere velle dixit, nec potuit cogi, ut in lecto dejiceret. Præmonuimus, si è lecto surgeret cũ tanta exolutione virium, fore ut in syncopem rueret, attamen eam syncopem cohibendo sanguini fore perutilem. Ita ferè successit, nam postquam surrexisset, animi deliquium passus est, à quo statim excitatus est vino exhibito, & aquâ frigidâ in faciem projectâ, postea copiosè dejecit, & postquam in lectum delatus fuisset, sanguis multò minore impetu fluebat, postquam verò paululum quievisset, exhibitum est sal prunellæ ad ʒiß in aqua frigida dissolutum, quo assumpto statim sanguinis fluxus omninò fuit cohibitus, nec aliis remediis opus fuit.

Die sequenti, quæ erat 28. Martii, siti ingenti premebatur, et pustulæ quædam dolentes ex sanguine adusto genitæ circa frontem, genas, labia, linguam, & in volis manuum obortæ sunt, dolor verò renum nullus apparebat, sed ingens alimentorũ aversio, ut jusculum omninò renueret, multò magis julepos et emulsiones. Attamen tota fere die dormivit per intervalla, & per alvum bis

dejecit

dejecit biliosa & validè fœtida, urina erat decolor, tenuis et sine sedimento, cum arenulis in fundo matulæ: In potu mane exhibuimus salis perlarum ℨß cum aqua cocta, & sitis plurimùm contemperata est. Post meridiem, atque iterum vesperi spiritus vitrioli gutt. 12. cum ℥i syrupi capillorum ven. & aqua cocta propinatæ sunt, à quibus etiam sitis & febris plurimùm sedata est, Inunctio frequenter fuit celebrata in regione lumborum, ex unguento populeo & refrigerante Galeni cum oleo rosaceo. Lac amygdalarum dulcium cum jusculis miscebatur ad cochlearia tria vel quatuor. Nocte sequēti satis quietè etiã dormivit, sese per vices expergefaciens cũ planctu luctuoso, ut solebat diebus præcedētibus.

Die 29. conquestus est manè de dolore renis dextri, sed parùm vehementi, non poterat tamen supra latus dextrum decumbere. Urinæ tenues, & pallidæ, cum arenulis partim rubris, partim albis, pustulæ oris inunctæ sunt pomata recenti, tantillo salis prunellæ admixto, præscriptum fuit fomentum & cataplasma emolliens & anodynum renibus admovendum, tum etiam julepus ex decocto herbarum refrigerantium, cum semine lactucæ & papaveris albi, summit. malv. flor. viol. & buglossi.

Circa horam quartam pomeridianam, levi horrore correptus est, quem excepit febris intensior, ad aliquot horas perseverans. Hora decima propinatus est julepus ad ℥viii, tota nocte parum dormivit.

Die 30. hora tertia matutina, rigore vehementi afflictus est per horam dimidiam, postea febris adaucta, oris & faucium ulcera graviora, & magis dolentia, quibus demulcendis diamorum usurpatum est, sitis ingens, alvi excrementa liquida, & valdè fœtida. Post duas horas sumpto jusculo sudor erupit copiosus in capite & cervice, cum madore tantùm in reliquis partibus, in cujus medio alvus iterum soluta est, & usque ad horam

octavam quinquies dejecit, urinæ magis coctæ, & coloratiores apparuerunt, exiguam hypostasim habentes, febris etiam imminuta, sed vires admodum fractæ ex alvi fluxu. Circa horam quartam sumpsit julepum cum spiritus sulphuris guttis viginti, quantitas autem julepi perpetuo fuit ℥viii, iterum dormivit usque ad horã sextam, & experrectus dixit se à julepo plurimũ fuisse adjutũ, & refrigerationẽ percepisse in toto corpore, febris equidẽ remissior apparebat: assũpto jusculo refrigerante conquestus est de dolore in palato, quod inspicientes, ulceratum invenimus ex ardore febris prægressæ: ad hoc malum demulcendum usus est decocto mororum conditorum: postea sequens gargarisma præscripsimus.

℞ Aquar. plantag. & matrisylv. ana ℥iv. aq. rosar. ℥ii, aluminis crudi ʒii, post levem ebullitionem dissolve diamor. & mellis rosac. ana ℥i, fiat gargarismus. præcepimus etiam ut palatum melle rosaceo frequenter inungeretur ex penicillo: colluebat etiam os frequenter ptisanâ potus ordinarii, quæ ex hordeo & liquiritia confecta erat.

Ab eo etiam tempore satis placidè quievit usque ad mediam noctem; in qua rigore iterum correptus est: eoque ad duas horas perducto, postea febris aucta, quæ sequenti die quæ erat ultima mensis Martii, circa horam octavam valde remissior apparuit, urinæ semper tenues & valdè crudæ. Pomeridianis horis febris multò remissior, & in universum meliùs habere visus est, quàm diebus præteritis, alvus tota die ter dejecit liquida & biliosa, julepi bis in die iterabantur, epithemata frequenter admovebantur.

In sequẽte verò nocte, circa illud tẽpus, quo rigor accidere consueverat, anxietate gravi, & inquietudine molestissima vexatus est, cũ alvi fluxu, partim bilioso, & partim pituitoso, frequenti, sed pauco, tota nocte vigilavit, neque

neq; in lecto consistere poterat. Ut igitur motum illum naturæ, qui difficilè ac laboriosè fiebat, juvaremus, ipsi exhibuimus medicamentum purgans primo die Aprilis, hora tertia matutina. Interim ulcera palati, et oris erāt molestissima, & fœtorem cadaverum referebant; urinæ continuò tenues & decolores nos valdè terrebant: inquietudines circa horā nonā remissæ sunt, & purgatus fuit quinquies tota die. Circa vesperā multò melius habuit, sed urinæ perpetuò albæ et crudæ, ulcera oris perpetuò molesta, pustulæ labia & mentū occupantes, imò & partē genæ dextræ, in fœdā crustā degeneraverant, ut fit in variolis multis simul junctis. In mediis etiā cruribus, parti interiori obortæ sunt pustulæ variolis cōsimiles, inter se distinctæ, et in unaquaq; tibia, manus magnitudinē æquantes, maximæ malignitatis & adustionis testes.

Die 2. Aprilis, hora prima post mediam noctem accessio iterùm rediit, cum horrore levissimo, quem sequutus est calor auctus, cum inquietudine præcedenti multò minore. Circa finem accessionis iterum exhibitum fuit medicamentum purgans, dejecitque bilem subviridem, cum pituita copiosa. Post meridiem cessavit purgatio, & febris omninò expers fuit, seque appetentiam ad solidiores cibos percipere aiebat. Crustæ ulcerosæ menti, & genarum fœtorem quendam exhalabant.

Die 3. Aprilis, post mediam noctem paroxysmus febris tertianæ duplicis iterum reversus est, eadem hora, priori consimilis. Urinæ coloratiores apparuerunt, fœtor satis insignis in ulceribus menti, et genarum. Decretum fuit reliquias materiæ morbificæ præparare ad ulteriorē purgationē remediis internis et externis. Interna fuerunt julepi aperientes, & refrigerantes, externa verò fomentū emolliens, aperiens & humectans super hypochondria, præcipuè regionem hepatis, in qua tensio quædam apparebat, tum etiam linimentum iisdem viri-

 bus

bus præditum. Ante meridiem febris imminuta eſt, ſed non prorſus intermiſit, urinæ laudabiles cum hypoſtaſi parva apparuerunt. A meridie ad ſextam horam veſpertinam bis dejecit liquida & ſubflava; ulceribus menti & genarum admotum eſt unguentum ex terebinthina, vitellis ovorum & melle roſaceo. Hora ſeptima veſpertina rediit acceſſio cum rigore, qui ad dimidiam horam extenſus eſt, poſtea calor auctus ad mediā noctē perſeveravit, & duplici ſudore, eoq; copioſo ſolutus eſt. Poſtea ἀπύρετος evaſit. fœtor maxillarū uſu unguēti prædicti intra duodecim horas ſublatus eſt, & ulcera pus albū & craſſū emittere cœperūt. In acceſſione exhibitus fuit pro potu ſyrupus violaceus cum ptiſana & ſpiritu ſulphuris.

Die 4. Aprilis, cum eſſet febris expers matutinis horis prædicta remedia iterata ſunt; & tota die febris expers apparuit. Hora ſexta veſpertina iterum rediit acceſſio cum rigore, & præcedente multò longior fuit.

Die 5. Aprilis præmiſſo clyſtere ſanguis detractus eſt ad humorum fervorem, & putredinem inhibendam, quæ duo paroxyſmi incrementum peperiſſe videbantur, circa horam quintam veſpertinam exhibitum eſt febrile Crollii ex ſale abſynthii, ſpiritu ſulphuris, & aqua cichorii, cū jam æger frigus extremorū perciperet, poſtea plus ſolito contectus eſt, linteis calidis membra munita, ſicque dilatum eſt principium acceſſionis ad horam ſeptimam, rigorque per horam perſeveravit, poſtea vi medicamenti prædicti evomuit pituitam & bilem ſatis magna copia, deinde calor erat mitis, & ſine inquietudine, ſaltem inſigni.

Die 6. Aprilis ab exitu proximi conquerebatur æger de calore igneo in ventriculo, qui per intervalla ſæviebat: conquerebatur etiā de dolore in ſiniſtro hypochondrio, quem cum explorare voluiſſem, non potuit ferre manus contactum, & tenſio manifeſta apparebat; urinæ

à triduo integro nullæ colligebantur. Sed quia æger dejicere solebat ter aut quater in die, censuimus cum dejectionibus urinas etiam profundi; quia tamen præter dejectiones prædictas continua ferè aderat desidendi cupiditas, magna nobis suspicio aderat, ne gravis quædam affectio in renibus latitaret, præsertim cum singultus frequenter ægrotantem urgeret. Tandem circa horam secundam, emisit in matulam verum pus, album, læve & æquale,& minimè fœtidum ad ℥iij cum urina paucissima, hinc certissimè apparuit factum esse abscessum in renibus, qui intus retentus symptomata graviora afferebat. Imò verò æger tota die dormivit, & usque ad mediam noctem febris remisissima fuit. Ignea caliditas per intervalla ventriculum affligebat, & singultus per vices urgebat. Nocte concubia dolor & tumor hypochondrii sinistri valdè imminuti sunt, ut se contrectari pateretur, aliquid puris iterum per urinam excrevit, sed tantum ad ℥ß. bis aut ter per alvum excrevit materiam biliosam, cui existimavimus materiam purulentam esse permixtam, quamvis illud certò non appareret, post mediam noctem rediit accessio, quæ non verè accessio dicenda est, sed potius exacerbatio, non contigit enim cum horrore aut rigore, neque cum febre intentissima, sed potius cum inquietudine, & languore.

Die 7. Aprilis manè ante lucem urinam reddidit, quæ vix ℥j quantitatem exæquabat, in cujus fundo tantillum puris subsidebat. Circa horam septimam alvus soluta est parva quantitate, & dejectionis medietas purulenta erat: hinc conjicere licuit abscessum in capacitatem abdominis fuisse apertum, & per intestina expurgari, sed propter admixtionem aliorum excrementorum, quando copiosa est dejectio, non apparere; conjecimus etiam urinam cum pure & fæcibus effundi in intestina, aut non attrahi à renibus, quia nihil aut perexiguum mingebat,

bat, nullumque in vesica ejusque meatibus vitium apparebat, adde quod dejectiones erant copiosissimæ, quæ nisi clystere frequenti prolicerentur, æger multò deteriùs habebat, & hac die cum inquietus ad desperationem propemodum fuisset, usque ad meridiem, post ejectum clysterem, quo bis purgatus est, placidè habuit, calor intensus in regione ventriculi perseverat, & quod mirum est nulla urgetur siti, julepi usurpantur refrigerantes, & lenientes, tum etiam emulsiones. Interdum in jusculis lac amygdalarum dulcium permiscetur. Pro potu utitur decocto hordei & liquiritiæ cum syrupo violaceo, interea vires indies languent, & pulsus evadit infirmior. Circa horam quintam vespertinam satis copiosam urinam reddidit sine molestia, in cujus fundò tantillum puris residebat, optimè quievit, & horâ octavâ iterum minxit cum minori puris quantitate, & pulsus multò melior apparuit. Tota nocte placidè quievit, ter copiosè minxit cum pure perpetuò in fundo matulæ residente: & febris exacerbatio perexigua ac brevissima fuit.

Die 8. Aprilis summo manè julepus fuit exhibitus, & post horam clyster injectus, quo bis copiosè dejecit. In jusculo dissolvebatur pulvis ex seminibus frigidis cum saccharo, nunc lac amygdalarum dulcium, nunc decoquebantur herbæ refrigerantes, & parùm detergentes, lumborũ regio unguento refrigerante inungebatur. Pro potu decocto hordei, graminis & liquiritiæ utebatur, quæ omnia detergendo ulceri in renibus jam contracto, & reliquiis inflammationis earundem partium temperandis destinata fuerant. Tota die multò meliùs habuit ac febris propemodum expers fuit. Horâ sextâ vespertinâ accessio rediit cum horrore levi totâ ferè nocte perseverans, sed non admodum vehemens, urinæ purulentæ, dolor hæmorrhoidum.

Die

Die 9. purgatus eſt blando medicamento ex ſenna, rheo, manna, ſatis benè habuit, ſed magna juſculorum averſio, & difficultas deglutiendi, febris perexigua, ſed vires infirmæ, pondus veluti quoddam circa veſperam ſentiebat in fundo ſtomachi, ſingultus frequens, qualis toto morbi decurſu, nocte nullam habuit acceſſionem aut exacerbationem, ſed tantùm ardorem in ore, qui eum vigilare, & os frequenter abluere coëgit; in labiis ſiccitas, & aduſtio apparebat, tamen nulla ſitis.

Die 10. aderat oris ſiccitas, alvi fluxus, febris exigua, pulſus languidus, excrementa alvi malè olentia, & quoties dejiciebat, quendam tetrum odorem in ore percipiebat; urinæ crudæ cum pauciſſimo pure, nocte melius habuit, non rediit acceſſio, ſed levis tantùm exacerbatio, quater dejecit bilioſa, urinæ copioſæ, crudæ cum exiguo pure.

Die 11. manè meliùs habebat, nihil moleſtum erat, præter ingentem laſſitudinem, alvi fluxus perſeverat, urinæ eædem. Poſt meridiem adhuc meliùs, & ſine laſſitudine, ciborum appetentia, & omninò convaluiſſe videbatur, ſi urinæ meliores extitiſſent, nocte inquietudo levis, vigiliæ, & febris paulò intenſior, alvum ſemel tantùm depoſuit.

Die 12. febricula perſeverat cum exigua laſſitudine, circa veſperam febris expers uſque ad decimam horam, in qua febris exacerbatio rediit ſed levior, & minùs moleſta, alvum non depoſuit, urinæ ut ſupra.

Die 13. exigua febris perſeverat, meliùs tamen habuit.

Die 14. purgatus eſt prædicto medicamento, ſed moleſta oris ſiccitate afflictus, frequenter os colluere coactus eſt, febris lenta perſeverat.

Die 15. cibos ſolidos comedere cœpit cum appetentia, urinæ coloratiores, ſed purulentam continuò ſubſidentiam habentes, febris lenta perſeverat.

Die

Die 16. manè benè habuit, hæmorrhagia rediit, venæ sectione parca sedata est: ter dejecit tota die injecto clystere, urinæ eædem, febris eadem.

Die 17. cibos sumpsit cum appetentia, febris minor, semel tantùm dejecit excrementa solidiora, urinæ eædem, noctù quievit parùm sine exacerbatione febrili.

Die 18. meliùs habuit, cibos sumpsit cum majori appetentia, hirudo admota est hæmorrhoidi adhuc tumenti, ad revellendam hæmorrhagiam narium, quæ instare videbatur, multum sanguinis effluxit cum humore seroso, & nocte sequenti meliùs dormivit.

Die 19. ciborum appetentia, febris exigua pomeridianis horis, urinæ pallidæ & tenues, nullam subsidentiam habentes, & puris expertes.

Die 20. omnia similia diei præcedenti.

Die 21. discessi, posteà sensim convaluit, & intra paucos dies integræ sanitati restitutus est, usu potissimùm seri lactis.

OBSERVATIO XLIX.

Rheumatica affectio.

VIR nobilis quinquagenarius, bilioso temperamento præditus, cum per longum tempus multos in victu errores commisisset, præsertim in comessationibus, & exercitiis immodicis, ac intempestivis; jam à duobus annis cruciari cœpit variis doloribus, nunc brachia & manus, nunc pedes, & tibias, aliasque partes affligentibus, iisque errantibus, nec diu in una & eadem parte consistentibus, ita ut hodiè manus dextra, cras sinistra afficiatur, posteà verò dolor manus deserit, & ad pedes devolvitur. Cessante autem dolore in partibus, summa in iis imbecillitas relinquitur, ut æger per plures dies decumbere cogatur. Nec articulos tantùm hujusmodi dolores

lores affligunt, ſed etiam alias partes; interdùm enim caput dolore afficitur, aliàs dentes & maxillæ dolitant, aliàs humerus, aliàs etiam hypochondria; ita ut nulla ferè corporis pars doloribus immunis videatur. In principio morbi longiora erant dolorum intervalla, ita ut poſtquam per 15. aut 20. dies afflictus fuiſſet, per menſem unum aut alterum à doloribus immunis eſſet: nunc verò breviora multò ſunt dolorum intervalla; & vix per octiduum integra fruitur valetudine. Febricula interdum laborat, præcipuè doloribus accedentibus; & ad ſummam maciem, totiuſque corporis debilitatem perductus eſt. Multa remedia à præſentibus medicis uſurpata ſunt, ad contumacem iſtum affectum oppugnandum, præcipuè vacuantia per intervalla uſurpata, phlebotomia ſcilicet, & purgatio, ſed omnia incaſſum, ideò medicos Monſpelienſes conſulere voluit, à quibus ſequentia præſcripta ſunt.

Ex hiſtoria ſymptomatum, quibus Nobiliſſimus ægrotans jamdiu conflictatus eſt, conjicere licet eum illo morbo laborare, qui Rheumatica affectio nominatur, quod equidem nomen non juxta vulgarem & communem ſignificationem uſurpatum volumus, qua omnes ii affectus enunciari ſolent, in quibus à capite in aliquam partem aliquid tranſmittitur, ut de catarrhis vulgariter fertur. Sed propriè & peculiariter juxta doctrinam Hippocratis lib. de locis in homine, & Galeni 1. de febrium diff. & 1. de compoſ. med. ſecundum genera, rheumaticum affectum nominamus illum, qui ex totius corporis habituali intemperie ducit originem. Ille autem graphicè depingitur à Gal. 1. febrium cap. ſeptimo his verbis, Hujuſmodi quapiam ratione provenire ſcito rheumaticos nominatos affectus, toto videlicet corpore infirmo, principibus verò illius partibus paulùlum licet inſit ſanguinis, gravari tamen ſolitis, eumque

ad

ad carneas cutis partes protrudentibus, hæc Galenus: Unde legitimam rheumaticæ affectionis rationem in eo sitam esse constat, quod corpus universum ea impotentia adeò habitualiter sit affectum, ut ubi principem ejus partem aliquo sanguine gravari contigerit, licet non sit in copia plurimùm excedens, ad carnosas partes sub cute, & in ipsam protinùs transmittant, & hinc in articulos facilè delabitur. Illam verò principem partem, quæ in hoc affectu maximè læditur, jecur esse statuimus; quod alimentũ, non satis nutritioni conveniens, propter adscititiam quandam imbecillitatem generans, totum corpus pari imbecillitate, & maxima molestia solet afficere. Hujusmodi autem imbecillitas ex intemperie quadam facta ducit originem, quæ ut accuratiùs investigari queat, in memoriam revocandum est quatuor modis innatum partium temperamentum alterari posse. Primò defectu innati caloris, & humidi primigenii. Secundò per intensionem alicujus qualitatis ex quatuor, in quibus consistere fertur temperamentum. Tertiò ex vitiosa, & maligna, aut venenata qualitate in partem introducta. Quartò cum spiritus vitalis obtunditur, dissipatur, distrahitur, aut pravè corrumpitur. In nostro autem laborante, secunda in primis causa accusanda est, aucta nimirùm caliditas hepatis, & præternaturalis facta, unde concoctio ipsius partis depravatur, sanguisve serosus, fervidus, & nutritioni ineptus redditur, eaque ratione ad varias partes distrahitur; easque partim acrimonia sua vellicat, variosque dolores efficit, partim in flatus convertitur, aliaque symptomata producit, donec tandem portio illius serosa, & flatuosa per insensilem transpirationem, aut sudorem, aut urinam excluditur.

Hujus affectus curationem nondum assequi potuerunt præstantissimi medici, duplici de causa. Primò quia

(ut

(ut antea dictum est) intemperies rheumaticam illam affectionem, propriè dictam, & legitimam generans, habitualis est, & facta; atque adeò difficillimè mutabilis. Secundò quia non videntur præceptum illud observasse, à Galeno propositum in hujus morbi curatione 1. febrium cap. 6. quod sic habet. Meritò ergo his curandis scopus est, non evacuatio, sed totius corporis roboratio: quæ quidem ita intelligenda sunt, non quòd nulla omninò competat evacuatio, (idem enim Galenus ante hujus affectus curationem orditur à missione sanguinis, ac si excrementa pravam etiam qualitatem habuerint, unam adhibet purgationem) sed quod magis & frequentiùs roborantibus, minùs verò & parciùs evacuantibus agendum sit.

Cum igitur intemperies calidior ex insignibus, maximisque vitæ erroribus, in hepate potissimùm contracta, illius, totiusque corporis imbecillitatem pariat: adversus eam omni arte colluctandum est iis remediis, quæ dictam intemperiem oppugnent, simulque specifica proprietate hepar roborent, ac reficiant. Et quia intemperies illa habitualis est, longissimo indiget remediorum usu.

Primò igitur inter omnia remedia, quæ hactenus ars invenire potuit ad hepar præcalidum refrigerandum, atque roborandum, primas obtinet tinctura corallorum, cujus cochlearia duo æger sumere poterit singulis diebus manè duabus horis ante pastum. Illius præparatio talis est.

℞ Coralli rubri crassiusculè triti ℥vj, reponantur in vase vitreo rotundo (quod matracium vulgò nominant) iisque affundatur succus limonum, ut supra materiam quatuor digitis emineat (in penuria succi limonum substitui poterit succus berberis) vase benè clauso, ponantur in balneo Mariæ per quatuor aut quinque dies continuos,

tinuos, & tincturam separa à fæce, & in alio vase serva ad usum dictum.

Gustui gratior fiet tinctura, si cum sacchari cand. pari quantitate reducatur in syrupum; sed multò inefficacior evadet, at meliùs addetur saccharum cuilibet dosi exhibitionis tempore.

Ad hunc eundem usum valdè commendatur conserva ex fructu cynorrhodii, seu rosæ caninæ confecta, scilicet fructus illos maturos mundando à seminibus, deinde coquendo in aqua, ac trajiciendo per setaceum, tandemque recoquendo cum saccharo ad opiatæ consistentiam; modus autem faciendi consimilis est ei quo cidoniatum parari consuevit.

Hujus autem conservæ sumere poterit singulis diebus ad nucis magnitudinem manè aut vesperi & introitu lecti. Uti etiam poterit electario sequenti.

℞ Electarii triasantali quadruplicato rheo in tabellas redacti ℥iv, capiat tabellam unam ponderis ʒij, superbibendo parùm aquæ potus ordinarii.

Tinctura etiam rosarum ad usum prædictum erit utilissima, quæ in sequentem modum componitur.

℞ Rosar. rubr. siccarum ℥j aquæ tepidæ ℔ iij, spiritus sulphuris aut vitrioli ʒiß infundantur per horas sex, colaturæ adde sacchari albi ℔ß, capiat cyathum unum hora commoda.

Hæc quatuor remedia in usu continuo ita habenda sunt, ut manè alterutrum sumatur, horis duabus ante pastum, vesperì verò alterum, in introitu lecti, postridiè verò alia duo iisdem horis, ita frequentèr remedia immutando, ne natura nimiùm iisdem assuescat. Quando verò omnia simul habere non poterit, duobus aut tribus ordine prædicto utetur, imò verò circa initium ter in die, si lubet, dicta remedia usurpare poterit, scilicèt manè, vesperi, & horis duabus ante cœnam.

Tinctura rosarum omni etiam hora usurpari poterit, tempore sitis, extra pastus, tum etiam statim post aliorum remediorum usum.

Inter roborantia remedia convenientissima est ambara cineritia, quæ spiritus & calorem nativum mirè reficit, neque tantoperè calefacit ut vulgò creditur, estque veluti balsamum humidi radicalis, ejus igitur gr. viij. vel x. sumere poterit per vices cum tinctura corallorum, vel jusculo communi aut in ovo sorbili.

Quia verò partium præcipuarum intemperies & imbecillitas excrementorum proventum solet efficere, ideò blandis purgationibus, ut antea dictum est, per vices expurganda sunt, quod fiet syrupo magistrali ex succis composito, qui magis alterando, & roborando hepar, quam purgando præstabit.

℞ Succorum recenter expressorum, & per residentiam depuratorum ex foliis endiviæ, cichorii, acetosæ, fumariæ, lupulorum, agrim. & buglossi ℔ iij, succi pomorum redolent. recenter expressi ℔iß, sennæ mundatæ ℥vj, epithymi ℥ij, agarici recenter trochiscati ℥j, macis, & garyophyllor. ana ʒj, infundantur & decoquantur ut artis est, donec colaturæ supersint quart. v, in quibus dissolve rhab. electi in prædictis succis seorsim infusi cum santalo citrino ℥iß, sacchari albi quart. v. fiat syrupus perfectè coctus & clarificatus, qui servetur in vase vitreo, de quo capiat ℥iß vel ℥ij bis aut ter in mense cum jusculo pulli foliis endiviæ, cichorii & acetosæ alterato.

Intermediis verò temporibus, quandò alvus non erit libera, quæ perpetuò mollis servanda est, sumere poterit ejusdem syrupi ℥j cum jusculo communi, hora una ante prandium.

Vel dissolvere poterit eundem syrupum in decocto prunorum.

Vel in eodem decocto, loco syrupi dissolvi poterit man-

na ab ℥ß ad ℥j ſumenda itidem horâ una ante prandium.

Vel in dicto decocto prunorum decoqui interdum poterunt ſennæ mundatæ ʒij.

Prædicta remedia frequentari poterunt bis in ſeptimana ſi alvus non ſit libera.

Præterea ad hepatis fervorem demulcendum, nihil præſtantius eſt balneo aquæ tepidæ, quod per totam æſtatem uſurpandum erit frequentiſſimè ſingulis ferè diebus per horam ante cœnam, in formam ſemicupii.

His addere licet optimam victus rationem ex cibis concoctu facilibus, & optimi ſucci, v. g. perdicibus, caponibus, pullis gallinaceis & pipionibus, præcipuè verò juſculis, & conſummatis, juribus carnium expreſſis, aliiſque, quæ omnia ſumenda ſunt in mediocri quantitate, ut faciliùs concoqui poſſint.

Pro potu utatur diluto rhabarbari per longum tempus in hunc modum compoſito.

℞ Rhab. pulverat. craſſiuſculè ʒß aquæ fontis ℔ iij, bulliant parùm & colentur, ac colatura utatur pro potu ordinario cum tantillo vini rubelli.

Interdùm etiam loco illius diluti, uti poterit decocto radicum cichorii cum vino, ut dictum eſt.

Vitabit maximè motus vehementes, tam animi quàm corporis, venerem, & alia quæ ſibi maximè obfuiſſe non dubitat.

Si quando dolor firmetur in articulis, ſequentibus remediis mulceri, & diſſolvi poterit.

℞ Pulpæ radicis altheæ ℥iv lactis recentis ℥ij, fiat inſtar linimenti, quod inducatur parti dolenti : vel,

℞ Maſſæ emplaſtri diapalma q. ſ. extendatur ſuper alutam, fiat emplaſtrum debitæ magnitudinis applicandum parti dolenti.

OBSER-

OBSERVATIO L.

Tumor lienis.

SOror Dn.Nicolai Canonici Monſpelienſis 20. annos nata, poſt febrem tertianam male curatam incidit in tumorem lienis inſignem qui totum ferè abdomen continebat, cum febre lenta, inappetentia, vigiliis, aliiſque ſymptomatis.

Præſcribo primùm venæ ſectionem brachii ſiniſtri præmiſſo clyſtere. Deinde apozema aperiens cum cremore tartari ad duodecim dies, & tertio quoque die infundebantur ſennæ ʒij, addebaturque ſyrupi de cichorio compoſiti ℥j. Eodem tempore admovebatur lieni fotus emolliens & aperiens manè & ſerò, & linimentum poſt fotum. Sumebat etiam veſpertinis horis, ſcilicet hora una ante cœnam opiatam ſequentem.

℞ Conſervæ florum tamariſci & radicis enulæ campanæ ana ℥j, conſervæ capillorum ven. ℥ij, conſervæ abſynthii vulgaris & corticis citri conditi ana ℥ß, confectionis Alcherm ʒiij, ſalis abſynthii, & tamariſci ana ʒij, pulveris electarii diarrhodon. abbat. ʒj, cum ſyrupo capil. ven. fiat opiata de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum, ſuper hauſto vini diluti momento.

Hiſce remediis convaluit intra 15. dies.

OBSERVATIO LI.

Sanguis coagulatus in ventriculo.

FRater Dn. Dumoys in curia præſidiali Monſpelienſi conſiliarii regii quinquagenarius, poſt exercitia vehementia in venatione aſſidua, parùm ſanguinis evomuit, & nonnihil etiam ejuſdem per alvum excrevit. Se-

quentibus diebus ventriculi gravitate premebatur cum cardialgia, ut alimentum frequenter expeteret, illiusque abstinentiâ per intervallum aliquod se deficere diceret. Vinum etiam frequenter sorbillabat. Quando tractabatur regio ventriculi, dolorem sentiebat, manus subfrigidas habebat; parùm sitiebat. Medicus ordinarius eum febre lipyria ex inflammatione ventriculi laborare dicebat. At cum mihi febris nulla, pulsum tangenti appareret, ille virium imbecillitatem obstare inquiebat, quò minùs febricitare videretur. Illam autem inflammationem colligebat ex sanguine antea excreto, qui ejusdem effusionem in substantiam ventriculi argueret; ex dolore ipsius partis, manuum frigiditate, & cardialgia; Indéque audacter pronunciabat, eùm certò & brevi moriturum. Ego verò omnia illa symptomata ex sanguine in ventriculo concreto & corrupto provenire censebam; qui quidem sanguis corruptus, ut docet Galenus, veneni naturam induit, & inde lipothymiæ, aut cardialgiæ, extremorum perfrigerationes, aliaque symptomata emergunt. Neque enim fieri posse putabam, ut ventriculi inflammatio febrem intensam, ac sitim non accerseret. Deinde admotione tegulæ calefactæ, & pannorum calidorum supra ventriculum æger delectabatur, nec non meri assumptione frequenti, & jusculis valdè calidis, quæ omnia non tulisset ventriculus inflammatus. Injecto clystere trumbulos quosdam sanguinis cum eo excrevit, sanguis detractus fuit valde pituitosus. Ab emulsione vespere exhibita ex præscripto medici ordinarii, graviter affectus est tota nocte. Remediis autem sanguinem coagulatum dissolventibus, & expurgantibus noluit acquiescere dictus medicus, ideò ego, qui per occasionem ægrum semel tantùm videram, integram illi curam reliqui. Sed postera die nullo alio remedio usurpato per alvum deposuit materiam fœtidissimam & nigricantem,

grieantem, ſicque liberatus eſt ab omnibus prædictis ſymptomatis; quod manifeſtè indicavit affectus hujus cauſam non aliam extitiſſe quàm ſanguinem concretum in ventriculo, ut nos exiſtimavimus.

OBSERVATIO LII.

Partis atrophia & ſenſus imminutio.

ORnatiſſimi viri D. Paſchalii conſiliarii regii & in computorum camera Gratianopolitana Magiſtri uxor dilectiſſima, annos nata 22. temperamento prædita calido & ſicco (prout ex actionum promptitudine, ingenii acrimonia, iracundia, venarum latitudine, habitu macilento, aliiſque ſignis facile videre eſt) à ſeptem annis laborare cœpit imminutione ſenſus tactus in manu ſiniſtra, cum partis ejuſdem macie, & extenuatione, quæ primùm in pollice apparuit, cujus muſculi veneris montem conſtituentes primùm abſumpti ſunt, moxque ejuſdem particulæ ſenſus imminutus,& conſequenter alii digiti eodem affectu tentati, donec tandem integra ferè ſenſus abolitio conſequuta fuerit, nunc etenim acum in pollicem immiſſam vix dolorificè percipit. Ad hæc veſiculæ interdum in extremitatibus digitorum exoriuntur uſtionibus ſimillimæ, aliaque nonnulla in illius habitu apparent, quæ ſuo loco proponentur.

Caſus iſte difficillimus eſt, rariſſimus, & intricatiſſimus, licet de eo præſtantiſſimi medici qui illius curam ſuſceperunt, parùm dubitaverint, illam ſenſus tactus læſionem,ad incipientem paralyſim referentes, quæ quidem ſententia licet rationibus non levibus confirmari valeat; aliud tamen de hujus morbi natura judicium proferre, & validiſſimis rationum momentis ſuſtinere facile eſt, eſſe nimirùm nudam partis atrophiam,

quam ratione ſiccitatis, ſenſus tactus læſio conſequuta ſit, citra ullam nervorum obſtructionem. Nos utriuſque partis rationes proferemus, ut ſaniorem eligere, cujuſvis arbitrio ſit. Ac tandem demonſtrabimus (quod erit egregium,& ſingulare)eadem curandi methodo,iiſdemque remediis hunc affectum,ſive ab hac, ſive ab illa cauſa dependeat, eſſe profligandum.

Primò igitur hanc ſenſus tactus læſionem, ſpeciem eſſe paralyſis, inde conſtare videtur, quod ab alia cauſa non poteſt in aliqua parte ſenſus ille imminui vel aboleri,quàm ab obſtructione nervorum, ſpiritus animales, ſimulque facultatem ſenſificam, & motricem ad partes deferentium. Deinde quod nobilis hæc mulier tumorem aliàs paſſa eſt in parte dextra cervicis, & interdùm auris dextræ tinnitum, nec non dolorem quendam circa cervicem percepit, quæ indicia ſunt fluxionis à capite irruentis.

Contra verò hunc affectum non ad paralyſim, ſed ad quandam potiùs atrophiæ ſpeciem referendum eſſe ſequentes rationes poſſunt evincere.

Primò, in paralyſi non ſolùm ſenſus, ſed etiam motus læditur, præſertim quando antiqua eſt, & confirmata, quemadmodum iſta, quæ per ſeptennium affligit, licet enim interdùm lædi poſſit motus illæſo ſenſu, & contrà interdùm ſenſus lædatur, illæſo motu; hæc tamen adhibenda eſt differentia, quæ diſertè docetur à Gal.1. de loc. affect. cap. 6. quod nimirùm in parte motus capaci non poteſt lædi ſenſus illæſo motu, cum tamen motus lædi poſſit illæſo ſenſu, ſenſus enim in patiendo magis, motus verò in agendo conſiſtit, & cum idem ſpiritus animalis per eundem nervum deferat ſenſum & motum, ſi minori copia affluat, quàm quæ motui poſſit ſufficere; illa tamen ſenſui ſufficiet: At ſi tanta nervi fuerit obſtructio, ut ſenſus lædatur, multo major læſio motui

motui continget. Quomodo igitur fieri poterit, ut interdum ſenſus lædatur, illæſo motu? hac tantum ratione (docente Gal. loco cit.) quod nimirùm ſi ſoli nervi qui ad cutem feruntur, afficiantur, illæſis iis qui ad muſculos deſinunt, ſenſus tantùm peribit, illæſo motu, quemadmodum contigit Pauſaniæ Syrio ſophiſtæ, cujus hiſtoriam refert Gal. 3. de loc. cap. 12. tum etiam loco ſuprà citato, qui Romam proficiſcens, è vehiculo decidit, & ictu accepto circa ſeptimam vertebram, unde nervulus ad cutem duorum minimorum digitorum defertur, in iis duobus digitis ſenſus periit illæſo motu, quia nervi qui ad muſculos earum partium ferebantur, non erant affecti. Jam verò in caſu propoſito res non poteſt ita ſe habere; quandoquidem ſi affectus oritur ab obſtructione nervorum, concedendum eſt nervos qui feruntur ad muſculos, eſſe graviter affectos, ſiquidem nunquam contingit macies & conſumptio in parte paralytica, quin priùs illa ſpiritus animalis influxu prorſus deſtituta ſit, ſiquidem facultas naturalis, feriante facultate animali, in conſenſum trahitur, & malè nutriens partem, atrophiam inducit; ſed cum ex integritate motus nervorum integritas pateat, conjiciendum eſt illam atrophiam non ſequi paralyſim; ſed potiùs ſenſus illam læſionem, ab atrophia, & exſiccatione partium dependere. Neque enim verum eſt, ut nuper aſſerebatur, omnem ſenſus imminutionem, & abolitionem, eſſe ſpeciem paralyſis, ſiquidem in elephantiaſi ſenſus imminuitur, & aboletur à ſiccitate in partes introducta ab humore atrabilario.

Secundò, ex dictis etiam aliud argumentum colligere fas eſt, ſiquidem macies & atrophia non contingit partibus paralyticis, niſi paralyſis confirmata ſit. At iſta à ſuis authoribus dicitur tantùm incipiens cum ſenſus tantùm lædatur illæſo motu. Unde ſequitur neceſſariò

atrophiam istam à paralysi minimè dependere.

Tertiò, cum dicatur paralysis incipiens, mirum est principium morbi per septennium durasse, neque ulteriùs progressum; & fluxionem, quæ nervum tantùm unum, aut alterum ad digitorum cutem excurrentem obsessit, nervos tandem majores prædictis contiguos, & motum efficientes, non invasisse. Ita ut inde motus & sensus læsio contigerit, & integra, absolutaque paralysis prodierit.

Quartò, ante sensus imminutionem, primùm apparere cœpit macies & consumptio musculorum pollicis, quam deindè susequuta est sensus imminutio. Ergo atrophia partis ab alia causa dependet, quàm à paralysi, & sensus imminuti causa esse videtur.

Quintò, vesiculæ ustionibus simillimæ, digitorum extrema non rarò affligentes, humorem arguunt in partes affectas delabi, longè diversum ab eo qui solet efficere paralysim. Qui quidem humor non solùm digitis ab hepate suggeritur, sed etiam universæ medietati corporis sibi viciniori, nam & digiti pedes dextri iisdem vesiculis afficiuntur, & tibia dextra herpetibus, & brachium dextrum rivulis quibusdam insignitur, à venis ordinariis distinctis, sub cute recto tramite decurrentibus, & colorem rubrum, saturatum, ac ferè livescentem referentibus, ut facilè appareat sanguinem atrabilarium ad partes affectas defluere, qui nutritionem vitians, maciem, & siccitatem induxerit; à qua siccitate sensus tactus imminutus est, siquidem à sapientibus artis medicæ proceribus, literis proditum est, motum juvari à siccitate, sensum verò ab humiditate. Atque adeò dum pars redditur humidior, ineptam fieri ad motum, dum verò siccior evadit, ineptam fieri ad sensum. Similes etiam rivuli in tibia dextra ægrotantis apparent, varicum instar, qui hepatis vitium evidentiùs comprobant.

Denique

Denique hujuſce affectus naturam magis, ac magis indicant juvantia & lædentia, ſicut enim nunquam hactenùs remediis convenientibus uſa eſt, ſic uſu thermarum, aliarumque rerum calidarum, tùm medicamentorum potenter reſolventium, parti admotorum, multò pejùs habuit.

Quamvis autem hæc poſterior ſententia veritati propior eſſe videatur, ſi quis tamen priori favere voluerit, ultima ratione perſuaſus, in illius gratiam adductæ, quæ certè minimè contemnenda eſt, hoc ſaltem æſtimare poſſit, quendam fortè humoris defluxum, ſpinalis medullæ particulam aliquam afficere, undè ſenſus imminutio oriatur; at verò maciem & atrophiam partis, huic cauſæ acceptam referre, impoſſibile eſt, quemadmodum id rationes allatæ evidenter convincunt, & ſaltem juxta illam ſententiam aſſerendum eſſet, maciem et ſenſus imminutionem eſſe complicatos affectus, à diverſis cauſis oriundos. Quibus ita ſuppoſitis, in quamcunque partem animum convertere lubeat, eadem perpetuò erit curandi ratio, quemadmodum ab initio fuimus polliciti.

Illam igitur curationẽ ex ligitimis indicationibus deducẽtes, omni opera elaborandũ eſt, ut calidior & ſiccior hepatis intemperies, omnium malorum ſoboles emendetur; partis conſumptio & atrophia reparetur, & renutriatur, à qua ſi læſio ſenſus prodeat, ſimul illa curabitur ſublata cauſa, nimirùm ſiccitate. Si verò hæc ſenſus læſio à nervorum læſione oriri exiſtimetur, & à fluxione à cerebro in ſpinam ruente: non tamen idcircò calefacientia remedia exhibenda ſunt, quæ cauſam fluxionis primariam, ſcilicet hepatis intemperiem augerent. Neque refrigerantibus calida permiſcenda, mixtis indicationibus, ſiquidem illis intemperies hepatis nunquam corrigetur, præſertim cum in formulis remediorum,

diorum, juxta hanc indicationem antea præſcriptis, calida medicamenta frigidis longè prævaleant. Neque externa remedia reſolventia parti affectæ admovenda ſunt, quia illam magis ac magis abſument, & exſiccabunt, & affectus curationi nullomodò inſervient, obſtructio enim nervorum ſiqua eſt, non in manibus eſt, ſed juxta vertebras in nervorum origine, ſicque Galenus imitandus veniet, qui in Pauſania Syro antea nominato remedia ab aliis medicis admota duobus digitis ſenſu carentibus, ibique nihil conferentibus, vertebris colli applicuit fœlici ſucceſſu.

Imò verò paralyſes quæ in corporibus calidioribus, ſiccioribuſque contingunt, ſolis refrigerantibus, & humectantibus remediis curari poſſunt, quemadmodum docet Trallianus lib.1. cap.16. his verbis. Cauſam reſolutionis effectricem magna ex parte internoſcere licet ex craſſo, viſcoſo, & frigido humore conſtitui. Sciendum etiam eſt vitium hoc ex qualitate calida, aut ſicca proficiſci, ubi calida intemperies ſanguinem, & humores nimiùm torrefecerit. Et paulò poſt, ſi namque qualitas ſola fuerit calida & ſicca, tunc extenuantia, calefacientiaque (omnia enim hujuſmodi nativum humorem conſumunt) magis adhuc aſſant materiam, craſſioremque reddunt. Ac tandem curationem ſubnectit ex victu & remediis purè refrigerantibus & humectantibus; quam quidem ab experientia deſumptam eſſe aſſeverat, inquiens, Novi ſanè ego quendam, reſolutionem ex mœrore, multa ſolicitudine, & inedia expertum; deinde ſumpta hiera, adeò læſum, ut totus ipſe immobilis fieret, & propemodùm interiret, niſi in contrarium mutatus fuiſſet, & humectantibus omnibus, tum potionibus, tum cibis, & aliis quæ temperatum ipſum reddidiſſent, uſus fuiſſet, maximè verò balneis compluribus, unctionibus ex hydrelæo, mutatione aëris temperati,

temperati, & omni hilaritate. Huic non valdè absimilem historiam videre est apud Forestum obs. 97. lib. 10. cujusdam adolescentis, qui à cruribus ad pedes sensu et motu destitutus erat, cum earundem partium extenuatione, & atrophia. Cúmque calefacientium & exsiccantium medicamentorum usu ab aliis medicis præscriptorum, in pejus continuò rueret, tandem solis humectantibus assumptis, & admotis, à Foresto restitutus est.

Primò igitur victus ratio instituenda est refrigerans & humectans. Cibi sint boni succi & concoctu faciles, ex junioribus præsertim animalibus. In jusculis utatur herbis refrigerantibus, boragine, acetosa, endivia, lactuca, & portulaca. Vitentur omnia frixa, salsa, & piperata, legumina, caseus antiquus, aliique cibi crassiores & calidiores, vinum bibat valdè dilutum et oligophorum.

Vitentur in primis animi pathemata, præsertim tristitia et iracundia, somnus sit longissimus, quia nihil magis humectat, quàm somnus. Alvus sit semper libera, natura, vel arte.

Quàm primùm erit à graviditate libera, transacto uno à partu mense, sequentium remediorum usum aggrediatur.

℞ Rad. Buglossi, graminis, et asparagi ana ℥ß fol. endiviæ, cichorii, acetos. buglos. ana M. ß, coquantur cum pullo gallinaceo, & fiat jusculum, quod capiat manè per duodecim dies.

In tertio quoque jusculo infunde per noctem sennæ mundat. ℥ß sem. anisi ʒi.

Post primum jusculum purgans, aperiatur vena basilica cubiti dextri, mittantur sanguinis ℥vii.

Finitis jusculis ingrediatur balneum sequens.

℞ Amygdalar. dulc. contusar. & farinæ hordei ana

℔ i ß

℔iß decoquantur pro balneo, in ſacculo incluſa, quod ingrediatur tepidè manè & ſerò, longè à paſtu, ſingulis diebus decoctum renovando.

℞ Unguenti roſacei & cerati ſantalini ana ℥i ſucci cichorii & olei roſac. ana ℥ß trociſcor. de caphura ℈i, ceræ albæ parum, fiat unguentum quo inungatur regio hepatis ab exitu balnei, poſt deterſum madorem, & continuando, ſingulis diebus in introitu lecti per longum tempus.

℞ Seri lactis caprilli per lactis ebullitionem extracti, & probè clarificati ℥vi, ſucci cichorii & pomorum redolentium ana ℥i, capiat manè duabus horis ante prandium per 15. dies.

Si tempus fuerit frigidius, quò minus ſero lactis uti poſſit, illius loco decoctum chinæ ſubſtitui poterit in ſequentem modum.

℞ Rad. chinæ in talleolas inciſæ ℥i, aquæ fontis ℔vi, ſucci limonum ℥iii, macerentur per 24. horas, deinde coquantur in vaſe terreo vitreato benè clauſo, ad tertiæ patris conſumptionem, colentur per manicam Hipp. capiat ℥vi vel viii ſingulis diebus manè.

℞ Succorum recenter expreſſorum, & per reſidentiam depuratorum ex foliis borag. bugloſ. fumariæ, cichor. & acetoſ. ℔iii. ſucci pomorum redolent. recenter expreſſi et depurati ℔iiß, in quibus infunde ſennæ mundat. ℥viii, polypod. querc. recentis, et epithymi ana ℥ii. agarici recenter trociſcati ℥i, macis & garyophyll. ana ʒi. Poſtea coquantur ad ℔iß, in colatura diſſolve rhab. electi in prædictorum ſuccorum portione ſeorſim infuſi ℥i, ſacchari albi ℔iß, coquantur in ſyrupum, de quo capiat ℥ii cum juſculo pulli, foliis borag. bugloſ. fumariæ, & acetoſ. alterato.

Diebus intermediis capiat ſingulis diebus manè, duabus horis ante paſtum ℥i opiatæ confectæ ex fructu cy-

norrho-

norrhodii, ſeu roſæ caninæ probè maturo & convenienter cocto, & per ſetaceum trajecto, ac deinde recocto cum ſacchari ſ. q. quemadmodam cydoniatum parari conſuevit.

Utatur etiam interdum tabellis tria ſantali duplicato rheo, cujus capiat ℥ii manè loco opiatæ prædictæ, ſuperbibendo aquæ cichorii parùm.

Si propter temporis injurias hoc autumno omnia prædicta remedia adamuſſim exequi non valeat, Vere proximo illa erunt de integro repetenda, tum etiam balneum frequenter iterandum, & ſerum lactis diu uſurpandum, in hiſce enim remediis præcipua curandi ratio verſatur.

Denique ad hunc affectum expugnandum utiliſſimæ, ac longè præſtantiſſimæ aquæ Meynenſes, quas adire poterit circa initium menſis Julii, iiſque utetur per menſem integrum.

Interea ab ipſo curationis initio topica remedia uſurpanda ſunt, brachio et manui affectæ frequenter admovenda.

℞ Olei amygdal. dulc. recenter extracti ſine igne ℥ii, olei chamœm. ℥i, miſce inungatur pars calidè manè & ſerò, mox linteis calidiuſculis eandem obvolvendo.

Poſtquàm admotum fuerit oleum prædictum per 15. dies, uſurpetur ſequens per idem tempus.

℞ Olei catellorum, et lumbricorum ana ℥ii, olei amygdal. dulc. ℥iii. miſce, utatur ut dictum eſt. Poſteà per totidem dies utatur ſequenti linimento.

℞ Olei violac. et olivar. ana ℥iß, picis navalis ℥ii, olei amygdal. dulc. ℥i, fiat linimentum.

Tandem ſi affectus prædictis remediis pertinaciter obſiſtat, ad ſequentis decocti uſum erit tranſeundum.

℞ Rad. bryoniæ, liliorum et altheæ ana ℥iii, coquantur in juſculo capitis, pedum, et inteſtinorum, vituli, aut

vervecis,

vervecis, & in hoc decocto demergatur manus, & portio brachii calidè manè et serò per duas horas, idque post usum balnei per 15. dies.

Ut etiam suspicioni provideatur materiæ nervorum principio impactæ, usurpari poterunt unguenta & linimenta potenter resolventia, a præstantissimis medicis præscripta, iis inungendo calidè spinam dorsi per aliquot dierum spatium. Actum Monspelii die 14. mensis Augusti anni 1631.

OBSERVATIO LIII.

Aborsus præcautio.

QUædam mulier, uxor Joannis Vieules civis Monspeliensis, tres aborsus consequentes passa erat variis gestationis temporibus. Jam verò à duobus mensibus gravida patiebatur dolores circa umbilicum & lumbos, qui aborsum minabantur. Alter medicus duo emplastra præscripserat lumbis & umbilico admovenda ex massa empl. pro fracturis & disloc. unde meliùs habuit ad aliquot dies, posteà verò iidem dolores reversi. Vocatus ego advertens mulierem juvenem, & sanguineam, venam secari jubeo, undè intra paucas horas à doloribus, & metu aborsus omninò liberata est. Sanguis erat valdè serosus. Tamen ad præcautionem præscribo rhab. pulv. ʒi cum jusculo, iterandam semel in septimana per mensem;unguentum astringens lumbis & ventri admovendum pridiè purgationis,& opiatam astringentem postridiè rhabarbari, quibus tamen non usa est. Symptomata illa accesserant eo prorsus tempore quo menstruas purgationes pati consueverat extra graviditatem. Tertio deinde graviditatis mense eadem symptomata redierunt, & venæ sectione statim liberata est. Quarto itidem, quinto, sexto, septimo,

&

& octavo iisdem ſymptomatibus periodicè recurrentibus, iterata eſt venæ ſectio, & ſtatim liberabatur, ultima venæ ſectio celebrata fuit octo diebus ante principium noni menſis, cum eodem fructu, die ſcilicet 15. Januarii anni 1632. & in fine noni menſis peperit filium benè habitum, atque vitalem, ſed pallidiuſculum.

OBSERVATIO LIV.

Febris hemitritæus, capitis dolor.

DIe 12. menſis Octobris anni 1631. vocatus ſum ad Dñam de Leſignan Picenis decumbentem ex febre continua, cum intermittente copulata, cui junctus erat occipitis dolor gravans, cum tendinum cervicis dolore, & fluxione in dextrum oculum decumbente; undè conjeci dolorem capitis eſſe Idiopathicum, eumque acceperat ab aëris nocturni injuria, cui ſe expoſuerat; febris erat ſatis lenta, & pituitoſa ſine ſiti, inveni eam in decimo quarto morbi die; antea verò ipſi ſemel vena fuerat aperta, & bis purgans medicamentum exhibitum, ſudor copioſus apparuerat dicto die decimo quarto, omnia ſine fructu; febris eadem, quæ circa veſperam exacerbabatur, cum extremorum perfrigeratione, unde paroxyſmi notabantur. Decimo quinto, & decimo ſexto iterata eſt phlebotomia; poſteà medicamentum fuit exhibitum; & poſt aliquot dies iteratum ex infuſione ſennæ cum ſale tartari, juſcula aperientia exhibita, quoniam julepos, & alia remedia interna renuebat; fotus & inunctiones factæ in hypochondriis, quæ tenſa apparebant. Ratione doloris capitis admotum eſt veſicatorium & emplaſtrum commiſſuræ, hæc continuata ſunt uſque ad vigeſimum ſextum morbi diem, perſeverante febre, urinæ aliquando coctæ cum encoremate laudibili; ſæpius crudæ, cũ encoremate valdè

divulſo,

divulso, & non rarò ex tribus urinis quæ noctu servabantur, prima et tertia crudæ erant, media laudabilis, quæ morbi longitudinem minabantur. Post tempus prædictum, cum alia remedia respueret, exhibeo per triduum salis tartari ʒß, spiritus vitrioli guttas xv in decocto absynthii, unde optimè habuit, febrisque superata est, urinæ tamen tenues permanebant, cum eneoremate divulso. Iterùm purgata est, & omninò convaluit.

OBSERVATIO LV.

Tussis & catarrhus infantis.

FIlius Dn. de Boirarques in camera computorum Monspeliensi correctoris, undecimestris, tentabatur catarrho, cum tussi assiduâ, et febre, pituitam frequenter evomebat, multum lac sugebat, & parùm mingebat. Post multa remedia cum perexiguo fructu usurpata, jussi ut inungeretur regio renum, oleo scorpionum Matthioli, ter in die, undè urinæ copiosiores redditæ, & catarrhus imminutus. Dicit enim Mercatus lib. de morbis puerorum cap. 8. in pueris contingere catarrhum aliquando ex vitio & imbecillitate renum non trahentium serosum humorem, unde fit ut ille sursum translatus, fiat materia catarrhi. Si symptoma illud perseverasset, usurpata essent remedia ab eodem Mercato proposita cap. 13. de suppressa urina in pueris, ut clysteres, juscula aperientia, &c.

OBSERVATIO LVI.

Pleuritis.

QUidam sutor juvenis & biliosus, pleuritide laborans, post multas phlebotomias, aliaque remedia ordi-

ordinaria; die quinta perſeverante febre intenſa, & lateris dolore, ſumpſit pomum coctum cum thuris ℈i, ſuperbibendo aquæ cardui bened. ℥iv, & poſteà tectus eſt, ſudavit parùm, ſine febris imminutione, ſequenti die multùm ſudavit bis aut ter, & indè convaluit.

OBSERVATIO LVII.

Febris continua in puellula.

Anno 1632. in menſe Januario filia Dn. Darenes cauſidici, annos ſeptem nata laborabat febre continua, non admodùm vehementi, ſed quæ per intervalla, ſcilicet circa veſperam exacerbabatur. Incepit febris cum vomitu pituitoſo, quem deindè ſequutus eſt alvi fluxus etiam pituitoſus per unum tantùm diem perſeverans, ſcilicet ſecundo die morbi, urina erat pallida & turbata, anhelitus acidus; & graveolens. Præſcribo potionem ex infuſo ℈i rhei, cum ſyrupi roſacei ℥i. Antequam exhiberetur medicamentum, alter medicus ſuperveniens volebat illud omittere, & phlebotomiam potiorem eſſe contendebat, tamen exhibitum eſt medicamentum, quod paulò poſt evomuit cum pituita craſſa, & valdè putrida, deindè præſcribo clyſterem ex catholic. dupl. ℥ß. circa veſperam injiciendum, quo & reliquiis medicamenti ſimul operantibus quinquies dejecit tota nocte materiam pituitoſam, bilioſam, & valdè fœtentem, manè febris perexigua, & meridie febris expers ac ſanitati reſtituta eſt.

Ex hac obſervatione colligere eſt, quantùm aberrent illi medici, qui in omni febre continuâ indiſcriminatim à venæ ſectione inchoandam eſſe curationem exiſtimant. Cum ſæpe in pueris dictæ febres

à putridis humoribus in prima regione ſtagnantibus, oriantur; qui purgatione facilè educuntur. In hac autem puellula, vomitus pituitoſus & alvi fluxus talem humorum redundantiam indicabant.

OBSERVATIO LVIII.

Colicus dolor.

VXor Dn. Audifreti civis Monſpelienſis laborabat colico dolore graviſſimo die 22. Januarii anni 1632. Injectus fuerat clyſter carminans & purgans, fruſtra, vocatus ego præſcribo alium clyſterem ex decocto emollientium, & carminantium, facto in æquis partibus aquæ & vini albi, diſſolvendo cathol. dupl. ℥i, mellis roſacei ℥ii, aquæ benedictæ turbidæ ℥iv, ſtatim injecto clyſtere dolor quievit, per tres horas dormivit, poſteà mediocriter purgata eſt,& dolor non rediit.

OBSERVATIO LIX.

Colicus dolor.

DIe octava menſis Martii anni 1632. Domina de Varanda ſexagenaria graviſſimis doloribus vexabatur circa regionem lumborum, hepatis, ventriculi, et inteſtinorum: duo injecti fuerant clyſteres, quibus valdè purgata fuerat, & cucurbitula magna admota, antè & retrò, Dolores perpetuò intenſi. Vocatus ego exhibeo pulveris inteſtini lupi ʒi; cum vini ℥iii, ſtatim ceſſavit dolor. Et poſterâ die exhibitum eſt purgans medicamentum, ad reliquias materiæ morbificæ expellendas.

OBSER-

OBSERVATIO LX.

Asthma, peripneumonia, cordis palpitatio.

DIe 8. Aprilis anni 1632. vidua Dn. de Sejelory civis Monspeliensis, cum paucis induta vestibus è lecto in fenestram transilisset circa mediam noctem, illicò correpta est magna respirandi difficultate, asthmatis paroxysmum æmulante, cum tussi, sputo cruento, febre, & faciei rubedine. Vocatus ego venam cubiti dextri aperiri jubeo, & detractis sanguinis ℥viii, statim spirandi difficultas quievit. Posteà clyster laxans injectus est, & julepus exhibitus ex aqua papav. rhead. syrup. viol. sale prunell. & confect. de hyacintho.

Die 9. horâ decimâ ante meridiem, eam iterùm inviso, & invenio febrientem, tussi laborantem, & sanguinea sputa excernentem; tum pondus grave sentiebat in medio pectoris cum ardore interno, & puncturis in variis thoracis locis. Impero phlebotomiam ex brachio sinistro; clysteris ac julepi iterationem, inunctionem pectoris ex oleo violaceo; syrupi violacei usum frequentem. A venæ sectione statim levata, & sensus ille ponderis, & ardoris in thorace, valdè imminutus. Horâ quintâ vespertinâ ejusdem diei cum existimarem à partibus inferioribus vapores, & humores in thoracem transferri, quod Orthopnæa illa satis indicabat, præscribo missionem sanguinis ex saphena, ex qua etiam meliùs habuit. Nocte sequenti iteratus est julepus prædictus, parùm dormivit.

Die 10. manè meliùs habuit, febris, & reliqua symptomata valdè remissa. Circa horam tertiam vespertinam, levem refrigerationem extremorum passa est, cum sudore levissimo in pedibus, & volis manuum; indè febris aucta, pulsus valdè oppressus, & gravita-

tis ſenſus in thorace plurimùm auctus. Vocatus eſt in conſilium Dn. Ranchinus Cancellarius, qui cenſuit hunc affectum eſſe pleuritidem anteriorem ex inflammatione mediaſtini. Et ex communi conſenſu miſſus eſt ſanguis ad ℥vii, ex brachio dextro, undè etiam meliùs habuit, reliqua remedia continuata, tum etiam frictiones, ligaturæ, & cucurbitulæ in partibus inferioribus frequenter celebrabantur.

Die 11. quæ erat tertia morbi, commotus iis quæ obſervaveram in alio morbo ejuſdem ægrotantis, in quo, fluxu alvi teneſmode, & catarrho in pectus viciſſim affligebatur; ita ut quoties alvus reſtitabat, catarrhus graviter affligeret; & fluxu alvi redeunte, ſtatim catarrhus ceſſaret, facta palindrome ad inteſtina, humoris in pectus defluentis, cenſui purgationem ipſi fore utiliſſimam, quam in hunc modum compono.

℞ Fol. bugloſſi & lactucæ ana M. i. tamarind. ℥ß, liquiritiæ ʒiii. flor. violar. p. 1. coquantur ad ℥iv, in colatura diſſolve rhab. in aqua bugloſſi cum ſantalo citrin. infuſi ʒi, mannæ & ſyrupi roſacei ana ℥i, fiat potio, quam ſumpſit manè, & multa pituitoſa, ſeroſa, acria, fœtidaque excrevit. Nihilominùs exacerbatio circa veſperam rediit, ut die præcedenti, attamen pulſus non erat oppreſſus ut anteà, & gravitas pectoris minor. Sed dolorem percipiebat circa claviculam dextram, qui etiam tactu exaſperabatur, nox ferè inſomnis, emulſionibus frequenter utebatur.

Die 4. morbi, & menſis 12. cum manè febris & dolor ad claviculam perſeverarent, iterùm vocatus eſt in conſilium Dn. Ranchinus, & præter dicta ſymptomata, maximam palpitationem cordis patiebatur, quæ etiam palpitatio apparuerat in hypochondrio dextro, tum etiam in latere dextro, ſed exiguo tempore. At in regione cordis permanebat, & inſtar mallei violenter

ter percutiebat. Iterum aperta eſt vena brachii dextri, præſcripta inunctio partis dolentis, et remedia ad inferiora revellentia. Circa veſperam rediit exacerbatio, cum palpitatione perſeverante. Poſt aliquot horas parùm ſudavit toto corpore, undè aliquantulùm levata eſt. At palpitatio et febris eadem. Cum ſuſpicio eſſet vapores ferri ab utero, præſcriptus eſt clyſter hyſtericus, frictiones, ligaturæ, & cucurbitulæ partibus inferioribus. Emplaſtrum hyſtericum umbilico, & julepus ad ſudorem juvandum, ex aquis ſcabioſæ, & cardui bened. cum lapid. bezoar. & aquæ naphæ ℥ß. ratione uteri. Nocte alvus ter copiosè dejecit fœtida & corrupta. Poſt mediam noctem placidè dormivit uſque ad matutinum.

Die 5. morbi manè eam invenio cum exigua febre, ſine ulla pectoris oppreſſione, aut dolore, & cum exigua cordis palpitatione. Circa veſperam parùm ſudavit, & pauló meliùs habuit. Poſt rejectum clyſterem, cordis palpitatio aucta eſt, febriſque intenſior evaſit. Nocte mediocriter habuit.

Die 6. omnia eadem, veſperi admotæ cucurbitulæ ſcarificatæ cum fructu.

Die 7. menſtrua copioſe fluere cœperunt, unde omnia ſymptomata fuere valdè remiſſa.

Die 8. meliùs habuit.

Die 9. levis alvi fluxus teneſmodes, quo pituitoſa, & pauca ejiciebat, & ante illum fluxum, per vomitum rejecit amara multa.

Præparabantur humores aperientibus temperatis.

Die 10. quæ erat 18. menſis, alvi fluxus minor, veſpere omninò ſubſtitit, febris nulla. Indè omninò convaluit.

Die 29. ejuſdem menſis Aprilis, cum optimè ſe habere videretur, & negotia domeſtica ageret, ſedēs in ſellula

subitò in terram concidit exanimis, & verè mortua.

Aperto cadavere, inventum est mediastinum plenum sero sanguineo quod fortè rupta membrana versus partem superiorem pulmonis, eumque atque asperam arteriam comprimens, subitò suffocaverat. Præterea inventa est pulmonis universa substantia referta materia purulenta, & gravitate insigni prædicta; tum etiam testiculus sinister exigui ovi magnitudinem æquabat, colore nigricante, eoque aperto, substantia illius spongiosa, nigra & veluti gangræna affecta visa est. Imò verò statim ab apertione, excidit à testiculi medio materia quædam nuclei instar, & grumo sanguinis putrefacto simillima. Inde oriri conjecimus affectus hystericos quibus erat valdè obnoxia; Imò verò forsan cordis palpitatio inde oriebatur, à tetris nempè vaporibus ab ea parte elevatis.

OBSERVATIO LXI.

Ex aborsu symptomata.

Clarissima uxor Dn. Desgardies die 28. mensis Martii anni 1632. aborsum passa est, quo secundinas primùm cum multo sanguine excrevit, unde summa virium imbecillitas ad extremum periculum eam deduxit. Sedato sanguinis profluvio, die sequenti fœtum exclusit, erat autem quatuor mensium, posteà convalescere visa est, & mediocriter purgabatur. Attamen fœtor insignis & cadaverosus apparebat in iis quæ purgabantur. Die septimâ febre intensa correpta est, & placentam illam carneam, quæ jecur uterinum nominatur, excrevit, admodùm fœtentem, sanguine atro plenam; undè posteà sensim convaluit.

Idem contigit dominæ De Laroche quæ die 15. Aprilis ejusdem anni cum gravida esset à quatuor mensibus,

bus, abortum passa est, & fœtum cum membranis exclusit, undè omninò liberata credebatur. Attamen febre intensa postmodum laborabat, cum horrore frequenti, & animi defectibus. Tùm purgamenta fœtidissima, cum trombis & carunculis excernebat. Die septimâ placentam illam integram excrevit, eamque fœtidissimam, unde meliùs habere cœpit, ac sensim convaluit.

Hæ duæ historiæ docent purgamenta uteri, fœtorem cadaverosum referentia, ut plurimùm significare aliquam secundinarum portionem in utero restitisse.

OBSERVATIO LXII.

Scabies.

QUidam adolescens famulus Dn. Grasseti Judicis regii, fœda scabie torquebatur, cum furunculis frequenter emergentibus, à quibus affectibus liberari nequiverat venæ sectionibus, & purgationibus multis intra sex menses per intervalla usurpatis; Tandem ei exhibetur Mercurii dulcis ℈i, cum diagrid. ℈ß, quibus optimè purgatus est, & à fœda illa scabie intra paucos dies liberatus.

OBSERVATIO LXIII.

Ventris dolor.

VXor Dn. de la Faverie postquam icterum aliquandiu passa esset, à quo imperfectè curata fuerat, incidit in febrem tertianam diuturnam, eâque soluta, febris lenta permanebat cum exacerbationibus tertianis, & hepatis duritie. His successit dolor atrocissimus primo insultu regionem hepatis infestans postea verò totum ventrem occupans, præcipuè verò uteri

regionem, cum purgationes menstruas valdè imminutas pateretur, injecti fuerunt clysteres, fomenta, & linimenta admota, quibus dolor valdè imminuebatur, ac præcipuè exhibito pulvere ex sulphuris ʒß, cum nucis moschatæ ʒi confecto, ab altero medico seniori, me absente præscripto, quem secreti instar celabat; At neque sublatus omninò dolor, & brevi iterùm rediit, non minori vehementia, ut jam in vitæ periculo constituta ægrotans videretur. Prædictis remediis frustrà iteratis, sequentes pilulæ à me præscriptæ die 29. Julii anni 1632.

℞ Aloës soccot. ℈ii, Laudani opiat. gr. iv, diagrid. gr. vi. formentur pilulæ vi. quas postquàm deglutivit ægra noctis initio, per horam dormivit, & experrecta, se à dolore omninò liberam professa est, nocte mediocriter dormivit, multùm sudavit, manè optimè habuit, doloris & febris expers; nullomodò purgata est, sed matutinis horis clyster injectus, à quo multa dejecit excrementa, eoque singulis diebus per triduum iterato, dolor non ampliùs rediit.

OBSERVATIO LXIV.

Fluxus hepaticus. Dysenteria.

QUidam pistor dysenteriam passus per duos menses, incidit tandem in fluxum hepaticum, quo multùm sanguinis diluti emittebat, sine aliis humoribus, cum febre, & virium dejectione summâ, undè brevi moriturum æstimantes proximi, Theologum, & Tabellionem vocant. Vocatus etiam ego Laudani gr. iv. exhibeo circa vesperam, & intra horam fluxus cohibitus est, nec totâ nocte dejecit, usque ad meridiem sequentem, in quo fluxus rediit, sed minimè sanguineus, erat enim tantùm biliosus, vesperi tamen aliquid sanguinis

ſanguinis permiſcebatur. Eadem die manè detractus fuit ſanguis ad ℥vj, in duobus vaſculis, quorum poſterius habebat ſanguinem fervidum & ſpumantem. Præſcripti ſunt julepi refrigerantes, & aſtringentes, epithema, & unguentum hepati refrig. tinctura roſarum pro potu ordinario. Hæc agebantur die 14. Auguſti, anni 1632. Nox ſequens fuit ſatis moleſta, & inſomnis, cum pluribus dejectionibus bilioſis, & interdùm ſanguineis. Die verò 15. ſumpſit potionem ex rhab. tamarind. & mirobolan. in decocto refrigerante & aſtringente, qua multùm purgatus eſt tota die, & admodùm debilitatus. Veſperi reiteratur laudanum, & ſtatim alvi fluxus cohibitus eſt, nocte tamen nihil dormivit. Manè præſcript. eſt fotus aſtringens ex rad. & herbis, aliiſque in ſacculis incluſis; & in vino rubro, & aceto decoctis, toti ventri admovendus. Item julepus ex ſucco portulacæ, plantag. & ſorborum; tum pulvis roborans & aſtringens in juſculis & panatellis uſurpandus, & 24. horarum ſpatio, omninò ſanatus eſt.

OBSERVATIO LXV.

Hyſterica paſſio.

VXor Dn. Moureti in curia præſidiali procuratoris, correpta eſt die 15. Auguſti anni 1632. nauſeâ frequenti, quâ parùm pituitæ magno conatu rejiciebat, cordis dolore, & febre quadam, quæ pluries in die redibat, & occultabatur. Tum menſtrua apparuerunt ante tempus conſuetum. Cenſeo eam laborare ab utero, & præſcribo clyſterem hyſtericum, emplaſtrum de galbano, & potiunculam ex aquæ naphæ ℥ij cum gr. iv. caſtorei. His nihilo meliùs habuit, imò verò fluxus menſium cohibitus eſt. Die ſecundâ, cum nauſea urgeret, exhibeo potionem ex ſale vitrioli qua ingentem pituitæ viſcidæ

copiam

copiam evomuit cum maximo labore. Tertiâ, jubeo aperiri venam malleoli, undè multùm levata eſt. Sed quartâ die animi defectibus, & languoribus afficiebatur, ut ſe vapores ad cor aſcendentes percipere aſſereret. Aperta eſt vena alterius malleoli ſine fructu. Quintâ die exhibita eſt potio ſequens, hyſtericis convenientiſſima.

℞ Moſchi, & ſang. draconis ana gr. xiij, aquæ naphæ ℥iv, fiat potio.

Hoc remedio maximè levata eſt, & totâ die meliùs habuit. At ſextâ die redeunt ſymptomata, quibus etiam ſeptimâ die plurimùm vexata eſt. Octavâ ſumpſit pilularum fœtidarum ʒj, quibus optimè purgata eſt, & ita benè habuit, ut nullis aliis remediis opus fuerit.

OBSERVATIO LXVI.

Dyſenteria.

Filiolus Dn. Dorthes bimulus dyſenteriâ contumaci laborabat, poſt multa alia remedia fruſtrà uſurpata, exhibui extracti corallorum ℈ß cum aqua plantag. & eadem die fluxus cohibitus eſt.

OBSERVATIO LXVII.

Colicus dolor.

Quidam Aulicus, dum Rex Monſpelii eſſet die 2. Octobris anni 1632. incidit in colicum dolorem graviſſimum, ad cujus ſublationem, primò injectus eſt clyſter emolliens & purgans, poſteà carminans & evacuans cum terebinthina, à quo levatus eſt, ſed brevi dolor rediit. Tandem in decocto carminante diſſolvi jubeo aquæ benedictæ ℥iv. diaphœnici ℥j, à quo quater dejecit pituitoſa multa, & omnino liberatus eſt.

Eodem

Eodem clystere Dn. Verchand. civis Monspeliensis propè divum Firminum ante duos menses, à simili dolore liberatus fuerat.

OBSERVATIO LXVIII.

Hepatis durities cum cachexia.

DOmina de la Faverie post morbum supra descriptum Obs. 63. laborabat cachexia cum duritie hepatis palpabili, sequentibus pilulis usa per 20. dies perfectè restituta est.

℞ Chalybis præp. cum sulph. ℥ß, aloës optimæ, sennæ mundat. agaric. trocisc. & rhab. elect. ana ʒj, pulv. electar. diarrhod. abbat. ʒß, croci ℈ß, cum syrupo rosat. solut. fiat massa pilular. de qua capiat ℥j singulis diebus manè leviter deambulando, & post tres horas capiat jusculum in quo folia & rad. petrosel. bullierint.

Quia hæ pilulæ non purgabant, bis aut ter addita sunt uni dosi diagrid. gr. iv.

OBSERVATIO LXIX.

Affectio hysterica æmula.

VXor Dn. Salgues mercatoris Monspeliensis per multos dies conflictata est dolore circa regionem hepatis graviter infestante, cum levi lipothymia & faucium constrictione quadam, atque vomitibus pituitosis: per intervalla recurrebat dolor & interdùm ad alias abdominis partes exporrigebatur. Tanta interdùm animi defectio eam corripiebat, ut brevi moritura videretur. Cum affectio hysterica putaretur, remedia ipsi congrua usurpabantur, à quibus aliquando levabatur, sed omnia symptomata postmodùm recurrebant. Tandem balneis,

balneis, fotibus, & clyſteribus uſa, per alvum excrevit materiam quandam pituitoſam, compactam, & latam, faſciæ inſtar, palmi magnitudine, poſteà verò per aliquot ſedes materiam mucoſam, ac poſtmodùm omninò ſanata eſt.

OBSERVATIO LXX.

Hydrops.

IUvenis quidam 25. annos natus, coquus Dn. Marchionis de Varenes, poſt febrem continuam, & intermittentem incidit in hydropem tympanitem, cum non exigua aquarum copia conjunctum; poſt multa remedia, & purgationes frequentes, quarum beneficio multam ſeri & flatuum copiam emittebat, & venter imminuebatur, atque iterùm ſpatio 24. horarum in priſtinam amplitudinem redibat, tandem ſequentibus duobus remediis per 15. dies uſurpatis, convaluit.

℞ rad. etyngii, rubiæ tinctorum, apii, & petroſel. cortic. rad. capparum mediani fraxini, & tamariſci ana ℥j, rad. azari ℥ß fol. agrim. ceterac. capill. ven. chamædr. hyperic. abſynth. & centaur. min. ana m.j. ſem. dauci & petroſel. maced. ana ℥ß, coquantur ad quart. v. in duabus partibus aquæ, & una vini albi ſub finem additi, in colatura diſſolve ſyrupi de cichorio compoſ. ℥iv, fiat apozema pro iv. doſibus matutinis, addendo unicuique doſi ſpiritus diuretici ℥ß, ſpiritus vitrioli ℈j.

Poſt tertiam vel quartam doſim apozematis, purgabatur cum mercurii vitæ gr. vj. ſcammonii gr. x. quibus vomitus non provocabatur.

Alterum remedium erat cataplaſma ex rad. cucum. agreſt. cum pulvere cumini paratum, cujus deſcriptio habetur in praxi medica noſtra, cap. de hydrope.

OBSER-

OBSERVATIO LXXI.

Variolæ cum dysenteria.

PUer quinque annorum, filius Magistri Limousini pistoris, variolis prehensus tertio die alvi fluxu cruento corripitur, cum frequenti egerendi conatu; pituitosa, & mucosa excernebat, cum magnâ sanguinis copiâ. Exanthemata erant parva, alba, & depressa. Ad eum vocatus, sequentia præscribo.

℞ Rosar. rubr. p. j. santali rubr. ℥ß liquiritiæ rasæ & passularum integr. ana ℥j, coquantur in jusculo capitis vervecis, in colaturæ quart. tribus dissolve confect. de hyacinth. ʒiii, conservæ rosar. per setaceum trajectæ ℥ß, vitell. ovi nu. j. fiat clyster frequenter injiciendus.

℞ Aquar. scabios. & card. bened. ana ℥iß syrupi de rosis siccis ℥i corall. præp. & margarit. præp. ana ℈ß lapid. bezoard. gr. iii, confect. de hyacinth. ʒß, fiat julep. qui detur bis in die.

℞ Olei scorpionum Mathioli ℥ß, illinantur inguina, & axillæ calidè frequenter.

Bis injecto clystere, & bis sumpto julepo cessavit prorsùs alvi fluxus, & exanthemata validiùs erumpere cœperunt, ac postmodùm morbo placidè defunctus est ad perfectam sanationem, ut nostro ampliùs auxilio non indiguerit.

Quamvis vulgaria sint remedia proposita; hic tamen casus observationem meruit, propter eventum non vulgarem; ex omnibus enim pueris variolis laborantibus, quos mihi tota vita videre contigit, hic unicus fuit, qui ex alvi fluxu sanguineo evaserit; sed in cæteris certum mortis præsagium fuit, magnâ præsertim sanguinis copiâ effluente.

OBSERVATIO LXXII.

Pleuritis maligna.

VXor D. Argelies Frontinianensis circa finem mensis Martii anni 1633. laborabat pleuritide dextrâ, eâque gravissimâ. Die septimâ circa finem & initium octavæ, subitò correpta est palpitatione cordis adeò gravi, ut medicus illius ordinarius, extremos esse naturæ conatus arbitraretur, eamque brevi morituram palàm pronunciaverit. Nos verò à putrida aliqua materia evaporante, in ventre inferiori contenta hujusmodi palpitationem procedere censuimus. Eventus rem indicavit, nam post duas horas, ægra bis alvo ejecit valdè fœtida, & ab hujusmodi palpitatione liberata est. Periculi suspicionem afferebat, quod affectus intra septem dies nullis remediis, nedum frequenti venæ sectione imminutus fuerat. Licet autem symptomata imminuta apparerent, die undecimâ parotis apparuit, quæ postero die delituit, & 13. mortua est. Unde apparuit pleuritidem fuisse malignam, vel potiùs febrem malignam, pleuritide comitatam.

OBSERVATIO LXXIII.

Pleuritis spuria.

CIrca idem tempus ancilla D. Germain civis Monspeliensis laboravit dolore lateris pungitivo cum tussi, & sputis albis, quæ tamen bis aut ter cruenta apparuerunt, meliùs decumbebat in latus dolens, quod erat dextrum. Erat autem febris expers, quod significabat non esse veram pleuritidem, cum inflammatio talis non possit esse sine febre acuta. Septimo die morbi, cum dolor nunquam intermisisset, sanguinis sputum apparuit copio-

copiosum per aliquot horas, cui successit fluxus mensium; cui integra morbi solutio successit. Causam hujus affectus sensui serosum quendam humorem acrem in latus per venas translatum, qui dolorem efficiebat sine inflammatione. Qui serosus humor exagitatus die septimo aperuit quasdam venulas, unde contigit sanguinis sputum. At vincente natura, & serosam illam materiam amandante ad venas uteri, facta fuit morbi solutio.

OBSERVATIO LXXIV.

Paralysis & convulsio, affectio hypochondriaca.

DN. Fouquetus medicus Frontinianensis passus est autumno prægresso febrem tertianam duplicem valdè diuturnam, quæ ad hyemis initium perduravit anni 1633. Is erat temperamento melancholico donatus, annum agens quadragesimum, usus est tempore quadragesimæ pravis eduliis, præterea animi pathematis admodùm gravibus affectus est. Post festum Paschatis laborare cœpit catarrho in omoplatam sinistram decumbente, ubi dolor excitabatur; post aliquot dies incidit in motus & sensus imminutionem dolorificam ferè omnium partium, præcipuè verò in tibiis atque femoribus; præterea tensiones dolorificæ per intervalla contingebant in iisdem partibus ut digiti pedum contraherentur, & musculi juxta inguina cordarum instar tensæ apparerent. In partibus superioribus, brachiis præsertim motus erat liberior. At in omnibus partibus sensus obtusus, ut in naso, & facie se parùm sentire affirmaret. Per os excernebat humorem tenuem, quem ipse æger dicebat saporem acrem & acerbum præ se ferre, instar vitrioli, singulis diebus febris exacerbabatur, & in exacerbatione tensiones musculorum, fluxio & alia symptomata intendebantur, nec non pectus admodùm coarctabatur,

batur, ut suffocari videretur. In morbi principio bis phlebotomia usurpata, & toties purgato corpore ad thermas Balerucanas se contulit; ubi quater mersus est in balneum per quatriduum, & caput lavit sine ullo fructu. Regressus à thermis usus est nostro consilio. Judicavimus autem hunc affectum procedere ab humore seroso à cerebro in spinam medullarem, & totum genus nervosum confluente: illius autem serosi humoris collectionem fieri priùs in hypochondriis, præsertim venis mezaraicis in quibus continetur humoris melancholici copia, ex causis prægressis genita. Ita ut hunc affectum ad hypochondriacam affectionem referendum esse censuerimus, cujus symptomata essent illa paralysis, & convulsio imperfecta, à seroso humore in dictas partes effuso progenita. Quod indicabat, tum ægrotantis constitutio melancholica, tum copiosus ejusdem humoris effluxus per os, tum febris, quâ propemodum assiduè tenebatur, & ingravescente febre, omnia symptomata intendebantur; cum tamen paralysis à pituitâ oriundæ febris soleat esse remedium. Talia autem symptomata ex humore melancholico contingere refert Sennertus agens de affectu hypochondriaco, & de scorbuto. Non est hæc paralysis propriè dicta, quæ fit affecto nervorum principio, sed abusivè sic appellata, quæ non totalis est sensus, motusque privatio, ob denegatum animalis spiritus per nervos influxum; sed potius functionis sensitivæ, & motivæ depravatio, quia dolorificus sensus adest.

Præscripsimus ipsi apozema ad plures dies, ex aperientibus temperatis, alternis diebus purgans, & alternis tantùm alterans, fotum hypochondriis emollientem, & aperientem; linimentum ejusdem facultatis, tum venæ sectionem post primam dosim apozematis, præmisso clystere, & purgante medicamento. Pro potu utebatur

infuso

infuſo corticis tamariſci, agrimonii, & pimpinellæ. At cum ſanguis detractus valdè cacochymus videretur, iterum detractus eſt. Ex reliquis remediis nullum percepit ſolatium, ſed morbus in pejus ibat.

Die 24. menſis Aprilis, eum iterùm inviſi, eumque inveni fractis admodùm viribus, cum febre aſſiduâ lentâ, quæ tamen tertianæ paroxyſmos habebat. In quibus hypochondria per intervalla ex flatibus intumeſcebant, præcipuè verò lien. Aliquando etiam ab iiſdem flatibus ita comprimebatur diaphragma, ut ſe ſuffocari clamitaret; Et epoto aquæ cyatho, ructus duos, aut tres edebat, ac confeſtim ab illa ſuffocatione liberabatur. Urinis innatabat aliquid pingue, inſtar telæ aranearum, & ſedimenta earum erant farinacea; quæ quidem urinæ lethales ſunt ex Hipp. 2. progn. Die intermiſſionis laborabat ptyaliſmo frequenti, & humorem intra cranium & cutem, aut muſculos faciei deferri ſentiebat.

Die 29. Aprilis, eum iterùm inviſi ad extrema redactum, pulſus erat minutulus, ptyaliſmus cohibitus, reſpiratio oppreſſa. At mente conſtabat. Die ſequenti manè obiit.

OBSERVATIO LXXV.

Dolor pleuriticus ex lumbricis.

Circa finem menſis Aprilis, anni 1633. filia Raymundi Michaelis Frontinianenſis, annos octo nata laborare cœpit tuſſi & febre, quibus ſucceſſit lateris dolor, ita ut pleuritica cenſeretur. Attamen quintâ die morbi tres aut quatuor lumbricos excrevit per clyſterem, ac diebus ſequentibus quàm plures, tum exhibitis medicamentis lumbricos expellentibus, tum purgante medicamento: & ita curata eſt. Unde patet vapores ex materia putrida (à qua lumbrici generantur) ele-

vatos, dolores lateris, & tussim, aliaque symptomata producere, quæ pleuritidem mentiuntur.

OBSERVATIO LXXVI.

Tumor strumosus.

Die sexta Junii anni 1633. D. de Gaian ad nos adduxit filiam suam 13. annos natam, temperamento sanguineo præditam, quod ex colore subrubro faciei apparebat, & ab undecimo ætatis anno menstruas purgationes patiebatur. Cum ab octo mensibus fluxio quædam in partem faciei dextram decubuisset, paucis posteà diebus decidit in cervicem, ita ut glandula illius loci paululùm tumefacta apparuerit. Ab eo tempore tumor sensim increvit, ita ut jam ovi anserini magnitudinem superet. A præsentibus medico & chirurgo per duos menses, multa præstita fuerunt remedia, purgationes, decocta sudorifica, causticum inio inustum, tum parti admota remedia, primùm resolventia, & emollientia, posteà suppurantia & attrahentia validissima, quibus nihil profectum est, imò contra tumor anteà exiguus incrementum suscepit. Nos verò consilio inito cum Dn. Delort Universitatis Decano, & Magistro Thierri Haguenot, chirurgo seniori, primùm eam misimus ad thermas Balerucanas, ut iis uteretur in potu, balneo, & capitis embrochatione. Posteà verò sequentia præscripta sunt.

Pulvis Arthriticus addito zinzibere, sumendus singulis hebdomadis. Venæ sectio post primam dosim pulveris.

Fotus ex spongia in aqua calcis expressa, & arctè alligata per decem dies. Suffumigium ex lapide pyrite extincto in aceto fortissimo bis in die exceptum per infundibulum, cujus tubulum totum tumorem contineat.

Post

Post suffumigium, emplastrum de vigo, quadruplicato mercurio, cujus singulis unciis addatur vitrioli romani ʒj.

Bochetum salsæ parillæ per longum tempus sine vino.

Infusio ad bronchocelem, in pharmacopœa Quercetani descripta, tempore plenilunii usurpanda.

Aquæ Meynenses per mensem pro potu, & fotu partis, bis in die, posteà emplastrum prædictum, ex eadem aqua paretur bochetum.

Victus continuò exsiccans.

Post reditum ab aquis Meynensibus, si tumor non fuerit discussus, aperiendus erit caustico.

Omnibus remediis usa est, exceptis aquis Meynensibus, quia cum reliqua nihil profecissent, imò tumor incrementum suscepisset, non fuit speranda salus ab hujusmodi aquis, sed ad apertionem statim veniendum censuimus, quæ fuit celebrata die 19. Septembris 1633. cumque admoto caustico, supra escharam facta fuisset incisio scalpelli ministerio, illicò erupit aqua tenuis, & limpidissima, instar aquæ fontanæ, ac tumor statim subsedit, ad planitiem parti oppositæ propemodùm æqualem, quod nobis admirationem peperit, & observatione dignum censuimus. Similes enim tumores ab aqua productos, præter hydroceles, & hydrocephalos à nemine authorum descriptos existimo. Decem aut duodecim horis ab apertione, correpta est febre acuta, & magna fluxio facta est in partem, cum inflammatione; tertia die cessavit febris, post venæ sectionem bis factam, & purgationem, cataplasma de mica panis tumori admotum, qui paululùm subsedit, & pus quoddam pituitosum effluebat, decima tertia die ab apertione, decisa antea eschara exivit per ulcus, cystis integra instar sacci verè membranosa, & paucis posteà diebus curata est.

OBSERVATIO LXXVII.

Luës venerea.

IUvenis quidam biliofo, ac melancholico temperamento præditus, luë venerea infectus menfe Junio anni 1633. aggreffus eft diætam fudorificam, eaque peracta frictiones ex unguento mercuriali celebratæ fuerunt. Poft fecundam frictionem, cum ptyalifmus ritè procederet, fubitò correptus eft contractione brachiorum, & tibiarum, cum tenfione ingenti abdominis, & fuffocatione, fubitòque ptyalifmus ceffavit. Frictiones vehementes celebratæ funt in partibus contractis, aqua imperialis, & cinnamomi exhibitæ, quæ nihil præftiterunt. Posteà aquam noftram theriacalem ex fpiritu vini conflatam exhibuimus, à qua plurimùm levatus eft, & injecto clyftere acri paroxyfmus defiit. Poft biduum, cum parùm fpueret, admota fuerunt emplaftra mercurialia tibiis, femoribus, & brachiis, quæ intra 24. horas fputum fatis copiosè promoverunt. At æger in prædictum paroxyfmum incidit, cum verò frictiones celebratæ fuiffent, & prædicta aqua exhibita, tum clyfter injectus qui non poterat ejici, fuppofitoriis nullomodo levabatur, fed omninò fuffocari videbatur. Nos alium clyfterem acriorem ex diaphœnici & hieræ ana ℥ij, injici curavimus, quem fecuta eft copiofa evacuatio, & æger à paroxyfmo liberatus eft. Sequenti die, præcedente ptyalifmo, iterùm in eundem paroxyfmum incidit, cæteris multò graviorem, nam nec aquâ theriacali, nec clyfteribus iteratis, quibus etiam multùm dejecerat, potuit fedari. Tandem cum ab initio cenfuiffem hæc fymptomata ex eo provenire, quod excrementorum colluvies fuperiora petens, in ventriculo colligeretur, & non poffet per os expurgari ob fui craffitiem, vel facultatis expulstricis

expultricis imbecillitatem, & magna copia cumulata, ac malignitate prædita, ventriculi orificium vellicaret, unde ortæ convulsiones per consensum generis nervosi. Tum etiam ex prædicta materia à calore exagitata multi vapores elevarentur, qui ventriculum distendentes, diaphragma comprimerent, unde suffocatio, & tensio abdominis sequebatur: Ventriculum esse vacuandum judicavimus prompto, & potenti remedio. Atque in hunc finem exhibuimus salis vitrioli ℨj in aqua dissolutam, qua intra horæ quadrantem humoris pituitosi, viscidi,& crassi,cum melancholico permixti circiter ℔ ij rejecit, & statim à paroxysmo liberatus est; Posteà continuavit ptyalismus per multos dies sine alio symptomate, sicque integrè liberatus est.

OBSERVATIO LXXVIII.

Luës venerea.

A Me curata est in pluribus decocto ex sudorificis, & purgantibus per xx. dies usurpato. Si hæc non sufficerent, ad frictiones ex unguento mercuriali veniebam. Multi in media hyeme, hoc solo decocto curati sunt, quibus diæta sudorifica administrari non poterat, propter aëris inclementiam.

OBSERVATIO LXXIX.

Pleuritis in Empyema degenerans.

FIlius Dn. de Calvieres apud Nemausenses litium capitalium Judicis, 20. annos natus incidit Monspelii circa medium mensis Maii, anni 1633. in pleuritidem sinistram,quâ ita detinebatur,ut in neutrum latus posset decumbere, sed tantùm supinus jaceret. Huic multa remedia fuere præscripta in consilio trium medicorum,

& decies, aut ultra, phlebotomia celebrata : attamen affectus diù perseveravit, quamvis dolor lateris aliquando cessare videretur, & æger in utrumque latus sese converteret. At febris permanebat, & dolor lateris redibat. Producta fuit febris usque ad diem trigesimam quintam, quâ latus aliquantulùm intumescere visum est, & ad tactum dolebat, nonnullo rubore suffusum. Judicatum fuit pleuritidem in empyema converti, & admota fuere cataplasmata suppurantia, quibus latus paulò magis intumuit sexto aut septimo abhinc die, cum apertio lateris nimiùm procrastinata fuisset, quæ apparente lateris tumore, statim fieri debuerat, ruptus fuit abscessus ad interiora. Attamen æger pus facilè excrevit tussiendo quod laudabile apparuit, & minimè fœtidum magnâ copiâ singulis diebus excernebatur, primò purum, posteà multa pituita permixtum. Post ruptum abscessum, in utrumque latus facilè convertebatur, febre perseverante, cum antea non posset converti in latus sanum, quia pondus insigne sentiebat in latere dolente, quod signum notatur ab Hipp. in prognosticis. Octiduo elapso à ruptionis die purulenta excretio desiit, & solam pituitam rejiciebat. Tum pondus in eodem latere iterùm sentire cœpit, ut ad latus sanum converti non posset, nec non elevatio in parte lateris externa iterùm apparuit. Novam collectionem in latere factam esse censui, & prompta apertione indigere, ne iterùm profusa materia in thoracem, pulmoni laborem novum efficeret, unde ptyseos periculum immineret. Cum tamen alii medici duo, cum duobus chirurgis, sententiæ meæ assentiri noluissent, & mater illius discessum urgeret, Nemausum translatus est, ubi tandem empyema apertum est, caustico lateri admoto, & pus diutissimè ab ulcere manavit, ac tandem æger integrè curatus est.

OBSER-

OBSERVATIO LXXX.

Lochia suppressa.

MUlier quædam plebeia gravida octimestris correpta est febre continuâ die 5. Julii, anni 1633. Tertiâ die febris, aborsum passa est, & à partu lochia omninò suppressa sunt, maculæ purpureæ in toto corpore apparebant, præcipuè circa cervicem; febris erat intensa. Præscribo sectionem venæ malleoli, & julepos ex aperientibus frigidis compositos, frictiones partium inferiorum, fotus & linimentum relaxans pubi, & perinæo. Ex his nullus fructus apparuit, imò sub finem secundi ab aborsu diei, febris admodùm exacerbata est, ut delirium pareret, & facies valdè immutata esset, undè in summo vitæ discrimine ægram versari nemo non videbat. Tunc venam brachii aperiri jubeo, & sanguinem mitti ad ℥x, qui fuit valdè corruptus, erat circiter hora quinta vespertina, jubeoque ut venæ sectio iteraretur post horas quatuor, scilicet circa horam nonam; præscribo julepos valdè refrigerantes ex decocto lactucæ, portulacæ, acetosæ, cum sale prunellæ, clysterem pariter refrigerantem, & emollientem, quibus remediis ita adjuta fuit, ut sequenti die febris valdè exigua apparuerit, lochia fluere inceperint, & paucis diebus sine aliis remediis omninò convaluerit.

OBSERVATIO LXXXI.

Vrinæ suppressio à caruncula virgæ.

LIctor quidam senatus Divionensis, cum esset Monspelii negotiorum causâ, die septima Julii, anni 1633. incidit in urinæ suppressionem ex caruncula virgæ tumefacta à coitu immodico, chirurgus quem pri-

mùm vocavit, catheterem immittens, magnam ſanguinis profuſionem excitavit, vulnerata parte, & nihil urinæ excrevit. Æger graviſſimis doloribus, & mingendi conatibus premebatur. Vocatus ego præſcribo phlebotomiam ad ℥xij, quia erat ſanguineo temperamento præditus clyſterem emollientem, & refrigerantem, ſemicupium ſubtepidum, injectionem refrigerantem, & inunctionem renum, pubis, & perinæi etiam refrigerantem; erat hora nona veſpertina, tum jubeo, ut circa mediam noctem iteretur venæ ſectio, quæ omnia præſtita fuerunt. Manè erat in eodem ſtatu, ſummos meiendi conatus patiebatur, & nihil emittebat, niſi guttulas iij. vel iv. urinæ in ſingulis conatibus. Iterùm vocatus præſcribo vomitorium ex ſalis vitrioli ʒj, cujus ope bis evomuit pituitoſa multa; At in ſecundo vomitu, urinæ ℥j vel ij. emiſit, & ſublevatum ſe dixit, quod hactenùs non contigerat; indè per intervalla urinam paulò copioſiorem excernebat, ita ut intra quatuor, vel quinque horas veſica omninò depleta fuerit. Supererat partis affectæ inflammatio quædam, quæ emulſionibus cum ſale prunellæ, injectionibus, clyſteribus, ſemicupio & inunctionibus curata eſt.

OBSERVATIO LXXXII.

Difficultas ſpirandi.

Filius D. Hugonis mercatoris Monſpelienſis, quinque annos natus, cum malè educatus fuiſſet à nutricibus, inter varia ſymptomata hoc præcipuè pati ſolebat, ut cum curreret, aut vehementiùs moveretur, ſpirandi difficultate laboraret. Tandem die tertia Julii, cum ab exercitio multùm incaluiſſet, incidit in tuſſim cum difficultate ſpirandi, & febricula, cum alvi fluxu mediocri, in quo flava, pituitoſa, & aliquando ſubviridia apparebant,

Hæc

Hæc tamen ſymptomata adeò levia erant, ut de vocando medico parentes non cogitaverint; ſed à pharmacopœo admotum fuerat veſicans poſteriori cervici. Die quintâ morbi vocatus ego eadem invenio ſymptomata, ex quibus fluxionem conjiciens in pulmonem, cum metu peripneumoniæ, phlebotomiam præſcribo, quæ non fuit celebrata, ex eo quod chirurgus venam attingere nequiverit; ſed cucurbitulæ ſcarificatæ ſtatim fuerunt admotæ, & julepus pectoralis refrigerans fuit exhibitus. Hæc circa meridiem fiebant. At hora tertia veſpertina ſubitò æger correptus eſt lipothymia, à qua brevi excitatus eſt; poſtmodùm verò pulſus apparuit parvus, languidus, frequens, & pulſibus morientium ſimilis, venter admodùm tenſus & dolens, reſpirandi aderat ſumma difficultas, & ſitis inexplebilis. Multa in hoc præcipiti caſu uſurpata fuere remedia, vocato conſilio, quæ nihil profuerunt; ſed æger continuò in pejus ruens media nocte interiit. Aperto cadavere, partes naturales benè conſtitutæ apparuerunt, niſi quod cyſtis fellea grandior, & humore nigricante referta erat. Sed pulmonis pars ſiniſtra diaphragmati hærebat ita firmiter, ut ſeparari non potuerit, unde difficultatem ſpirandi ex parte provenire cenſuimus. Siniſtra verò cordis auricula, ſolitò amplior, referta erat materia craſſa & compacta, omninò alba, laridum coctum referente, quam ſubitaneæ mortis cauſam fuiſſe cenſuimus, cordis ventriculum ſiniſtrum ſuffocando, & illius ventilationem impediendo.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXIII.

Hæmoptoë.

DIe decima tertia Augusti anni 1633. Dn. Duprat in curia præsidiali Monspeliensi consiliarius, circa noctem incidit in sputum sanguinis spumosi, cum tussi, & magnam illius quantitatem excrevit tota nocte.

Die 14. manè vocatus, venæ sectionem præscribo ad ℥viii, deinde julepum ex aqua plantag. syrup. de ros. siccis et sale prunellæ, posteà injectus fuit clyster, cucurbitula admota regioni hepatis, looch incrassans, & astringens usurpatum. Hora decima, iterata fuit venæ sectio ad ℥vi, syrupus ex succo portulacæ etiam præscriptus. Post meridiem rediit sanguinis sputum magna copia, scilicet ad ℔i, iteratus fuit julepus, oxycratum admotum testibus, epithema refrigerans hepati, linimentum refrigerans eidem parti, et lumborum regioni, cucurbitula hypochondriis frequenter iterata; & circa vesperam sanguis denuò missus ex altero brachio ad ℥vii, præscripti julepi ex infusione millefolii, rad. tormentillæ, & conservæ rosar. in praxi medica nostra descripti cap. de hæmoptoë, qui magnæ sunt efficaciæ. Pro potu utebatur conserva rosarum, cum decocto hordei et liquiritiæ, ad noctem præscriptus est syrupus sequens.

℞. Syrupi de ros. siccis, de succo portulacæ, et papaveris albi ana ℥i, misce capiat cochlear unum singulis duabus horis, ita ut intra noctem tres illæ unciæ absumantur; mirum in modum profuit hic syrupus, & sequenti die, quæ erat 15. fuit iteratus, ut per longiora intervalla sumeret cochlear unum; eadem die manè aperta fuit vena poplitis, & satis bona quantitas sanguinis educta est, tum reliqua remedia fuere continua-

ta,

ta, aliaque addita, ut opiata aſtringens, & conglutinans, & clyſter denuò injectus. Toto illo tempore ſanguinem non excrevit affatim, & ſputa quæ per longiſſima intervalla extuſſiebat, erant ſanguinea. Attamen difficultate ſpirandi laborabat, cum vocis raucedine. Sequentibus verò diebus nihil ampliùs ſanguinis excrevit, et omninò convaluit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Gangræna.

VIr quidam à plebe, febre continua laborans, ab imperito chirurgo vena aperta incidit in tumorem illius brachii cum inflammatione, quæ tandem in gangrænam deſiit, ita ut totum brachium liveſcens appareret. At in duobus locis color magis immutatus erat, in iiſque ſcarificationes non ſentiebat. Igitur poſt multas ſcarificationes admovebantur remedia ordinaria, quæ parùm proficiebant, imò brachium in deterius vergebat. Ego tandem vocatus, locos ſcarificatos humectari jubeo ſpiritu ſulphuris, quo caro mortificata, exuſta eſt, ac veluti cauteriſata. Poſteà foveri jubeo totum brachium calidè ſpiritu vini, in quo pulveres aloës & myrrhæ infundebantur, poſteà inſpergebantur toti brachio pulveres prædicti ex aloë & myrrha, magna quantitate, ac deinde ſupra pulveres admovebantur lintea ſpiritu vini madefacta, quo remedio per aliquot horas uſurpato, brachium miraculi inſtar nativum colorem recepit, tumore imminuto, & gangræna fuit cohibita, ita ut ſequenti die loca mortificata et exuſta, à viva carne ſeparari cœperint, quibus admotum fuit digeſtivum ex vitellis ovorum, terebinthina, & melle, ac poſt integram ſeparationem, epuloticis curatio abſoluta eſt.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXV.

Dolor Nephriticus.

DIe decima mensis Octobris anni 1633. Coquus Dn. de Miron Regii Præfecti in Occitanica provincia, laborans à multis diebus dolore nephritico, qui vulgaribus remediis non cesserat, sumpsit bolum ex diaprun. solut. ℥ß panaceæ ℈i, quo quater blandè dejecit, eodemque tempore crassas urinas minxit, & à dolore liberatus est. Dum medicamentum operabatur, sëtiebat materias sibi à renibus avelli, & sine dolore.

OBSERVATIO LXXXVI.

Colicus Dolor.

IN principio mensis Novembris anni 1633. Domina de Varanda doloribus colicis acerbissimis conflictabatur, & post duos clysteres frustrà injectos sumpsit intestini lupi pulverati ʒi cum vino, quod ipsi mense prægresso exhibitum fuerat pro eodem dolore, ut ex Obs. 59. hujus centuriæ constat, & statim dolor evanuit. Post decem aut duodecim dies, licet per apozemata purgata fuisset, dolor rediit acerbior quàm anteà; ac licet in clystere philoni ʒii, dissolutæ fuissent, dolor non quievit, prædictus pulvis iterùm fuit exhibitus, & dolor imminutus est, ac post trium horarum spatium omninò ferè sublatus. Sed postridie rediit acerbior quàm anteà. Exhibita fuerunt laudani gr. v. & dolor omninò sublatus est, nec ampliùs rediit.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXVII.

Vlcus in corde.

DIe 23. Januarii, anni 1634. vocatus sum ad filiam Dn.N.annos 14.natam, quæ anteà per multos dies laboraverat vomitu pituitoso semel aut bis in die invadente horis præcipuè matutinis, cum cardialgia per intervalla affligente.Item patiebatur dolorem in summa scapula sinistra, & summitate brachii, qua humero committitur. Nocte insequente, quæ erat quinta à prima invasione, correpta est alvi fluxu, & febre, quæ tota die eam detinuerunt. Sexta sumpsit rhab. pulverat. ʒi cum jusculo, & pluries dejecit, febris perseverat, nocte bis tantùm dejecit, per duas horas dormivit. Septimâ alvi fluxus perseverat,sed minùs frequens, ut locum dederit venæ sectioni, qua missus fuit sanguis ad ℥iv. Hæc duo peculiariter à febris invasione notavimus, quod pulsus ferè semper erat intermittens; & cum dolor prædictus in eadem parte fixus permaneret, neque ad thoracem ullo modo pertingeret, ægra tamen non poterat in illud latus, quod erat sinistrum, decumbere, quin statim cardialgia, & tussi corriperetur, ita ut perpetuò super latus dextrum decumbere cogeretur.Tussis sicca eam infestabat per intervalla, flatus emittebat interdùm supernè,& infernè.8ª. eadẽ symptomata perseverant,præcipuè cardialgia per intervalla recurrens, & pulsus intermittens inæqualiter, somnus paucus, continuabantur remedia cardiaca, sumpta, & admota, tum vermes enecantia, ac ventriculum roborantia. Urgente admodùm cardialgia exhibitus est salis absynthii ℈i,cum succi limonum cochleari uno,undè optimè habuit per horas aliquot, sed symptomata redierunt, noctu urinæ erant crassæ, & satis pallidæ. Nonâ admotum fuit vesicans cervici, quo tussis cessavit; anteà dolor

humeri

humeri imminutus fuerat, & supra latus sinistrum meliùs decumbebat. Eadem die sumpsit medicamentum ex infusione ℨi, rhei cum hieræ picræ ℨi, & syrup. de cichor. compos. ℥i, quo valdè purgata est cum fructu, & alvi fluxus perseveravit per aliquot dies, undè prorsus convalescere visa est, cum tamen pulsus continuò intermitteret in 3.4. vel 5.pulsatione. Postquam è lecto surrexit intermissio pulsus desiit, manente tamen frequentiâ, & ægra tussi premebatur, noctu præcipuè cum difficultate spirandi. Quæ symptomata per longum tempus perseverarunt, ac præter difficultatem spirandi aderat per intervalla dolor lateris pungens, qui magis urgebat, cum ægra in latus sanum decumberet, & contra gravior erat difficultas spirandi quando supra latus dolens decumbebat, febris perpetuò erat intensa, quæ omnia magnam suspicionem faciebant abscessus in sinistra pulmonis parte latitantis. Tandem die 34. morbi, subitò correpta est sanguinis sputo, quem per tussim excrevit ad ℥viij, circa meridiem; is autem sanguis erat satis crassus & non spumosus, quem ægra ipsa dicebat à capite descendisse, seque ante illius exclusionem, in faucibus percepisse titillationem, tum aliquid sanguinis mungendo per nares eductum fuerat. Attamen vespertinis horis, sanguinis sputo redeunte, satis apparuit eum è pulmone ferri, erat enim totus spumosus, ejusque quantitas fuit ad ℔i, tum missus fuit sanguis de basilica sinistra, exhibitus julepus ex aqua plantag. & papav. rhead. cum sale prunellæ, & syrupo de rosis siccis. Utebatur tota nocte syrupis violaceo de ros. siccis, & de papavere, simul mixtis, quibus tussis sedabatur, excretionis reditus impediebatur, & per intervalla dormiebat. Postridiè manè iterata fuit phlebotomia ex brachio dextro, iteratus julepus, et multæ alia remedia in hæmoptysi usitata, præscripta fuere in

communi

communi consilio habito cum D. D. Ranchino cancellario, & Delort Decano. Sputum sanguinis rediit ad ℥viij, circa horam undecimam ante meridiem, continuabantur remedia. & venæ sectio malleoli usurpata. Horâ quartâ vespertinâ redeunte sanguinis sputo copioso, subitò extincta est. Dissecto cadavere inventus est pulmo colore albicante, costis utrinque, & diaphragmati undique adhærens; tum etiam pericardio undique adhærebat, ut unum corpus continuum efficeret. Cor verò albicans visum est, & mediâ ferè sui parte, quæ diaphragma respicit, exesum atque exulceratum, ut fibræ carnosæ semiputridæ, summis digitis avellerentur. Et animadversum fuerat frustula quædam carnea hujusmodi fibris simillima, cum sanguine per sputum rejecta fuisse. Ita ut verissimum sit istam ægrotantem, cordis substantiam per sputum rejecisse quod est valdè mirum. Cum autem in capsulâ cordis nullus humor repertus fuerit, existimandum est materiam hujusmodi abscessum, seu ulcus efficientem cum sanguine permixtam fuisse, & per tussim excretam. Similes quædam historiæ reperiuntur apud Schenchium in observationibus libri 2. titulo de Tumoribus, & Apostematibus cordis.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Hydrops pectoris.

VXor clarissima Nobilissimi viri Dn. de Thomas, in supremâ computorum, subsidiorum, & fisci curiâ Monspeliensi Consiliarii Regii, à quinque mensibus laborat fluxione humoris tenuis in pulmonem decumbente cum tussi siccâ, difficultate spirandi, febre assiduâ & lentâ, quæ singulis noctibus exacerbatur, cum levi horrore, eamque consequuntur sudores nocturni copio-

copiosissimi, ut singulis noctibus ter, quaterve indusia mutare cogatur. Ab aliquot diebus exacerbationes bis in die redeunt; post meridiem & vesperi, in diurna non sudat, sed semper in somno. Tum ab ipso morbi initio dolor adfuit lateris sinistri in ipsa pectoris regione, cum difficili decubitu in eandem partem; ita ut cum primùm in dictum latus decumbit, tussi molestissimâ, cum difficultate majori corripiatur. Imò verò interdùm, comprimendo latus summis digitis, maxima pulmonis oppressio & spirandi difficultas orta fuit. His accedit Lienis inflatio, cum aliquâ tensione conjuncta, quæ reliquis affectibus originem dedisse censetur.

Habito consilio cum Dn. Ranchino Cancellario, statutum fuit præcipuum affectum in sinistro illo latere residere, eumque esse collectionem quandam, pectoris partem sinistram opprimentem. Cujus autem materiæ sit illa collectio, non omninò certò posse pronunciari. Hoc nihilominùs asseritur, materiam illam esse aquosam, vel purulentam, utriusque enim signa concurrunt, & consimilia ab Hipp. recensentur, dum secundò de morbis dicit, hydrope pulmonis affectos, velut suppuratos affici, verùm remissiùs ac diutiùs. Ad collectionem aquosam magis inclinant sententiæ, quod neque pleuritis, aut peripneumonia, aut hæmoptoë præcesserint, neque quicquam sputi purulenti unquam rejecerit. Phthisica interiit, & apertionem cadaveris ante obitum prohibuit.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXIX.

Vrinæ ſuppreſſio.

DN. Raymundus Ratte ſexagenarius, vir plethoricus & calculoſus qui multos calculos innoxiè per intervalla cum urinis excernere ſolebat, circa finem Januarii 1635. poſt plures calculos excretos ab immodico exercitio, incidit in omnimodam urinæ ſuppreſſionem, quæ quidem ſuppreſſio (ut ex ſignis luculenter apparebat) erat in renibus, non in veſicâ. Jam per triduum integrum nihil lotii emittebat, cum vocatus ſum in conſilium, cum duobus medicis ſenioribus, quorum unus erat ordinarius, qui per illud triduum varia præſcripſerat diuretica, tum externa, tum interna, clyſteres, ſemicupia, potiones, & ſimilia. Et antequam ipſe vocaretur, purgatus fuerat æger blando cathartico. Ego prior ſententiam ferens, dixi hujus affectus cauſam præcipuam, aut ſaltem jam hoc ſymptoma foventem, eſſe venarum ſupra renes inſignem plenitudinem, quæ propter diſtenſionem à copiâ ſeri per triduum retenti, non poſſunt ſeſe contrahere ad expulſionem, quemadmodum videmus veſicam urinâ nimiâ diſtentam, non poſſe ſeſe facilè contrahere, undè non rarò meiendi difficultas ſolet exoriri. Maximam autem ſeri copiam adeſſe oſtendit, tum corporis plenitudo; tum quod æger multum potare ſoleat, & urinæ ℔ iii aut iv. ſingulis noctibus in ſtatu ſano reddere ſolitus ſit. Ideò cenſui diuretica eſſe omittenda, quæ humores ad vias urinæ deducendo, diſtenſionem in iis augent. Sed potiùs inſignes revulſiones eſſe moliendas per phlebotomiam, & purgationem, & quamprimùm ſanguinem eſſe mittendum magna copia; tum poſt quinque, vel ſex horas potens medica-

 mentum

mentum phlegmagogum, & hydragogum esse exhibendum. Ejusdem fuere sententiæ reliqui collegæ, & missus fuit sanguis ad ℔j ante meridiem, vesperi exhibita fuit ʒj, pulveris diacarthami detractis seminibus, pluries fuit purgatus, et post quatuor aut quinque sedes cœpit mingere, urinamque reddidit subnigram prima vice ad ℥iv, paulò post valdè rufam majori copiâ & postmodùm limpidam. Intra unum diem, magnam excrevit urinæ copiam, & liberatus fuit. Similis ferè casus propositus est Obs. 1. hujus Centuriæ.

OBSERVATIO XC.

Ventriculi dolor.

Die 25. Januarii, anni 1635. vocatus fui ad aurifabrum Monspeliensem qui à tribus mensibus laborabat dolore circa ventriculũ acerbissimo, & indesinente, ita ut præ dolore & vigiliis ad summam maciem perductus fuerit. Per dictum tempus à medico ordinario præscripta fuere duodecim aut quindecim medicamenta purgantia, eaque blanda, aliaque non pauca remedia tam interna, quam externa, non omissis fomentis, linimentis & similibus. Tandem advocatis in consilium tribus medicis, præscribitur vomitorium ex decocto sem. raphani, atriplicis, &c. quæ vulgò ad vomitoria præscribi solent, post vomitorium assumptum nihil vomuit, eoque iterato ventriculus exoneratus est, & satis copiosè vomuit, sine ullo doloris levamine. Posteà iteratur purgans medicamentum, & diæta sudorifica præscribitur. Biduò post purgationem ante usum decocti sudorifici, à quodam monitus æger me accersit circa vesperam, & morbi sui historiam exponit. Ego verò ut ostenderem, saltem ad tempus dolorem sedari posse, præscribo pro ea nocte laudani gr. v. qui-

bus

bus dolor protinùs cessavit, & tota nocte dormivit; cum tribus illis mensibus longior somnus non fuisset unius horæ. Manè se curatum prædicabat. Rediit tamen dolor, qui nullis remediis sedari potuit, nisi laudano aliquoties exhibito, idque ad breve tempus, donec æger marasmo confectus interiit. Aperto cadavere inventus est ingens scirrhus, totum pancreas, & mesenterii partem occupans; tum etiam pylorum, ac Jejuni intestini principium ambiens; ita ut ductum illum qui est à ventriculo ad intestina adeò angustaverit, ut ferè occlusus esset, & ventriculus materia esculenta, ac potulenta plenus inventus fuerit. Cum igitur alimentum non posset distribui, marcore consumptus est. Scirrhus ille non apparebat tactui, quia sub ventriculo, & intestinis latitabat. Dolorem intensum efficiebat, quia pylorum, & extremam ventriculi partem pyloro continuam, attingebat.

OBSERVATIO XCI.

Lumbrici.

Filius Dn. Gerardi quæstoris Franciæ generalis, annos quatuor natus laborare cœpit die 25. Januarii, anni 1635. febre verminosa cum vomitu bilis porraceæ, & nausea continua. Præscripsi potionem contra vermes vulgarem, cui addita sunt propter malignitatem (quæ ex humore excreto, & tumefactione quadam totius corporis apparebat) lapidis bezoardici gr. iv, & clysterem dulcem. Potione assumpta evomuit duos lumbricos, & unum cum clystere per alvum egessit; noctu iterata est potio, & sequenti die benè habuit, ut astantes nulla alia remedia expetiverint. Post biduum incidit in eundem affectum, & multò graviùs torquebatur cum inquietudine, planctu continuo, etiam per

 somnum;

somnum. Statim præscripsi potionem purgantem ex infuso rhei, & syrupo rosaceo in aqua portulacæ, ex qua ter dejecit materiam nigerrimam, & post purgationem omnia symptomata permanebant, tum etiam vomitus auctus, ita ut omnia juscula, & potulenta rejiceret; undè factum est, ut potio contra vermes prædicta, quæ tantoperè profuerat ab initio, jam nullius effectus fuerit, cum perpetuò revomeretur. Advertens itaque eum non evomuisse confectionem de hyacintho cum jusculo exhibitam, eam bis iterandam jussi, additis lapidis bezoardici gr. iv, non ampliùs vomuit, & nocte dormivit, ac multò meliùs habuit. Unde colligo, & observatione dignum censeo lapidem bezoardicum in affectibus verminosis, summæ esse efficaciæ. Potionem purgantem prædictam iterùm assumpsit, & alvi fluxus criticus eam sequutus est, quo morbus admodùm imminutus est, ac tandem julepis specificis ex decocto scordii, & Hypericonis, cum refrigerantibus paratis, omninò sublatus, iterata post julepos purgatione, ex senna, rhab. & syrupo rosaceo.

OBSERVATIO XCII.

Abscessus Abdominis.

DIe 16. Februarii, anni 1635. vocatus sum ad filiam viduæ Joannis Peire mercatoris Monspeliensis, annos 14. natam, quam ante duos annos curaveram ab hydrope incipiente, à quo tempore valetudinariam vitam agebat. Nunc verò à tribus septimanis decumbebat, nullo vocato medico. Invenio eam laborantem febre assidua, cum alvi fluxu moderato, quo multa pituitosa, & cruda rejiciebat. Refertættereà sibi ventrem iterùm intumuisse, in eoq; per vices dolorem

rem quendam punctorium percipere, tum etiam tibiæ per vices œdematosæ apparent. De redeunte hydrope statim cogitabam, quod ut exactiùs explorarem, manum ventri admoveo, quem dum aliquantulùm comprimere intenderem, illa statim obstitit, de dolore conquerens, qui comprimendo ipsi inferebatur. Ego verò ratus in hydrope dolores hujusmodi non apparere, ventrem denudari jubeo, admota lucerna, ut rem attentiùs indagarem; ventrem igitur inspicio colore naturali præditum, sed elevatum, & tumentem, dum utraque manu blandè contrecto, invenio tumoris circumferentiam in ambitu umbilici, quinque digitorum latitudine, extra quam circumferentiam ægra contactum indolenter ferebat; in tumore verò etiam leviter compressa, plurimùm dolebat, præcipuè in sinistro latere duobus digitis ab umbilico, ubi à principio morbi, dolorem punctorium per vices percipiebat. Prætereà in ipso tumore fluctuationem quandam animadvertebam; ex quibus pronuntio abscessum latere inter peritonæum, & musculos abdominis, & jam factam esse suppurationem; ac statim chirurgum advocari jubeo, qui ejusdem protinùs fuit sententiæ. Itaque quam primùm aperiendum esse abscessum statuimus, ne si in cavitatem abdominis rumperetur, mortem præcipitem afferret. Admovetur ergo causticum ei parti, in quâ dolorem pungitivum ab initio percipiebat, et tribus horis elapsis factâ escharâ immittitur ferrum ad latitudinem duorum digitorum, nullum tamen pus effluxit. At non ausus est chirurgus ulteriùs phlebotomum immittere, ne fortè peritonæum confoderetur, sicque materia ad cavitatem abdominis efflueret; immisit ergo turundam in foramen, & post quinque horas extractâ turundâ, tantillum puris effluxit, postridie manè extracta iterùm turundâ, magna puris copia

emissa est, pus autem erat pravi coloris & odoris. Nihilominùs ægra in pejus ruebat, ita ut quinto ab apertione die interiret. Aperto cadavere inventi sunt musculi abdominis in loco tumoris, putredine affecti, circa partem sinistram umbilicalem, in parte verò dextra hypogastrica, intestina peritonæo adhærebant, & partes hujus loci etiam putrefactæ erant, hepar colore flavissimo præditum adhærebat peritonæ undique, & diaphragmati, & mole sua mediam thoracis partem replebat, ut ipsi cordi esset omninò vicinum; pure & putrilagine omnia erant referta, ac teterrimum odorem spirabant; summa prætereà macies aderat in toto corpore, quod marasmo confectum videbatur, idque ob defectum hepatis sanguinem non generantis.

Non solùm autem abscessus abdominis ex chronico morbo in corpore malè affecto lethales sunt, sed etiam ut plurimùm ii qui febribus sive continuis, sive intermittentibus succedunt; quos damnavit Hipp. in coacis, Et vidit Dn. Pachecus medicus Lunellensis, amicus meus, juvenem tertiana laborantem, cui cessarunt paroxysmi post septimam accessionem; factus tamen abscessus circa inguen, & apertus emisit pus laudabile in principio, sequentibus verò diebus prava successerunt symptomata, pus deterius apparuit, & æger interiit vigesimo die; Quem tamen abscessum ab initio lethalem judicare potuit, quod eo apparente, sæva symptomata etiam apparuerunt. At salutares abscessus allevationem symptomatum afferre debent. Si contrarium fiat, decubitum materiæ in illam partem significat, non criticam expulsionem.

OBSER-

OBSERVATIO XCIII.

Partus Difficilis.

VXor Dn. Baronis Daumelas quæſtoris Franciæ generalis in partu per triduum laboravit, ita ut tandem vires eſſent admodùm dejectæ, vocatus præſcribo ſequentem potionem.

℞ Dictamni cretici, ariſtolochiæ utriuſque, & trociſc. de myrrha ana ℈ß, croci & cinam. ana gr. xij, confect. alchermes ʒß, aquæ naphæ & artemiſiæ ana ℥iß, miſce fiat potio, qua aſſumpta ſtatim conatus parturitionis excitati ſunt, & pauló poſt gemellos peperit. Idem contigit uxori D. Sartrei primiparæ, quæ eſt filia D. Boſchii pharmacopœi Monſpelienſis.

OBSERVATIO XCIV.

Fluxus menſium immodicus cum hyſterica ſuffocatione.

ANcilla Dn. Baronis de Caſtries, menſium fluxum ita copioſum patiebatur, ut intra duas horas, ſanguinis ℔ iv, aut v. excreverit, undè ſequuta eſt affectio hyſterica ita gravis, ut illa aphona, & quaſi mortua jaceret; cum tamen apertos haberet oculos, & manu ſe ſtrangulari indicaret. Vocatus ad eam, potionem ſequentem præſcribo, tum cohibendo fluxui, tum hyſtericæ affectioni coërcendæ idoneam.

℞ Aquæ naphæ, roſar. & plantag. ana ℥j. ſanguinis draconis gr. xij. ſalis prunellæ ʒi, miſce fiat potio, quæ poſt tres horas interjecto juſculo reiterabatur. Poſt primam exhibitionem omnia ſymptomata remiſſa ſunt, in ſecundâ verò omninò ceſſarunt.

OBSERVATIO XCV.

Luës venerea in puero.

Filius Dn. N. duos annos natus, à nutrice infectus fuerat luë venereâ, quæ ſeſe prodidit primùm puſtulis latis & rubris in peritonæo acervatis, iiſque ſucceſſerunt ulcera in natibus juxta podicem, mox puſtulæ in facie, ac tandem ulcera in faucibus & labiis. Quibus accedebat corporis conſumptio in dies progrediens. Vocatus ad eum, ſequentia præſcripſi.

℞ Sennæ mundat. ʒiß, rhab. electi et agarici recenter trociſcati ana ℈ii, cinam. ℈ß, infundantur in aquâ cardui bened. in expreſſione diſſolve ſyrupi roſac. ℥i, fiat potio, detur manè, & reiteretur ſemel in ſeptimanâ.

Diebus intermediis utebatur ſequenti decocto.

℞ Ligni guaiaci ℥i, corticis ejuſdem ℥ß, aquæ fontis ℔ iii, infundantur, & decoquantur, ut artis eſt ad tertias, colaturæ capiat ℥iv, manè ſine ſudore, propter aëris inclementiam, hyems enim vigebat, tum etiam metuebam nimiam exſiccationem propter corpus tenellum, eâque ratione victum etiam analepticum concedebam. Eodém decocto pro potu utebatur, ſed diluto æquali aquæ portione.

Cum hæc remedia continuaſſet per 20. dies, omnia ſymptomata diſparuerunt, ægerque in ipſo remediorum uſu refectus, & denuò impinguatus fuit. Eramus autem in mediâ hyeme, curatus omninò videbatur.

Attamen intra unum menſem dicta ſymptomata redierunt, ægerque denuò extenuatus eſt.

Nos iterare juſſimus eadem remedia; decoctum tamen

men paulò efficacius efficiendo, coctione factâ ad medias, eumque ſtragulis operiebamus ut ſaltem leviter ſudaret. Hâc curâ iterùm reſtitutus fuit intra quindecim dies,quam tamen diutiùs continuaſſemus,metu recidivæ, niſi rigidiſſima hyems, quæ tunc etiam vigebat, obſtitiſſet.Intermiſſo itaque remediorum uſu per viginti dies, aut circiter, ulcera renovata ſunt. Et cum tunc cœlum eſſet ſatis temperatum in menſe Februario ob Auſtrinam conſtitutionem, curam iterùm inſtauramus, ſed efficaciorem.

Exhibemus itaque primùm mercurii dulcis gr. viij. cum diagrid. gr. iv. in juſculo, quo valdè purgatus eſt per vomitum & ſeceſſum, & quarto quoque die, hoc medicamentum exhibebatur: intermediis verò diebus ſumebat decoctum hoc modo paratum. Supradicta guaiaci & corticis ejuſdem quantitas ponebatur in alembico cum aquæ ℔ i ß, infundebatur per diem naturalem, ac poſteà diſtillabatur ad medias, juncturis alembici, & recipientis probè munitis. Liquor ſuperſtes in alembico colatus miſcebatur cum aquâ diſtillata, quæ erat acidula, hujus mixtionis dabantur ℥iv manè calidè, corpus tegendo, & ſudores copioſiores effluebant. Per viginti dies continuata fuit hæc poſtrema curatio, ex quâ morbus fuit omninò ſublatus.

Ulceribus natium admovebatur unguentum ex melle roſaceo, vitellis ovorum, & terebinthinâ. Faucium verò ulcera brevi curabantur melle roſaceo, cum ſpiritu vitrioli acido reddito.

OBSER-

OBSERVATIO XCVI.

Lochiorum fluxus immodicus.

QUædam mulier post aborsum à sanguinis fluxu immodico summam virium dejectionem patiebatur. Illi præscribo frictiones & ligaturas partium superiorum, cucurbitulas sub mammis, epithemata, & pullos columbinos, fotus manuum cum vino calente, in quo confectio alchermes dissoluta sit, & sequentem potionem.

℞ Aquarum plantag. naphæ, & rosar. ana ℥i, syrupi corallor. ℥i. salis prunellæ ʒi, sanguinis draconis ℈ß. misce fiat potio. Quæ statim fuit exhibita, antequam reliqua remedia fierent, & intra horæ quadrantem dolores ventris, et lumborum quieverunt, et fluxus imminutus est, ut aliis remediis non indiguerit.

OBSERVATIO XCVII.

Cancer.

DN. Chapus Tholosas è nobili stirpe oriundus, Monspelii degens anno 1635. circa finem hyemis correptus fuit exiguo tuberculo labrum superius obsidente, quod in dies incrementum capiens, in tumorem degeneravit, totum ferè labrum occupantem, eumque durum ac lividum, cum dolore pungitivo et caloris sensu. Statim ab initio, alterius medici præscripto usus est phlebotomiâ frequenti cum levibus purgationibus ex sennâ & cassiâ paratis, præmissis julepis refrigerantibus. Cum autem hæc remedia per aliquot tempus continuasset, & affectus nihilominùs in deterius vergeret, priorem medicum deserens, curæ meæ sese commisit, die secunda Aprilis anni supradicti. Ego verò prædicta signa considerans, tum etiam quod omnia topica remedia, quæcum-

quæcumque admoverentur, malum exaſperabant & dolorem pungentem, ac exurentem, intenſiorem efficiebant. Tumorem cancroſum eſſe exiſtimavi, licet autem iſte morbus incurabilis cenſeatur, illius tamen curationem ſuſcepi, edoctus à Galeno, cancrum in principio, & dum adhuc recens eſt, ſanari poſſe, ut habetur 2. ad Glauconem cap. 10. ubi de cancro agens ſic loquitur. Hunc morbum per ſui initia ſæpè ſanavimus, ſed ubi in molem inſignem ſatis evectus eſt, nemo ſine manus opere potuit curare; & paulò poſt. Hunc igitur morbum ut diximus, in principio ſanavimus, & hinc præſertim, cum melancholicus humor non admodùm craſſus videbatur exiſtere; nam hic purgantibus medicamentis, ex quibus ſanitas ſequitur, promptè ſuccumbit; neque obſcurum eſt hujuſmodi medicamenta debere eſſe evacuandæ atræ bili accommodata. Quod tamdiu faciendum eſt, donec ſanitas priſtina parti ſubſequatur, quemadmodum ratio victus, optimos generans humores interim adhibeatur. Et ex ejuſdem Galeni præcepto, quod habetur lib. de atrâ bile cap. 9. & comment. aph. 47. ſect. 6. hoc morbo affectos fortioribus medicamentis eſſe expurgandos. Ad potentiora remedia confugiendum eſſe cenſui, ex quibus principem locum obtinet radix hellebori nigri, quæ ad humorem melancholicum expurgandum efficaciſſima eſt. Sic igitur curationem aggreſſus ſum.

℞ Rad. bugloſſi & cichor. ana ℥i, fol. agrim. borag. ceterac. & veronicæ ana m. ß, coquantur cum pullo gallinaceo, in colaturâ diſſolve cremoris tartari ʒi, fiat Juſculum quod capiat manè per 12. dies.

In quarto quoque juſculo diſſolve ℥ij ſyrupi ſequentis.

℞ Succorum recenter expreſſorum, & per reſidentiam depuratorum boraginis, bugloſſi, fumariæ, cichorii

℔ iii

℔ iii, ſucci veronicæ & pomor. redolent. ana ℔ j, ſennæ mundat. ℥vj, epithymi ℥ij, rhab. electi & agarici recenter trociſcati ana ℥i, zinzib. & garyophyll. ana ʒj, infundantur & decoquantur ut artis eſt, donec colaturæ ſuperſint quart. v. in quibus diſſolve ſacchari albi quart. v, fiat ſyrupus perfectè coctus ad uſum dictum.

Poſtremæ doſi juſculorum adde extracti hellebori nigri gr. iv. capiat cum regimine.

Hoc medicamentum ſumma cum vehementia ægrotantem expurgavit, non ſolùm per alvum, ſed etiam per vomitum, verùm eadem die tumor valdè imminutus apparuit, ac doloris expers.

Poſt uſum juſculorum, uſus eſt balneo tepido per triduum, hirudines hæmorrhoïdibus admotæ, cauſticum utrique tibiæ inuſtum, ſerum lactis cum epithymo per menſem uſurpatum & balneum iteratum ſingulis ſeptimanis.

Poſt quindecim dies ab aſſumpto extracto hellebori, idem remedium iteratum eſt, eadem doſi, cum diapruni ſolutivi ʒiij, cujus operatio fuit priori ſimilis, & eadem die tumor imminutus apparebat.

Topica omnia tumorem exaſperabant, & dolorem intenſiorem efficiebant excepto unguento ex ranis viridibus, quod maximè laudatur ab Aquapendente, Chalmetæo, & aliis, & in hoc affectu plurimùm præſtitit. Ita ut illius curationem duobus præſertim remediis tribuendam eſſe exiſtimem, extracto ſcilicet hellebori nigri, & unguento de ranis viridibus. Non parùm tamen contulit ſyrupus magiſtralis, quo bis in ſeptimana utebatur.

Intra menſem à curationis principio, tumoris portio ſuppurata eſt, & ſponte aperta cum pure ſatis laudabili. Ulceri & tumori univerſo admovebatur continuò unguentum prædictum, & ſenſim tumor imminutus ac

tandem

tandem sensim resolutus est, & ulcus ad cicatricem perductum.

Unguenti de ranis viridibus compositio talis est.

℞ Ranas virides in arboribus, vel aquis puris degentes, in vas fictile vitro illitum, multisque exiguis in fundo foraminibus pertusum, conjicito : earumque ora butyro impleto : vas ne quid exhalet luto diligenter oblinito, & cooperito, cui alterum effosa terra conclusum supponito, ignem in ambitu ad distillandum accendito, oleum seu liquorem illum stillatitium colligito, & cum pulvere ranarum misceto ut fiat Linimentum.

OBSERVATIO XCVIII.

Peripneumonia Pituitosa.

DN. Gualtier fisci regii quæstor generalis, ætatis 60. annorum, laborabat peripneumonia pituitosa; quæ innotescebat ex tussi, difficultate spirandi, febre, dolore sub humero sinistro, & maxillarum rubedine. Cum autem multa pituita refertus videretur, ejusque satis bonam quantitatem evomuisset, tum clystere injecto ter aut quater alvus soluta esset, postridie venæ sectionis semel tantùm celebratæ purgans medicamentum fuit exhibitum ex infuso rhei, cum manna & syrupo rosaceo, quo optimè purgatus est quartâ die morbi, quæ erat 29. Maii, anni 1635. & postridiè à febre, aliisque symptomatis liberatus apparuit. Undè patet purgationem in peripneumonia interdùm convenire, quamvis ut plurimùm ante septimum diem usurpata, perniciosa sit.

OBSER-

OBSERVATIO XCIX.

Phthisis incipiens.

IN mense Maio anni 1635. uxor Dn. Thomas curiæ computorum, subsidiorum, & fisci, consiliarii, phthisica interiit, & post unum aut alterum mensem illius ancilla, quæ diu noctuque illi ministrabat, in similem affectum incidere videbatur. Laborabat enim febre lenta, cum tussi sicca, diu noctuque perseverante, macie totius corporis, inappetentia & vigiliis. Vocatus ad eam præscribo venæ sectionem, & purgationem universalem ex apozemate, & balnea tepida, cum victus ratione incrassante, & refrigerante; quæ nihil contulerunt. Tandem mecum reputans affectum procedere ex maligna qualitate, impressa pulmonibus & cordi per contagium, præscribo decoctum guaiaci ad 15. dies cum victu analeptico, sine sudore, quo remedio perfectè curata est. Et febris, tussis, aliaque symptomata omninò desierunt.

OBSERVATIO C.

Variola.

FIlius D. Boudon receptoris stipendiorum curiarum præsidialium Occitaniæ, annos natus novem, febre laborans, quæ videbatur variolas portendere, meæ curæ committitur in Mense Junio anni 1635.

Prima die venam secari jussi, & sanguinem extrahi ad ℥vi, & vesperi eadem quantitate iterari, julepi præscribuntur, inunctio ex oleo scorpionum, & reliqua ordinaria; secundâ & tertiâ die parùm delirabat. Variolæ apparent, minutæ, densæ, & depressæ. Paulatim increscebant, sed admodùm segniter, ita ut sexta die facies nullomodo

lomodo inflata videretur. Variolæ in facie & toto corpore depressæ, & in medio concavæ, imò verò nonnullæ in medio erant nigræ. Magis timebant parentes ex eo quod tres alios liberos amiserant, ex eodem morbo, & variolis omninò consimilibus. Ego igitur ad efficaciora remedia confugiendum ratus, sequentem julepum præscripsi.

℞ Aquæ card. bened. ℥iij, aquæ theriacal. ʒiij, trocisc. viperin. ℈j. lapid. bezoard. gr. vj. capiat horis vespertinis.

Cordi applicabantur pulli columbini, ac deindè linimentum ex theriaca, confect. Alcherm. & ol. scorp. Matthioli.

In omnibus jusculis dissolvebatur bezoard. mineral. ℈ß, sequenti die quæ erat septima morbi, ter excrevit per alvum materiam satis crassam, sed omninò lividam. Eodem tempore copiosissimas excrevit urinas, & variolarum eruptio ita promota est, ut intra unum diem, facies multum inflata fuerit, & variolæ ab eo tempore sufficienter increverint. Continuatum fuit bezoard. mineral. per alterum diem, & posteà confectio de hyacintho, quæ ab initio usurpata fuerat. Donec tandem æger à sævo illo morbo protinùs liberatus fuerit.

LAZARI

LAZARI RIVERII

CONSILIARII, ET MEDICI REGII, ET IN MONSPELIENSI Universitate, Medicinæ Professoris, observationum Meditarum, & curationum insignium

CENTURIA SECUNDA.

OBSERVATIO I.

Colicus Dolor.

DIE prima Julii, anni 1635. D. Sarretus, salinarum Visitor generalis, quadragenarius, correptus est gravissimo dolore colico, qui neque clysteribus laxantibus, & carminantibus, etiam cum aquâ benedictâ; neque fomentis ac semicupiis intra 24. horas usurpatis, sedari potuit. Eoque continuò sæviente sequentes pilulas præscripsi.

℞ Aloës optimæ ℥j. diagrid. gr. viij. laudani opiat. gr. v. fiant pilulæ sex deauratæ.

Has pilulas sumpsit media nocte, manè hora quarta dolor protinùs quievit, & per diei decursum purgatus est quinquies, sicque omninò liberatus.

OBSERVATIO II.

Variolæ cum alvi fluxu.

Filius Dn. Grasseti in curiâ computorum, &c. Consiliarii, annos quinque natus variolis laborabat cum alvi fluxu per totum morbi decursum perseverante. Septimâ die morbi, quæ erat 15. Augusti anni 1635. multò gravior fuit alvi fluxus, febris intensa, sitis ingens, variolæ depressæ, quarum elevatio ab alvi fluxu impediebatur. Reliquis remediis usque ad id tempus parùm conferentibus, sequentem præscribo julepum, alvi fluxum, & malignitatem respicientem.

℞ Rad. pentaphylli & tormentillæ ana ℥i. fol. scabiosæ pimpinellæ ana m. j. scordii p. j. santali citrini ʒii, coquantur ad 4. iii, pro tribus dosibus bis in die sumendis. Addendo unicuique dosi confect. de hyacintho ʒß. trociscor. viperin. ℈ß. lapid. bezoard. gr. iv.

Post primam exhibitionem alvi fluxus imminutus fuit, variolæ tumefactæ, & sitis imminuta.

In aliis pueris quamplurimis eadem potio mirè profuit ad sedandum alvi fluxum, & variolas depressas tumefaciendas. Cui addebam aquæ rosarum, & naphæ ana ℥ß. Etiam citra alvi fluxum, in depressis variolis mirum in modum contulit; & plerumque sic componebam.

℞ Rad. pentaphylli & tormentillæ ana ℥i. fol. pimpinellæ, & scordii ana m. i. santali citrini & rasuræ eboris ana ʒii, coquantur ad 4. iii. in colaturæ ʒiii. dissolve aqua naphæ & rosar. ana ℥ß. trociscor. viperin. ℈i lapid. bezoard. gr. iv. fiat potio, quæ grandioribus detur uno

haustu

hauſtu bis in die, lac verò ſugentibus, ex cochleari frequenter.

OBSERVATIO III.

Secundina retenta.

CLariſſima uxor Dn. de Graſſet in curiâ computorum, ſubſidiorum & fiſci, Conſiliarii, in principio menſis Octobris, anni 1635. cum abortum paſſa eſſet ex geſtatione trimeſtri, fœtum optimè efformatum excluſit, retentâ ſecundinâ. Hinc fluxu albo diu laboravit, & quendam oris fœtorem percipiebat, qui poſt aliquot dies deſiit. Fruſtula quædam membranea excluſit, ſed pauca & exigua. Ita ut aſſerentibus mulieribus, illam ſecundinas fruſtulatim ejeciſſe, ego contrarium perpetuò cenſuerim. Paulatim ad priſtinam valetudinem rediit, fluxu tamen albo perſeverante. Attamen poſt duos menſes cum dimidio, immodico menſium fluxu correpta eſt, cum quo ſecundina exſiccata per fruſtula excreta eſt. Quod notatu digniſſimum, ſecundinam tamdiu in utero, ſine gravi noxa retineri poſſe.

OBSERVATIO IV.

Hernia aquoſa in infante.

FIlius Dn. D'Aumelas Franciæ quæſtoris generalis, undecim menſes natus, laborabat hernia aquoſa, dextrum teſtem occupante, cum materiâ contentâ in membranâ teſtis propriâ, dartos appellatâ, ut teſtis ovi exigui magnitudinem æquare videretur, & hic tumor à nativitate ferè eum occupabat, quem diu cotone, ſuffitu thuris imbuto, diſcutere tentaverant. Tandem vocatus ſequens præſcribo cataplaſma, in principio menſis

mensis Novembris anni 1635.

℞ Farinæ fabarum ℔ ß. decoquatur cum vino generoso ad pultis consistentiam, deinde adde oxymel. simpl. ℥iii. fiat cataplasma admovendum manè & serò.

Intra octo dies, hoc solo remedio tumor omninò discussus est.

OBSERVATIO V.

Lumbrici.

DIE 25. Novembris, anni 1635. Puer quatuor annos natus, ex lumbricis ita laborabat, ut gravi dolore ventris torqueretur, cum summâ virium dejectione, ita ut pulsus in carpo non perciperetur, & oculi concavi essent, ac spiritibus orbati, quales in moribundis apparere solent. A tribus diebus laborabat, quatuor lumbricos mortuos per os excreverat, cum vomitu humoris nigri. Pharmacopœus potiones contra vermes exhibuerat, & potionem purgantem ex electuario diacarthami, & rhabarbaro, sed nullomodo ex ea purgatus fuerat. Præscribo ipsi potentia ad lumbricos remedia ordinaria, tum interna, tum externa, quæ nihil profuerunt. Posterâ die in eodem statu persistebat. Jubeo ut exhibeantur calomelanos Turqueti gr. viij. cùm gr. vj. scammonii, quo medicamento alvus soluta est, excrevitque materiam viscidam, glutinosam, putridam, cum duobus lumbricis, ter alvum deposuit, & maximè levatus est, ac posteà intra paucos dies omninò convaluit.

OBSER-

OBSERVATIO VI.

Hæmorrhoïdum dolor.

DIe 21. Decembris anni 1635. D. Joannes Charanton civis Monſpelienſis, cum ad villam duobus milliaribus ab urbe diſtantem pedes iviſſet, multis veſtimentis indutus, vehementer incaluit, undè facta eſt magna humorum commotio, eorumque decubitus ad anum, unde hæmorrhoides valdè intumuerunt, cum inflammatione, & dolore acerbiſſimo. Totâ die ſequenti valdè excruciatus eſt, noctemque inſomnem tranſegit, poſtridiè ad urbem rediit ſuper equum, ſed pedibus ſubnixus ſupra ſtapedes, cum magno labore, ita ut tumor indè irritatus fuerit. Vocatus ego poſt meridiem, ſanguinem detrahi jubeo ad ℥vij. mane alvum dejecerat bis. Circa veſperam iteratur phlebotomia propter doloris urgentiam, veſperi accepit julepum cum ſyrupo de papavere, & uſus eſt quater in noctis decurſu ſuffumigio ex ſempervivo majori, cocto in vino albo ; dormivit per intervalla, dolor & tumor imminutus eſt, hæmorrhoidéſque relaxatæ, & ſuffumigii, ac linimentorum anodynorum continuatione brevi ſanatus eſt.

OBSERVATIO VII.

Fœtus in partu morientes.

VXor tinctoris Nemauſenſis à conjugii initio ter peperit maturum partum, in nono geſtationis menſe ; labores patiebatur conſuetos ante partum, quemadmodum aliæ fœminæ, ſine majori moleſtiâ, ita ut neque partus admodùm difficilis, aut labo-

riosus esset; Neque mulier malè habita, aut aliquo effectu præternaturali laboraret, in ipsis partus doloribus, fœtus in utero movebatur sufficienter, attamen statim post exclusionem mortuus inveniebatur; idque ter hactenus contigit. Medici post secundum partum purgationes præscripserunt, & diætam sudorificam, mutata etiam fuit obstetrix. Tertius tamen eodem modo interiit. Quæritur causa, & medela. Cum nulla causa in historiâ referatur, difficillimum est eam conjecturâ assequi. Ut tamen sententiam nostram proferamus, dicimus hos casus accidere, vel ob fœtus debilitatem, vel ob constrictionem uteri, aut cervicis ejusdem, tempore partus. Debilitas fœtus ex latente quodam seminis, aut sanguinis materni vitio contracta, potest efficere, ut cum fœtus in partu, maximo conatu exitum quærat, in eo exolvatur, & moriatur, quemadmodum partus octimestris necessariò interire solet, propterea quod conatum ediderit septimo mense, quem si repetat octavo, exolvitur & interit. Si igitur quilibet fœtus ex duplici conatu necessariò interit; ille qui debilis est, unico conatu potest interire. Alia etiam ratione debilitas illa, mortis causa esse potest, quod fœtus exclusus ob dictam debilitatem, aërem, & lucem ferre nequeat, ab iisque perimatur. Ac denique à constrictione uteri, vel cervicis, id pendere potest, quia uterus in partu sese colligit, & constringit ad exclusionem fœtus, & si nimia fuerit illa constrictio, ac fœtus corpus tenellum vehementer comprimat, eum suffocare potest. Idem potest contingere ab uteri cervice, si dum fœtus ad eam pervenit, sese constringat; eâ enim constrictione potest fœtum opprimere. His ita propositis, remedia ad duo erunt dirigenda, imbecillitatem scilicet fœtus corrigendam, & uteri constri-

ctionem

ctionem nimiam impediendam.

Ratione prioris, conjuges ante conceptionem debent uti victu euchymo & laudabili; ut semen purum, & omni labe vacuum generetur. Tum mater toto graviditatis tempore, eodem victu uti debet, ut sanguinem laudabilem fœtui suppeditet. Et præterea bis in septimanâ, pulvere sequenti utetur.

℞ Granorum chermes, rasuræ eboris, corall. præparat. & margaritar. præparat. ana ℈i. masticheʃ ℈ſ. manus christi perlat. ʒii. fiat pulvis, dosis ʒi in ovo sorbili, aut jusculo.

Alternis vicibus, loco pulveris, utatur opiatâ sequenti.

℞ Conservæ rosar. ℥ii. cortic. citri condit. ℥i. myrobol. condit. & nucis moschat. condit. ana ℥ſ, coralli præparati, & margaritar. præparat. ana ʒi. rasuræ eboris ʒſ. fiat opiata cum syrupo condit. citri, de quâ capiat magnitudinem castaneæ, semel aut bis in septimana loco pulveris prædicti.

Si utrumque tandem fastidiat, utatur tabellis sequentibus, gustui gratissimis.

℞ Confect. Alcherm. ʒiii. ambræ gris. ℈i, sacchari in aqua naphæ & rosar. dissoluti ℥iv. fiant tabellæ, quibus etiam omni horâ uti poterit, per suprà dictorum usum.

Dum ingredietur nonum mensem, sequentia applicentur ventri, manè per dimidiæ horæ spatium.

℞ Vini generosi ℔ iii. calefiat, & in eo dissolve olei nucis mosch. ℥ſ. pulv. garyophyll. & granor. chermes ana ʒ iii. misce, & spongia, hoc liquore imbuta umbilico applicetur calidè bis in septimanâ.

℞ Nucis moschat. macis, garyophyll. & cinam. ana partes æquales, excipiantur melle calido ad formam linimenti, & extendantur super crustam panis assatam,

& umbilico applicentur manè ſingulis diebus vacuis ab uſu fomenti.

℞ Aquæ naphæ & roſar. ana ℥ iii. aquæ cinam. ℥ i. miſce capiat cochlear j. ſingulis diebus manè, per totum noni menſis decurſum.

Tempore partus exhibeatur cum ſingulis juſculis ʒſ. confect. Alchermes, ſecundum deſcriptionem Meſuæi paratæ, ratione doſis ambari, & hora una poſt juſculum quodvis, exhibeatur aquæ cinam. cochlear. unum.

Umbilico applicetur frequenter fruſtum ſemiaſſæ carnis calidum, & pulv. cinam. nucis moſch. & garyophyll. conſperſum.

Ratione conſtrictionis uteri, aut cervicis illius, ſi mulier non ſit gravida extra hyemen, utatur frequenter ſemicupio, ex decocto emollientium parato. In graviditate, à principio noni menſis, ad diem partus, illinatur cervix uteri, & perinæum oleo ſeminis lini ſine igne extracto. Actum Monſpelii, die 24. Decemb. anni 1635.

OBSERVATIO VIII.

Dolores vagi circa thoracem.

D. Raymundus Arnaldus Melgorienſis, quinquagenarius, ſanguineo temperamento præditus, è bello Italico rediens conqueritur de ſæviſſimis doloribus, eum ſingulis noctibus affligentibus poſt primum ſomnum; incipiúntque iſti dolores in latere ſiniſtro, ſimúlque ad anteriorem thoracis partem, & poſteriorem, tum ad latus ſiniſtrum & ſcapulas extenduntur, tantâ vehementiâ, ut ſubitò expergiſcatur, & in nulla decubitus formâ conſiſtere poſſit; ſed

sed assurgere cogatur. Perseverant isti dolores usque ad matutinum, et tunc temporis quiescunt. Nec totâ die ullatenùs apparent. Jam à duobus mensibus iis vexari cœpit, neque ulla adhuc remedia adhibuit. Alter Medicus, qui pro eo anteà scripsit, existimat hosce dolores provenire à catarrho tenui, in eas partes decũbente horis nocturnis, quo tempore pituitosus humor commoveri solet. Ego verò censeo hujusmodi dolores provenire à flatibus, qui illis horis tantùm excitantur à colore intensiori facto ex concentratione ipsius per somnum. Materia ex quâ elevantur flatus hujusmodi, est illuvies pravorum humorum, atque crudorum in ventriculo, mesenterio, & præsertim regione hepatis congestorum. Hæc autem congestio facta est in castris ob pravam victus rationem. Hinc etiam ventriculi coctio debilitata est, undè fit ut ciborum portio crudior à pravis humoribus etiam infecta, vertatur in flatus, qui quoquoversum transmittuntur. Peractâ verò concoctione, non ampliùs flatus hujusmodi transmittuntur, & ita dolores cessant circa matutinum.

Ad curationem hujus effectus præscripsi primùm evacuationem universalem per apozemata, & phlebotomiam. quibus absolutis præscripsi decoctum chinæ ad 15.dies, quorum usu affectus sensim imminutus est, & sine ullo alio remedio, intra mensem omninò sublatus.

OBSER-

OBSERVATIO IX.

Icterus in gravidâ.

CLarissima uxor Dn. Daumelas, Franciæ Quæstoris generalis, circa finem septimi graviditatis mensis, occasione quadam domesticâ in iram vehementissimam concitata est; à qua vomitum manè patiebatur cum dolore stomachi, & icterica facta est. Hic autem icterus duo habebat peculiaria; unum, quod in lecto color faciei, et totius corporis remississimam flavitiem referebat: cum verò surgeret, et sese aliquantulum commoveret, intensiùs multò, & quasi derepentè flavescebat. Alterum est, quod alvus non erat astricta, ut vulgò fit in ictericis, sed potiùs liquida & biliosa dejiciebat. Urina erat rubra, sed lintea non tingebat. Ego Medicus ordinarius Dn. Ranchinum in consilium advoco, ut de phlebotomiâ decerneretur, ex unâ enim parte causa procathartica suadere videbatur, omnibus enim morbis ab irâ, venæ sectio eximiè convenit, propter maximam sanguinis commotionem, quæ ab eâ excitatur. Prætereà evaporationes illæ biliosæ subitò ex levi motu invadentes, sanguinem valdè exagitatum testabantur. Neque ab obstructione meatus cholidochi oriebatur hic affectus (in quo Galenus venæ sectionem vetat lib. de sang. miss.) quia alvus fuisset obstructa, & alba dejecisset, sed potius ab hepate accenso, & præcalefacto; ex altera verò parte graviditas jam provecta phlebotomiam dehortari videbatur, & cum ægra ex morbo in aborsus periculo versaretur, si post venæ sectionem ille contingeret, culpa in eam rejici potuisset. His postremis de causis noluit Ranchinus phlebotomiæ assentiri, sed decretum fuit rhab. in substantiâ exhibere ad ℨi, ut bilis illa per alvum sensim e-

duceretur, quod factum fuit; Parùm præstitit rhabarbarum, ægraque post quinque vel sex dies aborsum passa est. Fortè venæ sectione liberari potuisset. Sed nostratium mulierum nequitia, omnes infaustos eventus remediis ascribentium, efficit, ut etiam prudentiores Medici metu calumniæ ab utilissimis interdùm abstineant.

OBSERVATIO X.

Angina.

DIe 18. Februar. 1636. juvenis quidam fossor anginâ laborabat ita vehementi, ut nec loqui, nec deglutire posset, respiratio tamen integra manebat. Cum ad eam vocatus sum, injectus fuerat clyster, statim verò sanguinem mitti jubeo ad ℥x. posteà admovetur vesicatorium posteriori cervici, cucurbitulæ scapulis admoventur cum scarificatione, & quatuor horis à venæ sectione exhibentur aquæ benedictæ ℥ii. quibus purgatus est per vomitum, & per alvum, & indè loqui, ac deglutire cœpit, ac pauló post integrè curatus est.

OBSERVATIO XI.

Symptomata hysterica, & hypochondriaca.

DIE 15 Martii 1636. Clarissima uxor Dn. de Claussel, Consiliarii Regii in Curia computorum, subsidiorum, & fisci Regii, annos nata 55. temperamento pituitoso, & melancholico prædita, adversâ à multis annis fruens valetudine, incidit ex mœrore diuturno in varia symptomata, quæ eam frequenter, & præsertim nocte infestabant. Ea autem erant, dolores totius lateris sinistri, à costis ad ilia pertingentes, ut non posset supra illud latus decumbere; vomitus pituitosi,

&

& acidi; capitis dolores, cardialgiæ, & lipothymiæ ita urgentes, ut sese moribundam putaret; horrores, & tremores totius corporis, quos sudores excipiebant; pulsus valdè parvi, languidi, & debiles; eructationes frequentes à copia flatuum per os erumpentium. Cum primùm ad eam vocatus sum, præscribo clysterem carminantem, & laxantem, potionem ex aquis naphæ, rosarum, & cinam. sacculos stomachicos, & oleum nucis moschatæ regioni stomachi admovendum, quibus valdè sublevata est, & à prædictis symptomatis liberata. Sed cùm ea frequenter redirent, purgatio usurpata est bis intra quatuor dies. Redeuntibus autem symptomatis exhibui laudani opiatici gr. ii. cum conserva rosarum in forma boli, hora somni, quo intra horam omnia symptomata omninò sublata sunt, & placidè dormivit, neque posteà eadem symptomata redierunt ita vehementia, sed multò leviora. Posteà purgata est bis in hebdomada pilulis specificis, quibus ad melius in dies vergebat. Et sic tandem integræ sanitati restituta est.

OBSERVATIO XII.

Colicus dolor.

Vigesima secunda Martii 1636. Vidua Dn. Dortes summa duritie, & tensione totius abdominis à multis annis laborans, undè per intervalla dolores atrocissimos, colicorum instar patiebatur, eodem dolore corripitur multò atrociori quàm antea circa noctem. Vocatus pharmacopœus duos clysteres injicit sine ullo fructu, quamvis eorum vi multùm purgata fuisset. Vocatus ego manè præscribo pilulam ex laudani gr.v. conflatam, & intra horam dolor penitùs quievit, nec ampliùs rediit.

Eodem tempore Domina de Varanda, prædictæ mater,

mater, dolore colico vero, cui obnoxia eſt, corripitur, injicicitur clyſter à pharmacopœo, eoque nihil operante advocor, invenio eam ex doloris gravitate clamantem, & vociferantem; præſcribo clyſterem ex decocti emollientis ℔i. diaphœnici ℥i. aquæ benedictæ ℥iv. quo dolor omninò quievit, & ægra multa pituitoſa, cum multis flatibus excrevit.

Ego ipſe ante unum menſem ſimili dolore vexatus, neque clyſtere emolliente, carminante, et laxante admodùm levatus, ſimili clyſtere curatus ſum, ita ut ſtatim eo injecto dolor omninò quieverit; quamvis clyſter non niſi poſt duas horas rejectus fuerit.

OBSERVATIO XIII.

Sanguinis mictio.

CLariſſimus Dn. de Serres Conſiliarius Regius, & in Curia Computorum, Subſidiorum, & fiſci Corrector, quinquagenarius, temperamento bilioſo, & melancholico præditus, cum per multos dies gravia quædam animi pathemata, & mœrores paſſus eſſet, indéque noctem aliquam inſomnem tranſegiſſet, urinas ſanguinolentas reddidit, quæ poſt equitationem immediatè apparuerunt; eodémque tempore urinæ acrimoniam, ſeu ardorem paſſus eſt. Hinc quoties equitando itineri ſe commiſit, urinas pariter ſanguinolentas reddidit, & ardorem prædictũ inducentes. Imò verò prædictus ardor urinæ ſæpè ſolet recurrere, etiam ſi urinæ ſanguine infectæ non appareant. Prætereà cum urina, arenulas quaſdam matulæ parietibus adhærentes, excernit, quas ipſe à multis annis excernere ſolitus eſt. Quæritur jam à quâ cauſâ proximâ, & immediatâ hæc ſanguinis mictio dependeat. Cum autem ſanguinis mictus in genere à pluribus cauſis ſoleat exoriri; in præſenti

ſenti tamen caſu, duæ tantùm in controverſiam revocari poſſunt; Calculus nimirùm in renibus contentus, & aſperitate ſua venulas collidens, ex iiſque ſanguinem eliciens; vel humores acres, ſalſi, aut bilioſi, prædictarum venarum oſcula aperientes. Priorem cauſam duo potiſſimùm videntur indicare, nempè arenulæ illæ quas æger à multis annis cum urinâ ſolet profundere; quaſi latentis calculi ſobolem eſſe poſſe, conjicere quis valeat. Et periodica illa excretio ſanguinis, eo ſolùm tempore contingens, quo æger immodico exercitio utitur, equitandoque renes vehementer concutit, undè alliſio lapidis ad renis ſubſtantiam, illiúſque venulas, colligenda videtur. Verùm hæc duo ſigna minimè ſufficiunt, ut calculum in renibus latitantem demonſtrare valeant. Præcipua enim ſigna, & perpetuò vel aſſidentia, vel præcedentia omninò deficiunt. Quorum præcipuum eſt dolor lumborum, qui præſente calculo abeſſe minimè poteſt, ſed neceſſariò affligit, & per intervalla recurrit, íſque vel gravans, ſi calculus renum ſubſtantiæ hæreat; vel pungens ac lancinans, ſi in renis cavitate membranea contineatur. Adde quod clariſſimus æger nunquam tota vita nephriticis doloribus conflictatus fuerit, neque ullum umquam calculum excreverit; cum tamen fieri vix poſſit, ut calculoſa diſpoſitio, quæ ut plurimùm nativa, & hæreditaria eſt, ad quinquageſimum annum otiari poſſit, & ea primùm ætate in actum produci, quin prægreſſis temporibus quædam ſui indicia prodiderit, cum præcipua conjectura mictus ſanguinis à calculo prodeuntis, ab autoribus vulgò deſumi ſoleat ex eo quod antea laborantes, calculos excreverint. Adde etiam nullam in ægrotantis parentibus hujuſmodi diſpoſitionem calculoſam fuiſſe obſervatam, quod non parvi eſt hac in re momenti. Omnia denique alia ſigna calculum in re-

ne

ne contentum indicantia, hic protinùs desiderantur, ut stupor cruris è directo positi, testiculi retractio, nausea & vomitus, alimenta crassa diù antea usurpata, & similia.

Duo verò signa pro calculo stabiliendo proposita, ita confutantur. Arenulæ calculum intus latentem verè indicantes, in fundo matulæ subsident, etsi digitis comprimantur, non facilè comminuuntur. Si verò matulæ parietibus hæreant, & digitis compressæ, facilè comminuantur (quales sunt illæ, quæ à nostro ægrotante excernuntur) calculi indicia nunquam esse possunt. Neque enim illæ in renibus aut vesica generantur, sed in venis, ac hepate, ex humorum adustione, quorum particulæ crassiores & tartareæ, arenularum formam æmulantur, & cum sero in venis contento separantur, ac in renes & vesicam detruduntur. Quod cum à paucis fuerit animadversum, fit ut multi calculosi pronuncientur, qui ab eo malo prorsùs immunes sunt. Et quotidiana docet experientia multos à pueritiâ hujusmodi arenulas excernere totâ vitâ, qui tamen nunquam calculo laborarunt, quibusve calculus non facilè timendus.

Periodica verò sanguinis excretio, eo solùm tempore contingens, quo æger equitando sese vehementiùs exercet, licet ex allisione lapidis asperioris in substantiam renis, possit contingere: Minimè tamen dubium est, quin illa etiam ex calore à motu immodico in renibus, & tota sanguinis massa excitato, citra calculi præsentiam, generari possit. Humores enim biliosi & acres, vel pituitæ salsæ naturam redolentes, à motu & calore exagitati, ad renes amandantur unà cum sero sanguini permixto, & renum venulas aperientes, sanguinis effluvium excitant. Et ita rem se habere in præsenti ægrotante prorsùs assevero, cum ille

ille bilioso temperamento præditus sit, & ab animi pathematis, vigiliisque suprà recensitis), sanguinis massa majorem adustionem adepta fuerit. Tum eorum humorum, qui per renes efferuntur acrimonia, ex urinæ ardore, quæ illum sæpissimè afficit, etiam citra sanguinis effluxum, facilè innotescit.

Hanc nostram sententiam doctissimorum virorum placitis esse consentaneam, infinitis exemplis facile esset ostendere. Nonnulla tantum annotare sufficiet. Hollerius, vir in artis operibus, si quis alius, exercitatissimus, cap. 52. lib. de morbis internis. Quibusdam (inquit) naturis eodem modo sanguis per vias urinarias excernitur, quo aliis per nares, venas sedis, aut vomitum. At experientia constat, hujusmodi sanguinis excretiones in dispositis sæpè recurrere, quando vehementiori exercitio eorum corpora incalescunt. Potest igitur sanguinis mictio, illiúsque recursus, à sanguinis, & humorum calefactione suscitari. Multò apertiùs rem explicat idem autor comment. aph. 78. sect. 4. Sunt (inquit) nonnulli, qui si duriùs equitent, aut sese exerceant immoderatiùs, excalefactis renibus, sanguinem meiant. Doctissimus Montanus consf. 283. casum proponit cujusdam Episcopi Unguari, huic nostro ita similem, ut ad verbum hic describendus videatur. Ejus igitur verba hæc sunt. Arbitramur (inquit) sanguinolentam urinam, & turbidam reddi ab hoc Reverendissimo Episcopo propter dilatationem factam tum in cavitatibus renum, tum in vasis urinariis, propter intensam caliditatem, à motu violento primò generatam, dum curru, salebroso itinere concuteretur; præcipuè circa dorsi regionem; deindè succedente ingenti calore, dum cum veste pellicea sub sole ardente montem ascenderet. Ex his igitur omnibus tantus calor circa partes renum fuit excitatus, ut ob nimiam dila-

tationem

tationem urina ſanguinolenta excreta fuerit. Et indè eſt quod nunc quoque quotieſcunque defatigatur, & corpus exercet, in idem ſymptoma incidat, turbidæ ſcilicet, & ſanguinolentæ urinæ. Excitatur enim dilatatio ob motum, quæ in quiete deliteſcit. Ardor autem in excretione urinæ, ſimúlque dolor circa anum, ab eadem cauſa provenit; videlicet ab illa urina fæculenta, habente in ſe partes acres, & rodentes, vel bilis, vel humoris adúſti, vel pituitæ ſalſæ, vel omnium ſimul. Dolor verò qui circa ani regionem percipitur, eſt in ipſis muſculis colli veſicæ, quod quidem collum illis partibus adjacet, & in ea potiſſimum parte non ſine ratione dolor percipitur. Hæc Montanus. Ex quibus etiam apparet vanam eſſe calculi veſicæ ſuſpicionem, quam æger noſter ſibi affingere voluit, ex ardore urinæ, & ani irritatione deſumptam; cum ea ſymptomata ab iiſdem cauſis proveniant, quas mictum ſanguinis provocare oſtendimus. Horſtius Obſ. 37. lib. 4. Puer (inquit) annorum octo, magnifici Cancellarii Joannis Struppii filius, macilentæ conſtitutionis corporis, dejectum patitur appetitum, ſiti premitur, & urinam omninò ſanguineam emittit, abſque omni dolore lumborum, nec etiam in ipſa excretione quicquam ſentit. Etſi cruenta mictio frequenter accidat; quod in calculo renum, in eorum, vicinarúmque partium exulceratione, ſimilibúſque morbis manifeſtum eſt, rarus tamen hic affectus eſt, reſpectu præſentis caſus, ubi talis mictio ſanguinis omninò ſine dolore accidit, quo colligitur, nec à calculo continuum ſolvente, nec etiam ab exulceratione quadam, cruentam hanc excretionem fieri. Reſtat igitur in acrimonia bilioſi ſanguinis, & imbecillitate renum hujus affectus cauſam eſſe quærendam. Hæc Horſtius. Quæ exempla hic paulò exactiùs adſcribere volui, ut clariſſimi laborantis animus

K à

à calculi in renibus, aut veſica geniti metu, quo diutiùs ex alterius Medici ſententia, inquietatus eſt, prorsùs liberetur.

Quod ad curationem attinet, ea ad duas intentiones revocanda eſt, humorum ſcilicet acrimoniam temperandam, & renes corroborandos, ne humores acres, aliundè confluentes tam facilè recipiant. Ad hanc rem faciet primùm victus refrigerans & incraſſans, quo ferè æger ab aliquo tempore uti cœpit, & in quo diu perſeverare debet, utendo præſertim lactucâ, plantagine, & portulacâ in juſculis, tum etiam hordeatis, avenatis, orizatis, & ſimilibus, tum etiam in potu aquâ ferratâ cum vino rubro aliquantulùm auſtero. Abſtinendo ſemper à vehementioribus corporis, & animi motibus.

Licet autem clariſſimus æger haud multo abundet ſanguine, utile tamen cenſuerim ſanguinem ex brachio detrahere ad ℥vi. vel vii. ut totius maſſæ humorũ calidior intemperies meliùs corrigi valeat. Imò verò ſi affectus diutiùs conſiſteret, derivatio quædam per inferiora, apertâ venâ malleoli, aut provocatis hæmorrhoidibus, videretur conſentanea.

Poſtmodùm verò purgatio blanda maximè conveniet, eaque per intervalla erit repetenda, ut humores ad renes confluentes, per alvum educantur, cujus compoſitio talis eſſe poterit.

℞ Fol. lactucæ, portulac. plantag. & ſummit. malvæ, ana m. ß. tamarind. ℥ſ, mirobol. citrin. ʒi. coquantur ad ℥ vi. in colatura infunde caſſiæ recenter extractæ ℥ i. colentur iterum, & poſteà diſſolve rhab. in aqua lactucæ cum ſantalo citrino infuſi ʒ i ſ. mannæ, & ſyrupi roſac. ana ℥ i. miſce fiat potio.

Poſt primam purgationem, julepi, apozemata, juſcula, vel emulſiones, prædictas indicationes reſpicientes, ad ægrotantis tolerantiam accommodari poterunt. Iiſque

isque ad aliquod tempus usurpatis lac ovillum, vel caprillum erit convenientissimum. Et maximè commendatur ab Hipp. Avicenna, et recentioribus, inter quos Gattinaria, & Forestus se hoc solo remedio sanguinis mictum sæpè curasse gloriantur, unicuique autem dosi boli armeni veri ℨi. permiscent, quod quidem ut graviori sanguinis mictui convenit; ita in hoc leviori rarò faciendum censuerim.

Quia verò æger sicco, atque macilento habitu præditus est, eoque calido & sicco; ante & post lactis usum, balneum aquæ tepidæ illi convenientissimum esse censuerim, & toto æstatis tempore frequenter usurpatum in formam semicupii.

Post usum lactis, utatur aquis Meynensibus.

Intermediis temporibus, si ardor urinæ aliquando urgeat, aqua florum altheæ cum aqua rosarum, vel conserva florum malvæ, vel altheæ; aut denique emulsiones, aliaque prædicta usurpari poterunt.

Ac denique pro curationis sigillo, opiata roborans, mediocriter astringens, & refrigerans in usum revocari poterit. Neque inutile futurum esset, perseverante affectu, causticum tibiæ inurere, ad humores acres, in renes & urinas defluentes, sensim derivandos.

Toto curationis decursu topica renibus admota erunt maximè proficua, eaque refrigerantia, & astringentia.

℞ Unguenti comitissæ, & refrig. Gal. ana ℥ ii. abluantur oxycrato, diligenter, & inungantur lumbi frequenter.

Lamina etiam plumbea, multis foraminibus perforata, supra renes diu gestari poterit.

OBSERVATIO XIV.

Caruncula virgæ.

SEquentia remedia tranſcripta ſunt in camera computorum Monſpelienſi, quibus Geofroy Giannatus curavit Carolum nonum Galliarum Regem, anno 1584. Et donatus fuit duobus millibus aureorum.

Primò, ℞ caſſiæ recenter extractæ ℥ſ. ſucci liquirit. ʒi, elect. de ſucco roſar. ʒii, aquæ lupuli ℥iv, fiat potio exhibenda manè, poſteà per decem dies bibat ſequentis decocti ℥viii, tepidas.

℞ Rad. liquirit. raſ. altheæ, ſebeſten, paſſular. ana m. j ſem. altheæ, malvæ, apii, petroſel. ana ʒſ, aquæ fontis ℔ ii, bulliant ad medias, de qua ſumat ℥viii, per decem dies, præcedente potione, vel bolo ex caſſia.

Modus primum unguentum conficiendi.

℞ Olei roſac. ℔ i, ceruſæ venetæ ℥ iv, caphuræ ℥ ſ, tuthiæ aqua roſar. præp. ℥ ſ, lithargyri auri præp. ℥ iii, antimonii optimè pulverati ℥i ſ. opii, thuris maſculi, ſeu olibani, maſtiches, aloës hepaticæ ana ℈ii, miſceantur omnia, & in pixide plumbeâ ſerventur.

Modus ſecundum unguentum parandi ad conſolidandum.

℞ Unguenti roſati Gal. recenter parati, & loti aqua roſar. unguenti albi Rhaſis camphorati ana ℥i, pomatæ ſine ſpeciebus paratæ ℥ſ. miſceantur ſimul, & in pixidem plumbeam reponantur ad uſum.

In

In applicatione unguenti sic te gere.

℞ Candelam tenuiss. ex cera alba,tela vetustissima, & tenuissima involutam. Ut autem appareat locus carnositatis, ℞ candelam prædicta crassiorem, oleo amygdal. dulc. illitam, & in virgæ canalem intromittatur. Quod si obstaculum appareat, impediens ne candela possit ulteriùs progredi; nota locum in candela, & mensura longitudinem candelæ intrantis, deindè involve candelam linteolo; eamque illine in extremitate unguento, & tunc immitte candelam in Virgam, quoúsq; carnositatem attingat. Quod si duplex carnositas appareat; tunc ita primum unguentum aptandum, ut utramque attingat, continuando per 15. 18. aut 20. dies, juxta mali magnitudinem, & prout carnositas videbitur aperiri, ac in pus dissolvi. Cum autem videbis urinam liberè & facilè reddi, pauco pure turbatam, tunc oportebit primum unguentum griseum à candela tollere, sed illines candelam totam secundo unguento, continuando octo, aut decem dies, quoúsque pus non amplius effluat cum candela, nec ullus dolor inter meiendum percipiatur, quo tempore abstinendum erit à remediis.

OBSERVATIO XV.

Dolor Nephriticus.

DEcimâ octavâ April. 1636. Vidua D. Dortes dolore Nephritico vehementissimo vexabatur, qui à rene sinistro ad pubem usque secundùm longitudinem ureteris exporrigebatur, cum urinæ acrimonia, & frequenti micturitione: huic neque clysteres cum aqua benedicta; neque cum terebinthina; neque cum

laudano; neque vomitus ingens, qui ſponte veniebat; neque ſemicupium; neque laudanum aſſumptum quicquam profuere, dolore clamoſo per biduum perſeverante. Tandem aperta fuit vena malleoli, & ſtatim ſanguine miſſo dolor ingens quievit, ſuperſtite tamen dolore obtuſiori.

OBSERVATIO XVI.

Lumbrici.

DIE octavâ Junii 1636. Puella trium annorum filia piſtoris nomine Roberti laborabat febre acutiſſimâ, cum anxietate magnâ, & virium proſtratione. Vocatus ad eam circa veſperam, judico eam ex lumbricis laborare, & præſcribo potiunculam ex hieræ ℨſ. ſyrupi roſacei ℥ſ. cum aqua portulacæ, quæ nocte eam purgavit, & indè plurimùm levata eſt, poſtridiè præſcribo julepos ſequentes.

℞ Fol. acetoſæ, portulacæ, & endiviæ ana m. i, ſummit. hyperici & ſcordii ana p. i, coquantur ad ℔ i, in colatura diſſolve ſyrupi limon. ℥iii, fiat julep. capiat ℥iii, manè, meridie & veſperi. Intra biduum omninò curata eſt.

Triduò poſt filia D. Beuf, Mercatoris, annos ſex nata, ſimili morbo laborabat, idque graviſſimè. Præſcribo eadem remedia cum eodem ſucceſſu, ſed hiera erat ad ℨi, ſyrup. roſac. ℥i, in potione.

OBSERVATIO XVII.

Dolor tenſivus abdominis.

DIE 15. Junii 1636. Petrus Blanc civis Monſpelienſis diuturno alvi fluxu laboraverat, undè valdè

valdè debilis, & macilentus evaſerat. Tandem 15. Junii 1636. murmur ingens percepit in abdomine, ex quo vomitus conſequutus eſt, ac deindè tenſio dolorifica cum febre eum maximè afflixit; nihil per vomitum aut ſeceſſum omnino rejiciebat, & clyſteres puros ſine ullo excremento reddebat. Juſſu imperiti chirurgi ſumpſit medicamentum purgans, ex quo nihil dejecit, ſed tenſio & dolor indè maxima ſumpſere incrementa. Vocatus ego quinto die morbi invenio hominem valdè debilem, facie hypocraticâ, & extremorum frigiditate, mortem imminentem indicantibus. Valdè anxius fui in hujus morbi diagnoſi, & nihil aliud potui excogitare, quam ingentem inflammationem, quæ tumore inſigni inteſtina comprimeret, & excrementorum tranſitum impediret. Aperto cadavere, inventa ſunt inteſtina craſſa livida, & ſemi-corrupta, unumque ex iis perforatum; in abdomine verò multi humores fœtidiſſimi, ex quibus apparuit humores excrementitios, qui ad inteſtina confluere jamdiù ſolebant, & alvi fluxum efficere, tandem diutiùs moratos ob facultatem expultricem debilitatam, inteſtina corrupiſſe, ac tandem pondere ſuo eam partem, in quâ humores dicti morabantur, magis putrefactam aperuiſſe, & impetu in abdomen irrupiſſe. Ac conſequenter alimenta, & clyſterum partem per illud foramen ad capacitatem abdominis fuiſſe tranſlata.

OBSERVATIO XVIII.

Febris maligna.

DIE 4. Julii 1636. Petrus Stelle Conſul oppidi, Perolz nominati, quadragenarius incidit in choleram morbum, qui intra 24. horas ope remediorum cohibitus eſt. Hunc ſequuta eſt tertio die morbi hæmorrhagia copioſiſſima, ex quâ valdè debilitatus eſt; ſiti tamen ingenti à morbi principio tenebatur, & inquietudinibus, cum æſtu præcordiorum. Vocatus ad eum, invenio pulſum parvum & frequentiſſimum, cum facie hypocraticâ, mox habitum corporis perluſtrans, eum invenio maculis latis et lividis conſperſum; undè ſumma morbi malignitas colligitur, quæ tantorum ſymptomatum cauſa fuerat. Præter remedia ordinaria, & julepos cardiacos cum ſale prunellæ, ter in die exhibendos, hunc pulverem præſcribo.

℞ Salis prunellæ ℥ſ. camphoræ ʒſ. miſce fiat pulvis qui dividatur in quatuor partes, quarum unam capiat tertiâ quaque horâ. Noctu hunc pulverem ſumpſit, & manè multò meliùs habuit. Jubeo iterari pulverem cum aliis remediis, & eadem die præſentaneo vitæ periculo liberatus eſt, ac paucis poſtmodùm diebus omninò convaluit.

OBSER-

OBSERVATIO XIX.

Cholera morbus ex ſuperpurgatione.

GLadiorum faber, qui pro inſigni habet florem lilii, purgatus à tonſore, pulvere quodam valido, vigente æſtu, & ipſe admodùm bilioſus, nocte inſequenti paſſus eſt ſuperpurgationem violentam, quâ identidem bilioſa, & aquoſa per alvum & vomitum rejiciebat cum dolore ventriculi ſiti intenſâ,et virium dejectione maximâ. Poſtridie manè vocatus exhibeo ſtatim laudani gr. vi, et intra horæ quadrantem omnia ſymptomata quieverunt. Nihilominùs admoti fuerunt ſacculi roborantes ventriculo, in vino rubro macerati, et eadem die omninò ſanus fuit.

OBSERVATIO XX.

Alvi fluxus contumax.

DIe octavâ Septemb. 1636. D. Petrus Hucherus, Joannis Hucheri olim univerſitatis noſtræ Cancellarii celeberrimi filius, poſt febrem tertianam diuturnam, alvi fluxu corripitur ità vehementi, ut intra triduum vires omninò proſtratæ fuerint, et ille de vita periclitaretur. Vocatus ego præſcribo primùm rhab.pulv. ℥i. quâ multò peiùs habuit; ſequenti die horâ ſomni bolum ex maſtiches et terræ ſigill. ana, ℨſ. laudani gr.iv. alvus cohibita eſt, tamen non dormivit; ſequentibus diebus alvum deponebat tantùm bis aut ter, et intra paucos dies omninò convaluit. Eodem tempore Dn. Graſſetus in curia computorum præſes poſt longam febrem continuam cum acceſſionibus junctam, correptus eſt alvi fluxu moleſtiſſimo, quo vires admodum reſolvebantur, inviſebam eum cum altero medico ſeniori, et unà

unà tentavimus primùm roborantia varia, poſtmodùm aſtrigentia, omnia incaſſum, ſenior medicus exhibitioni laudani noluit unquam acquieſcere, et fluxus ad viginti dies perduraverat, ſemper eodem impetu procedens, propoſueram etiam ſæpè tincturam corallorum, quæ roborando hepar, fluxus cohibet, tum potenter refrigerat, quod maximè optandum erat in hoc ægrotante bilioſo temperamento prædito, ea verò per multos dies neglecta fuerat. Tandem me quotidie urgente illius præparationem & exhibitionem, in uſum revocata eſt, ægerque de eâ ſumpſit ℥ii. bis in die per triduum, quo remedio alvi fluxus manifeſtè imminuebatur in dies, & excrementa concocta apparebant, ita ut paucis diebus integra ſanitas indè revocata fuerit.

Nota illi anteà fuiſſe exhibitum cum juſculo rhab. bis infuſum in aqua cichorii, ac deindè exſiccatum, ex quo peiùs habuerat.

OBSERVATIO XXI.

Dolor capitis ab inſolatu.

DIE 8. Octob. 1636. Dn. Guillelmus Dortomannus, patronus celeberrimus, cum eſſet in villâ, circa meridiem ſeſe ſoli expoſuit, eundo pedibus in aliam villam ſatis à ſua diſtantem, hinc correptus eſt paroxyſmis febris tertianæ duplicis ſatis levibus, & circa veſperam recurrentibus; hoc tamen ſymptoma in paroxyſmo urgebat, nempè capitis dolor intenſus, qui tribus primis diebus cum febre ceſſabat, matutinis horis. Interim ſecta fuit vena bis, & purgans medicamentum ſemel exhibitum. Quibus non obſtantibus dolor capitis & æſtus plurimùm increvit, & continuus factus eſt poſt quartam acceſſionem ; horis enim matutinis, non minùs quàm reliquis, ſæviſſimè eum infeſtabat, neque febris

omninò

omninò aberat. Cum igitur ab insolatu dolorem istum concitatum fuisse appareret, metuendum erat ne inflammatio fieret in cerebro, frontalia enim repellentia, frustrà admota fuerant. Ut autem grave hoc symptoma tolleretur, venam frontis aperiendam consului, ex eâque sanguinis ℥vii eductæ sunt, à qua venæ sectione dolor capitis statim valdè remissus est, & sequens paroxysmus multò levior rediit, cum exiguo capitis dolore. At posterâ die manè doloris omninò expers fuit.

OBSERVATIO XXII.

Febris hectica cum putrida complicata.

DEcimâ tertiâ Octob. 1636. Filia Dn. de Serres, in Curiâ Computorum Correctoris, annos nata 14. circa finem Æstatis correpta est febre tertiana intermittente, quæ post quatuor paroxysmos sponte desiit, & post aliquod tempus iterùm rediit, ac cessantibus iterùm paroxysmis febricula quædam eam occupavit cum obstructionibus ventris inferioris, quibus menstrua suppressa sunt; in hoc statu permansit per tres menses sine ullis remediis, cum ruri esset. In principio Octobris ad eam vocatus, invenio febre lentâ affectam, cum summa macie, & calore ad tactum valdè acri, qui nocte ingravescebat; illa tamen se febrire non percipiebat, ac licet calor igneus noctu appareret, siti tamen non afficiebatur, undè febrem illam in hecticam verti conjecimus, cum & incalescentia post singulos pastus appareret, & circa longitudinem arteriæ brachii, calor intensior multò perciperetur, quod ipsi astantes advertebant; & in urinis oleosum quippiam innataret. Cum igitur appareret complicatio febris putridæ cum hecticâ incipiente, ad putridæ sublationem primò animum convertimus, ac statim sanguinem detrahi jussimus è basilicâ

dextrâ

dextrâ ad ℥vij. Posterâ die purgata est blando medicamento. Tertia, julepum hausit refrigerantem & aperientem. Quarta iterùm vena secta, sanguis enim valdè adustus, & corruptus apparebat. Continuati julepi, fotus emolliens & aperiens regioni lienis admotus; tum etiam linimentum ejusdem facultatis. Quinta, clyster emolliens & purgans injectus est, quò multùm purgata est, ac febris valdè exacerbata; pulsus erat parvus & frequens, calor acer & mordax; quæ omnia totâ nocte, & mediâ parte diei sequentis perseverarunt. Duobus diebus subsequentibus multò meliùs habuit, febris erat remissa, exacerbationes nocturnæ etiam valdè remissæ sunt; tumor lienis, & renitentia minor; tum dolor, qui tangendo, & aliquantulùm comprimendo lienem percipiebatur ab ægra, ferè sublatus est. Interim fotus, linimenta, et juscula aperientia continuabantur. Post illud biduum purgata est blando medicamento, quo multa pituitosa vomitu rejecit, & bis tantùm dejecit. Eadem die febris adhuc remissior apparuit. Posteà continuata sunt juscula aperientia, fotus & linimenta; tum in tertio quoque jusculo, sennæ ℥ſ. infusa fuit. Sic paulatim ad pristinam valetudinem revocata est.

OBSERVATIO XXIII.

Pinguia corpuscula per alvum excreta.

Filiola Dn. de Rochemore in Curia Computorum et Subsidiorum principis, nomine Lucretia, ætatis annorum trium laborabat febre continuâ verminosâ. Excrementa dejiciebat valdè cruda, & veluti gypsea, in quibus inveniebantur interdum globuli virides instar pisorum majorum, qui supra orbem positi, dum orbis igni admovebatur, & tantillùm incalescebat, statim butyri instar liquabantur. Cum nunquam antea talem

materiam

materiam vidiſſem, neque ullum autorem de ea ſcribentem legiſſem, valdè dubius fui, undè iſta materia ſuam duceret originem. Pharmacopœus ſenex & expertus retulit ſe in propria filia ſimiles excretiones obſervaſſe. Tandem cum à pinguedine, aut humido oleoſo ipſius corporis non videretur hæc materia procedere; hectica enim febre, aut colliquante ægra non laborabat. Et excrementa admodùm indigeſta apparerent; conjeci hanc materiam procedere ex pinguedine aſſumpta cum carnibus, quæ nimiâ copiâ offerebantur; vel cum juſculis à pinguedine malè repurgatis, quæ pinguedo relaxando ventriculum coctionem læderet, malè in ipſo concoqueretur; præſertim cum alia etiam alimenta nimia copia ingeſta, malè cocta remanerent. Illa igitur pinguedo diù in ventriculo, aut inteſtinis retenta; à calore craſſitiem, & colorem illum viridem obtinebat.

Duodecimâ Octob. 1636. hanc meam conjecturam confirmavit alius caſus viri cujuſdam hypochondriacâ melancholiâ laborantis, qui ſibi frequenter venenum porrigi putabat, quod ut oppugnaret, magnam olei copiam frequenter ingerebat. Rejiciebat autem ſimiles globulos, quos ipſe liquabat, & in phialis reſervabat. Hæc autem materia in phialis contenta amurcam referebat, nullius prorsùs odoris. Undè conjeci oleum magnâ copiâ ingeſtum, non poſſe totum à naturâ ſuperari, ſed craſſiores partes calore diuturno magis incraſſari, & in hujuſmodi globulos effingi, qui liquati amurcam referebant.

OBSER-

OBSERVATIO XXIV.

Angina.

DEcima quarta Octob. *1636*: quidam sartor quadragenarius, vocatus Vendemian, Angina laborabat, qua deglutitio impediebatur, eique secta fuerat vena, clysteres injecti, & admotum vesicatorium à pharmacopœo; his non proficientibus me vocant; & advertens eum vix tantillum jusculi ex cochleari, magno conatu deglutire, ac per consequens medicamentum purgans haurire non posse; præscribo aquæ benedictæ ℥ii. quibus purgatus est pluries per vomitum, & secessum, eâdemque die ab Angina liberatus.

OBSERVATIO XXV.

Dolor Ischiadicus.

OCtava Januar. 1637. Dn. Greffueille, in supremâ Computorum Curiâ Consiliarius, coxendico dolore vexabatur, rigidâ hyeme; injectis clysteribus sumpto medicamento purgante, & admoto emplastro parti affectæ, dolor nihilosecius perseverabat; tandem aperta est vena malleoli è directo partis affectæ, & intra paucas horas dolor remissus est, ac postmodùm omninò desiit, ut secundo à venæ sectione die ad consueta munia transire, & per urbem pedibus ire potuerit.

OBSER-

OBSERVATIO XXVI.

Affectus soporosus, hympnotico curatus.

DIE vigesima secunda Octob. 1636. Virgo quædam Melgoriensis 20. annos nata, nomine Liquiere, tentata fuerat febre tertiana duplici circa initium Autumni per 12. dies, ab eâque post quorundam remediorum usum liberata. Iterum recidit in similes paroxysmos, qui ab initio more consueto invadebant, sed postmodùm nova quædam symptomata cum paroxysmo accesserunt, nempè sopor insignis, faciei rubor, oculorum prominentia, dolor lateris sinistri pungitivus, & deglutiendi summa difficultas, perveniens tamen cibus & potus usque ad extremum œsophagi, & juxta orificium ventriculi, subitò rejiciebatur; si quid verò intromittebatur, id magno cum labore fiebat. Suspicatus sum hystericam affectionem cum paroxysmo febrili complicari, & hysterica remedia præscripsi, quibus non obstantibus malum perseveravit. Post aliquot dies hujusmodi symptomata sine febre redibant, quod meam opinionem maximè confirmavit; tum quod dolor lateris sinistri, ad dextrum interdùm transiliebat; interdùm verò dolores pungitivi in variis abdominis partibus apparebant, ventriculum dolor & nausea infestabant; tum ægra suffocatione interdùm premebatur. Tria in hoc affectu peculiaria observavi. Primum erat deglutiendi difficultas, quæ non est frequens in hysterico affectu, ea tamen non erat perpetua, sed interpolata, impediebat enim cibi potúsque assumptionem per multas horas, deindè prorsùs evanescebat, ut etiam pilulas sine ulla molestia, me præsente deglutierit. Secundum erat, quod isti paroxysmi hysterici periodicè recurrebant singulis diebus, nempè vespertinis horis, quemadmodum accessiones

ones febriles. Tertium, quod urgente dolore stomachi cùm aliis symptomatis, sacculi roborantes, & calefacientes, aliaque remedia calida augebant affectum, & suffocationem inducebant. Quod cum mihi relatum esset, & principio unius paroxysmi adessem; conquerente ægrâ de maximo ventriculi dolore, jussi ut crusta panis assata, & in vino calente madefacta, ac pulvere garyophyllorum, & nucis moschatæ conspersa, ventriculo apponeretur; quo remedio aucta plurimùm fuit suffocatio; ita ut illud abjicere necessarium fuerit. Tum tentandi gratia jussi ut linteum quadruplicatum in oxycrato maceratum ventriculo frigidè admoveretur, eoque admoto, cessavit illicò suffocatio, ac dolor ventriculi. Huic rei favit aqua frigida eodem tempore assumpta, cujus guttulas aliquot magna vi deglutivit, earúmque frigiditatem in ventriculo percepit, & statim levata est. Posteà jussi ut iterùm crusta panis calida admoveretur, quam tunc temporis patienter tulit, cujus rei rationem esse puto, quod vapores commoti & ventriculum afficientes à calorificis magis commovebantur: At postquàm frigidis remediis compressi fuerant, ventriculus ab iis vaporibus immunis calida remedia facilè tolerare poterat. Puto à febre præcedente corruptum fuisse semen retentum, quod talia symptomata producebat. Fortè etiam reliquiæ sanguinis menstrui putrefactæ ad eosdem effectus producendos concurrere poterant. At materia illa putrefacta motus habebat periodicos, quemadmodum videmus sæpè materiam abscessuum internorum moveri etiam periodicè, & paroxysmos tertianæ febris æmulari.

Antequàm autem paroxysmo corriperetur, cùm tunc temporis optimè deglutiret, sumpsit meo jussu quatuor exiguas pilulas compositas ex laudani gr. iv. & paulò post accessit paroxysmus suprà enarratus; sed post duas horas,

horas, laudano operari incipiente, omnia remissa fuerunt, & tota nocte benè habuit, cum prægressis noctibus maximè torqueretur. Postridiè manè sumpsit apozema hystericum, & purgans, idque triduo continuavit, quibus absoluta est curatio. Multùm dubitavi in exhibitione laudani, quod in paroxysmo ægra sopore gravi afficeretur, qui usu laudani gravior effici poterat. At tandem hoc apud me constitui, soporem illum à vaporibus ex utero ad cerebrum affatim translatis exoriri, quorum ascensum prohibendo, sopor impediri poterat. Et eventus huic ratiocinio respondit. Undè vera elicitur conclusio, quæ prima fronte videtur valdè paradoxa, nempè soporosum affectum usu laudani prohiberi posse.

OBSERVATIO XXVII.

Tormina Puerorum.

DUodecimâ Decemb. 1636. Filiolus meus Carolus in ætate quatuor mensium correptus fuit colico dolore sævissimo, qui clamores, & ejulatus continuos ab eo extorquebat. Exhibui pulveris elect. diamoschi dulcis ℈ß. cum lacte, quo dolor quievit per horæ quadrantem, & iterùm rediit cum pari sævitia, injectus fuit clyster ex decocto anisi, & chamomillæ cum vitello ovi & saccharo, eóque dolor omninò sublatus est. Post octiduum eodem dolore affectus est, ita acerbo, ut priori deterior appareret, prout ejulatus indicare videbantur; sumpsit pulverem prædictum, sed frustrà, injectus fuit clyster prædictus etiam frustrà. Tandem admoveo fotum toti ventri ex decocto anisi, & chamomillæ in aqua vitæ, prima applicatione dolor omninò desiit. Sequenti iterùm rediit dolor, eóque aliquantulum mitigato remediis prædictis, posterâ die manè exhibita

hibita fuit syrupi rosac. ℥i. quem assumendo vomuit pituitam instar albuminis ovi, sed nihil ferè dejecit, tormina recurrebant. Iteratus syrupus cum ℨi. infusionis sennæ, etiam hoc medicamentum parùm præstitit. Tandem exhibui pulverem comitis ad ℈ß. cum lacte, eóque blandè ac copiosè purgatus est, & ab hoc affectu omninò liberatus.

OBSERVATIO XXVIII.

Fluxio in pulmonem in Infante.

DEcimâ nonâ Januarii 1637. idem filiolus meus Carolus incidit post mensem à priori morbo in catarrhum sævissimum in pectus delabentem, quo frequenter tussiebat, & inter respirandum stertebat. Purgationem exhibui ex syrupo rosaceo cum infus. sennæ, qua pituitam evomuit, sed parum dejecit. Syrupi pectorales exhibebantur, inunctiones pectori admovebantur. Perseverante affectu, eadem purgatio iterata est cum exiguo fructu. Tandem exhibeo pulveris comitis ℈ß. cum lacte, quo blandè & copiosè purgatus est, eadémque die convaluit.

OBSERVATIO XXIX.

Vrinæ suppressio.

VIgesimâ septimâ Januar. 1637. Dn. de Labaié, in Curiâ Computorum Auditor, urinæ suppressione omnimoda laborabat à biduo, cum dolore renis sinistri & ureteris ejusdem lateris. Injecti fuerant clysteres ex præscripto alterius Medici, & fotus admoti pubis regioni. Vocatus sum in consilium cum dicto Medico, præscripta fuit apertio hæmorrhoidum (quæ intumuerant) admotis hirudinibus, iteratus clyster emolliens, cum dimidia

dimidia oleorum portione; fotus admotus reni & ureteri, mox inunctio ex oleo ſcorpion. & amygdal. dulc. tum etiam catapl. ex fæce decocti emollientis,cum cepis coctis ſub cineribus, eodémqne tempore exhibitus julepus ſequens.

℞ Succor. parietariæ, & fœniculi marini ana ℥iß. ſucci limon. & ol.amygdal.dul. recent. ana ℥i. miſce fiat julep. Intra horam ab aſſumpto julepo copiosè minxit, & liberatus eſt, horis ſeptem ab inito conſilio, in quibus prædicta remedia adminiſtrata ſunt. Ad ſigillum curationis, ſumpſit poſtridie manè bolum ex caſſia, rhab. & cremore tartari.

OBSERVATIO XXX.

Gonorrhœa contumax.

SExtâ Februar. 1637. Dn. N. triginta annos natus, bilioſo & ſanguineo temperamento præditus, cum gonorrhœam pateretur à duobus menſibus, & à Chirurgis multa incaſſum tentata fuiſſent remedia, meæ curæ ſeſe commiſit. Huic primùm præſcribo phlebotomiam malleoli, poſtridiè mercurii dulcis ℈i. cum diagrid. ℈ß. in juſculo,poſtmodùm bolum ex terebinth. ʒiii. & rhab. ʒi. per ſex dies integros, quæ nihil profuerunt. Iteratur pulvis purgans, & poſteà ſequenti aquâ uſus eſt per 12. dies, quæ ſtatim profuit, iſque omninò curatus eſt, detergebat ulcus internum ita potenter, ut urina in pavimentum effuſa, illud inficeret colore albo, inſtar calcis diſſolutæ.

℞ Menthæ ſiccæ ℥iii. ſem. lactucæ, ruthæ, agnicaſti ana ℥ii.ß. ireos florent. ℥ii. dictamni cretici ʒx. ſacchari ℔.ii. omnia pulveriſentur, addendo terebinth. claræ ℥v. vini albi generoſi ℥xxx. miſce diſtillentur in B.M. capiat

æger cochlearia duo manè duabus horis ante cibum, & vesperi quatuor, à cœnâ.

OBSERVATIO XXXI.

Hysterica Epilepsia.

DEcimâ septimâ Februar. 1637. Uxor Dn. Palemarchi de Sumenes, per multos annos variis affectibus hystericis vexata est, qui epilepticos insultus referebant, multa tentavit remedia à multis Medicis præscripta, sed omninò incassum. Tandem cujusdam mulieris consilio sumpsit carnem lupi in pulverem redactam, & frustulum ejusdem carnis salitæ semper gestavit, à quo tempore immunis omninò fuit à prædictis affectibus.

OBSERVATIO XXXII.

Mensium fluxus immodicus.

DIE sextâ Martii 1637. inter alia remedia uxori Dn. de Vitrac præscripta, quæ ad extrema redacta fuerat ex immodico fluxu mensium, post abortum concitato, sequens julepus mirum in modum profuit.

℞ Flor. chamæleontis, spicæ nardi, & sang. draconis subtilissimè pulverat. ana ℈i. aquæ plantag. & rosar. ana ℥iß. fiat julep. hujus cochlearia duo dabantur bis in horâ.

Extractum coralli cum aquâ plantag. profuit etiam non parùm.

OBSER-

OBSERVATIO XXXIII.

Colica biliosa.

DIE decimâ octavâ Maii 1637. Mulier quædam patiebatur dolores colicos atroces & pungitivos, totum ferè abdomen afficientes. Ab alio Medico seniore curata fuit remediis ordinariis calefacientibus, carminantibus, & phlegmagogis, à quibus nullum levamen percepit. Tandem vocatus ego, ex specie doloris, situ ejusdem, temperamento mulieris præcalido, & urinis valdè rubris, conjicio colicam esse biliosam; & præscribo statim venæ sectionem, clysterem refrigerantem, ac lenientem, & julepum refrigerantem, quibus dolor valdè imminutus est, & cum sanguis valdè biliosus, ac corruptus appareret, iterata est postridiè phlebotomia, qua dolor prorsùs evanuit. Ac tandem potione cholagogâ, curatio absoluta est. Præscripseram ab initio semicupium, quo non usa est propter maximam doloris imminutionem.

OBSERVATIO XXXIV.

Febris maligna.

DIE septimâ mensis Junii, anni 1637. Dn. Patris in Curiâ Præsidiali Consiliarius, annos natus 55. correptus est levi frigore, & totâ nocte febricitavit, eodémque modo perseveravit, postridiè manè febris expers, & vesperi iterùm febricitavit, eodémque modo perseveravit febris intermittens usque ad septimam diem, quâ facta est continua. Attamen frequentes patiebatur pedum & genuum, ac interdùm manuum perfrigerationes, urinæ, sanorum urinis similes; tamen omnia in dies in deterius vergebant, ut facilè

appareret febrem esse malignam, quam tandem indicarunt exanthemata nono die apparentia, tum deliria, & motus manuum convulsivi, cum sopore quodam, & alvi fluxu. Cura ordinaria fuit administrata. Sed hoc peculiariter notandum, quod sanguis fuit missus tertiâ die, & laudabilis apparuit. Quintâ,fuit medicamentum purgans exhibitum, cum adhuc febris esset intermittens. Septimâ, alvi fluxus copiosus, & perseverans usque ad undecimam, ulteriorem phlebotomiam impedivit. Cum autem duodecimâ alvi fluxus sedatus videretur, dubitavi num venæ sectio esset celebranda, cum alia evacuatio nihil contulisset, vires admodùm fractæ, & summum periculum, in quo æger constitutus videbatur, ut tanquam brevi moriturum affines lugerent, dehortari viderentur. Adde quod per duos dies præcedentes plures cucurbitulæ fuerant admotæ cum scarificatione, ut supplerent defectum phlebotomiæ. Tandem visum est veluti tentativam phlebotomiam usurpare, scilicet ad ℥iv. vel v. eo animo, ut si æger commodè ferret, iterari posset. Missus est sanguis niger & corruptus, cum euphoria ægrotantis; post quinque horas eadem quantitas detracta est, constantibus perpetuò viribus in eodem statu. Julepis refrigerantibus miscebatur scordium, & hypericum. In dissolutione sal. prunellæ, & spiritus vitrioli, in singulis juscuiis bezoard. mineral. ad ℈i. Nocte ejusdem diei duodecimæ, alvus copiosè fluxit, æger tamen meliùs habere visus est. Vinum exhibitum in potu valdè lymphatum. Multa in morbi decursu edidit sternutamenta, undè salutem sperabam, etiamsi multa alia signa periculum portenderent. Decima tertia, & decima quarta, alvi fluxus perseverabat, cum virium debilitate summâ. Injecti fuere clysteres ex lacte, quibus alvi fluxus temperatus est. Exhibitus julepus ex aqua naphæ, rosarum,

cum

cum confect. alchermes, & guttis aliquot aquæ cinamomi, cujus cochlear unum ſumebat interdùm ad vires reficiendas. Imminuto alvi fluxu, ſopor imminutus eſt die decima quinta, & delirium ceſſavit. Urinæ tamen nihil aut exiguum admodùm deponebant; decima ſexta, pauló melius habuit. Lingua antea ſicca, humida apparebat. Poſteà veró ſenſim convaluit.

OBSERVATIO XXXV.

Alvi fluxus.

DIE decima quinta Julii 1637. Domina de Graſſet octogenaria, ſed robuſtiſſimo corpore prædita, correpta eſt alvi fluxu teneſmode, quo pluries ſingulis horis dejiciebat cum graviſſimis torminibus. Variæ erant dejectiones, nunc flavæ, nunc porraceæ, & aliquando nigræ, morbi minera ablata eſt quatuor purgationibus per intervalla repetitis ex rhab. partim infuſo, partim in ſubſtantia, cum ſyrupo roſaceo; In intervallis clyſteres detergentes, anodyni, & roborantes injiciebantur, julepi refrigerantes, & incraſſantes, necnon emulſiones exhibebantur.

OBSERVATIO XXXVI.

Dyſenteriæ Prognoſis.

IN menſe Julio 1637. Filia Dn. Guilliminet Occitaniæ Comitiorum Scribæ, quinque annos nata, dyſenteria laborans, varia excrementa rejiciebat, flava, viridia, & nigra aliquando. Circa finem morbi quædam exanthemata pulicum morſibus ſimilia in facie, aliiſque partibus apparuerunt, & manus altera tumore

œdematoſo affecta eſt; quæ certa fuere mortis præſagia.

Eodem tempore R. Pater Guardane, Cœnobii Franciſcanorum, qui Minores vocantur, Præfectus; alvi fluxu dyſenterico afflictus, crebris ſingultibus tentabatur, qui fuere mortis prænuncii.

OBSERVATIO XXXVII.

Dyſenteria.

IN menſe Auguſto 1637. Filius Dn. de Mauſſac in Curia Computorum, Subſidiorum, & fiſci Præſidis, octo annos natus, dyſenteria tenebatur cum multo ſanguine, dejectionibus viridibus & porraceis admixto, & febre continuâ. Tertio morbi die ſumpſit infuſum rhei ad ʒi. in aqua plantag. parato cum ſantalo citrino, diſſolvendo rhab. pulv. ℈i. ſyrupi roſac. ℥i. optimè purgatus eſt, multa excrementa rejecit ſine ſanguine, & febris ferè expers fuit totâ illâ die. Poſtridie ſanguinem purum rejiciebat, cui permixtæ erant veluti guttæ materiæ porraceæ, frequens erat dejectio cum dolore ventris, & febre, quæ perſeveravit uſque ad diem octavam, licet omnia remedia ordinaria, interna & externa adhiberentur, tum etiam clyſteres varii. Septimâ die extractum corallorum ter exhibitum fuerat ad ℈i. cum aquâ plantag. roſar. & ſyrupo cydonior. ſed fruſtrà. In principio octavi diei cum & febris, & fluxus ingraveſcerent, ac merus ſanguis excerneretur, ſecta fuit vena, & ſanguis detractus ad ℥v. circa meridiem. Nocte omnia eadem. Poſtridiè manè exhibui laudani gr. ii. cum extracto corallor. aquâ plantag. roſar. & ſyrupo cydonior: alvus omninò ſuppreſſa eſt per horas quatuor, placidè dormivit, ac per intervalla expergiſcebatur. Poſt quatuor horas iterùm alvum depoſuit ter in duabus horis, merum

ſanguinem

ſanguinem ut ſupra excernebat, & juſculum evomuit; hinc major metus impendentis periculi, cum reliqua remedia nihil profuiſſent, neque ipſum laudanum, quod perpetuò confert in hoc affectu. Semel ſternuit. Quartâ dejectio ab aſſumpto laudano fæces habuit ſatis multas, ſine ullo ſanguine. Non ampliùs vomuit. Circa veſperam dejectiones frequentiores, minùs tamen quàm ante aſſumptionem laudani, neque erant adeò cruentæ, ſed ex parte ſtercoroſæ. Nocte inſequente dormivit per intervalla ſatis inſignia, & dejectiones rariores fuere. Manè ſumpſit medicamentum ex rhab. ʒi, mirobol. citrin. ℈i, ſantal. rubr. ℈ß, infuſ. in decocto plantag. portulac. et tamarindor. diſſolvendo in colaturæ rhab. pulv. ℈i, ſyrupi roſac. ℥ß, à quo materiam dejecit ſtercoroſam, & humoralem copioſam, cum pauciſſimo ſanguine, exiguíſque torminibus, febris imminuta eſt, et nocte inſequente rariùs dejecit, meliúſque dormivit. Sequentibus diebus alvi fluxus perſeveravit per dilucida intervalla, ſine ullo ſanguine, ſine torminibus, ſine febre. Poſteà tamen alvi fluxu diuturno cum febre lentâ vexatus eſt per menſem integrum, cum appetitu ingenti, nocte in lecto dejiciebat, & frequenter in die, ut ad febrem hecticam vergere videretur. Tandem exhibito bolo armenâ orientali ad ℈ii, cum juſculo per biduum, alvi fluxus omninò curatus eſt.

OBSERVATIO XXXVIII.

Colicus dolor.

DIE vigeſima quinta Septembris 1637. Uxor Dn. de Sarret, Conſiliarii Regii in ſuprema Computorum, & Subſidiorum Curiâ, gravida nonimeſtris corripitur colico dolore graviſſimo, quo omnia revomebat in principio, & nihil inferiùs deponebat. Multis fru-

ctibus

ctibus sese ingurgitaverat, dolor erat fixus circa hypochondrium dextrum, ut de inflammatione hepatis metueretur, quia febris & sitis aderat satis intensa. Post multos clysteres, fotus et semicupia, excrementa alvi dejecit liquida, & cruda. Dolor tamen perseverabat. Tandem exhibitum est purgans medicamentum ex catholic. ℥ß, infus. in decocto cichoraceorum, & capillarium, cum rhab. ʒi, etiam infusi, mannæ & syrupi rosac. ana ℥i, septies dejecit copiosè, cum magnâ doloris imminutione. Postridiè perseverabat dolor, sed remissior, injectus fuit clyster, quo quinquies dejecit, & posteà multas excrevit urinas, undè integra curatio subsequuta est.

OBSERVATIO XXXIX.

Testium inflammatio.

DIE vigesimâ Septembr. 1637. D. Texier Nemausensis, Juris utriusque Doctor, ex equitatione violentâ incidit, in testiculi dextri inflammationem cum tumore insigni. Secta fuit vena brachii bis, semel in malleolo, purgans medicamentum exhibitum. Pars fovebatur aquâ rosarum, et imponebatur cataplasma ex farina fabarum coctâ in oxycrato, ita ut quarta pars aceti cum tribus aquæ partibus misceretur, quod cataplasma nunquam me fefellit in hoc affectu. In hoc tamen ægro, adeò tenera erat cutis scroti, ut excoriata fuerit ab aceto acriori, & cataplasma ferre ampliùs nequiverit. Ego iterandum curavi cataplasma, sed ad [illegible]endam acrimoniam aceti, illud decoquendum curavi cum lithargyro; & sic cataplasma optimè operatum est, ægerque intra triduum à tumore liberatus.

OBSERVATIO XL.

Fluxus hepaticus.

DIE undecimâ Octobr. 1637. Uxor Petri Banetē Artocopi, post aliquot accessiones febris tertianæ in fluxum hepaticum incidit, quo dejectiones erant omninò sanguineæ. Vocatus ego præscribo statim laudani g. ii, cum conservæ rosar. ℥ß, & intra horam fluxus desiit, posteà verò rediens, humores tantùm, non sanguinem rejiciebat, aliisque remediis vulgaribus curata est.

OBSERVATIO XLI.

Erysipelas.

DN. de Gout nobilis Monspeliensis 25. annum agens, sæpè afficiebatur erysipelate in tibiis, cœpit vinum bibere multò meracius solito, & paucissimæ aquæ permixtum, ab eo tempore nunquàm erysipelate affectus est, & benè valet, licet quatuor aut quinque anni effluxerint. Causam esse existimo quod à vino roboratâ facultate expultrice, materia erysipelatis expellitur per alvum, urinas, vel insensilem transpirationem.

OBSERVATIO XLII.

Febris tertiana cum vomitu, & alvi fluxu in paroxysmo.

DIE decima octava Augusti 1638. D. Durant quinquagenarius, Procurator in Curia Præsidiali Monspeliensi, quinque paroxysmos febris tertianæ passus erat, ab iisque liberatus solâ venæ sectione. Per quindecim dies benè habuit, & fructus horæos comedebat.

Reci-

Recidit in eandem febrem, & in secundo paroxysmo, gravissimo vomitu, & alvi fluxu vexatus est, quo multa biliosa, supra infráque rejiciebat, cum inquietudine summâ, & virium exolutione; ita ut jam de vitâ periclitaretur. Sequentem præscribo julepum, quo statim omnia symptomata cohibita sunt, per duas horas dormivit, & copioso sudore paroxysmus solutus est. Et intra paucos dies à morbo prorsùs liber evasit.

℞ Aquar. lactucæ, rosar. & plantag. ana ℥i, syrupi cydonior. ℥i, confect. de hyacinth. ʒi, laudani opiatici gr.ii, misce, fiat julep, qui detur statim.

OBSERVATIO XLIII.

Aphthæ puerorum gravissimæ.

DIE quarta Septembr. 1638. Filius meus Stephanus annos quatuor natus passus est fluxionem acerrimam in linguam & fauces, ut infinitis ulceribus scaterent, iisque albicantibus, & admodùm dolorificis cum magnâ inflammatione. Non poterat cibum, aut jusculum capere, neque lac sugere. Et diebus ac noctibus ejulabat insomnis, macilentus, ac ferè consumptus. Ex remediis non profuit mel rosaceum cum spiritu vitrioli, quod aliàs mirificè conduxerat. Aderat alvi fluxus copiosus, quo bilem porraceam ejiciebat. Vesicatorium valdè profuit. Sed dolores et clamores perseverabant, & continuò æger per os humorem serosum, & acrem emittebat, dolore et inflammatione magis ac magis attrahente.

Tandem exhibui laudani gr. j. cum jusculo, eoque dolor sopitus est, somnus levissimus conciliatus, qui postmodum perseveravit moderatus, & suis horis adveniens. Hinc cœpit convalescere, & fluxio illa humoris per os emanantis, omninò cohibita est. Sequenti

quenti tamen die purgans medicamentum exhibitum est, quod multùm etiam profuit.

OBSERVATIO XLIV.

Dysenteria.

JOanna de Paravisol octodecim annos nata, laboravit gravissima dysenteria cum febre acuta. Per septem dies fuit in manibus alterius Medici senioris, qui nihil aliud præscripserat, quàm clysteres detergentes, & rhabarbarum, quo febris aucta, & dysenteria deterior evaserat. Eo absente vocatus ego, exhibeo primùm laudanum ad gr. iij, quo fluxus valdè imminutus est ea nocte, et per tres aut quatuor horas dormivit. Manè secatur vena, et sanguis educitur fervidissimus. Dein exhibetur extractum corallor. ad ℈i, cum aqua plantag. bis eadem die, sed sine fructu, noctem enim habuit acerbissimam tum ratione febris, tum ratione fluxus, ejúsque sanguinei, qui ad aliquod tempus fuerat cohibitus usu laudani. Sequenti die manè exhibeo iterum laudanum, & fluxus cohibitus est; Vesperi vena iterum tunditur. Minor erat sanguinis excretio, sed bilem porraceam ejiciebat valdè erodentem, febre & siti plurimùm urgentibus. Ad sitim præscribo julepos ex decocto portulacæ, et plantag. cum sale prunellæ, qui multùm profuere; affectu tamen perseverante. Tandem exhibita est manè aqua rosac. cum ol. communi; meridie decoctum intestinorum vervecis valdè consumptum, cum pulvere granorum actes. Magnum levamen indè consequuta est ægra. Et postera die repetitis semel illis tribus remediis, ad statum convalescentiæ perducta est.

OBSER-

OBSERVATIO XLV.

Morbilli.

DIE vigesima octava Septembr. 1638. Nutrix filii mei Stephani, nomine Claudia, correpta est morbillis, quibus totum corpus contectum erat, cum febre intensâ. His accessit symptoma gravissimum, nimirùm fluxio tenuis in pulmonem descendens, quæ tussim frequenter excitabat, et suffocationis metum incutiebat cum raucedine ingenti. Admotum est vesicatorium cervici, & exhibita sunt laudani gr. ii, cum conserva rosarum. Fluxio cohibita est tota nocte. Postridiè rediit, & iterùm exhibitum est laudanum cum simili effectu, undè ad convalescentiam paucis diebus perducta est, manente raucedine ad longum tempus.

OBSERVATIO XLVI.

Febris Tertiana.

ANno 1638. Febres tertianæ longissimæ vigebant in Autumno, à quibus multi liberati sunt, sumendo in declinatione post phlebotomias et purgationes frequenter iteratas, theriacæ ʒi, cum aqua plantaginis manè per triduum. In quibus caliditas magis timebatur, à cœna exhibebam. Unus autem sumpsit theriacam, sine consilio Medici morbo adhuc crudo existente, cum urinis rubris, & febris aucta est: his confirmatur Galeni experimentum, quod habetur lib. de præcogn. ad Posthum. cap. 2. & 3. de Eudemo Peripatetico, cui morbo adhuc crudo existente, theriaca exhibita est à Romanis Medicis, et quartana simplex in triplicem versa est. Eâdem vero theriaca à Galeno exhibita, apparentibus coctionis signis, fœliciter curatus est.

OBSER-

OBSERVATIO XLVII.

Diarrhœa inveterata.

DIE decima quinta Octobr. 1638. Quidam nobilis triginta annos natus Monſpelium venit conſilium petiturus pro alvi fluxu ab octo annis infeſtante, quo quinquies aut ſexies in die ac nocte dejiciebat, partim linioſa, partim pituitoſa. In hoc malum inciderat ex prava victus ratione, cui inſiſtere coactus fuerat per multos annos, dum caſtra ſequeretur, non erat valdè ex eo debilitatus, quinimò faciem habebat rubram, ſaltem circa genas. Miſſus eſt à nobis ad thermas Balerucanas, quarum aquam potavit per ſex dies, & alvi fluxus omninò fuit cohibitus, ità ut per octiduum, à quo aquas ſumere deſierat, nunquam noctu ſurrexerit, cum anteà bis aut ter ſurgere conſueviſſet. Multa alia remedia uſualia illi præſcripta ſunt ad partes naturales roborandas, quibus ſe uſurum in patriâ aſſeruit.

OBSERVATIO XLVIII.

Vomitus contumaciſſimus.

DIE decima quinta Octob. 1638. Dn. Enguarran, Eccleſiæ Monſpelienſis Cathedralis Canonicus temperamento melancholico, & aduſto præditus, incidit in vomitum contumaciſſimum ſine cauſa manifeſta, quo multa pituitoſa, viſcida, & mucilaginoſa excernebat, cum maximo conatu, flatus etiam multos eructabat ab aſſumpto juſculo. Ab aliis Medicis multa incaſſum uſurpata fuere remedia per duos menſes, in principio ſumpſit pilulas de hierâ per multos dies; poſteà purgatus eſt cum decocto ſennæ, & infuſione rhei,

rhei, deindè per apozemata, in quorum uſu perſeverare non potuit. Poſtmodùm lac fuit exhibitum, quia ſuſpicio erat ulceris ventriculi. Theriaca etiam frequenter, propter veneni aſſumpti metum; fomenta, & unguenta plurima admota. Ego vocatus invenio hypochondria valdè tenſa, præcipuè ſiniſtrum, pulſum ſatis firmum, licet æger admodùm eſſet debilis quoad vires animales. Conjeci humores fluere ab hypochondriis, & vomitum illum eſſe ſpeciem affectionis hypochondriacæ. Veſperi exhibentur ipſi laudani gr. ii, & totâ nocte non vomuit, ſed placidè quievit. Sequenti die phlebotomia celebrata, quæ ab aliis Medicis omiſſa fuerat, et mittuntur ſanguinis ℥ vi, qui valdè fuit aduſtus, vomuit bis aut ter eâ die, clyſter injectus fuit circa veſperam. Præſcriptus etiam fotus emolliens, & aperiens hypochondriis admovendus, & linimentum iiſdem viribus præditum. Tertia die ſumpſit hunc pulverem.

℞ Rhab. pulv. ʒi, mirobol. citrin. ℈i, ſpodii, & maſtiches ana gr. vi, fiat pulvis, detur manè cum juſculo. Revomuit medicamentum, & nullis aliis voluit uti remediis; Poſt menſem interiit, et aperto cadavere inventum eſt epiloon craſſum, rubrum, ſcirrhoſum, et contractum, ut hepar primâ fronte referret, ejúſque craſſitiem æquaret; ventriculus lividus in fundo, tenuis, parte vero ſuperiori ſcirrhoſus; inteſtina livida, lien benè habebat. Humores melancholici in omento acervabantur, et indè in ventriculum refluebant.

OBSER-

OBSERVATIO XLIX.

Alvi fluxus diuturnus cum ulcere recti intestini.

DIE secunda Novembr. 1638. D. Ludovicus Massanes febre tertiana duplici afflictus est per duos menses, cum alvi fluxu partim stercoroso, partim humorali, partim hæmorrhoïdali, quo octies, aut decies singulis diebus dejiciebat. Tandem ab accessionibus liberatus est, manente alvi fluxu, quo dolor in recto intestino excitatus est, paulò supra anum, perpetuò affligens, etiam dum non dejiciebat. Interdùm fæces laudabiles excernebat, interdùm verò materiam subrubram, colorem hepatis referentem, & interdùm quasi purulentam; conjecimus ex diuturno fluxu factum fuisse ulcus circa hæmorrhoïdas internas. Remedia ferè omnia aversabatur. Ideò consului usum aquarum thermalium ad triduum. Prima die statim appetentia jamdiù dejecta, restituta est, et consequenter dolor ani prorsùs evanuit, manente alvi fluxu mediocri, eóque bis noctu, & totidem interdiù procedente, quo excrementa molliora sed benè concocta excernebat. Hinc singulis diebus in melius procedebat, ut iterato post 15. dies aquarum usu, omninò convaluerit. Recepit tamen suffumigium ex decocto tapsi barbati, in cathedra perforata, quo fluxus maximè cohibitus est, licèt bis tantùm eo usus fuerit. Sensibilis fuit effectus suffumigii.

OBSERVATIO L.

Dolores Arthritici.

DIE duodecima Novembr. 1638. Dn. Mouretus Monſpelienſis tentabatur doloribus arthriticis, varias partes affligentibus, & per univerſos articulos vagantibus. Per menſem unum et integrum, hunc affectum paſſus erat, & pluries purgatus fuerat, non omiſſa venæ ſectione. Tandem uſus eſt bocheto ſequenti:

℞ Rad. Salſæparill. ℥i, raſuræ ligni guaiaci ℨii, aquæ q. ſ. bulliant ad quartæ partis conſumpt. colentur addendo cinam. parum, fiat bochetum.

Poſtquàm per octiduum uſus eſſet hoc bocheto, cœpit excernere cum urinis materiam pituitoſam, quæ fundo matulæ adhærebat. Eodémque tempore magnum à doloribus levamen ſenſit, donec prorsùs curatus fuerit, excreta per multos dies materia illa pituitoſa.

OBSERVATIO LI.

Dolores vagi.

DIE decima tertia Novembris 1638. D. Gaillard cognomine Balbus, ſubitò correptus eſt doloribus vagis atrociſſimis, nunc crura, nunc genua, tibias, aut pedes, nunc lumbos diſcruciantibus. Vocatus alter Medicus, ſanguinem mittit ad quinque vaſcula intra horam, & dolore non remittente poſtea exhibet pilulam ex laudano, qua dolores conſopiti fuere, tum noctù, tum ſequenti die uſque ad meridiem. Pomeridianis horis dolores recurrunt pari acerbitate, Vocatus ego abſente altero Medico, præſcribo bolum ex diaprun. ſolut. ℥ ſ. ialapæ ℈ i, etiam noctu ſu-

ſumendum, quam inſomnem alioqui, et cum atrocibus doloribus traducturus erat. Purgatus eſt decies utiliter, nam dolores illi admodùm imminuti ſunt, & conſequenter brevi temporis ſpatio omninò diſcuſſi. Erat vir quinquagenarius, atrabilario temperamento præditus, multis anteà animi pathematis agitatus ex conſulatu quem gerebat eo anno. Ideò conjeci hoſce dolores provenire à ſeroſa materia tenuiſſima, & acerrima, quæ huc & illuc velut orgaſmo ferebatur. Eamq; citò purganti medicamento eſſe educendam.

OBSERVATIO LII.

Hæmoptoë.

DIE decima Decembris 1638. Uxor Dn. Caponi in Curia Computorum Auditoris, quinquagenaria, poſt mediam noctem correpta eſt ſanguinis ſputo copioſo, quod per tuſſim ejiciebat, et præſalſum perſentiebat. Uſque ad matutinum perſeveravit, per intervalla recurrens; quo tempore vocatus ego, ſtatim venæ ſectionem impero ex brachio dextro ad ℥ vii, poſt duas horas iterandam. Poſt ſingulas phlebotomias ſumpſit julepum ex aquis plantag. & lactucæ, cum ſyrup. violac. ℨvi, & de papavere ℨii; frictiones & ligaturas in tibiis, cucurbitulas hypochondriis frequenter iterandas, looch incraſſans et aſtringens. Noctù ſumpſit ſyrupum compoſitum ex æquis partibus ſyrupi violacei, de roſis ſiccis, & de papavere, ſcilicet cochlear unum hora ſomni, alterum poſt mediam noctem. Et ſanguinis ſputum non ampliùs rediit.

OBSERVATIO LIII.

Tumor cancrosus in hepate cum dolore Ischiadico.

DIe decima septima Decemb. 1638. Vidua Petri Auberti Mercatoris Monspeliensis, per multos menses decubuit, assidua febre affecta; patiebatur dolores atrocissimos in ischio sinistro, qui sese ad extremum pedem exporrigebant. Præterea percipiebatur tumor in abdomine, versùs umbilicum, ad dextram partem inclinans, ísque durus, ita ut scirrhosus putaretur, et in musculis epigastrii situs, quia sub cute statim tangebatur, non erat dolorificus, nisi cum premeretur. Aliquando dolores acres humerum dextrum occupabant, et latus ipsum, ut pleuritidem mentirentur. Existimabamus dolores istos provenire à materia serosa acerrima, quæ in hepate fervidissimo generaretur. Sanguis qui detrahebatur erat ferventissimus, et lividus : Nullum levamen percepit unquam, nisi à laudano, cujus ope dolores leniebantur. Cum dolor in coxa gravior evasisset, & tumor in parte appareret, concolor tamen, tum etiam pars compressa multùm doleret; Necnon ægra dolores lancinantes in eadem perciperet per vices; vocati fuere chirurgi, qui abscessum profundum latitare firmiter asseruerunt; sicque consilio habito pars aperta est caustico, & scalpello, nullum pus effluxit. Post 15. dies ab apertione, venter antea tumidus, magis intumuit, et hydropica facta est, ac tandem suffocata interiit. Aperto cadavere inventum est hepar tumoribus scirrhosis, & magnâ ex parte suppuratis refertum, in cujus extremo adnati erant duo tumores cancrosi, usque ad umbilicum prominentes, & pugni magnitudinem æquantes, qui

nt ferè contigui, tumorem illum abdominis jam dictum repræsentabant; neque in hepate esse putabantur, quia non erant in loco hepatis naturali, imò hepar seorsim ab illis tumoribus tangebatur, sed durum, & dolorificum; quia dicti tumores erant magis prominentes, quàm reliqua hepatis substantia. Totum illud hepar pendebat viginti libras, & ampliús. Secta fuit coxa usque ad os in loco apertionis, & inventæ sunt parvæ quædam glandulæ suppuratæ, quæ pus concretum continebant, ita ut non potuerit effluere.

OBSERVATIO LIV.

Tumores strumosi.

DIE octava Januar. 1639. Puella quædam Nemausensis 18. annos nata patiebatur tumores strumosos in collo, qui multis remediis per longum tempus adhibitis suppurati fuerant, & posteà consolidati. Attamen portio tumorum remanebat durissima, quæ nec emplastro de Vigo, quadruplicato mercurio ullâ ex parte dissolvi potuit. Tandem præscripsi emplastrum ex æquis partibus dicti emplastri de Vigo, vitrioli romani, & gummi ammoniaci in aceto soluti & inspissati cum terebinthinæ s. q. quo emplastro intra mensem tumores illi integrè soluti. Adhibito interim idoneo victus regimine, & convenientibus evacuationibus interdùm usurpatis.

OBSERVATIO LV.

Fluxus mensium inordinatus cum fluore albo.

DIE decima quinta Januarii 1639. Uxor Dn. de Rignac, in Curia Computorum, Subsidiorum, & Fisci Regii Procuratoris generalis, pingui, obeso, & pituitoso corpore prædita, post abortum patiebatur fluxum mensium inordinatum cum fluore albo. Fœliciter curata est phlebotomia, purgatione, bocheto ex salsaparilla, et suffumigio ex thure, mastiche, sandaraca, succino, styrace, benioino, garyophyllis, nuce moschatâ, & rosis rubris, per infundibulum excepto, manè & serò per longum tempus.

OBSERVATIO LVI.

Dolor capitis immanis & diuturnus.

DIE vigesima nona Martii 1639. Mulier Frontinianensis quadragenaria, atrabilario temperamento donata, post abortum non ampliùs passa est purgationes menstruas, indè gravissimus capitis dolor per quatuor menses eam efflixit, nihil conferentibus venæ sectionibus, purgationibus, hirudinibus, fronti et temporibus admotis, aliisque remediis. Vocatus ego præscribo apertionem arteriæ temporalis, quæ optimè celebrata fuit, neque sanguis saltu egrediebatur ob exilitatem arteriæ, & sanguinis crassitiem, sed guttatim; extractus fuit ad ℥v. ruber et floridus, tùm internâ, tùm externâ superficie. Vulnus occlusum fuit emplastro ex sola mastiche, cum ligaturâ simplici, postquàm alia ligatura, quæ in vulneribus capitis solet fieri, per quinque horas adhæsisset. Liberata est à dolore capitis sine recidiva.

OBSER-

OBSERVATIO LVII.

Febris Tertiana.

DIE decima quarta Julii 1639. Dn. Devandiere, Medicinæ ſtudioſus, poſt quinque acceſſiones febris tertianæ, ſecta vena bis, & ſemel purgato corpore, ſumpſit initio paroxyſmi aquæ benedictæ ℥ viii, acceſſio fuit cohibita, tum etiam operatio medicamenti per duas horas, poſteà vomuit quinquies, aut ſexies ſine moleſtia, quia in ſingulis vomitibus ſumebat juſculi communis cum piſis parati ℥ iv, aut v. Acceſſio brevior ſolito fuit, & in fine illius purgatus eſt per alvum pluribus vicibus, & omninò curatus eſt.

OBSERVATIO LVIII.

Dolor Nephriticus.

DIE vigeſima ſecunda menſis Julii, anni 1639. paſſus ſum colicum dolorem qui in imo ventre acriter urgebat, & renem dextrum obſidebat. Duobus enematis injectis dolor ventris ceſſavit. Supererat dolor renis, qui per ureteris continuitatem exporrigebatur, cum ſiniſtri teſtis retractione, ita ut verè nephriticus eſſet. Balneo calente diſſolutus eſt, cum tepidum augeret dolorem. Iterùm rediit dolor, cucurbitulis parti admotis diſcuſſus eſt. Poſtridiè rediit, & denuò cucurbitulis ceſſit; mox ſumpſi bolum ex caſſia, catholicone, rhabarbaro, & cryſtallo tartari, non ampliùs dolor rediit. Conjeci hunc dolorem nephriticum factum fuiſſe à flatibus, cum diſcutientibus remediis, puta balneo calido, & cucurbitulis ſolveretur, & nulla materia obſtruens, ſcilicet calculus, arenulæ, aut pituita per urinas à me rejecta ſit poſt ſolutionem morbi,

neque in ipso morbo, neque unquam anteà. Neque impossibile est eosdem flatus qui sese intra tunicas intestinorum insinuant, in renes et ureteres posse transferri, ibidémque graves distensiones efficere: cum in omnes corporis partes flatus interdùm deferri soleant, in iisque dolores, aut palpitationes efficere. Imò verò non pauci existimant dolores dentium acerbissimos à flatibus exoriri, in vasculis ad radices dentium perreptantibus, inclusis. Conjecturam meam auxit, quod operante medicamento cathartico, flatus à lumbis ad alvum sensibiliter ferebantur, cum sonitu blando, qui ab adstantibus facilè audiebatur.

OBSERVATIO LIX.

Diarrhœa.

PAucis diebus ab affectu prædicto correptus sum diarrhœa biliosa, tanta acrimonia prædita, ut anum eroderet, ardoremq; urinæ concitaret, translata materiæ portione ad urinas. Dysenteria erat in procinctu. Ingressus semicupium tepidum, illicò liberatus sum.

OBSERVATIO LX.

Epilepsia Puerilis.

QUidam puer trimulus patiebatur insultum epilepticùm, à quo liberatus fuit fumo tabaci, quem minister tubulo attrahebat, & insufflabat in os pueri apertum; vomitus puero concitatus est, & paroxysmus solutus.

OBSER-

OBSERVATIO LXI.

Phthisis incipiens.

DIE decima quinta Octob. 1639. Filius Dn. Le Sage, Monspeliensis, 20. annos natus, à duobus mensibus laborabat fluxione in pulmonem decumbente cum tussi, frequenti spiratione, & febre lenta, ita ut in phthisim jam prolapsus videretur. Præscribo phlebotomiam, purgationem ex manna, juscula medicata, & alia remedia ordinaria. Sed præcipuum fuit causticum utrique axillæ, quod fluxiones ad pectus delabentes, et humores in eo contentos potentissimè derivat, hocque intra mensem restitutus est.

OBSERVATIO LXII.

Febris maligna.

DIE decima octava Octobr. 1639. Johannes Vezian AromatariusMonspeliensis, annos natus 24. laborabat febre maligna, ex qua tandem circa undecimam morbi diem incidit in delirium, & paucis postmodùm diebus in motus tremulos, et convulsivos nervorum, qui phrenitidi lethali supervenire solent; per mensem ferè integrum delirium perseveravit, convulsiones verò per dies duodecim, tandem evasit post multorum remediorum usum. Ea quæ magis profuêre, sunt sectio venæ frontis, & julepi compositi ex aquæ cardui bened. ℥iv. aquæ theriacalis ʒiii. bezoardici mineral. ℈ii. camphoræ gr. xii. qui quinquies fuêre exhibiti.

Die octava Decembris 1639. Petrus Randon. Lapicida, 30 annos natus, simili morbo correptus est, qui mitis admodùm videbatur usque ad septimum diem, in quo

quo delirus factus est. Die undecima aperta est vena frontis, postridiè sumpsit julepos prædictos bis, & sequenti die semel, iisque omnis malignitas discussa est.

OBSERVATIO LXIII.

Pleuritis.

DIE decima quinta Decemb. 1639. Uxor Dn. Clauselii, in Curia Computorum, Subsidiorum, & Fisci Regii, Consiliarii, annos 20. nata incidit in pleuritidem sinistram eâdem die, qua menstruæ purgationes apparere inceperant, quæ tamen suppressæ propemodùm fuere; Quandoquidem perexigua humoris subruffi quantitas excernebatur, nihil verò colorem sanguinis referens, apparebat. Vocatus ego manè ante lucem, hæsitavi aliquantulùm, an vena malleoli esset aperienda ad juvandum naturæ motum. Attamen quia dolor lateris admodùm urgebat, & nihil effatu dignum per uterum excernebatur, censui satius esse venam brachii aperire ejusdem lateris, quod benè successit; dolor enim lateris admodùm imminutus est. Statim à phlebotomiâ celebratæ sunt frictiones crurum, admotæ ligaturæ tibiis, & cucurbitulæ femoribus ad juvandam purgationem menstruam. Post meridiem secta fuit vena malleoli, admota lateri fomenta, & linimenta, injectus clyster inter duas venæ sectiones. Præscripti Julepi cum sale prunellæ; secundo & tertio die menses aliquantulùm perseverabant, sed in perexiguâ quantitate. Quia tamen malum non urgebat, naturæ negotium reliquimus, cum præcipuè anacatharsis esset libera, & liberalis, per quam excernebatur multa pituita, levi rubore suffusa. Quarto die, cum menstrua prorsùs desiissent, & affectus non imminueretur, missus iterùm sanguis fuit manè, ad

℥ ix. & poſt meridiem iterùm ad ℥ vi. Quinto iterum miſſus ſanguis manè ad ℥ viii. qui ſimilis præcedentibus fuit, nempè valdè pituitoſus, cum mulier tamen macilenta, & bilioſo temperamento prædita eſſet ; in fundo vaſculi aduſtus apparebat. Eadem die poſt meridiem iterata phlebotomiâ ad ℥ vi. & ſangus rubicundus apparuit in ſuperficie, qui anteà albus apparuerat. Hinc conjecimus ſufficienter fuiſſe venam ſectam, cum ſanguis detractus fuiſſet uſque ad coloris mutationem, juxta præceptum Hippocratis ; & ægra meliuſculè habuit, nocte dormivit per tres aut quatuor horas, cùm omnes anteà inſomnes traduxiſſet. In Emulſione tamen ſyrupi papaverini ʒ ii. admixtæ fuerant, continuatæ emulſiones cum ſale prunellæ, & admotum lateri cataplaſma ex materiâ fotus, cum farinâ ſem. lini, oleo lilior. amygdal. dulc. butyro recenti, & croco. Sexto die ſumpſit pomum coctum, in quod immiſſa fuerat thuris pulver. ʒi. ſuper hauſtis aquæ card. bened. ℥iv. & corpus tegendo plus ſolito, ad ſudores eliciendos, manè horâ nonâ fuit adminiſtratum hoc medicamentum, non ſudavit, ſed ſputa per tres aut quatuor horas majori ſanguinis copiâ tincta apparebant, & faciliùs expectorabantur. Circa ſecundam horam pomeridianam, non amplius rubra ſputa apparuerunt, ſed omninò alba, Febris remiſſior erat, & dolor lateris omninò ſedatus, ut ægra in utrumque latus indolenter decumberet. Continuatæ emulſiones ad fervorem ſanguinis temperandum. Septimo purgationes menſtruæ eruperunt copiosè, & per quatuor dies perſeverarunt, undè febris admodum imminuta eſt, & dolor lateris omninò ſublatus. Duodecimo, purgata eſt medicamento ex ſennæ ℥ß. rhab. ʒi. mannæ & ſyrupi roſac. ana ℥i. benè ſucceſſit purgatio, & ægra omninò curata eſt.

Eodem tempore villica quædam eodem morbo laboravit,

ravit, poſt ſeptimam phlebotomiam imminutus fuit morbus;die duodecima,purgata eſt ſimili medicamento, undè maximè levata eſt, & morbus ad declinationem paucis poſteà diebus pervenit.

OBSERVATIO LXIV.

Febris Maligna.

DIE undecima Januar. 1640. Mulier quinquagenaria, nomine Martina, olei proxeneta, febre malignâ tenebatur cum maculis latis et violaceis circa humeros et cervicem,ſed parva copia. Vocatus fui ſexta morbi die, pulſus erat humilis,et languidus,magna ad ſomnum propenſio, et affectus comatoſus. Bis illi ſecta fuerat vena ; Præſcribo enema molliens,et laxans, veſicatorium cervici, Julepos refrigerantes, cum alexipharmacis. Septima die omnia exacerbata. Octava iterum vocatus præſcribo potionem diaphoreticam ex bezoardici min. ℈ ii. camphoræ gr. xii. cum aqua card. bened. quæ per tres vices fuit iterata, poſt primam exhibitionem additus eſt fotus diaphoreticus toti ventri et pectori cum ſpongiis admovendus poſt aſſumptam potionem, & pulſus validior factus eſt, ac magis ordinatus. Poſt biduum iterùm vocatus invenio ſigna malignitatis adhuc vigentis, undè ægra in ſummo verſebatur periculo; Præſcribo Julepos ex decocto rad. pentaphylli, carlinæ, bugloſſi, foliis ſcordii, acetoſæ, &c. manè et ſerò ſumendos, et quatuor veſicatoria, brachiis et cruribus admovenda. Die undecima, parotis apparuit, quæ topicis medicamentis in ſuppurationem venit, et tandem ægra priſtinæ ſanitati reſtituta eſt.

OBSER-

OBSERVATIO LXV.

Hydrops.

DIE octava Novembr. 1640. Ancilla uxoris Dn. Ducros Patroni celeberrimi, post febrem tertianam incidit in hydropem, quia sese in accessionibus aqua ingurgitaverat. Præscribo infusum sennæ cum sale tartari per 12. dies; undè meliusculè habuit. Posteà apozema sequens illi exhibitum est.

℞ rad. enulæ camp. gentianæ, valerianæ, Iridis nostratis, et aristoloch. longæ ana ℥i. corticum radicum capparum, median. fraxini et tamarisc. ana ℥ß. fol. agrimon. absynth. utriusque, chamædr. et centaur. min. ana M. i. liquirit. ras. et passul. mundat. ana ℥i. sennæ mundat. ℥i. turbith. et agarici ana ℥ß. sem. ebuli ʒiij. zinzib. et garyoph. ana ʒi. coquantur ad 4. v. in colaturâ dissolve syrupi de cichor. compos. cum rheo ℥ iv. fiat apozema pro iv. dosibus matutinis.

Hoc apozemate universam humorum illuviem per alvum, et urinas deposuit, et omninò sanata est.

Non parùm contulit ad curationem, quod illa dum uteretur aliquo suffumigio ad tibiarum tumorem discutiendum, ustionem in utraque tibiâ passa est, undè exulcerationes subsequutæ sunt, à quibus aqua multa effluxit per usum apozematum.

OBSERVATIO LXVI.

Febris Quartana.

DIE decima quinta Octob. 1640. Filius Magistri Roche annos 12. natus, à febre quartanâ liberatus est usu infusionis sennæ cum sale tartari per septem dies.

Decima

Decima quarta Novembr. Dn. Pelisserius 30. annos natus febre quartana detinebatur per tres menses in principio Novembris, post usum apozematis aperientis, quod pauló ante sumpserat per quatuor dies, admixtis etiam purgantibus, tandem præscribo infusum sennæ cum sale tartari per 15. dies. At duodecima exhibitione cessavit febrilis accessio, neque ampliùs rediit. Est autem præditus temperamento melancholico, & difficillimè purgatur, vir robustus, & proceræ staturæ. In principio infundebatur ℥ß. sennæ cum ʒi. salis tartari in ℥x. aquæ, semel tantùm in die purgabatur: post aliquot dies salis tartari ℈ iv. admiscebantur, & bis in die purgatus est.

Post usum hujus remedii, quamvis ab accessionibus liber esset, præscripsi opiatam roborantem & aperientem ad 12. dies, à quâ pristinum faciei nitorem recuperavit.

OBSERVATIO LXVII.

Hydrops.

DIE Vigesima Febr. 1641. Vidua Pauli Ducros civis Monspeliensis, sexagenaria, hydrope cum asthmate correpta est, ità ut totus venter, femora, & tibiæ valdè intumuerint. Habitus fuerat tota vita pinguis admodùm, & pituitosus. Præscripsi post quædam alia remedia decoctum guajaci, cum senna, agarico, turpeto, & hermodactylis, per 15. dies continuos usurpandum.

Posteà sequentibus duobus remediis per mensem continuatis integrè restituta est.

℞ rad. enulæ camp. apii, fœniculi, & iridis siccarum ana ʒiß. rad. valerianæ, gentianæ, azari, scyllæ ana ℥i. corticis mediani sambuci, & ligni sassafras ana ʒvi. fol.

absynt.

absynt. agrim. chamædr. capill. Ven. siccorum ana ℥ii. summit. centaur. min. & flor. genistæ ana ℥i. sem. petrosel. ameos, anethi ana ℥iss. cinam. ℥ii. conquassentur omnia & infundantur in vini albi ℔ iv. per aliquot dies; deindè hujus vini capiat ℥ii. vel iii. singulis diebus manè duabus horis ante pastum.

Quarto vel quinto quoque die capiat dosim pulveris sequentis. ℞ sennæ mundat. turbith gummosi, hermodactylor. sem. ebuli, rad. Jalapæ, & mechaocam ana ℥i. cremoris tartari ℥ii. guttæ gummi ℥ß. pulver. diambræ, diarrhodon. abbatis, & sem. fæniculi ana ℈i. sacchari candi ℥iii. fiat omnium pulvis cujus ℥ii. infundantur per noctem in vini prædicti ℥iv. capiat manè vinum & pulverem.

OBSERVATIO LXVIII.

Vlcus gingivarum.

DIE vigesima tertia Februar. 1641. Filia Dn. de Rastenclieres annos 18. nata, cùm à duobus annis gingivarum erosiones contumaces passa esset in maxillâ inferiori, ad radices trium dentium anteriorum, qui Incisorii nominantur, ità ut dentes vacillarent, & usque ad alveolum carne denudati essent; ab eo affectu nonnisi magno labore, & multis remediis liberata est: propterea quòd à lienis intemperie calidâ & siccâ, atque adeò atrabilariâ constitutione dependebat. Cùm per annum integrum curata remansisset, oborta est pustula in eodem loco, sed paulò inferiùs, scilicet juxta ipsam maxillam, & in eâ parte, in quâ labrum inferius à maxilla separari incipit. Post quatuor, aut quinque menses, cùm nulla remedia adhibuisset, pustula disrupta est, & remansit ulcus cum denudatione ossis mandibulæ, quod intuentibus patebat omninò nudum, ad

magni-

magnitudinem dimidiæ partis unguis.

Post phlebotomiam & purgationem; sequenti balsamo intra 15. dies ulcus omninò consolidatum est.

℞ Myrrhæ Electæ,& sacchari candi ana partes æquales, pulverentur, iisque impleatur album ovi coctum, & per medium sectum, filo probè alligetur, & suspendatur in cellâ Vinariâ, supponendo vas vitreum, instillabit liquor, seu balsamus, quo pars sæpiùs in die illinatur.

OBSERVATIO LXIX.

Inflatio totius corporis in Puero.

DIE tertia Junii 1641. Filius Rohe civis Monspeliensis, ætatis 18. mensium, toto corpore inflatus est subitò cum febre; & alter filius ejusdem familiæ ex eodem affectu interierat. Varia per 10. aut 12. dies à me præscripta sunt remedia, purgatio nempè, clysteres, Julepi aperientes, vesicatorium, inunctiones. Tandem præscribo syrupum ex decocto agrimonii, absynthii utriusque, & centaurei minoris, sumendum ex cochleari bis in die; et intra triduum convaluit; succedente alvi fluxu, & urinæ profluvio.

OBSERVATIO LXX.

Dolor Venereus in uno brachio.

DIe decima quinta Junii 1641. Nobilis quidam extraneus 30. annos natus, ante biennium passus erat luêm veneream, ex qua malè curata relictus est dolor in brachio sinistro, totum ferè radium & cubitum continens, qui noctu exacerbabatur, et circa periostium sentiebatur. Præscribo purgationem Universalem, & phlebo-

phlebotomiam iteratam. Posteà diætam sudorificam per 12. dies, manè sumebat decoctum, et vesperi suffiebatur brachium decocto guajaci et herbarum cephalicarum, cum aquâ et vino albo, parato, quo irrorabantur silices candentes, sicque multus sudor in brachio excitabatur. Post sudorem admovebatur emplastrum de vigo, quadruplicato mercurio. Finitâ diætâ, continuatum suffumigium per quinque dies manè, et serò, et posteà imponebatur emplastrum in Ischiade præscriptum ex auripigmento, viridi æris, &c. compositum, quod pustulas excitavit, et ulcuscula in iis locis, in quibus dolor maximè urgere solebat, sicque omninò curatus est.

OBSERVATIO LXXI.

Colica biliosa.

Religiosus quidam obnoxius erat colicæ biliosæ diuturnæ, et contumaci, quæ sæpè recurrebat. Cujusdam consilio sumpsit manè frustum butyri recentis, superbibendo parum Vini. Hoc remedio per longum tempus continuato, ab affectu liber, et immunis evasit.

OBSERVATIO LXXII.

Dolor Ischiadicus.

Filius Dn. Pascheq Medici Lunellensis, arctissimo amicitiæ vinculo mihi conjunctissimi, correptus est dolore Ischiadico, cui successit stupor quidam brachiorum, et actio digitorum quodammodo læsa cum aliqua respirandi difficultate. Hæc omnia symptomata ab eodem affectu proveniebant, ratione quarti musculi thoracis, qui oritur ab osse sacro, et ab interno osse ilium,

et ſcandens per lumborum vertebras, decem primis coſtis adhæret, ac inſeritur ſeptimæ cervicis Vertebræ; Ut non ſit mirum, ſi dum in exordio afficitur hic muſculus, tumore, vel dolore, vel laſſitudine aliquâ, quæ ſit tenſiva, vel ulceroſa, vel phlegmonodes, lædantur partes quibus annectitur. Cùm igitur inſerviat reſpirationi, ea læditur, hoc muſculo affecto in ſua origine: Et cum inſeratur vertebris cervicis, à quibus nervi brachiis inſervientes oriuntur, par eſt brachiorum & digitorum actiones lædi. Hæc fuſiùs explicantur à Sanctorio lib. 2. cap. 20. de vitandis erroribus.

OBSERVATIO LXXIII.

Febris Maligna.

DIe vigeſima ſexta Octob. 1641. Filia D. Conte Mercatoris Monſpelienſis, 20. annos nata, correpta eſt febre maligna, quæ eò uſque proceſſit, non obſtantibus remediis ordinariis, ut circa undecimum morbi diem, in delirium per intervalla recurrens, & nervorum contractiones, in carpis præcipuè apparentes, inciderit; quibus accedebant interdùm lipopſychiæ, & lentores nigerrimi dentibus adhærebant. Lingua erat ſcabra, nigra, & exuſta. In gravi illo periculo præter epithemata, & pullos columbinos, aliáque roborantia, tùm interna, tùm externa; ſequentia remedia præſcripſi, quæ in hiſce affectibus maximæ ſolent eſſe efficaciæ. Nempè veſicatoria quinque cervici, brachiis, & femoribus admovenda. Julepos ex aquæ cardui bened. ℥iij. aquæ theriacalis Bauderonii ℥iij. bezoard. mineral. ℈ij. & camphoræ gr. vj. qui Julepi per biduum uſurpati fuere manè & ſeró. Tum etiam dictum bezoard. mineral. exhibebatur in ſingulis juſculis ad ℈j.

Hiſce

Hisce remediis intra paucos dies à gravi illo morbo liberata est.

OBSERVATIO LXXIV.

Gonorrhœa.

VIR quadragenarius ex impuro concubitu gonorrhœam contraxit, cui ab initio præscripsi bolum ex cassiæ ℥i. rhab. pulver. & crystalli tartari, singulorum ʒi. sequenti die volebam sanguinem mittere ex pede, quod ipse æger renuit. Emulsiones præscriptæ sunt ad tres, aut quatuor dies; quibus urinæ acrimonia temperata est, fluxu eodem modo perseverante. Postmodùm ptisanâ laxante usus est per septem dies continuos in hunc modum præscripta:

℞ Tamarindor. ℥ij. aquæ fontis ℔ iv. coquantur ad ℔ iii. in colaturâ infunde frigidè per noctem sennæ mund. sem. coriandri, liquirit. & rosar. rubr. ana ʒii. capiat cyathum unum manè, una hora ante pastum. Hoc remedio fluxus valdè imminutus est, ad quem omninò delendum, bolum sequentem præscripsi.

℞ Terebinthinæ Venetæ ʒiii. rhab. pulver. ʒi. fiat bolus quem capiat manè per quinque dies.

Deinde aquâ sequenti usus est per septem dies.

℞ Menthæ siccæ ℥iii. sem. lacturæ, ruthæ, agnicasti ana ℥iiß. ireos florent. ℥ii. fol. dictamni ʒx. sacchari optimi ℔ii. omnia pulverisentur, addendo terebint. Venet. ℥v. vini albi generosi ℥xxx. Misce fiat distillatio in balneo, capiat æger cochlearia duo manè duabus horis ante cibum. Hoc modo gonorrhœa curata est. Quia tamen exigua quædam humiditas in extremitate glandis frequenter apparebat, ut in fine gonorrhœæ plerumq; fieri consuevit; ad eam prorsùs cohibendam, & exsiccandam sequentes pilulæ præscriptæ sunt,

℞ Gummi arabici, tragacant. carabe, mumiæ, boli armen. ana ℥j. pulverentur, & cum syrupo de rof. sicc. fiat massa pilularum, de qua capiat ℈j. singulis diebus manè, duabus horis ante pastum, per 8. vel 9. dies. Et ita fluxus omninò cohibitus est.

OBSERVATIO LXXV.

Empyema.

Filius Dn. de Plantade in Curiâ Computorum, Subsidiorum & Fisci Regii, Consiliarii, quintum ætatis annum agens, febre continuâ laborabat per duos ferè menses perseverante, cum tussi frequenti, ac molestâ; ita ut ad tabem vergere crederetur. Tandem vocatis in consilium medicis relatum fuit illum conqueri de dolore lateris sinistri, præcipuè cum circa illam regionem manu contrectaretur. Tum etiam relatum fuit in febris principio illum persensisse aliquem dolorem in illo latere, qui tamen intra paucos dies delituerat; Idcircò pleuriticus non fuit judicatus à medico ordinario. Suspicio fuit Empyema aliquod ibi latere, atque ut res clarior evaderet, decretum fuit, admovendum esse per aliquot dies cataplasma emolliens, & attrahens, quo per triduum admoto; apparuit elevatio quædam in parte, & in eâ fluctuatio subobscura percipiebatur. Convocato iterum consilio, de empyemate nemo ampliùs dubitavit: Et apertione factâ pus copiosum effluxit, ejusque vacuatio per duos menses continuata est, donec tota materia evacuata, æger tandem pristinæ sanitati restitutus fuerit.

OBSER-

OBSERVATIO LXXVI.

Vlcus cum ossis carie.

PUer 15. annorum ulcus habebat vetustum in metapedio, quod à perito chirurgo per annum integrum curari non potuit. Alter chirurgus Junior, cui postmodùm æger commissus fuit, dilatato ulcere cariem percipit, pulverem catagmaticum imponit ad tollendam cariem, & frustrà; Posteà oleum sulphuris admovet, & frustrà: Postmodùm me consulit, jubeo imponi pulverem euphorbii, primâ applicatione cum plumaceolo, ex linteo detrito facta. multæ educuntur exiguæ ossium squillæ, secunda die plumaceolum nudum admovet, tertiâ die eundem pulverem denuò applicat, & plures iterùm squillæ egressæ sunt, ut deindè os mundum, & à carie repurgatum apparuerit, atque ulcus postmodùm intra breve tempus curatum fuerit.

OBSERVATIO LXXVII.

Difficultas spirandi cum pulsu valdè inæquali.

CLarissima Domina de la Roquette sexagenaria, pinguis admodum & obesa, vitam agens sedentariam, admodùm religiosa, & diuturnis orationibus dedita, à quindecim annis difficultate spirandi laborare cœpit, quæ paulatim incrementum susceperat, ita ut jam scalas ascendens, in tertio vel quarto quoque gradu conquiescere cogeretur. Circa principium mensis Januarii anni 1642. cum iter faceret in aëre Austrino, & pluvioso, subitò correpta est catarrho, partim in pulmonem, partim in mandibulas delabente. Inde aucta est difficultas spirandi, & tumor

apparuit in gena dextra, tùm mandibulæ ità erant coarctatæ, ut nullum cibum capere posset, sed jusculum tantùm sorbillaret. Corripi solebat per intervalla, jam à multis annis Erysipelate tibiæ sinistræ, quod sæpè exulcerari consueverat, & ante hujus catarrhi invasionem, etiam apparuerat cum ulceratione insigni. Vocatus ego ad eam, octava die morbi, invenio pulsum admodum inæqualem, & tertia vel quarta quavis pulsatione intermittentem, cum difficillima respiratione; Undè conjeci grave esse malum, non solùm in pulmone, sed etiam in corde, aut vasis cordi proximis, & ægram morituram prædixi: Quod prognosticum certius reddebatur ex eo quod ulcus Erysipelatis subitò ac derepentè exsiccatum fuerat, juxta sententiam Hipp. aph. 25. sect. 6. Erysipelas foris intrò converti, malum. Præterea resoluto paucis diebus genæ tumore, mandibulæ nihilominùs clausæ permanserunt, túmque apparuit illam constrictionem mandibularum, à musculorum eas moventium convulsione dependere. Decimo quinto morbi die, matutinis horis dexter oculus clausus apparuit, altero aperto existente, quod contigit ex palpebræ paralysi, quæ graviorem affectum minebatur, qui eodem die post meridiem contigit, scilicet apoplexia levis à qua intra duas horas aliquantulùm resurrexit, sed media corporis pars, sinistra nimirùm, reddita est paralytica. Et triduò post sensim fatiscentibus viribus extincta est.

Toto morbi decursu nulla tussis difficultatem spirandi comitata est, neque stertor, nisi per unum diem ante interitum. Aperto cadavere lien repertus est putredine affectus, ità ut levi compressione in frusta discederet. Pulmonis substantia livida, & humore aqueo perfusa, unusque illius lobus, ad sinistram partem situs, pituitâ putridâ, & purulentâ refertus. Cordis ventriculus dexter,

ter, parte interiori membrana denudatus, putridus, & exulceratus apparuit; Ut illius fibræ carnosæ, summis digitis contrectando, in frustula secederent. Auricula dextra solito major apparuit, & omninò referta substantia quâdam carnosa, partim rubra, partim nigricante, sanguini concreto simili, quæ tamen manibus dividi non poterat. Hos duos affectus, auriculæ nimirùm, & ventriculi dextri, puto causam fuisse tantæ pulsus inæqualitatis, & intermissionis, dum cor rem sibi molestam excutere tentans, variis motibus quateretur; Undè pulsus naturalis interruptio, atque interceptio oriebatur, spirandi verò difficultatem à pulmonis infartu ortam esse, satis manifestum est.

Similem pulsus inæqualitatem mihi videre contigit in duobus aliis ægrotantibus, quorum unus erat filius D. Hugonis Mercatoris Monspeliensis, quinque annos natus, qui tali pulsus inæqualitate diù vexatus tandèm interiit. In aperto cadavere nihil præter naturam apparuit, præter auriculam cordis dextram, quæ multò major solito apparebat, & omninò referta erat substantiâ quâdam pituitosâ, durâ, & concretâ instar nucis majusculæ, quæ quidem liberum cordis motum impediebat, & dictam pulsus inæqualitatem pariebat. Similes pulsus apparuerunt in filia Dn. C. 20. annos nata, in cujus cadavere aperto inventum est ulcus in ipso corde, quo media ferè illius substantia absumpta fuerat. Horum casuum historiæ in superioribus observationibus descriptæ sunt.

OBSERVATIO LXXVIII.

Phthisis.

Filia Dn. Salamonis civis Monſpelienſis annos circiter 25. nata, bilioſo admodùm temperamento prædita, gravi fluxione in pulmonem decumbente ab aliquot menſibus detinebatur, cum tuſſi moleſta dies noctesque affligente, vigiliis perpetuis, dolore pectoris, febre lentâ, alvi conſtrictione, & macie totius corporis; ità ut phthiſica omninò videretur, & à multis diebus lecto affixa, ad interitum rueret. Vocatus ego calidiſſimam viſcerum intemperiem advertens, & perpetuam alvi conſtrictionem maximè importunam, præmiſſo clyſtere molliente jubeo ſanguinem detrahi ad ℥vij. mox duo cauſtica adhiberi interſcapulio, juxta ſpinam dorſi. Ptiſanam laxantem præſcribo per quinque dies continuos uſurpandam, cujus deſcriptio talis eſt.

℞ Tamarindor. ℥iß. aquæ fontis ℔ iij. coquantur ad lib. ii. in colatura infunde frigidè per noctem ſennæ mundat. coriandri, & liquirit. contuſor. ana ʒij. roſar. rubr. ʒj. colaturæ capiat cyathum unum manè hora una ante paſtum.

Paucis hiſce remediis ità reſtituta eſt, ut poſt quindecim dies è lecto ſurrexerit, & ad conſueta munia ſeſe conferre cœperit. Manebat tamen alvi conſtrictio, & ſomni vacuitas, quibus affectibus eliminandis præſcribo primùm bolum ex conſervæ roſar. ʒi. & laudani gr. j. compoſitum, quo per quatuor aut quinque horas dormivit, ac deinceps ſingulis noctibus ferè integris ſine ullius remedii auxilio. Deindè jubeo, ut ptiſanam laxantem reiteret per aliquot dies. Vere inſequente, lacte aſinino per menſem uſurpato, omninò reſtituta eſt.

OBSERVATIO LXXIX.

Pleuritis.

DIE quartâ April. 1642. Filius D. Roche civis Monſpelienſis annos duodecim natus, laborabat pleuritide lateris dextri, quinquiès ſecta fuit vena, & alia remedia ordinaria adminiſtrata uſque ad ſeptimam diem. Febris erat intenſa, cum inquietudine magnâ, dolor valdè urgebat. Exhibita fuit die ſeptimâ, fuliginis camini pulver. ʒß, cum aqua cardui benedicti, intra duas horas ab aſſumptione, omnia ſymptomata valdè remiſerunt, ægerque multò meliùs habuit, & poſtmodùm ſenſim convaluit.

OBSERVATIO LXXX.

Raucedo.

FIlia Dn. Viventii Lunellenſis, nata annos 20. cùm ſeſe aëri frigido expoſuiſſet, incidit in raucedinem ita gravem, ut nullam ferè vocem edere poſſet, ſine tuſſi, ſine difficultate ſpirandi, & ſine catarrho apparente. Perſeveravit affectus per ſex menſes. Multa remedia fuere uſurpata, ſed fruſtra. Tandem inter dormiendum aquoſæ materiæ quantitas mediocris per aurem effluxit, & liberè loqui cœpit, ac vocem claram edere. Indè conjicere licet dicti humoris collectionem in cerebro factam, eum occupaſſe nervi ramum, qui à quintâ conjugatione fertur ad muſculos laryngis, à quibus vox efformatur, undè illi muſculi veluti paralytici evaſerant.

Poſt quatuor menſes altera virgo Lunellenſis Rudaude nominata eodem affectu laborans ab octo menſibus meum conſilium expoſcit; Exemplo ſuperiori edo-

edoctus censui omnem intentionem curativam ad materiam serosam, aut pituitosam in cerebro collectam, evacuandam, vel discutiendam, dirigi debere. Et præmissâ venæ sectione, ac purgatione, præscripsi decoctum guaiaci & salsæ parillæ, cum senna, agarico, turbith, et hermodact. per 20. dies sumendum, cum bocheto ex salsa perilla, & victu exsiccante; postea misi eam ad thermas Balerucanas, ubi sudavit per triduum, & affectus integrè curatus est.

OBSERVATIO LXXXI.

Luës venerea Inveterata cum calido & sicco temperamento, ac ferè atrabilario.

NObilis quidam annos natus 35. dicto temperamento præditus, à duobus annis luë venerea laborans, ulcera fœda in palato, labro superiori & circa nasi radicem patiebatur. Primò tractatus fuerat per sudores, et hydrargyrosim, quibus curatus videbatur; sed paucis posteà diebus ulcera recrudescunt, et æger ad priorem statum redit. Iterùm curatio instituitur per sudorifica, et frictiones mercuriales, à quibus pejùs habuit. Tertiò instituitur curatio priori contraria per refrigerantia et humectantia, obmissis prorsùs luem oppugnantibus; sed nullo profectu. Tandem Monspelium se conferens, et consilium trium medicorum implorans, tale præscriptum retulit. Ut scilicet tùm à calida & sicca viscerum intemperie, tùm à luë ipsâ indicationes sumerentur, quod sequentibus remediis præstitum fuit.

Primùm, clyster molliens injectus.
Secundò, potio refrigerans, & purgans præscripta.
Tertiò, venæ sectio ad ℥ viiii.
Quartò, apozema refrigerans et purgans.
Quintò, balneum tepidum per biduum.

Ab

Ab exitu ultimi balnei provocatio hemorrhoïdum.

Posteà diæta liberalis, & temperata præscripta ex salsa parilla et ligno guaiaco, addendo sub finem decocti cichorium, endiviam, acetosam, & tamarindos, utatur per quinque dies, sudores lenissimè provocando.

Interim utatur bocheto ex salsa perilla, cum victu liberali, et non exsiccante.

Post usum decocti sudorifici per quinque dies, reiteretur potio laxans prædicta.

Per biduum sequens reiteretur balneum.

Posteà utatur iterùm decocto sudorifico per quinque dies ex solis sudorificis prædictis parato sine additione herbarum & tamarindor. Et provocabuntur sudores cum vapores spiritus vini, tincturâ guaiaci Impregnati.

Post sudores iteratos per quinque dies, iterùm purgetur potione prædictâ, quam sequatur balneum per biduum.

Et iterùm repetantur sudores per quinque dies cum decocto guaiaci solius, elapsisque quinque diebus, capiet iterùm potionem purgantem, & posteà utetur balneo tepido per biduum.

Hanc methodum continuabit donec ulcera consolidata fuerint. Atque ut eorum curatio magis promoveatur, topicis utetur sequentibus.

Primò fiat gargarisma ex decocto rasuræ guaiaci, additis radicibus symphiti majoris, et aristolochiæ rotundæ, foliis agrimon. vincæ pervicæ, prunell. pilosellæ, betonicæ ana M. i. summit. hyperici, rosis rubris, dissolvendo posteà mel rosaceum.

Ulcera externa curentur primò infusione lythargyri ex aceto paratâ, Et si crustis ablatis valdè sordida appareant, sequens unguentum usurpabitur.

℞ Olei rosat. omphacini ℥iß, succi plantag. & solani

lani ana ℥i, bulliant ad succorum consumpt. posteà adde plumbi usti & loti ʒvi, ceræ albæ q.s. fiat unguentum.

Si gargarisma nimis ingratum videatur, poterit fieri sine aristolochiâ, & augeri quantitas mellis; aut loco illius poni saccharum rosaceum.

Curatis ulceribus, utatur adhuc per mensem unum aut alterum bocheto prædicto.

In fine diætæ reiteretur purgatio et balneum; & capiat Juscula refrigerantia per decem dies, in quibus dissolvetur salis prunellæ ʒi, crystalli tartari ʒß. sacchari albi ʒiii.

Cùm incipiet uti jusculis applicetur cauterium utrique tibiæ.

Deniquè ad firmandam curationem utatur per aliquod tempus opiatâ ex sudorificis & purgantibus compositâ, cujus descriptionem in Renodæi pharmacopœa videre est.

OBSERVATIO LXXXII.

Urinæ suppressio.

QUidam septuagenarius cùm succussorem equum conscendisset per aliquot milliaria, incidit in urinæ suppressionem, quâ ægrè, & guttatim urinam excernebat. Ab alio medico primùm injectus fuit clyster, sanguis detractus, et semicupium administratum; tùm potiones quædam diureticæ exhibitæ. Cùm non meliùs indè haberet, vocatus ego adverto tensionem, et duritiem in regione vesicæ, cum dolore, qui comprimendo tantùm percipiebatur. Præterea æger patiebatur dolores in dorso, scapulis, & pectore, ut ægrè sese commovere posset. Tempestas erat Austrina & pluviosa. Conjicio hæc omnia fieri à catarrho è capite delabente, et influxum humorem, vesicæ

ſicæ corpus invaſiſſe, ibique tumorem quendam excitaſſe, à quo ſphincter veſicæ comprimebatur, ejuſdemque veſicæ meatus anguſtior evaſerat. Ideò ad fluentis humoris diverſionem, & vacuationem, præſcripſi apozema purgans & temperatum per triduum, veſicatorium poſteriori parti cervicis, & fotum emollientem, ac parùm reſolventem regioni veſicæ admovendum, ac linimentum iiſdem viribus præditum. Per apozematis uſum, urinæ in dies meliùs procedebant, ità ut triduo elapſo, multò commodiùs & liberaliùs eas reddiderit. Poſtmodùm præſcripſi bolum ex terebinthinâ & pulvere liquiritiæ per triduum, fotum & clyſterem ex decocto emolliente, & magis reſolvente paratum, & cataplaſma ex reſidentiâ decocti, cum farinâ fabarum & fænugr. oleo anethino, & chamomelino. His ad priſtinam ſanitatem reſtitutus eſt.

OBSERVATIO LXXXIII.

Febres Puerorum.

Filius Dn. Pauli civis Monſpelienſis, tres annos natus laborare cœpit febre acutiſſimâ, quæ ſtatim ab initio ad vigorem pervenit: aderat ſitis perpetua, & inextinguibilis, quæ ab initio ad finem perſeveravit, & intra quinque dies extinctus eſt. Extremorum frigiditas ſæpè apparuit, & poſtremis diebus perſeveravit, ità ut febrem lipyriam referret. Aperto cadavere nulla inflammatio apparuit in ventriculo, inteſtinis, aliâve parte, cujus magna erat ſuſpicio ex ſymptomatis propoſitis. Et cùm nulla cauſa appareret tantorum ſymptomatum, omniaque viſcera benè conſtituta eſſent; exiſtimavi gravia illa ſymptomata à maligna, et venenata qualitate prodiiſſe, ex variolis nimirùm

mirùm, quæ tunc temporis grassabantur, quas puer ille non potuit excludere, propter nativam quandam imbecillitatem, quâ præditus erat, & veneni vehementiam. Hæc contigerunt circa initium mensis Julii, anni 1642.

Eodem tempore duæ puellulæ octo menses natæ ægrotare cœperunt ex alvi fluxu frequenti, quo bilis porracea & æruginosa excernebatur, cum febre intensissimâ. Utrique præscripsi clysteres ex jusculo, vitello ovi, et confect. de Hyacintho, linimentum ventri ex unguento rosaceo, comitissæ, & oleo cydoniorum; Epithemata cordi refrigerantia et roborantia; & Julepos ex aqua plantaginis, portulacæ, syrupo cydoniorum, confectione de hyacintho, et sale prunellæ, quibus utebantur ex cochleari frequenter, & intra biduum febris valdè remissa est, ac propemodùm extincta, alvique fluxus admodùm imminutus. Nutrici victus refrigerans imperatus fuit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Dysenteria.

DIE tertia Augusti 1642. Uxor mea incidit in gravem dysenteriam pomeridianis horis ab assumpto pridie pharmaco leviori, qui morbus tunc temporis populariter grassabatur. Circa horam somni exhibeo laudani gr. ii, cum conservâ rosarum; Postridie hora secunda pomeridiana, cum perseveraret affectus, exhibeo ejusdem laudani gr. ii, continuavit alvi fluxus sine sanguinea ejectione, qui per quinque vel sex dies perseveravit non admodùm molestus. Ac tandem medicamento ex infusione rhab. & mirobol. cum rhab. pulver. et syrup. rosac. omninò sublatus est.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXV.

Hydrops.

IOhannes Haguenotus chirurgus annos natus circiter 27. laboravit rheumatico affectu, cum doloribus universalibus ex calida hepatis intemperie oriundis; qui affectus per quatuor, aut quinque menses perseverans, eum ad extremam maciem perduxit, cum febre lenta perpetua. Tandem non obstantibus variis remediis, quæ ad tanta mala expugnanda fuere adhibita, incidit in hydropem partim ascitem, partim tympanitem, ex quo venter in magnam molem intumuit. Post multa præsidia frustrà tenta, et varias consultationes irritas, cùm desperatus omninò videretur, mihi soli committitur. Aderat extrema macies, ut musculi omninò consumpti essent, sicut in febre hectica tertii gradus: Existimabam ipsam hepatis substantiam esse valdè labefactatam, ut eum restituere esset impossibile. Ideò præmisso tali prognostico, tentandi gratiâ curationem aggredior, die 4ª mensis Augusti, anni 1642. Ac primùm exhibeo pilulas panchymagogas cum calomelanos Turqueti ℈i. Purgatus fuit sexiès cum Euphoriâ, dejecit serosa multa, et pituitosa.

Sequenti die aggressus est usum apozematum sequentium.

℞ Rad. asparagi, brusci & enulæ campanæ ana ℥i, cortic. mediani fraxini & tamarisci ana ℥ß, rad. valerianæ, aristolochiæ rot. & asari ana ʒii, fol. cichor. agrim. ceterac. & capill. ven. ana M. i, absinthii utriusque chamædr. & centaur. min. ana M. ß, coquantur ad lib. i, in colatura dissolve syrupi capill. ven. ℥iii, fiat apozema pro iii. dosibus matutinis, addendo cuilibet dosi salis diuretici ʒi, spiritus diuretici Gutt. xxx.

xxx. Continuavit per ſex dies; dejiciebat bis aut ter ſingulis diebus pituitoſa & ſeroſa. Septimo die ſumpſit iterùm pilulas prædictas, cum eodem effectu. Poſteà continuavit apozemata per quindecim dies, & totus venter detumuit, quotidiè enim dejiciebat, quater, aut quinquiès ſeroſa & pituitoſa, & copioſas urinas profundebat. Manebat extrema macies cum inappetentiâ. Præſcribo pulverem ex vitrioli martis ʒi, & raſuræ eboris ʒii, ſumebat primùm ℈i, manè cum panatellâ; eodémque tempore exhibebantur manè & ſerò, tincturæ roſarum cochl. ij. Hæc per biduum tantùm continuata fuêre. Sed quia venter adhuc ſubtumidus erat, & materia pituitoſa, ac valdè cruda per alvum ejiciebatur, rediit ad Julepos aperientes, qui ex decocto rad. & herbar. aperient. temperat. compoſiti erant adjecto ſale & ſpiritu prædictis, quia ex longo prioris decocti uſu nimia ſiccitas timebatur. Sumebat eundem julepum veſperi ſine ſale et ſpiritu, ſed cum ſyrupo limonum ad ſitim temperandam. Dejiciebat ut ſupra, pituitoſa, et aquoſa. Veſpertino Julepo addebatur interdùm ℥i, tincturæ corallorum ad hepatis robur, & refrigerium. His per 12. dies continuatis venter omninò detumuit, et interim cutis totius corporis mollior ad tactum apparebat, muſculi impleri, & totus habitus refici incipiebant, appetitus vigebat, & coctio in ventriculo ritè conficiebatur. Tandem ad viſcera roboranda, & facultatem expultricem, quæ ſegnis remanebat, leviter irritandam, ſingulis diebus exhibebatur rhab. ʒß, cum ſyrupo de abſinthio pontico in boli formam redacto. Hic bolus per quinque dies continuatus fuit. Poſteà ab omni remedio abſtinuit per totidem dies. Poſtmodùm ad maciem reparandam balneo uſus eſt, ex hordeo & amygdalis confecto, qui ſemel in ſeptimanâ iterabatur. Cum autem

autem per mensem integrum à purgatione abstinuisset, doloribus quibusdam in artubus cruciari cœpit; non tamen admodùm vehementibus, qui cum per plures dies continuassent, me iterùm vocavit: Ego autem purgatione tollendam esse fluxionem asserui. Ille contrà dicebat dolores prægressos, qui in principio morbi apparuerant, à purgatione non parùm fuisse irritatos. Quod causæ fuit, ut purgantia vulgaria adhibere noluerim, sed exhibitis pilulis prædictis blandè purgatus est, & dolores prorsus sublati sunt. Curatus ab hydrope omninò fuit, sed cùm incautâ admodum victus ratione uteretur, & cibos absurdos identidem ingereret, in febrem tertianam incidit, à quâ liberatus, quibusdam remediis, post 15. dies iterùm in eam recidebat; Et sic per quatuor aut quinque menses vixit, tertianæ paroxysmis identidem redeuntibus, ex novis in victu erroribus; donec tandem è vivis disceßit; cùm tamen per sex menses ante obitum, ab hydrope liber continuò deguerit.

OBSERVATIO LXXXVI.

Gangræna ex Vesicatorio.

IN mense Augusto 1642. Filia Dn. Bon in Computorum, Vectigalium, & Fisci Regii, tunc Consiliarii, nunc verò Protopræsidis, annos duos cum dimidio nata, laborans febre malignâ, variis remediis curata est, & cum inter cætera vesicatorium præscriptum esset, pharmacopœus ex emplastro vesicatorio officinarum composuit, et ad vim illius augendam, multo pulvere cantaridum sinapizavit, undè cùtis exusta est, & sequenti die tota illa pars, quæ à vesicatorio continebatur, gangræna affecta apparuit. Ad cujus curationem, celebratis scarificationibus, fotus admotus est

ex aquâ vitæ, deindè linimentum ex unguento ægyptiaco in aquâ vitæ dissoluto. Intra triduum eschara separata est, & ulcus residuum curatum sequenti unguento.

℞ Pinguedinis renum bovis ℥i, lythargyri præpar. & minii ana ℈i, olei rosac. q. s. fiat unguentum.

OBSERVATIO LXXXVII.

Febris maligna.

IOhannes Ricardus civis Monspeliensis, cùm laborasset febre maligna per sex septimanas, tantâ virium dejectione detinebatur, ut brevi moriturus videretur. Ego tunc temporis eum videre incipiens, & audiens parùm expurgatum fuisse toto morbi decursu, ab humorum sarcinâ vires opprimi censui, eas tamen adeò dejectas, vix purgationem sustinere posse. Ideò per epicrasim purgationem institui, & potionem præscripsi ex infusione ℈i sennæ in aquâ cichorii, cum salis tartari ℈ß, addendo syrupi ros. ℥i, continuata fuit potio per triduum, ex ea bis dejiciebat singulis diebus, vires paululùm recreatæ, quarto die sumpsit syrupi de absinthio pontico ℥i. quinto exhibita infusio ʒi sennæ, et per biduum continuata blandè purgatus est cum fructu. Undè meliùs habere cœpit, sensim convaluit, repetitis per intervalla purgationibus. Post aliquod tempus recidivam passus est, & medicum non vocavit, donec ad extrema redactus fuerit; atque ita ultimum diem clausit. Hoc tantùm in hac observatione notatu dignum est, medicamentum purgans exhiberi posse in summa virium dejectione, modo perexigua dosis præscribatur.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXVIII.

Alvi fluxus in Puero.

FIlius Dn. Audessan in Curia Computorum,&c. Consiliarii, annos quatuor natus, diuturno alvi fluxu laborabat, cum inappetentia, & dejectione virium. Origo illius alvi fluxus erat ex prava victus ratione, eum enim plurimis cibis ingurgitabant, & merum aliquando ei exhibebant; Indè calor nativus ità attritus est, ut alimenta in cruda, et pituitosa excrementa converterentur; nihil enim ferè, nisi meram pituitam dejiciebat, quo tempore eum videre cœpi; cùm tamen antea flava, viridia, æruginosa, et sanguinolenta rejecisset, ut mihi relatum est. Instituta victus ratione, præscribo medicamentum ex syrupi de cichorio compositi ℥i, cum rhab. ʒß, per triduum exhibendum, deindè tincturam corallòrum manè & serò sumendam ad cochlearia duo; Intra quinque dies meliùs habuit, & continuatis remediis, paucis diebus restitutus est.

OBSERVATIO LXXXIX.

Alvi fluxus diuturnus & dolor capitis contumax.

DIE septima mensis Octobris, anni 1642. Vocatus sum Lodovam ad Dominum Fleury, Fisci Regii Quæstorem octogenarium, laborantem alvi fluxu diuturno, à duobus mensibus eum infestante, quo multa serosa & cruda excernebat, præcipuè verò nocturnis horis alvi fluxus exacerbabatur; ex quo & aliis signis conjicere licuit à cerebro potissimùm influxum dependere. Præterea laborabat dolore capitis atroci, partem sinistram à summo vertice ad aurem & tempus

ejuſdem lateris occupante, qui dolor, cum ſupra partem affectam decumberet, pulſans manifeſtè apparebat. Illius curationem aggrediens, primùm ratione alvi fluxus ſequentem potionem præſcribo.

℞ Rhab. Electi ʒi, mirobolan. citrin. ʒß, ſantali citrini ℈ß, infundantur in aqua plantag. expreſſione facta diſſolve rhab. pulver. ʒß, ſyrupi roſac. ℥ß, fiat potio: à cujus aſſumptione ter alvum depoſuit interdiù, & nocte conſequente bis tantùm dejecit, cùm prægreſſis noctibus quinquiès, aut ſexiès dejiceret.

Sequenti die eadem potio laxans exhibita eſt, addita in infuſione fol. ſennæ ʒi. Quinquiès aut ſexiès dejecit per diei decurſum, nocte veró nihil, et ità alvi fluxus omninò curatus eſt.

Tertia die ad dolorem capitis pulſantem, & diuturnum auferendum, cum multa alia remedia fruſtra tentata fuiſſent, ad arteriæ temporis apertionem venio, qua ſanguinis ℥iii, detractæ ſunt, & deſuper admotum eſt emplaſtrum ex thure, maſtiche, bolo armena, pilis leporinis, & albumine ovi cum bona ligatura: Et eadem die dolor omninò ſublatus eſt.

OBSERVATIO XC.

Catarrhus in pulmonem defluens.

CIrca finem menſis Octobris anni 1642. incidi in gravem catarrhum ab inſolatu, qui in pulmonem defluens difficultatem ſpirandi efficiebat cum ſtertore. Venæ ſectio celebrata eſt, deindè purgatio per biduum, ex ptiſana laxante, cum vini abſtinentia, & magna cibi parcimonia: His ſtertor deſiit, et difficultas ſpirandi valdè imminuta eſt. Sed eorum loco tuſſis ſucceſſit valdè moleſta, quæ cum per biduum perſeveraſſet, manè tabaci fruſtulum ori admovi, leviter priùs dentibus

tibus contritum, quod cùm per mediam horam ſupra linguam detinuiſſem, quædam capitis conturbatio oborta eſt, mox nauſea levis, quam ſequutus eſt vomitus ſatis exiguus ſeroſæ materiæ, quæ in fine amarorem referebat. Conturbatio capitis per duas horas perſeveravit, & tuſſis ſedata eſt, uſque ad veſperam, in qua leviter denuò infeſtare cœpit, per intervalla repetens. Circa horam cœnæ, capitis dolor abortus eſt, cum calore quodam, præſertim in parte ſiniſtra; Poſt cœnam (quæ fuit ſatis liberalis) dolor capitis multò gravior efficitur, eúmque comitabatur nauſea moleſta, quæ cum per horam perſeveraſſent, et dolor capitis magis ac magis ingraveſceret, immiſſo penitiſſimè in os digito vomitum excitavi, quo omnia alimenta in cœna aſſumpta ejecta ſunt cum pituita multa, indè dolor capitis imminutus, mox in lecto me compono, ubi ſomno correptus noctem placidè tranſegi, & ſequenti die à tuſſi & catarrho prorsùs immunis fui.

OBSERVATIO XCI.

Cephalæa ex Luë vener eâ malè curatâ.

VIR quidam lue venereâ infectus, curatus fuit per diætam ſudorificam, & litum ex hydrargyro, undè per aliquod tempus à morbo immunis viſus eſt; Poſteà verò idem affectus recurrit, & iterùm curatus eſt decocto ſudorifico per aliquot dies aſſumpto, ac deindè ſuffitu cinnabaris, iterùm perfectè curatus viſus eſt. Poſteà tamen tentari cœpit gravi cephalæâ, ſiniſtram capitis partem obſidente, quæ in mutationibus tempeſtatum, ac præcipuè ineunte autumno, graviter eum excruciabat, & in eodem loco clavi inſtar ſemper infixa permanebat. Et cùm multa remedia

evacuantia, revellentia, derivantia, et anodyna frustra tentasset, ad nos venit. Nos verò statuimus gravem illam cephalæam ex reliquiis luis venereæ, non perfectè curatæ, procedere. Causam tamen illius proximam, & immediatam, aut saltem, foventem, & augentem illum dolorem, præter virulentiam veneream, esse vel humorem acrem, ac mordentem, ad eam capitis partem confluentem; vel mercurium ipsum in parte congestum, vel cariem in osse capitis contractam. Quæ duæ causæ posteriores, licet infrequentes sint, aliquando tamen contingunt, ut multis historiis ab authoribus relatis, constat.

Ut igitur harum omnium causarum habeatur ratio, primò præscripsimus evacuationem universalem per sanguinis missionem, & purgationem per apozemata ad quatuor dies.

Deindè diætam sudorificam ex decocto ligni guaiaci & salsæ parillæ ad 30. vel 40. dies, habita ratione temperamenti, quod si calidius fuerit, (neque enim hominem coram videre licebat, sed ex scripta relatione consilium petebatur non exposito ægri temperamento) balneis et jusculis refrigerantibus corrigatur. Sæpè enim lues venerea, quæ hydrargyro curari non potuit, longo usu decocti sanatur. Etsi cephalæa ab humoribus tantùm virulentis, membranas vellicantibus oriatur, sola diæta longiori curari poterit.

Si verò dolor ille capitis, decocto diù usurpato non cesserit, videndum erit nùm mercurius in parte collectus sit, quod internosci poterit, si globulus ex foliis auri confectus in narem sinistram profundè immittatur, & post aliquam moram in parte, albicans extrahatur, signum enim erit adesse mercurium. Idem tentari poterit contegendo emplastrum cephalicum foliis auri, & parti dolenti imponendo; si enim albescat aurum, signum

ſignum erit adeſſe mercurium, qui paulatim extrahetur, ſi lamina aurea tenuis ſupra partem dolentem continuò geſtetur, & globulus aureus ſolidior, frequenter in narem immittatur.

Si neque hoc præſidio ceſſet dolor, aperienda erit pars, & terebello perforanda. Sæpè enim ab acribus humoribus & virulentis corroditur cranium, eique caries inducitur, cute integra remanente. Et licet caries non appareat, trepanum tamen ſæpè confert, educendo materiam virulentam ſupra meninges cerebri collectam.

OBSERVATIO XCII.

Pleuritis.

Filia D. Divoul civis Monſpelienſis, ſanguineo temperamento prædita, 20. annos nata, ſævâ pleuritide affecta eſt lateris ſiniſtri, in principio menſis Martii, anni 1643. Secunda die morbi ſecta fuit vena ejuſdem lateris, & ſanguis detractus ad ℥viii, ſequenti die, cùm chirurgus vellet iterare phlebotomiam,non potuit venam attingere, quia virgo illa erat admodùm obeſa, et vena in profundo brachii ſepulta, ità ut cùm in brachio dextro vena magis pateret, eam aperire coactus fuerit, ex eaque detraxit ſanguinis ℥viii. quæ tamen phlebotomia nihil profuit. Cùm igitur pleuritis admodum urgeret, me in auxilium vocarunt, & cùm maximam iterandæ phlebotomiæ neceſſitatem viderem, ex eo quòd ægra ferè ſuffocabatur, ac febre intenſiſſima laborabat; juſſi alios vocari chirurgos, ut aliquis eorum venam aperiret; cum igitur unum ex peritioribus vocaviſſent, eum monui, ut ſi venam aperire poſſet, amplo foramine id efficeret, & magnam ſanguinis copiam unâ vice detraheret, cum venæ ſectio-

nem iterare esset tantoperè difficile. Ille rem præstitit, ut monueram, et sanguinis circiter ℥xiv. detraxit, quâ evacuatione, ægra maximè sublevata fuit sine ulla virium jactura. Post quatuor, aut quinque horas missus fuit iterùm sanguis ad ℥x. quam etiam vacuationem ægra facilè tulit, et sequenti die à pleuritide, & febre omninò liberata est.

OBSERVATIO XCIII.

Epilepsia.

FIlius D. Roche civis Monspeliensis, annos natus 12. ab aliquot mensibus, epilepticis accessionibus affligebatur, quæ primùm semel in septimana, postmodùm verò singulis diebus invadebant. Purgatus fuerat semel aut bis, sanguisque detractus, & à multis annis cauterium habebat in brachio. Vocatus ad eum, præscribo apozema ex cephalicis & Epilepsiæ specificis, cum purgantibus ad quatuor doses. Deindè inuritur causticum suturæ coronali, & his duobus remediis à morbo liberatus est.

Erat puer iste calido & bilioso temperamento præditus, & in actionibus promptissimus, quod conjecturam faciebat, hunc affectum à vaporibus tetris exoriri, qui per istud emissarium difflari poterant.

OBSERVATIO XCIV.

Hydrops.

FIlia Dn. Patris in Curia Præsidiali Consiliarii, annos sex nata, et hydrope detenta, sequentibus remediis curata est in mense Martio, anni 1643.

Primò injectus fuit clyster sic paratus,

℞ Pul-

℞ Pulpæ colochyntid. ℥i. furfuris macri M. i. coquantur in Vino albo ad quart. iii. fiat clyster, qui pituitosa, & serosa eduxit sine molestiâ, & fuit continuatus per triduum. Eodem tempore admotum fuit toti ventri cataplasma ex rad. cucum. agrestis, cumino, & melle paratum, cujus descriptio habetur in praxi nostrâ fol.296. Cùm autem venter detumescere inciperet, & ægra remedia interna sumere nollet, iteratus est clyster alternis diebus ter aut quater, & continuatum cataplasma, Ex quibus major ventris imminutio sequuta est. Tandem præscriptus fuit pulvis purgans ex sennâ, turbith. aliisque paratus, cujus descriptio habetur in praxi fol. 286. cujus dosis erat ℥i. ex eóque parum purgata est, cùm medicamentum vomitu rejiceret; & venter adhuc tumidus apparebat. Postmodùm præscribo Julepos ex rad. & herbis valdè aperientibus cum sale & spiritu diuretico, ad quatuor doses, quorum usu majorem urinæ copiam reddidit, sed venter adhuc tumidus permanebat. Postmodùm præscripsi pulverem ex rad. jalap. gr. xv. scammon. gr. viii. calomelanos Turqueti gr.xii. quem sumpsit cum jusculo, & septiès purgata est, multúmque seri ac pituitæ rejecit per alvum, & semel vomuit pituitosa multa, undè tumor ventris, dimidiâ sui parte imminutus est intra horas 24. Iteratus est julep. prædictus per triduum; Quarto verò die iterùm sumpsit pulverem prædictum, cum eodem successu, & cùm venter admodùm imminutus esset, ac ægra è lecto surgere inciperet, cibósque lautè appeteret, à remediorum usu ulteriori abstinuit, sicque sensim convaluit.

OBSER-

OBSERVATIO XCV.

Luës venerea in Puerulo.

PUer 30. menses natus Lue venereâ laborans, & fœdâ scabie totum corpus occupante, quam à nutrice acceperat, sequentibus remediis curatus est.

℞ Rasuræ ligni guajaci ℥ii. aquæ fontis ℔ ii. infundantur per 24. horas, deindè bulliant ad tertiæ partis consumptionem, colaturæ capiat ℥iii. singulis diebus manè, duabus horis ante pastum, corpus tegendo paulò plus solito, & continuando per 20. dies.

℞ Scammon. pulver. gr. vi. calomelanos gr. v. fiat pulvis tenuissimus, qui detur cum cochleari uno vel altero panatellæ saccharatæ, & superbibendo parum jusculi, continuetur hoc remedium quinto quoque die, augendo dosim utriusque medicamenti, juxta operationem.

℞ Residentiam prædicti decocti, aquæ fontis ℔ iii. fiat bochetum pro potu ordinario, addendo sacchari, & liquiritiæ q. s. ad saporis gratiam. His remediis per mensem continuatis probè convaluit.

OBSERVATIO XCVI.

Abscessus juxta spinam dorsi.

INtra illud tempus quo medicinam facio, quinque abscessus mihi videre contigit, dorsum occupantes, juxta ejus spinam, qui ex materia frigida sensim collecta geniti fuerant sine dolore, aut inflammatione, & partis colore nullomodo mutato. Molles erant tumores, œdematis similes, pugni magnitudinem ferè adæquantes. Ex iis tamen apertis pus laudabile effluebat. Tres priores de medio ægros sustulere, intrà trium, aut qua-

tuor

tuor mensium decursum, cùm ulcus ex abscessu aperto relictum, sinuosum admodùm evaserit, ex eóque continuò magna puris copia effluxerit; undè corpus universum exhaustum, & in atrophiam conversum est, licet multis remediis ulcerum curatio tentata fuerit. Quartus curatus fuit incisionibus magnis in dorso factis, quibus omnes sinus detecti sunt; mox fotibus ex aqua catapultarum aliisque topicis ulcera sanata sunt, interim tamen causæ antecedenti providebatur frequenti evacuatione, & usu decocti sudorifici. Quintus denique curatus est sine incisione, sed magna apertione facta per cauterium potentiale, mox detersione ulceris per injectiones ex decocto catapultarum, & fotu ex eodem, ac denique validâ compressione partis, cum fasciis & spliniis; & valdè astringentium emplastrorum continuâ admotione in ambitu ulceris. Interim verò causæ antecedenti providebatur remediis prædictis.

OBSERVATIO XCVII.

Hydrops in puero septem annorum.

Filius D. Saget civis Monspeliensis graves obstructiones patiebatur, undè venter intumuit magnam in molem, ut jam hydropicus factus esset. Vocatus ad eum die 28. mensis Aprilis, anni 1643. sequentia præscripsi.

℞ Sennæ mundat. ʒii. sem. anisi & cremoris tartari ana ʒi. absinth. pontic. p. i. coquantur ad ℥ii. in colatura dissolve electarii diacarthami ʒiß. syrupi rosac. ℥ß. fiat potio, detur manè cum regimine.

℞ Rad. apii, petrosel. & asparugi ana ℥ß. fol agrim. capill. Ven. ceterac. & hyssopi ana M. ß. polypod. querc. & sem. carthami ana ʒii. sem. apii, & petrosel. ana

ana ʒi. cremoris tartari ℈ii. coquantur cùm quartâ parte galli veteris, in colaturâ dissolve salis absynthii, & tamarisci ana ℈i. fiat jusculum, quod capiat manè per 12. dies.

In tertio quoque jusculo infunde per noctem sennæ mund. ʒii. capiat cum regimine.

℞ Olei de capparibus & tamarisci ana ℥ii. succi, ebuli, & cucumeris agrestis ana ℥iß. bulliant ad succorum consumpt. in colaturâ dissolve sem. agni casti, & petrosel. macedonici subtilissimè pulverat. ana ʒß. olei nucis moschat. ℥ß. ceræ q. s. fiat linimentum quo illinatur totus venter calidè in introitu lecti.

Utatur pro potu ordinario infusione chalybis, & rhab. in formam bocheti.

Hisce remediis ventris tumor imminutus est, sed non omninò sublatus, ità ut ad sequentia remedia transeundum fuerit, quæ intra tres septimanas morbum integrè discusserunt.

℞ Conservæ flor. tamarisci & capill. ven. ana ℥iß. conservæ rad. enulæ campanæ ℥ß. confect. alcherm. ʒiii. salis absynthii & tamarisci ana ʒi. rasuræ eboris, & pulv. electar. diarrhod. abbat. ana ℈ii. cum syrupo capillor. ven. fiat opiata, de quâ capiat magnitudinem castaneæ singulis diebus manè, duabus horis ante pastum, superhausto vini diluti momento.

℞ Calomelanos gr. viii. diagrid. gr. vii. fol. auri nu° ij. fiat pulvis, qui detur semel in septimana cum duobus cochlearibus panatellæ saccharatæ, & superbibendo parum jusculi.

OBSER-

OBSERVATIO XCVIII.

Paralyſis ſpuria.

HOneſta mulier Aquiſextiana, quinquaginta circiter annos nata, cum aborſum paſſa eſſet, & adhuc ex eo decumberet, affecta eſt primùm ſenſu obtuſo in regione abdominis, quem (manu ventrem contrectando) facilè percipiebat; Hunc aborſum poſt aliquot menſes ſequuta eſt graviditas, per cujus decurſum illa ſenſus obtuſio crura etiam, & tibias invaſit, eíque longè deterius ſymptoma acceſſit; nempè motus impotentia. Poſt partum multa remedia purgantia, ſudorifica, & alia quamplurima calefacientia, & exſiccantia fuere uſurpata, ſine ullo fructu. Ità ut jam à duobus annis gravi hoc affectu detineatur. Non eſt in dictis partibus omnimoda ſenſus privatio, ſed tantùm imminutio; Motus verò omninò abolitus eſt. Hoc tamen peculiare, & animadverſione digniſſimum occurrit; quod dum tibiæ à miniſtris extenduntur, aut alio quovis modo commoventur, ſtatim rigidæ evadunt, et convelluntur, ità ut tetanus efficiatur. Huic accedit motus quidam convulſivus, epilepticorum motui conſimilis, quì etiam ſponte non raró accidere conſuevit per quædam intervalla. Dùm autem iis ſymptomatis ægra corripitur, quendam motum percipit in hypochondriis, præterea doloribus vagis frequenter affligitur, varias partes, præcipuè verò thoracem occupantibus, ita ut nunc anterior, nunc poſterior, nunc dextra, nunc ſiniſtra thoracis pars illis doloribus fugacibus afficiatur. Hæc eſt morbi hiſtoria, ab ipſa ægrotante relata, quæ à thermis rediens fruſtrà uſurpatis, à nobis conſilium petiit die 4. Julii, anni 1643.

Optarem

Optarem equidem ut illius enarratio à peritis medicis, qui illius curationi præfuerunt, exactiùs fuiſſet exarata, quò affectus intricatiſſimi, atque difficillimi naturâ, & curatio ex omnium circumſtantiarum attentâ meditatione, ſolidiùs ſtabiliri poſſet. Non deſinam tamen ægrotantis voto ſatisfacturus, ſententiam meam proferre, & peritiſſimorum medicorum (qui omnia morbi momenta captare potuerunt, remque penitiùs introſpicere) judicio ſubjicere.

Cenſeo itáque hunc affectum non eſſe veram paralyſim, ab humore pituitoſo nervos laxante, ac reſolvente oriundam; ſed potiùs mixtum quendam affectum, ſpuriæ paralyſeos; & convulſionis participem. Spuriæ autem hujuſmodi paralyſes diſtenſionibus nervorum, ac convulſionibus complicatæ, in partibus illis inferioribus ſæpè produci ſolent ab humoribus bilioſis, melancholicis, aut ſeroſis, in hypochondriis, aliiſque partibus in ventre inferiori contentis, & in ſpinam dorſi tranſfuſis; à quâ cum nervi oriantur, motum & ſenſum partibus inferioribus, tùm etiam muſculis, & cuti abdominis tribuentes; non eſt mirum earum partium actiones animales plurimùm oblædi. Hæc longiori diſcurſu authorum placitis, & rerum uſu confirmari poſſent, ſed peritis viris ſufficiet paucula quædam indicare, quæ hujus rei conjecturam ſatis probabilem efficere poterunt.

Primò itaque hoc tanquàm fixum, ratúmque ſtatuendum eſt; non omnem ſenſus motuſque privationem ab humore pituitoſo originem ducere, ſed eam aliquando à calida ſiccâque intemperie, humoribuſque talem temperiem conſequentibus proficiſci. Hoc vel unius Tralliani ſententiâ confirmari poteſt, qui cap. 16. lib. 1. talem cauſam aſtruit, eamque luculento exemplo confirmat his verbis. Novi ego ſanè quendam, reſolutionem

ex

ex mœrore, multâ sollicitudine, & inedia expertum, deindè sumptâ hierâ adeò læsum, ut totus ipse immobilis fieret, & propemodùm interiret, nisi in contrarium mutatus fuisset, & humectantibus omnibus, tùm potionibus, tum cibis, & aliis quæ temperatum ipsum reddidissent, usus fuisset. Maximè vero balneis compluribus, unctionibus ex hydrelæo, mutatione aëris temperati, & omni hilaritate. Huic non valdè absimilem historiam videre est apud Forestum obs. 97. lib. 10. cujusdam adolescentis, qui à cruribus ad pedes sensu & motu destitutus cum earundem partium extenuatione, & atrophiâ; Cumque calefacientium, & exsiccantium medicamentorum usu ab aliis medicis præscriptorum in pejus continuò rueret, tandem solis humectantibus assumptis & admotis, ab eo restitutus est.

Prætereà jamdiù apud practicos pervulgata est colica biliosa quæ in paralysim frequenter degenerat, & hanc paralysim à bile produci, nemini dubium est.

Ac denique ab humore melancholico & seroso symptomata produci paralyseos, & convulsionis æmula, ab iis autoribus qui de scorbuto, & affectione hypochondriaca scripserunt, passim relatum est, ut apud Sennertum videre est, dictorum morborum symptomata explicantem in lib. de scorbuto & de affectione hypochondriaca.

Jam vero sensùs & motus læsiones, quæ honestam hanc mulierem affligunt, à calidis, & exustis humoribus produci, conjicere primò licet à juvantibus & lædentibus; cùm enim à calefacientibus, atque exsiccantibus remediis minimè adjuta sit, sed ab iis perpetuò pejus habuerit, consequens est illa morbo minimè contraria fuisse. Et hæc fuit unica via, quæ Trallianum, & Forestum deduxit in historiis suprà memoratis ad dignotionem paralysis à calida, & sicca intemperie oriundæ.

Secundò, ſiccam intemperiem in hâc ægrotante indè colligere licet, quod cauteria variis partibus admota exiguum humorem reddiderint, & brevi exſiccata fuerint.

Tertiò, paralyſes à pituita oriundæ, ex cerebro tanquàm humoris illius fonte ducunt originem, & partes capiti viciniores primam ut plurimùm, atque majorem læſionem ſentiunt. At hic nulla humoris à capite fluentis indicia apparent, neque ulla partibus ſuperioribus læſio contingit, ità ut brachia, manus, & aliæ partes ſuperiores integrè functiones exerceant.

Quartò, prima morbi invaſio, in ventre, & muſculis abdominis ſenſum obtuſum præbuit, quod oſtendit nervos à ſpinâ dorſi per vertebras lumborum oriundos, primùm fuiſſe læſos, ac poſtmodùm affectum fuiſſe propagatum ad nervos, qui ab oſſe ſacro oriuntur, & ad crura, tibiaſque perreptant. Quo innuitur à partibus in ventre inferiori contentis, humorem noxium ad eos nervos fuiſſe tranſlatum, non ſecùs ac in paralyſi, colico dolori ſuccedente, hujuſmodi tranſlatio fieri conſuevit.

Quintò, dolores varias partes, præcipuè circa pectus infeſtantes, iíque fugaces, vapores arguunt acres atque mordaces ab hypochondriis ad illas partes tranſlatos, quemadmodùm dolores conſimiles in melancholiâ hypochondriacâ detentis, ſæpiſſimè contingunt.

Sextò, quotiès pedes & tibiæ huic ægrotanti commoventur, tenſio, & motus tremulus ſtatim oboritur, quod innuit materiam nervis impactam, tenuem eſſe, & mobilem, atque adeò vel levi motu agitatam commoveri, ſicque tenſiones & vibrationes nervorum efficere.

Septimò, dùm convulſiones mulierem aggrediuntur, præcedit

præcedit motus quidam in viſceribus, qui ab ea manifeſtè percipitur, et ille motus fit à dicta materia ſeſe commovere incipiente, vel à vaporibus ab eadem materia per commotionem illam elevatis, quemadmodùm in epilepſia ſympathica à partibus inferioribus oriunda, tales in ventre commotiones apparent invadente paroxyſmo.

Deniquè hic affectus poſt aborſum apparere cœpit, et conſectariæ graviditatis tempore incrementum habuit, quod ſignificat humores pravos in uteri venis collectos, et per menſtruas purgationes non ſatis commodè evacuatos, ad partes illas nervoſas decubuiſſe, & hujuſmodi ſenſus et motus oblæſiones tandem produxiſſe.

His poſitis, ad curationem veniendum eſt, quæ ad iſtas indicationes erit dirigenda, ut calida et ſicca viſcerum intemperies corrigatur, humores melancholici et exuſti (quos præcipuam horum ſymptomatum cauſam eſſe exiſtimo) præparentur et evacuentur, viæ obſtructæ reſerentur, & viſcera præcipua tales humores producentia roborentur. Materiam hiſce indicationibus adimplendis idoneam, eámque ſelectiorèm ſummatim proponemus, hoc præmiſſo prognoſtico, affectus ab humore melancholico oriundos, eſſe curatu difficilimos, quod ſi nervoſum genus invadant, multò difficilliores; Affectus verò nervorum confirmatos, & qui jam in vetuſtatem abierunt, eſſe deploratos; Undè ſequitur propoſitum caſum vix remediis eſſe ſuperabilem, exiguamque ſpem curationis ſupereſſe. Tentandam tamen hanc curationem ſuaſerim, quandoquidem multa præter ſpem quotidiè eveniunt, & multi affectus curationem recipiunt, qui pro deploratis habiti fuerant.

Primò igitur victus ratio inſtituenda eſt ex cibis

boni ſucci, & facilis coctionis, aliquantulùm refrigerantibus, & valdè humectantibus. In horum cenſu carnes juniorum animalium & ova ſorbilia recentia principem locum obtinent. Cæteræ victus minutiæ medicis ordinariis præſcribendæ relinquuntur.

Reliqua curatio à clyſtere laxante inchoanda eſt, quem ſequetur poſterâ die miſſio ſanguinis ex brachio ſiniſtro ad ℥viij, & ſi ſanguis corruptus, aut prava aliqua qualitate infectus videatur, repetenda erit phlebotomia poſtridiè ex altero brachio pari quantitate, poſt venæ ſectionem ſequentium juſculorum uſum aggredietur.

℞ Rad. bugloſſi et aſparagi ana ℥i. fol. agrim. ceterac. capillor. Ven. & cichor. ana M. i. coquantur cum pullo gallinaceo, et fiat juſculum in quo diſſolve cryſtalli tartari ʒi. capiat manè per 12. dies.

In quarto quoque juſculo infunde per noctem ſennæ mund. ʒiii. ſem. aniſi ʒi. in colatura diſſolve mannæ electæ ℥iß. capiat cum regimine.

Finitis juſculis utatur ſemicupio tepido ex decocto hordei, & amygdal. dulc. parato, per triduum bis in die longè à paſtu.

Poſtridiè ultimi ſemicupii aperiatur vena malleoli ſiniſtri, mittantur ſanguinis ℥vi.

Utatur deindè ſero lactis caprilli per xv. aut xx dies, ſumendo primis diebus cyathum unum, deindè duos vel tres, prout ventriculus ferre poterit, quò enim major quantitas aſſumetur, eò utiliùs uſurpabitur. Debet autem ſerum lactis parari immediatè antequàm aſſumatur, & ex lacte educi recenter ab ubere extracto, coquendo dictum lac una ebullitione, et quamprimùm bullire incipit, irrorando paucâ quantitate ſucci limonum vel aceti, et ſubindè ab igne removendo; fiet enim ſtatim ſeri ſeparatio à caſeoſa

ſubſtan

ſubſtantia, quod colatura, & clarificatione cum albumine ovi limpidiſſimum evadit, et magna copia ſumi poteſt ſine ventriculi offenſa, ità ut non raró inſtar aquarum mineralium à nonnullis cum maximo fructu aſſumatur.

Quarto vel quinto quoque die, in primo ſeri cyatho mannæ ℥ij. diſſolventur.

Per reliquum æſtatis decurſum, ſemicupium iterandum eſt ſemel aut bis in ſeptimana, ut hypochondria humectentur, & noxii humoris acrimonia temperetur.

Si alvus ſponte non fluat, clyſteribus alternis diebus ſollicitabitur.

℞ Conſervæ fructus cynorrhodii ℥iv. conſervæ flor. borag. violar. & tamariſci ana ℥ii. conſervæ rad. enulæ campan. & cortic. citri condit. ana ℥ß. raſuræ eboris ʒii. ſalis abſinthii et tamariſci ana ʒiß. mirobolan. condit. nu° ij. confect. alcherm. ℥ß. cum ſyrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè, duabus horis ante paſtum, ſuperhauſto vini diluti momento.

Quia verò morbus eſt valdè contumax, & non niſi remediis diutiſſimè continuatis expugnari poteſt; ineunte Autumno curatio de integro inſtituenda eſt, incipiendo à clyſtere injecto, quem ſequetur venæ ſectio in brachio, ac poſtmodùm apozema ſequens ad xii. dies uſurpabitur.

℞. Rad. aſparagi, bruſci, et bugloſſi ana ℥i. rad. enulæ campan. cortic. rad. capparum, mediani fraxini, et tamariſci ana ℥ß. fol. agrim. borag. pimpinellæ, cichor. ceterac. et capill. ven. ana M. j. poma redolentia benè matura, et in talleolas ſecta nu° ij. flor. borag. violar. et tamariſci ana P. i. coquantur ad ℔ i. pro iii. doſibus, addendo unicuique doſi cryſtalli

tartari ʒi. salis absinthii, et tamarisci ana ℈i. syrupi capill. ven. ℥i. capiat per dictum tempus manè tribus horis ante pastum, tertio quoque die decoctum renovando.

In quarta quaque dosi infunde per noctem sennæ mund. ʒiii. sem. anisi ʒi. in colatura dissolve mannæ electæ ℥ ii. capiat cum regimine.

Post usum apozematum reiteretur semicupium per triduum ut suprà præscriptum est.

Postridiè ultimi semicupii, anus confricetur panno asperiori, et affigantur duæ hirudines partibus eminentioribus, extrahanturque sanguinis ℥ v.vel vi.

Sequenti die affigatur causticum utrique tibiæ parti interiori, et ulcera, decisâ escharâ, teneantur diu aperta.

℞ Succorum recenter expressorum, et levi igne depuratorum borag. buglossi, fumariæ, cichor. endiviæ ℔ iii. succi pomorum redolent. recenter expressi & depurati ℔ ii. sennæ mundat. ℥ vi. epithymi ℥iii. agarici recenter trociscati, et rhab. electi ana ℥iß. macis et garyophyllorum ana ʒi. infundantur, et decoquantur ut artis est, donec colaturæ supersint quart. v. in quibus dissolve sacchari albi quart. v. fiat syrupus perfectè coctus, de quo capiat ℥ ii bis aut ter in mense cum jusculo pulli, foliis borag. buglossi, agrim. & pimpinell. alterato.

Continuet usum opiatæ prædictæ singulis diebus vacuis ab aliorum remediorum usu.

OBSER-

OBSERVATIO XCIX.

Vomitus in febre maligna.

FAmula Dominæ de Rozel, nomine Laprune, febre maligna laborans, die decimâ morbi, Vomitu detinebatur ità importuno, ut omnia juſcula, & potum rejiceret, cúmque per triduum perſeveraſſet affectus, Medicus qui ejus curationi præerat, meo conſilio exhibuit ſalis abſinthii ℈i. cum ſucci limonum cochleari uno, & vomitus ſubitò cohibitus eſt, ac poſtmodùm omnia aſſumpta retinuit. Triduò poſt idem vomitus rediit, & eodem remedio ſtatim ſedatus eſt.

Poſt aliquot dies idem remedium ab eodem medico exhibitum eſt duobus pueris, decem, aut duodecim annos natis, eodem ſymptomate laborantibus, cum eodem ſucceſſu.

OBSERVATIO C.

Falſa graviditas.

MUlier Giniacenſis annos nata circiter 45. Monſpelium venit de affectu ſuo conſilium petitura, retulit nobis ſe cùm nunquam viro nupſiſſet, & rem habuiſſet cum adoleſcente, in utero concepiſſe, undè ſequuta eſt inappetentia, macies & pallor totius corporis, quorundam eduliorum deſiderium, cum aliis graviditatis ſignis.

Poſt quadrageſimum à conceptione diem percepit palpitationem quandam verſùs hypochondrium dextrum, ab eóq; tempore meliùs habuit, & appetitus reſtitutus eſt. Venter in dies augebatur, mammæ intumeſcebant, in quibus tandem lac colligi cœpit, nempè quarto menſe in mammâ ſiniſtra, idque ſubruffum, poſteà album in dextra,

Quarto menſe, fluxus menſtruorum apparuit copioſus, triduò perſeverans, indè ventris tumor imminutus eſt. Poſteà tamen ſenſim denuò augebatur. Menſtruæ purgationes ſingulis menſibus prodibant, quemadmodùm ante graviditatem. Motus in ventre ſentiebatur illi conſimilis, quem fœtus in utero concluſus ſolet exercere.

Nono menſe dolores parturientium paſſa eſt, ut ità vocata obſtetrice omnes aſtantes partum expectarent. Illi tamen dolores poſt 24. horas quieverunt, et nihil excluſum eſt.

Ab eo tempore menſtruorum fluxus adhuc ordinatus fuit, uſquè ad decimum tertium menſem, in quo iterùm parturientium dolores paſſa eſt ſine effectu. Poſteà verò nunquàm ampliùs menſtrua prodierunt, ventris tumor permanſit, cum motu interpolato inſtar fœtus incluſi. Jamque elapſi ſunt triginta duo menſes à principio graviditatis, neque tumor ventris eſt admodùm inſignis, vix enim æmulatur ſemeſtrem geſtationem. Duo tumores apparent ſenſibiliter diſtincti, ut quoddam interſtitium medium appareat: Illi tumores ad hypochondria vergunt decumbente muliere. At eadem erecta, veram graviditatem referunt, medium ventrem occupantes: compreſſi recedunt, & iterùm accedunt. Moventur ſæpè motu proprio inſtar fœtus in utero incluſi.

Mammarum tumor jamdiù evanuit, & illæ admodùm molles ac flaccidæ evaſerunt, à quibus exprimuntur lactis viridis guttulæ perexiguæ.

Toto graviditatis tempore, mœrore & jejuniis ſeſe confecit, domi incluſa remanens, quod graviditas illa ſine conjugio legitimo contracta fuiſſet.

Caſus iſte rariſſimus eſt, & intricatiſſimis difficultatum labyrinthis involutus, à quibus tamen rationis

&

& conjecturæ filo nos expedire conabimur.

Primò quidem esse veram imprægnationem arguere possent appetitus depravati, lac in mammis collectum, & motus ipsius fœtus, cui nihil deesse videtur, quàm tempus partus consuetum, quod quidem tempus ex eo retardatum fuisse quis dicere possit, quod longa Jejunia, & fluxus mensium fœtum debito alimento fraudaverint, undè illius perfectio ad longius intervallum producta, hincque mora in utero diuturnior consequuta fuerit. Attamen convenit inter Medicos, Philosophos, & Jurisperitos, à quibus sæpè hæc controversia disputata est, ultimum humani partus terminum ultra undecimum mensem extendi non posse. Neque est quod dicere quis valeat, præter naturalem, & ordinarium pariendi terminum, raros quosdam, & extraordinarios casus posse contingere, quemadmodùm apud nos recens adhuc est historia Dominæ de Cardet, quæ se primùm ad decimum quintum mensem, posteà verò ad annum unum, duos, & tres, fœtum in utero gestasse asserebat, quâ de re duo exstant consilia invicem pugnantia doctissimorum virorum Hucheri cum Varandæo ex una parte; Et Saportæ cum Pradillæo ex altera. Tùm etiam apud Schenchium quædam historiæ proponuntur infantium per biennium in utero gestatorum, qui statim ac in lucem editi essent, et loqui et incedere cœperunt. Hasce enim historias, non historias, sed fabulas esse asserimus ; idque ex earum lectione confirmare facile est ; nam quod ad Dn. de Cardet spectat, rationibus in consilio Saportæ & Pradillæi ptopositis abundè convincitur illam fuisse melancholicam, et imaginationis errore laborasse ; quod non solùm ructus frequentes, cordis palpitationes, anathymiases ad caput et faciem delatæ, aliáque testabantur ; sed in primis quod ipsa se pue-

 rum

rum in utero clamantem audivisse testaretur; quod esse impossibile, vel tantillùm initiatis in arte medicâ notum est. Et ea quæ ab eo tempore subsequuta sunt, errorem illum mentis sufficienter ostendunt. Illa enim Domina, cum adhuc in vivis sit, se etiamnum hodie à viginti duobus annis gravidam pronunciat, quæ assertio reliquarum omnium ab ea prolatarum fidem facilè abrogat. Historiæ verò à Schenchio collectæ, ex eo falsitatis arguuntur, quod asserant infantes in lucem editos statim loqui cœpisse; At nemo nescit loquelam esse ex disciplinâ. Ejusdem farinæ est quod Avicenna refert se à fideli quodam accepisse mulierem post decimum quartum mensem peperisse. Auritum enim testem se, non oculatum profitetur. Cum igitur nullâ verâ historiâ tales casus aliquando accidisse constet, ac demùm in nostro casu conceptus circa diem quadragesimum moveri cœperit, cùm verus fœtus tertio, vel quarto tantùm mense moveatur, satius est asserere nostram hanc mulierem, verum fœtum non habere in utero. Tantùm enim abest ut inedia, & purgationes menstruæ, fœtum retardare potuerint, quin potiùs eundem accelerare potuissent, quemadmodùm docet Hipp. gravidam mulierem ex sanguinis missione in abortum incidere. Dicendum ergo est in hujus fœminæ utero esse præternaturale quippiam, quod ad unum ex quatuor generibus referendum sit, aquam, flatum, molam, vel monstrum. Aquam esse nemo ausit asserere. De flatu major posset esse conjectura, si quidem non rarò contingit, ut flatus in utero conclusus, motus edat fœtuum motibus simillimos, qui veram graviditatem diù mentiantur. Attamen flatum non esse duo convincere videntur; Unum quidem quòd ille in utero tamdiù contineri nequivisset, sed tandem exclusus, aut dissipatus fuisset; Alterum, quod lac in mammis apparens, aliquid

aliquid flatu majus contestari videatur. Molam autem esse, tutius est asserere; tum quod illius generatio satis frequens, rei novitatem imminuit; tùm quod proposita indicia illi satis videntur respondere, nimirùm motus palpitans ad quadragesimum diem, lac in mammis crudum, mensium fluxus graviditatis tempore, idem lac post nonum mensem evanescens, et mammarum detumescentia, quibus addere est tumoris ventris duritiem, qui premendo locum mutat, & iterùm regreditur. Quamvis autem Hipp. 1. de morbis mulierum asserat ex mola lac in mammis non colligi, id de vero et perfecto lacte audiendum est, non autem de Ichoroso, quod in hujusmodi casibus reperiri solet. Cùm autem duo tumores distincti tactui subjiciantur, verisimile est duas adesse molas.

His equidem acquiescere posset animus, nisi quædam obsisterent, ex quibus summa difficultas ab initio proposita exoritur. Primò enim ex doctrinâ Hipp. mola nullum habet proprium motum, sed tantùm movetur ad motum uteri, & si quis motus tangentibus appareat, ille palpitans tantùm est. In hac verò muliere major motus percipitur, & veri fœtus motibus consimilis, qui ab astantibus facilè conspicitur. Secundò, mola convertitur in utrumque latus, lapidis instar cum ponderis, & gravitatis sensu; In hac muliere nihil tale apparet. Tertiò, in molâ venter dilatatur in omnem dimensionem æqualiter, cum in vero fœtu acuminetur versùs umbilicum coarctatis utrinque lateribus, cujusmodi se habet venter hujus mulierculæ. Quartò, mola ad pubem & inguina propendet; In hac muliere tumor est ad hypochondria. Deniquè mola continuò augetur, & in spatio trium ferè annorum ad ingentem molem pervenisset. At in hoc casu tumor ventris perexiguus est, graviditatem quinque tantùm vel sex mensium referens, neque à longo tempore ulteriùs augetur. In harum diffi-

difficultatum concursu, licet satiùs duxerimus molæ generationi, tanquam frequentiori insistere. Attamen omnibus phænomenis meliùs satisfieret, si liceret asserere monstrum quoddam in hujus fœminæ utero latitare, quod ad præfinitam quandam magnitudinem auctum, nullum ampliùs incrementum suscipiat, sed tantummodò viventis humani fœtus instar nutriatur, indéque fiat, ut neque uterus ampliùs extendatur, neque fœtus alimento privatus intereat. Ità enim nonnullas mulieres, serpentes, talpas, ranas, mures, aves, aliaque animalia enixas fuisse, inter historias relatum est. Imò verò in Apuliâ et Lombardiâ frequentem esse talium animalium generationem multi authores referunt, idque genus animalium ideò vocari fratrem Lombardorum; à Gordonio, Tornamirâ, aliisque barbaris medicis Arpa seu Arpia nominatur, quod hujusmodi monstrum multos plerúnque habeat pedes, quos etiam sermone illo barbarico Arpas nominant. Hoc inquam supposito, omnibus phænomenis potest satisfieri. Nam in talis graviditatis initio, omnia veræ graviditatis signa apparere potuerunt, scilicet lac in mammis, motus veri fœtus motui consimilis, qui quadragesimo die potuit apparere ex eo quod tale animal citiùs conformatum fuerit, quàm verus fœtus: Deindè absoluto animali venter non ampliùs crescit, illud tamen non irritat naturam ad sui exclusionem, quià sola transpiratione vivit, & uteri tepore fovetur. Duplex autem esse animal conjiciendum est, quod duo corpora distincta in utero percipiantur. Per hujusmodi conjecturas incertus divagari potest animus, donec rei latentis exclusio rem totam oculis subjiciat. Quam equidem exclusionem (ut hoc tantùm de curatione dicam) nollem arte promovere, ne mulier in aliquod vitæ discrimen conjiciatur; sed tantisper expectare, donec vel natura sponte

te onus excutiat, vel ad tumorem ampliorem venter aliquando perveniat, quod tamen non eventurum ex propositis fundamentis asserere teneor. Post aliquot annos relatum mihi fuit hanc mulierculam fuisse liberatam; sed quo eventu, expiscari non potui, quia illa rem studiosè celavit.

Ad hujus historiæ illustrationem non parùm conducit alius casus à vetula obstetrice mihi relatus, de quadã muliere Monspeliensi, cui primùm menstruæ purgationes defecerunt, mox inappetentia, & quorundam peculiarium alimentorum appetitus eam invasit; præcipuè verò piscium ostraceorum appetentia eximia premebatur, ut iis continuò vesci cogeretur. Post secundum graviditatis mensem, motum fœtus in utero persensit, qui deindè sequentibus diebus, & mensibus perseveravit; quod tamen ipsi, aliisque mulieribus mirum videbatur, cum ante tertium mensem fœtus in utero moveri non consueverit. Post septimum mensem lac in mammis apparuit, sed pravo colore ad viridem vergente, infectum. Partus ad finem usque decimi mensis protractus est. Quo tempore mulier doloribus parturitionis afflicta, obstetricẽ vocavit, & in iis doloribus per triduum integrum perseveravit. In eo autem prædicti dolores à vulgaribus parturientium doloribus erant dissimiles, quod ægra se in ventre pungi ac lancinari sentiebat, et uterum sibi laniari dicebat. Tanta autem erat doloris illius pungitivi atrocitas, ut magnis ejulatibus vociferari cogeretur. Tandem post plures enixus animal quoddam, seu monstrum peperit bussoni non absimile, sed plus quàm viginti pedibus in toto corporis sui ambitu munitum. A mulieris utero in obstetricis sinum exceptum, indè in terram prosiliit, & supra pavimentum satis celeriter cursitavit, ac tandem infra lectum se recepit; undè extractum subitò eve-

ctum

tum eſt, & in cella vinaria ſepultum, ut mulieris opprobrium celaretur. In pedum extremitatibus unguiculi erant ſatis acuti, à quibus ſine dubio dolores pungitivi & lancinantes oriebantur, quas mulier parturiens percipiebat. Diſruptis enim membranis quæ tempore geſtationis animal continebant; illud exitum quæritans, uteri membranam interiorem unguiculis diſcerpebat,& dolores illos atroces concitabat. Quamvis hujuſmodi monſtra varias formas, & figuras obtineant, quia caſu, & fortuitò, ac naturæ errore generantur: attamen ea quæ frequenter in Apulia generantur, & fratres Lombardorum nominantur, ad jam deſcriptam figuram frequentiùs accedunt, ut ex autorum, qui hâc de re ſcripſerunt, relationibus videre eſt.

LAZARI

LAZARI RIVERII

CONSILIARII, ET MEDICI REGII, ET IN MONSPELIENSI Universitate, Medicinæ Professoris, observationum Medicarum, & curationum insignium

CENTURIA TERTIA.

OBSERVATIO I.

Testis sinistri inflammatio.

DOMINUS B. Mercator Monspeliensis, cum gonorrhœam ex impuro concubitu contraxisset, chirurgum consuluit, qui venam pedis aperuit, bolum ex cassia exhibuit, et sequenti die bolum ex terebinthina, aliáque remedia consequenter, quibus gonorrhœa suppressa est; undè facta metastasi materiæ fluentis, testiculi tumor cum Inflammatione obortus est; ita ut intra duos dies ad pugni magnitudinem excreverit. Tandem ad me venit die octa-

octava mensis Julii 1643. Jubeo iterari venæ sectionem ex pede, emulsiones præscribo, & cataplasma ex farina fabarum cocta in oxycrato. Per biduum usurpata hæc remedia nihil profuere, tumore & dolore testiculi perseverante non sine febre. Peto mihi ostendi cataplasma, quod à chirurgo confectum fuerat nimis durum, et cum oxycrato valdè diluto, ideò inflammationem non sedabat defectu aceti, & partem calefaciebat nimia soliditate. Præscribo venæ sectionem ex brachio, fotum testiculi cum aqua rosacea, & idem cataplasma iterandnm cum æquis partibus aquæ & aceti, atque iterùm emulsiones cum decocto refrigerante paratas; quæ omnia apud pharmacopœum ex arte præparata fuere. Sequenti die meliùs habuit; febris & inflammatio imminuta, tumore in eodem statu perseverante. Purgationem præscribo ex senna, rhab. manna, & syrupo rosaceò; benè purgatus est, febris omninò sublata, inflammatio valdè imminuta est; sed testis adhuc tumidus permanebat. Iteratur venæ sectio in brachio, cataplasma componitur ex farina fabarum cocta in aceto puro; tumor valdè imminuebatur, sed aceti acrimonia serotum vellicabat, ad cujus sublationem jubeo ut acetum cum lithargyro priùs decoquatur; sic enim prorsùs aceti acrimonia tollitur, ex quo paratum est denuò cataplasma cum farina fabarum; optimè successit, & intra quatuor aut quinque dies tumor ita imminutus est, ut testis affectus vix magnitudine sanum superaret.

OBSER-

OBSERVATIO II.

Dysenteria.

DOmina Luquissa, Soror Baronis de la Roquette, correpta est dysenteria gravi decima quarta die mensis Julii, anni 1643. æstu maximè sæviente. Ad eam vocatus sum tertia die morbi, præscribo clysterem detergentem & venæ sectionem. Quarta, purgata est medicamento ex rhab. ℨiß, mirobol. ℨß, infus. in aqua plantag. dissolvendo rhab. pulv. ℈i, syrupi rosac. ℥i, bis dejecit humores excrementitios, sed in reliquis dejectionibus quæ erant frequentes, mucosum quid sanguine perfusum. Vesperi exhibeo laudani grana duo, quibus tormina parùm remiserunt, et dejectiones paulò rariores fuere, tum per brevia intervalla aliquantulùm dormivit, cum prægressis noctibus pervigil omninò fuisset. Quinta tormina eadem, dejectio frequens, eaque sanguinea, clysteres ex lacte, & vitellis ovorum frequenter injiciebantur. Vesperi sumpsit iterùm laudanum ad grana tria cum conserva rosarum, & illicò dolores sedati sunt, ac semel tantùm in hora dejiciebat, dormivit per intervalla. Sexta die manè dejectiones iterùm frequentiores, cum doloribus intensis. Iterùm secatur vena, & post tres horas sumpsit decoctum intestinorum vervecis, cum pulveris granorum actes ℨi, dolores omninò sublati sunt, & dejectionum intervalla multò longiora reddita, sed statim à venæ sectione totus venter inungebatur oxyrrhodino ex oleo ros. aceto et aqua ros. parato, quod singulis horis admovebatur, ad sedandam intestinorum inflammationem, quæ ex febre dignoscebatur, et ex eo quod levis ventris contractus dolorem inferebat, & hoc remedio multùm levabatur. Vesperi injectus fuit clyster ex

lacte

lacte cum ℥iii, ſucci plantaginis ad eandem inflammationem inteſtinorum demulcendam; nam mihi maximi momenti viſum eſt, in tempeſtatate calidiſſima & æſtuoſiſſima ad inflammationem illarum partium præcipuam curationem dirigere, quià ex ea præcipuum ſolet impendere periculum; ut plurimùm enim qui ex dyſenteria intereunt, præcipuam mortis cauſam, inteſtinorum gangrænam agnoſcunt; quæ ex aſſidua pravorum humorum illuvie in partes inflammatas, & ulceratas confluente, facilè inducitur. Noctù etiam exhibitus fuit julepus ex aqua plantaginis cum ʒi pulv. granorum actes compoſitus. Totâ nocte non dormivit, & frequenter admodùm dejecit, ſed ſine dolore. Septima die dejectionum frequentia continuavit, ſed ſine dolore, clyſteres continuati. Octava ſumpſit rhab. pulv. ʒi, cum juſculo, undè majora dejectionum intervalla. Poſtmodùm verò per triduum ſumpſit manè decoctum myrobolanorum, quo integrè curata eſt. Illud autem decoctum ità compoſitum fuit.

℞ Cortic. mirobol. cepulor. ℥i, citrinor. ℥ß, paſſular. corinthiac. ℥ii, coquantur in aqua ℔ ii, ad tertiæ partis conſumpt. in colat. diſſolve ſacchari ℥i, clarificentur & aromatizentur cinam. ʒii, capiat in quatuor doſes manè & ſerò.

OBSERVATIO III.

Lumbrici.

DOminus de Sainct Andrè vir nobilis, ſexagenarius laboravit dyſenteria per multos dies, poſtmodùm febre tertiana. Ac tandem cum convaleſcere videretur, pulſus apparuit intermittens per tres aut quatuor dies, cum animi angore, et virium proſtratione. Cauſa hujus pulſus intermittentis neq; à medico

dico ordinario, neque à me in consilium vocato internosci potuit. Sed illa seipsam prodidit, quæ erat lumbricus crassitie digitum æquans, & longitudinem brachii dimidium, eo excreto pulsus ad pristinum statum rediit, & æger qui peregrinus erat, ad suos reversus est.

OBSERVATIO IV.

Dysenteria.

DIE 2. Augusti 1643 Filius meus Carolus septennis correptus fuit dysenteria à frigore repentino producta, quod illis diebus contigit. Excernebat frequenter pituitosa multa cum sanguine permixta, sed sine dolore et febre. Secunda die eadem. Tertia die febris eum corripuit; dejectiones pauciores; sed frequentiores, porraceæ, & cum torminibus; clysteres ex lacte injecti; & sanguis missus ad ℥ vi, vesperi cum fluxus urgeret exhibeo laudani granum semis, fluxus aliquantulùm retardatus est, ut rariores essent dejectiones, & minùs dolorificæ. Quarta exhibeo potionem ex rhab. ʒi, infusa in aqua plantag. cum ejusdem pulv. ℈i, & syrupi ros. ℥i; cum febris admodùm remissa esset, multam pituitam & bilem excrevit per plures vices cum levamine, sed nocte insequente gravissimis torminibus vexabatur, iisque ferè assiduis, cum perpetuâ et inani desidendi cupiditate. Exhibeo circa mediam noctem laudani granum unum, quo dolores illi sedati sunt, & fluxus imminutus, ut non nisi semel in hora dejiceret. Pro potu sumpsit perpetuo decoctum rasuræ eboris cum conserva rosarum agitatum, cui interdùm miscebam salis prunellæ ℈i, hæc erant juleporum loco, quos pertinaciter renuebat. Quinta die dejectionum intervalla rariora, ita ut aliquando per duas aut tres horas non dejiceret, & humores pituitosi ac bi-

liosi excernebantur sine sanguine et febre. Sexta & septima eadem. Octava sumpsit rhab. ℥i, cum jusculo, multa dejecit per dilucida intervalla. Nona rariores dejectiones & crassiores, appetentia cibi premebatur, & sequentibus diebus sine aliis remediis, Deo sit laus & gloria, ad integram sanitatem perductus est.

OBSERVATIO V.

Purgatio in Canicula.

ANno 1643. ardente syrio circa initium Augusti tres pueruli duorum aut trium annorum, à medicis quorum curæ commissi fuerant, purgati blandis medicamentis, eadem die convulsi perierunt. Horum duo laborabant catarrho in pectus delabente, tertius verò dysenteria. Alii etiam pueruli ex catarrho in convulsiones inciderunt eodem tempore, & eadem die è vivis sublati sunt. Fiunt autem hujusmodi convulsiones Epilepticæ, colliquatis humoribus ab aêre calidiori. Hinc patet summa cautione utendum esse in ægrorum purgatione, diebus canicularibus, juxta præceptum Hippocratis.

OBSERVATIO VI.

Alvus astricta.

QUidam religiosus ordinis sancti Dominici, temperamento melancholicus alvum habebat valdè astrictam, ita ut interdum per sex aut septem dies non dejiceret. Cui incommodo medebatur sumendo duabus horis ante cœnam pruna cocta cum eorum decocto, quibus addebat vini valdè lymphati scyathum ternis, cujus mediam partem sumebat ante pruna, alteram verò medietatem iisdem assumptis; & sic alvus commodè laxaba-

laxabatur, ac multò efficaciùs quàm ex solis prunis fieri consuevit. Idem præstabat interdùm sumendo butyrum recens ad nucis majusculæ magnitudinem & desuper hauriendo vinum lymphatum.

OBSERVATIO VII.

Hæmorrhoïdum dolor.

IDem Religiosus quinta die Augusti 1643. correptus est dolore hæmorrhoïdum acerbissimo cum tumore insigni, atque inflammatione. Vocatus ad eum venæ sectionem præscribo ex brachio sinistro, præmisso clystere, posteà fotum anodynum cum cataplasmate de mica panis, quod ferre non poterat propter exquisitissimum partis sensum. Secunda die iteratur phlebotomia ex brachio dextro, sumpsit julepos emollientes, & aliquantulùm laxantes, ut alvus liquida serveretur, siquidem fæces induratæ dolorem admodùm exacerbare solent. Julepi autem erant hujusmodi.

℞ Fol. lactucæ, buglossi, et summitat. malvæ ana M. i. liquirit. rasæ et passular. mundat. ana ℥ß, flor. buglossi, borag. & violar. ana P. i. coquantur ad ℥viii, in colatura infunde cassiæ recenter extractæ ℥i, colentur iterùm & clarificentur addendo syrupi violacei ℥i, capiat bis in die.

Parti verò sequens unguentum admotum est.

℞ Olei ros. & violac. ana ℥i, unguenti popul. ℥ß, fiat linimentum.

Cum autem tumor & dolor perseverarent, admotæ sunt duæ hirudines hæmorrhoïdibus, extractusq; sanguinis ad ℥iv, & tensio atque inflammatio aliquantulùm remissa est. Posteà verò suffumigium sequens præscriptum est.

℞ Sempervivi major M. i, vini albi ℔ ii, bulliant, &

hujus decocti fumum recipiat in cathedra perforatâ. Deinde ſequens unguentum parti admoveatur.

℞ Unguenti roſ. ℥i, mercurii crudi ʒii, miſce fiat unguentum.

Quamvis autem mercurius eximiam vim habeat emolliendi, & tumorem diſcutiendi, durities tamen in parte permanebat. Ideò ad molliendum, ac diſcutiendum tumorem duo remedia præſcripta ſunt. Primum fuit ſuffumigium aceti in quo ſilices igniti extinguebantur, quo ſcirrhoſos tumores emolliri Galenus docuit; Alterum fuit ſequens linimentũ poſt ſuffitũ admovendũ.

℞ Ol. amygdal. amar. ℥ii, bdellii et ſtyracis liquidæ ana ʒii, fiat linimentum.

His dolor et tumor ſingulis diebus multùm imminuebatur. Cui rei etiam multùm contulit decoctum millefolii, quod per biduum ſumpſit pro potu ordinario cum pauco vino.

Quia verò alvus continuò aſtricta erat, ad eam laxandam et ſimul cauſam antecedentem per epicraſim auferendam, pilulæ ſequentes præſcriptæ ſunt.

℞ Maſſæ pilul. de bdellio ʒii, ſennæ mundat. rhab. electi, & agarici recenter trociſcati ana ʒi, cum ſyrupo roſ. ſolut. fiat maſſa pilular. de qua capiat ʒi, ſingulis diebus manè, donec maſſa abſumpta fuerit. Et hiſce per aliquot dies continuatis omninò convaluit. Suffitus ex aceto ad tumorem diſcutiendum mirè profuit.

OBSERVATIO VIII.

Aſthma & hydrops.

VIr pauperculus & ſenex aſthmate à multis annis laborans, hydropicus factus eſt, cumq; non poſſet multis remediis tractari clyſter ei præſcribitur ex furfuris M. i. & colocynthid. ʒi, coctis in vino albo, quo

multa serosa & pituitosa excrevit. Idem remedium tertio quoq; die iteravit, & semel in septimana electar. diacarth. ℥ß, sumpsit cum jusculo, & intra mensem hydrops sublatus est. Asthma verò cum curari non posset ob vetustatem,& æger tantùm aliquod remediũ peteret, quo in paroxysmo uteretur, eoq; ab imminente suffocatione liberaretur,aut aliquod gravissimæ spirandi difficultati solatium afferret, sequens ei præscriptum est.

℞ Aquæ cinam. ℥ii, oxymel.scyllit.℥i,misce utatur ex cochleari in paroxysmo.

Hoc remedio multam pituitam crassam & viscidam expectorabat,& brevi à paroxysmo liberabatur, qui suffocationem integram minabatur.

OBSERVATIO IX.

Dysenteria.

ADolescens 20.annos natus circa finẽ Augusti 1643. laboravit dysenteria per duodecim dies,quam nullo remedio oppugnare conatus est, donec ad xenodochium deductus, sumpsit ex præscripto medici xenodochii salis vitrioli ʒi,in aqua dissolutam, multa evomuit biliosa & pituitosa,sicque facta est revulsio humoris ad intestina defluentis,& hoc solo remedio curatus est.

OBSERVATIO X.

Tertiana duplex.

QUidam adolescens Jacobus Durand nominatus, ætatis 17. annorum in mense Septembri anni 1643. laborabat duplici tertiana, ejusq; octo accessiones passus erat antequam ullo remedio uteretur; secta fuit vena, injecto priùs clystere, postridie verò sumpsit guttæ gummi cum spiritu vini & sulphuris præparati grana decem.

decem, non purgatus fuit, sed tantùm leviſſima quadam nauſeâ, eâque inani affectus eſt: Acceſſio ea die anticipavit, brevior tamen fuit, & nullam aliam deinceps paſſus eſt, atque à morbo immunis fuit.

OBSERVATIO XI.

Alia Tertiana duplex.

PEtrus Alegre 20. annos natus patiebatur duplicem tertianam à ſex ſeptimanis, in quarum decurſu aliquoties vena ſecta fuerat, & purgantia medicamenta exhibita. Tandem ſumpſit bolum ex mercurii præcipitati rubri ſine corroſivis parati granis decem, ſcammonii pari quantitate, & conſerva roſarum compoſitum. Laborabat alvi fluxu ſatis moderato ab octo vel decem diebus ante aſſumptionem medicamenti, quod tamen medico curanti non retulerat. Attamen operatio medicamenti ita ſucceſſit, ut ab eo æger non purgatus fuerit, et alvi fluxus cohibitus ſit, febrileſque acceſſiones deſierint.

Eodem tempore alter eâdem febre laborans, idem medicamentum ſumpſit, et ab eo decies purgatus nauſeaque interdùm affectus eſt, & ab acceſſionibus liber evaſit.

OBSERVATIO XII.

Hæmoptoë.

VIr militaris nomine Beaulaguet Anianenſis triginta annos natus, temperamento ſanguineo, & bilioſo præditus, ab octo menſibus incidit in ſanguinis excretionem per os, quem vomitu rejecit prima vice ad libras octo, à quo affectu frequenti phlebotomia liberatus eſt. Idem tamen vomitus ſanguinis poſt aliquod tempus ſemel atque iterùm recurrit ſed minori copia,

&

& jam per intervalla ſputa cruenta, & ſincerum ſanguinem per ſputum rejicit. Huic ſequentia præſcripta fuere remedia in principio menſis Auguſti anno 1643.

Injecto clyſtere laxante aperiatur vena baſilica cubiti dextri, mittantur ſanguinis ℥ vi, vel vii.

Poſtridiè venæ ſectionis brachii, aperiatur vena malleoli ſiniſtri, mittantur ſanguinis unciæ totidem.

℞ Fol. plantag. m. i. tamarindor. ℥ß, coquantur ad ℥vi, in colatura infunde rhab. electi ʒi. mirabolanor. citrin. ʒß, ſantali citr. ℈ß, in expreſſione diſſolve, mannæ & ſyrupi roſac. ana ℥i, rhab. pulv. ℈i, fiat potio quæ detur poſtridiè ultimæ venæ ſectionis cum regimine.

Poſtridiè purgationis applicentur duo cauſtica poſteriori parti cervicis inter tertiam et quartam vertebram.

℞ Radic. biſtortæ, tormentillæ, & ſymphyti majoris ana ℥i, fol. plantag. pimpinellæ, piloſellæ & vincæ pervincæ ana m. i. ſantali. rubr. ʒii, coquantur ad ℔. iß, in colat. diſſolve ſyrupi de roſ. ſiccis ℥iv, fiat julep. pro quatuor doſibus matutinis, addendo unicuique doſi ſalis prunellæ ℈i.

Finitis julepis reiteretur potio purgans prædicta; addendo pulv. jalapæ ℈i, & totum rhab. infundendo.

℞ Radic. conſolidæ major. ℥i, fol. plantag. pimpinell. bugulæ, prunellæ & piloſellæ ana m. ß, coquantur cum juſculo colli vervecini, & colaturam capiat manè tribus horis ante prandium, continuando per xii dies.

Poſt quartum quodlibet juſculum capiat potionem purgantem prædictam.

Finitis juſculis utatur opiata ſequenti.

℞ Conſervæ roſar. & radic. ſymphyti ana ℥i, trochiſcor. de carabe & de terra ſigillata ana ʒß, coralli præparati, margaritar. præp. & lapid. hæmatit. ana ʒi, gummi arabici & tragacanth. ana ℈i, cum ſyrupo de roſis ſiccis, fiat opiata de qua capiat magnitudinem a-

vellanæ duabus horis ante pastum, superbibendo parùm aquæ potus ordinarii, quæ erit ptisana confecta ex decocto hordei & liquiritiæ, vel aqua ferrata in quâ pimpinella vel pilosella infundatur.

In principio autumni utatur per xv dies lacte caprillo, vel ovillo leviter chalybeato.

Quam primùm aggressus est horum remediorum usum, sanguinis sputum cessavit, neque unquam ampliùs in toto eorum decursu comparuit, neque deinceps.

OBSERVATIO XIII.

Ex tumore in genu aperto, loco puris ventus egreditur.

MUlier 30. annos nata, ab octo mensibus tumorem patiebatur, partem femoris inferiorem occupantem, et ipsum genu, nullus rubor aderat, sed dolor eam infestabat, ut claudicare cogeretur. Multis remediis resolventibus adhibitis tumor in eodem statu permanebat. Tandem in duobus locis, parte scilicet internâ & externâ, elevatio satis insignis apparuit, eaque circumscripta cum mollitie & fluctuatione; ita ut purulentam materiam adesse omnes existimarent, admotum est causticum potentiale parti magis tumenti; quæ erat exterior: postmodum scalpello incisâ escharâ, & aperto tumore, flatus quidam emanavit, & nihil aliud. Simile exemplum habetur apud Zacut. Lusit. lib.2. prax. admir. Obs. 173. ubi ex Gal. & Avic. docet hujusmodi tumores in genu sæpè à medicis aperiri, pus intùs latere existimantibus, & nihil aliud tamen, quàm flatuosum spiritum egredi.

OBSER-

OBSERVATIO XIV.

Puncturæ apum.

MErcator Monſpelienſis nomine Claparede quinquagenarius, cum ſummo manè ex urbe egreſſus eſſet, peregrè diſceſſurus, & mille paſſuum iter ab urbe perfeciſſet, examen apum in aëre volitans eum ſubitò invaſit, & totam faciem, ac cervicem infinitis aculeis compunxit. Unde graviſſimi dolores ſtatim exorti ſunt, qui eum domum repetere confeſtim coëgerunt. Ad illum ſtatim vocatus, hominem invenio maxima doloris impatientia oppreſſum,ut vix in lecto ſe continere poſſet, facies intumeſcebat, & rubore undique infecta erat. Jubeo ſtatim partes compunctas illiniri theriacâ, quæ cum doloris atrocitatem non compeſceret, fotum præſcribo ex eadem theriaca in aqua vitæ diſſoluta, qua dolores aliquantulùm mitigati ſunt, & tumor faciei imminutus. Poſtmodùm locis magis dolentibus admotæ fuerunt cepæ contuſæ in modum cataplaſmatis. Lac ficulneum etiam quibuſdam particulis admotum, ac deinde inunctiones factæ ex oleo ſcorpionum Matthioli. Doloris acerbitas remedia ſæpè mutare cogebat, quæ per duas horas continuata, & exhibita potione cardiacâ, & alexipharmacâ, dolores in omnibus ferè partibus ceſſarunt. Adhuc tamen infeſtabat dolor acutiſſimus in auris ſiniſtræ cartilagine, qui prædictis remediis ſedari non potuerat. Animo revolvens non ſolùm apes parti admotas venenum attrahere, & dolorem ſedare, ſed etiam alia muſcarum genera, exiſtimavi cantharides duplici nomine conferre poſſe: tum quod inter muſcarum ſpecies numerentur; tum etiam quod attrahendi vi potentiſſimâ præditæ ſint. Et cum emplaſtrum veſicatorium quod in officinis habetur magnam cantharidum copiam

copiam in ſua compoſitione recipiat ; ex eo paratum emplaſtrum auri admoveo quod intra horæ quadrantem, dolorem omninò ſubmovit, veſicis non excitatis propter moram exiguam.

OBSERVATIO XV.

Catarrhus cum raucedine.

CIrca finem menſis Octobris anni 1643. cum primùm Auſtri flare inciperent ; catarrho affectus ſum in pectus delabente, ſummam vocis raucedinem, ac penè aphoniam efficiente ; cui ſtatim medelam faciens, purgationem inſtituo ex ptiſana laxante, quam ſumo bis in die per biduum. Hoc remedio ceſſavit raucedo, & interdiu à catarrho immunis videbar, ſed noctù fluxio ingraveſcebat circa mediam noctem, tuſſimque continuam efficiebat, méque è lecto egredi cogebat. Huic mederi cupiens ſanguinem detraho ad ℥ x. ſequenti tamen nocte, eadem tuſſis rediit, quæ non alia via quàm ſurrectione è lecto ſedari poterat. Poſtridiè venæ ſectionis, liberatus à catarrho videbar, ſed nocte mediâ iterùm tuſſis rediit, ad quam potentiùs cohibendam, ſumo eâdem horâ laudani grana tria, & lectum repetens poſt mediam horam, noctis reliquum ſine tuſſi & fluxione, cum ſomno ſuaviſſimo tranſegi, ac noctibus inſequentibus nec tuſſis, nec catarrhus ampliùs comparuit. Urgente affectu à vino abſtinebam, utens pro potu ptiſana ex coriandro & liquiritia confecta.

OBSER-

OBSERVATIO XVI.

Febris tertiana duplex cum hydrope.

ANtonius Sany Monſpelienſis annos circiter 40. natus, homo humilis ſortis, & pauperculus, in menſe Septembri anni 1643. correptus eſt febre tertianâ duplici, eâque vehementiſſimâ, quam per menſem integrum ſuſtinuit ſine remediis, & pravis veſcens eduliis, undè primùm lien intumuit,& ſcirrhoſam duritiem contraxit, ac tandem hydrops conſequutus eſt. Dum eſſet in eo ſtatu, medicum xenodochii vocavit, qui primùm potionem purgantem præſcripſit, poſteà venæ ſectionem, deinde apozema pro tribus doſibus refrigerans, aperiens & purgans, ſimulque fotum emollientem & aperientem regioni lienis per biduum, & iteratam venæ ſectionem poſt uſum apozematum. Cum hæc nihil profuiſſent, exhibuit meo conſilio bolum ex mercurii vitæ correcti & per inferiora tantùm purgantis granis xii. cum conſerva roſarum,bis dejecit ſine nauſea & vomitu, & poſtera die paroxyſmus mitior ac brevior fuit, qui anteà vehementiſſimus eſſe conſueverat. Duobus interjectis diebus iterùm exhibitum eſt idem medicamentum, quo per alvum rejecit atra, porracea, & fœtida quàmplurima, ac bis tantùm purgatus eſt, & paroxyſmus adhuc valdè imminutus, Duobus iterùm interjectis diebus tertia medicamenti doſis exhibita eſt, & nulla evacuatio ſubſequuta, ſed paroxyſmi non ampliùs redierunt, ab eóque tempore æger à febre illa tertiana prorſùs liberatus eſt. Manebat tamen hydrops cum tumore lienis,& dolore intenſo ejuſdem partis, ad quorum affectuum curationem exhibitus fuit bolus ex calomelanos Turqueti gr. xx. & diagridii gr. x. cum conſerva roſarum, idque remedium per ſex dies continuos uſurpatum fuit,

ab

ab eoque movebatur alvus bis aut ter singulis diebus sine molestia. Et post quartam exhibitionem, ventris tumor resolutus apparuit, durities & tensio lienis discussa, ut æger omninò curatus videretur. Ad majorem tamen cautelam, per biduum adhuc continuatum fuit remedium, ac postmodùm relictus fuit æger alimentis tantummodò restituendus, cum nullus affectus præter naturam in eo appareret. Tam subita verò resolutio tumoris abdominis, tensionis & doloris lienis, conjecturam facit flatuum copiam in ægri abdomine contentam fuisse, quæ brevi discussa fuerit, reseratis viis & meatibus partium naturalium.

OBSERVATIO XVII.

Hydrops in Puero.

FIlius D. Chaugerii in Computorum Curia Procuratoris, sex annos natus, in principio æstatis, anni 1643. affligi cœpit dolore satis molesto in regione lienis, qui ad umbilicum sese exporrigebat. Hunc sequutus est tumor abdominis sensim increscens, cum macie totius corporis. Quæ tamen cum non valdè urgerent, neglecta fuit curatio à parentibus usq; ad finem mensis Octobris, quo tempore me consulunt. Præscribo primùm potionem purgantem, postmodùm juscula aperientia per duodecim dies, addendo tertio cuique jusculo sennæ ʒij & syrupi de cichor. compos. ℥j. Eodem tempore illinebatur totus venter unguento deobstruente, sumebat pro potu ordinario bochetum rhabarbari cum aqua infusionis chalybis paratum. Hæc diligenter usurpata nihil contulerunt. Ideò ad potentiora confugiens, præscribo opiatam aperientem & roborantem singulis diebus usurpandam, tum etiam purgationem ex jalapæ & scammonii, singulorum granis decem, calomelanos Tur-

queti

queti gr. xii. quæ in formam boli reducebantur cum conserva rosarum. In prima exhibitione fuerunt tantùm grana sex scammonii & jalapæ, sed cum medicamentum duas tantùm sedes movisset, grana decem utriusque in secunda dosi usurpata sunt, à quibus æger quater dejecit sine molestia, & postera die manè semel alvum deposuit, & in dejectionibus inventa est vesicula ydatides nucis juglandis magnitudinem æquans, cui adhærebat satis magna copia pituitæ crassæ & viscidæ. Tertio quoq; die purgationes istæ usurpatæ sunt, & quinquies iteratæ, unde ventris tumor valdè imminutus est, ægerque multò alacrior factus, sed cum glacialis aëris frigiditas urgeret, purgationes istæ ad aliquod tempus intermissæ sunt. Post duos menses umbilicus sponte apertus est, & magna puris copia excreta, unde æger interiit. Dolores in principio morbi apparentes abscessum indicare potuissent, si à medico attentè animadversi fuissent, sed cum tunc temporis vocatus non esset, & mater doloris illius in prima morbi relatione mentionem non fecisset, ac tumor universum abdomen occuparet, vulgaris hydropis conjectura facta est.

OBSERVATIO XVIII.

Vlcus cancrosum.

MAter Petri Renaldi chirurgi Monspeliensis, sexagenaria ulcus patiebatur in tibia sinistra, magnitudinis volæ manus, lividum & cacoëthe, carnem habens præduram, & sensu prorsùs orbatam, ita ut sine dolore secaretur; quod ab humore atrabilario partis substantiam adurente procedebat. Erat autem in mense Octobri anni 1643. vigente frigore, ita ut semicupia, quæ alioqui viscerum intemperiei corrigendæ admodùm necessaria fuissent, usurpari non potuerint. Ideò jussi tantùm ut instituta victus ratione refrigerante & humectante

uteretur

uteretur per multos dies juſculis refrigerantibus & humectantibus, & ſemel in ſeptimana purgaretur ptiſana laxante. Parti verò admovit mercurium præcipitatum rubrum ad carnem illam emortuam abſumendam, & facta eſchara ſatis profunda, admotum eſt ulceri amplaſtrum ſtipticum Crollii, cujus beneficio intra unum menſem ulcus carne repletum & ad cicatricem perductum eſt.

OBSERVATIO XIX.

Vulnus contuſum.

SAcerdos ſeptuagenarius conſtanti virium robore præditus, vulnus contuſum accepit in ſuperiore humeri parte, à fuſte inflictum, undè dolor acerbus eum cruciabat, pars livida admodùm apparebat. Illi ſtatim ſecta fuit vena, & admotum emplaſtrum de cumino, poſtridiè exhibitum blandum catharticum, perſeverabat dolor, quâ de cauſâ oleo ceræ pars affecta inuncta eſt calidè frequenter, deſuper admoto prædicto emplaſtro, ſicque intra 24. horas dolor omninò ſublatus eſt, & priſtinus color parti reſtitutus.

OBSERVATIO XX.

Febris tertiana ſimplex.

IUvenis 25. annos natus tertiana ſimplici laborans, circa finem menſis Septembris, anni 1643. ſequentibus remediis curatus eſt. Primùm catharticum medicamentum exhibitum eſt. Secunda die celebrata phlebotomia. Tertia die exhibitus mercurius præcipitatus ruber ſine corroſivis paratus cum ſcammonio ad grana decem utriuſque. Excrevit bilioſa multa & porracea bis per vomitum, & bis per ſeceſſum. Perſeverante morbo, eadem

eadem dosis utrisque exhibita est, eodem modo purgatus est & febris non ampliùs rediit.

OBSERVATIO XXI.

Asthma.

SEnex septuagenarius à multis annis asthmaticus, ad eam redactus erat angustiam, ut vix spiritum ducere posset, etiam erecta cervice; & hianti ore continuò sterteret, neque ullo modo quiescere posset, quin statim suffocari videretur. Sequentium remediorum usu stertor desiit, facilior respiratio fuit, & æger multùm levatus est.

℞ Aquæ cinam. ℥ii. oxymel. scilit. ℥i, misce, utatur ex cochleari frequenter.

℞ Radic. enulæ campanæ saccharo conditæ ʒiii, sacchari candi ℥ß, syrupi de hyssopo ℥ii, gummi ammoniaci aqua vitæ dissoluti ʒß, misce fiat looch de quo capiat cochlear unum manè serò, sensim lambendo.

OBSERVATIO XXII.

Colicus dolor & rheumatismus.

DIE 19. mensis Decembris, anni 1643. clarissima Matrona uxor Dn. de la Roche in Suprema Computorum, Subsidiorum & Fisci Regii Curia Monsp. Consiliarii, correpta est dolore colico acerbissimo, quo tota lumborum & hypogastrii regio vehementissimè premebatur. Laboraverat autem per duos menses rheumatismo, qui omnes ferè corporis partes seriatim, & vicissim pervaserat, in iisquè partibus dolores excitaverat, neque adhuc à dictis doloribus liberata erat. Ad quorum expugnationem sanguis fuerat detractus frequenter ex venis tum superioribus, tum inferioribus; enemata frequenter

quenter injecta, sed purgationes paucæ & leves usurpatæ, quia ægra mollis & delicatula aliter eas ferre non poterat. Ad dolorem hunc immanem auferendum, præscribo clysterem ex decocto emollientium & carminantium confectum, in quo dissolvuntur catholic. dupl. ℥i, diaphenic. ℥ß, aquæ benedictæ ℥iv. intra dimidiam horam ab assumpto clystere, vomitu rejecit pituitæ crassæ & viscosæ patinam dimidiam, & post alteram dimidiam horam, eandem pituitæ quantitatem vomitu rejecit ; & iterùm post horam, eandem pituitam evomuit, sed paulò minori copiâ, & bile flavâ suffusam. Per alvum bis purgata est, & intra trium horarum spatium ab injecto clystere, à dolore omninò liberata fuit. Nocte insequenti optimè dormivit, & dolores prægressi à rheumatismo oriundi prorsùs quieverunt.

OBSERVATIO XXIII.

Hydrops.

IAcobus Mignot pistor Monspeliensis, annum agens 35. cum in mense Augusto anni 1643. febre tertiana duplici intermittente per aliquod tempus afflictus esset, ex incauta victus ratione incidit in febrem continuam, quæ ad 20. dies extensa, in tertianam duplicem iterùm commigravit, eáque per mensem integrum perseveravit ; & cum æger nullis aut paucis remediis uteretur, ac multo potu se ingurgitaret, tandem in hydropem Ascitem incidit, quo à duobus mensibus detinebatur, cum ad eum vocatus sum. Tunc temporis tumore insigni abdominis conflictabatur, crura etiam, tibiæ & scrotum valdè intumuerant, ac totum corpus ità debilitatum erat, ut in lecto perpetuò decumbere cogeretur. Illius curationem ita aggressus sum.

Prima die quæ erat 27. mensis Novembris, purgans medica-

medicamentum ei exhibitum eſt ex ſenna, agarico, manna & ſyrupo roſ. quo mediocriter purgatus eſt 28. ſanguis detractus eſt à brachio dextro ad ℥ viii. multo ſero refertus. Vigeſima nona ſumpſit bolum ex calomelanos gr. 24. jalapæ ℈i cum conſerva roſarum, quo quinquies dejecit excrementa craſſa & nigricantia. Trigeſima die ejuſdem menſis ſumpſit calomelanos gr. 24. jalapæ ʒß, ſepties purgatus, & primùm craſſa & nigra excrementa, poſtmodùm ſeroſi humoris copiam excrevit, crura & tibiæ valdè detumuerunt; ſerotum media parte imminutum. Prima die Decembris, idem remedium iteratum eſt cum eadem operatione. Secunda Decembris idem remedium iteratum, & eadem fuit operatio; ſed paulò minor: crura, tibiæ & ſerotum omninò detumuere, ſed venter in eodem ſtatu permanebat. Die tertia ejuſdem menſis clyſter injectus eſt ex pulpæ colocynthid. ʒiß, furfuris m.i. in vino albo decoctis. Non diù retinuit, bis tamen dejecit ſatis copioſè. Quarta die ejuſdem menſis idem clyſter iteratus ex ʒi. colocynthid. cui addita eſt olei communis ℥i, ut minùs irritaret facultatem expultricem, diutiùs retinuit, ſed bis tantùm dejecit. Die quinta Decembris ſumpſit pulverem hydroticum & copioſè purgatus eſt, nigra multa dejecit, qualia etiam per clyſteres evacuata fuerant, pulvis autem talis eſt.

℞ Sennæ mundat. turbith. gummoſi, hermodactylor. ſem. ebuli, jalapæ, mechoac. ana ʒi, cremor. tartari ʒii, guttæ gummi ʒß, pulv. diambræ, diarrhod. abbat. & ſem. fœniculi ana ℈i. ſacchari candi ʒiii, fiat omnium pulvis, cujus ʒii infundantur per noctem in vini albi ℥iv. capiat manè vinum & pulverem.

Die ſexta ejuſdem menſis ſumpſit julepum ſequentem.

℞ radic. apii, petroſel. enulæ camp. ana ℥i, cortic. mediani fraxini & tamariſci ana ℥ß, radic. azari ʒiii. fol.

agrim. ceterac. capillor. ven. cichor. chamædr. centaurei min. & abſint. utriuſque ana m.i. ſem. aniſi & petroſel. ana ʒiii, flor. geniſtæ & ſambuci ana P. i. coquantur ad quartaria quinque, in colatura diſſolve ſyrupi de limonibus ℥ iv. fiat julep. pro iv. doſibus matutinis, addendo unicuiq; doſi ſalis diuretici ʒi, ſpiritus diuretici ʒß. in prima exhibitione julepi nullus effectus ſenſibilis apparuit, ſed in ſecunda urinæ copioſiores.

Poſt ſecundam doſim julepi, ſcilicet octava die Decembris, pulvis hydroticus iterùm exhibitus eſt, quo multùm purgatus eſt. Die nona & decima ejuſdem menſis julepus iteratus eſt, venter mollior & imminutus apparuit. Die undecima pulvis hydroticus iteratus, multas aquas ejecit, venter magis imminutus : tota ferè die levibus deambulationibus in cubiculo exercebatur. Die 12, 13, 14, & 15. julepus aperiens iteratus, & urinæ copioſiores apparuere, & venter in dies magis imminuebatur, ita ut jam convaleſcere omninò videretur, & potentioribus remediis non indigere. Ideò præcepi ut tantùm exactam victus rationem ſervaret, & pro potu ordinario uteretur vino albo ex infuſione chalybis parato, cum ptiſana conſueta, qua à principio curationis continuò utebatur, ex decocto agrim. ceterac. capillor. ven. & corticibus medianis tamariſci compoſita. Hoc præſcripto per quinque vel ſex dies non eum inviſi, quibus elapſis retulit mihi ſe adhuc ſiti importuna detineri, qua etiam toto morbi decurſu vexatus fuerat. Conſulo ad ſitim extinguendam ut in ptiſanæ ordinariæ ℔ iii, diſſolveret ſalis petræ optimè purificati ℥ß, eaque uteretur pro potu ordinario, cum vino chalybeato prædicto. Quibus per quinque vel ſex dies continuatis, ſitis omninò diſparuit, & urinæ hujus remedii uſu multò copioſiores excernebantur : ita ut eo continuato per decem aut duodecim dies, tumoris ventris reliquiæ omninò

ninò discussæ fuerint, & æger, Deo sit laus et honor, pristinam valetudinem recuperaverit. Consului tamen ut vino chalybeato adhuc per longum tempus uteretur in potu, ejusque ℥ii, sumeret singulis matutinis. Ante duos annos hæc contigêre, et ab eo tempore ille pancraticè vixit, et nunc inculpatâ fruitur valetudine.

OBSERVATIO XXIV.

Sanguinis fluxus immodicus in gravida, cum fœtu mortuo.

VXor Joannis Chauvet Curiæ Computorum, Subsidiorum, & Fisci Regii Lictoris primarii, 30. annos nata, in principio noni mensis graviditatis suæ, quod erat circa medium mensis Decembris anni 1643. ictum accepit in ventre satis levem, sed die sequenti, validâ brachiorum contentione lectum adornaverat, undè exortus est exiguus sanguinis fluxus ab utero qui per duos aut tres dies perseveravit, posteà cohibitus est per totidem dies, atque iterùm rediit, & cessavit per intervalla usquè ad vigesimum octavum diem ejusdem mensis, in quo tantâ copiâ sanguis effluxit, ut intra tres aut quatuor horas vires admodùm dejectæ fuerint; eoque perseverante medicos in auxilium vocare coacta fuerit, qui primùm phlebotomiam ex brachio præscribunt, & julepos astringentes, quæ remedia, cum nihil conferrent, & fluxus immodicus perseveraret, sine ullo parturitionis indicio, relatumque esset ab ægra se à multis diebus nullum fœtus motum percepisse, qui etiam manum ventri admovendo, glomeratus & immobilis sentiebatur, eum interiisse censuimus, & uterum onus inutile excutere conantem, sese assiduò contrahere, sanguinemque per proprias venas expellere, neque posse sufficienter edere motum illum, qui ad partum necessa-

rius eſt, ideò opus eſſe omni arte partum provocare, ut immodica illa ſanguinis profuſio cohibeatur, quæ alioqui ægram ad interitum perductura erat. Ad hunc finem primùm clyſter injectus eſt ex catholic. & diaphenic. ana ℥vi, olei lilior. ℥iii, ſalis ʒi cum decocto emolliente, quo bellè purgata eſt, & ſtatim poſt illius rejectionem, ſanguinis fluxus valdè imminutus, quod mirum videri poteſt, cum hujuſmodi clyſteres ſanguinis profluvium augere potiùs videantur, ſed illud ea ratione factum exiſtimo, quod uterus ab excrementis in recto inteſtino contentis premebatur, & ab illa oppreſſione liberatus ſeſe colligere cœpit, et motum illum præpoſterum cohibere, ut ad magis genuinum ac naturalem ſeſe accingeret. Cum autem poſt ejectum clyſterem uterus nihil moliretur, ſed aliquis ſanguinis effluxus ſemper continuaretur, & de fœtu mortuo conſtaret, ad illius excluſionem exhibita eſt ſalis vitrioli ʒi in aquæ bugloſſi ℥iv diſſoluta. Quod ſanè duplici nomine conferre videbatur; primò quod vomitum ciendo, uterum etiam irritaturus eſſet ad excluſionem; quandoquidem in vomitu omnes partes in imo ventre contentæ ſeſe vehementer contrahunt; ſecundò quod ſal vitrioli maxima aſtringendi vi præditum eſt, quæ ſanguinis fluxui cohibendo conferre poteſt. Exhibito medicamento bis vomuit ſatis vehementer, ac multa pituitoſa, ſeroſa, ac bilioſa excrevit; & paulò poſt dolores parturitionis apparere cœperunt: qui cum per quatuor, aut quinque horas perſeveraſſent, neque frequentiores aut intenſiores evaderent, ad partum ulteriùs adjuvandum ſequens potio exhibita eſt.

℞ Dictamni cretici, ariſtolochiæ utriuſque & trochiſcor. de myrrha ana ℈ß croci et cinam. ana grana xii, confect. alcherm. ʒß, aquæ cinam. ℥ß, aquæ naphæ et artemiſiæ ana ℥iß, fiat potio qua aſſumpta intra horæ quadran-

quadrantem validis conatibus, iisque geminatis ter aut quater, fœtum exclusit, cujus cutis putrescere incipiens, variis in locis lacerata visebatur. Paulò post etiam secundinas semiputres exclusit, et ab eo tempore lochia valdè mediocria effluxere.

OBSERVATIO XXV.

Ophthalmia.

QUidam Rusticus quinquagenarius, ophthalmiâ inveteratâ laborans ex Medici præscripto, victu refrigerante et aquæ potu, longo tempore usus fuerat, sine ullo levamine. Tandem ab alio rustico persuasus fuit ut victum illum refrigerantem desereret, et meri potui indulgeret. Post assumptum primum meri cyathum, se oculis meliùs habere sensit, et intra paucos dies eodem potu continuato, ab ophthalmia prorsùs liberatus est. Idem aliis duobus contigisse mihi relatum est, quod confirmat aphorismum Hippocratis, dolores oculorum interdùm meri potione curari; quando scilicet ophthalmia fit à sanguine crasso et pituitoso oculorum tunicis impacto, qui meri usu liquatur, attenuatur, atque resolvitur.

OBSERVATIO XXVI.

Iliaca Passio.

DIE 29. mensis Januarii 1644. Dn. Guillelmus Patris in Curia Præsidiali Monspel. Consiliarius, laborare cœpit colico dolore vehementi ex intenso frigore concepto, quod tunc temporis vigebat. Vocatus pharmacopœus injecit statim clysterem emollientem, carminantem, & laxantem, quo fæces multas excrevit. Dolore perseverante iteratus fuit idem clyster, adjectis oleis

carminantibus, quem non rejecit. Dolore adhuc ſævien-te, tertius poſtmodum injectus eſt, quem etiam retinuit. Pluribus immiſſis ſuppoſitoriis clyſterum portionem excrevit ſine ulla materia fæculenta. Die ſecunda morbi vocatus ego præſcribo fotum emollientem & anodynum toti ventri admovendum, & clyſterem ex fotus decocto paratum, quem etiam diu retinuit, et exiguam illius portionem rejecit, ſine ulla materia, nullus dolor aderat, neque ulla febris; vomitus autem per intervalla infeſtabat. Hinc conjicere licuit ægrum iliaca affectione laborare, ſed à quâ cauſâ fieret, valdè dubitatum eſt in conſultationibus pro tanto affectu convocatis. Inflāmationem enim teſtari videbatur febris, quæ tertio die ſupervenit, ſitis & linguæ ariditas. Sed quomodo inflammatio inteſtinorum adeſſe poſſet citra dolorē, concipere non poteram: videbatur potiùs fieri à fæcibus induratis, vel contorſione alicujus inteſtini. Multa remedia uſurpata fuere, venæ ſectio ter repetita, bis in brachio, et ſemel in pede, julepi refrigerantes exhibiti, clyſteres ex decocto inteſtinorum vervecis injecti omni hora; fotus emolliens continuò admotus toti ventri. Uſque ad ſeptimum diem vomitus perſeveravit; quo juſcula & potulenta excernebat, cum materiaললbilioſa, pituitoſa, & ſtercoroſa. Nihil verò per alvum effluebat. Circa finem ſeptimi diei alvus fluere cœpit & fæces multas excrevit per intervalla, ceſſante prorſùs vomitu. Alvi fluxus continuavit per quinq; dies, manente tamen febre, et virium imbecillitate; liquida in fine dejiciebat, qualia ante vomere conſueverat. Die decima tertia morbi gravibus inquietudinibus affectus eſt, cum virium languore, quibus ſenſim deficientibus, è medio ſublatus eſt. Aperto cadavere inventum eſt inteſtinum ileon tribus complicationibus convolutum, & quaſi compactum in unam maſſam circa finem illius; tota autem illa inteſtini portio com-

plicata,

plicata, gangræna affecta erat, cum portione mesenterii sibi adjuncta. Intestina reliqua amplissima apparebant, ut brachii magnitudinem æquarent. Præterea intestinum gangræna affectum, perforatum erat supra complicationem; existimo à pondere materiæ contentæ in superioribus intestinis fuisse disruptum, postquam sphacelo affectum est. Per illud foramen tota excrementorum illuvies in abdomen effluxerat, & morâ suâ partem ani interiorem corruperat, in qua etiam foramen aliud apparuit, per quod excrementa effluebant per alvum, & obstructionis intestinorum apertionem mentiebantur. Unde patet alvi fluxum ileo supervenientem posse interdùm medicis imponere.

OBSERVATIO XXVII.

Sitis inextinguibilis.

DIE 17. mensis Febr. anni 1644. vocatus sum Lodovam pro illustrissimo Episcopo Lodovensi, annos sexaginta quatuor nato, sanguineo temperamento prædito. Is cum per aliquot dies arthriticis doloribus conflictatus esset, subitò dolores valdè imminuti sunt, eodemq; tempore febris eum corripuit, cũ siti inextinguibili, ita ut postquam duos cyathos aquæ bibisset, sitis nullomodò imminuta appareret. Existimavi hos affectus provenire ex retentione humorum, qui ad articulos anteà ferebantur, illi enim intùs coerciti febrem ac sitim efficiebant; undè maximum impendebat vitæ periculum, arthritici enim plerumque interire solent in senectute, quando facultas expultrix debilitata non potest sufficienter humores superfluos deponere ad articulos, sed ii in visceribus retenti gravia damna inferunt, et plerumq; lethalia. Ad horum affectuum curationem præscripsi clysterem laxantem, & refrigerantem bis in die iterandum, tum

etiam phlebotomiam bis in die per biduum, et in singulis haustibus potus ordinarii, qui erat ex decocto hordei et graminis, dissolvebam salis prunellæ ʒi, spiritus vitrioli guttas xii. Hisce remediis intra biduum sitis illa ingens extincta est, et febris admodùm remissa. Ac paucis posteà diebus, blandis purgationibus, cum jusculis refrigerantibus, per intervalla usurpatis, integrè restitutus est.

OBSERVATIO XXVIII.

Catarrhus in Pulmones defluens.

IN fine Mensis Februarii anni 1644. afflictus sum catarrho gravissimo in pulmonem decumbente, unde tussis vehemens diù noctúq; perseverans cum difficultate spirandi, ita ut in lecto non possem decumbere. Aderat præterea febris exigua, quæ peripneumoniam minabatur. Adversus istum affectum pugnavi quatuor venæ sectionibus, et totidem purgationibus intra quindecim dies usurpatis; his accedebant cucurbitulæ, vesicatorium, incrassantia & bechica permulta. Licet bis aut ter in anno hujusmodi catarrhis affligi soleam, nunquam tamen anteà tam diuturnus et contumax fuerat, ita ut valdè metuerem, ne in phthisim tandem degeneraret; cum irrita essent omnia remedia, quæ aliàs statim prodesse consueverant. Itaq; ad efficax quoddam remedium confugiendum esse ratus, quo fluxionis radices evellerentur, sumpsi calomelanos grana xx. cum jalapæ gr. x. quo remedio per alvum excreta sunt pituitosa ac biliosa multa, qualia in aliis purgationibus non apparuerunt, per os autem multam pituitam excrevi, tussi et screatu, quâ evacuatione per biduum perseverante, cessavit posteà catarrhus, et tussis omninò disparuit, sicque à gravi illo morbo Dei beneficio liberatus sum.

OBSER-

OBSERVATIO XXIX.

Contusiones,

QUidam adolescens ex alto ceciderat, & omnia membra admodùm contusa fuerant, ut brevi moriturus videretur. Pater ipsius accepit favos cum melle, &coxit in vino ad consistentiam unguenti,quod extendit super corium vervecis recenter mactati; eóq; ægrum involvit. Reiterata per triduum operatione æger omninò curatus est.

In contusionibus particularibus extenditur unguentum super linteum,& applicatur, statim curat.

OBSERVATIO XXX.

Febris lenta cum doloribus lumborum & crurum.

FIlius Jacobi de Ladevese civis Monspeliensis,septem annos natus, ab aliquot mensibus febre lenta detinebatur, qua corpus valdè emaciatum fuerat, eamq; comitabantur dolores lumborum regionem & crura affligentes. Multa remedia in usum revocaverat, sed frustra. Vocatus ad eum die 19. mensis Aprilis 1644. præscripsi bolum ex calomelanos gr.x. diagrid. gr.v. cum conserva rosarum, quem sumpsit die vigesima, bis purgatus est blandè, & indè meliùs habuit. Die vigesimâ primâ ejusdem mensis sumpsit calomelanos gr. xii, diagrid. gr. vi, bis etiam blandè purgatus est, & multò meliùs habuit. Die vigesimâ secundâ, eandem dosim sumpsit cum eadem operatione, & integræ sanitati restitutus est.

OBSER-

OBSERVATIO XXXI.

Tussis & difficultas spirandi cum doloribus humerorum & Brachiorum.

VXor Petri Florens agricolæ, Vivaresse nominata, ab octo mensibus laborabat humerorum & brachiorum doloribus, cum pectoris angustia, tussi, & difficultate spirandi; multam extussiendo materiæ pituitosæ & aquosæ copiam excernebat. Pluribus potionibus & apozematis, aliisque remediis usa fuerat ab alio medico præscriptis, malo in eodem statu perseverante. Tandem meam opem implorat die decima octava mensis Aprilis, anni 1644. eique exhibeo bolum ex calomelanos gr. xx. diagrid. gr. x. cum conserva rosarum. Horis duabus ab assumptione remedii, bis copiosè sudavit, posteà per tres vices alvum copiosissimè deposuit, & posterâ die dixit se perfectè curatam esse. Tamen triduò post jubeo ut idem remedium repeteret, à quo quater purgata est, & ab eo tempore à prædictis affectibus omnino liberata est.

OBSERVATIO XXXII.

Febris Chronica intermittens, sine typo, cum affectione hypochondriacâ.

DIe decimâ mensis Junii, anni 1644. dum essem Gratianopoli, Nobilis vir Dn. de sancto Martino de Vercors, triginta annos natus, ad me venit, contumacissimi affectus curationem postulans. Laborabat à triennio paroxysmis febrilibus, bis aut ter in mense invadentibus sine typo, ita ut nunc post decem, aliàs post duodecim, aut quindecim dies accessio invaderet. Incipiebat cum levi horrore, quem ingens calor sequebatur,

quebatur, cum atrocibus crurum doloribus. Ad quindecim, viginti, & viginti quatuor horas extendebatur, & non niſi copioſâ ſudoris & urinæ profuſione ſedabatur. Diebus intermediis omnes corporis functiones ritè exercebat, niſi quod alvum aſtrictam habebat, & excrementa rejiciebat cum magno labore, viſcida, & ceram æmulantia. Ortum duxerat hic affectus ex febre continuâ quam ante triennium in caſtris Italicis paſſus erat, neque in fine illius ritè purgatus fuerat. Ita ut morbi reliquiæ in meſenterio præſertim latitantes, craſſitiem adeptæ fuerint, & contumaces obſtructiones pepererint. A quibus impeditus humorum commeatus, affectionem hypochondriacæ ſimilem efficiebat, & in calido ægri temperamento febres hujuſmodi concitabat. Quæ quidem febres à ſeroſâ illuvie ebulliente & putreſcente oriebantur, eaque per ſudores & urinas excretâ, ceſſabant. Dolores verò crurum à craſſis vaporibus concitabantur, ab hypochondriis ad eas partes tranſlatis. Multis remediis uſus fuerat per illud triennium à peritis Medicis præſcriptis. Ego in hunc modum curationem aggredior.

℞ Sennæ mundat. ʒii, aquæ fontis ℥viii, ſalis tartari ʒi, ſpiritus ſulphuris gutt. xxx, infundantur frigidè per noctem, colaturam capiat manè cum regimine.

Sequenti die aperiatur vena baſilica cubiti ſiniſtri, mittantur ſanguinis ℥ix.

Poſt venæ ſectionem, reiteretur infuſum ſennæ per triduum.

Per uſum horum remediorum foveatur venter decocto emolliente & aperiente manè per horam ante ſumptionem infuſi, & veſperi per horam ante cœnam.

Poſt fotum illinantur eædem partes unguento emolliente, & aperiente.

Deinde utatur pilulis ex chalybe per quindecim dies.

Eodem

Eodem tempore ſtatim ab aſſumptis pilulis capiat infuſionem ℥i, ſennæ, cum ſale tartari, & ſpiritu ſulphuris paratam.

Per uſum pilularum continuetur fotus & litus manè & ſeró.

In medio et fine pilularum, utatur balneo tepido per biduum.

His perfectè curatus viſus eſt, neque enim redibant acceſſiones febriles, neque alvi excrementa ceream illam conſiſtentiam amplius obtinebant. Ad perfectiorem tamen curationem, ad aquas acidulas eum dimiſi per quindecim dies ſumendas. Præſcripſi per æſtatis decurſum ſyrupum magiſtralem bis in menſe ſumendum, & opiatam roborantem et aperientem frequenter uſurpandam. Autumno verò ut præmiſſa purgatione & venæ ſectione pilulas ex chalybe repeteret per duodecim dies, cum fotu & linimento. Deinde pilulas uſuales aperientes et purgantes bis aut ter in menſe per totam hyemem ſumendas, ac denique opiatæ continuationem, diebus intermediis. Poſteriora remedia, nempè ſyrupum, pilulas & opiatam non uſurpavit, quia priorum effectu à contumaci morbo liberatus eſt.

OBSERVATIO XXXIII.

Menſium fluxus immodicus, cum principio hydropis.

AMpliſſimi Viri Dn. de Burcin in Senatu Gratianopolitano Præſidis uxor clariſſima, à ſeptem menſibus fluxum menſtruorum patiebatur ferè continuum, à quo in cachexiam & principium hydropis inciderat, cum maxima virium imbecillitate. Vocatus ſum ad eam die duodecima menſis Maii, anni 1644. dicebat ſe à remediis magis lædi, quia purgationes menſium

ſium fluxum augebant, tum etiam ea omnia quæ ad obſtructiones reſerandas præſcribebantur. Ego verò præſcripſi purgationem ex decocto plantaginis & myrobolan. in quo rhab. pulv. ʒß, diſſolvebatur, blandè purgata eſt hoc remedio per triduum uſurpato, & ſimul menſium fluxus ferè cohibitus, tum ſitis qua perpetuò premebatur valdè imminuta. Ad obſtructiones autem reſerandas et univerſam humorum illuviem educendam pilulæ ſequentes præſcriptæ ſunt.

℞ Chalybis præparat. cum ſulphure ℥i, ſennæ mundat. rhab. elect. & agarici recenter trochiſc. ana ʒi, pulv. elect. diarrhod. abbat. ʒß, cum oxymel. ſimpl. fiat maſſa pilular. de quâ capiat ʒi, tribus horis ante paſtum, poſteà deambulando.

Hiſce pilulis per quindecim dies continuatis, à fluxu menſium immodico, et à cachexia liberata eſt. Ad robur autem hepati conciliandum, conſervâ abſynthii pontici per multos dies uſa eſt. Et per quatuor aut quinque dies ante adventum purgationis menſtruæ, ne immodicè proflueret, undè maxima virium dejectio ſequebatur, ſumebat manè ſpicæ nardi grana octo, cum croci martis aſtringentis granis quindecim in pilulas redacta, cum conſerva abſynthii pontici, ſicque fluxus menſium immodicus cohibitus eſt.

OBSERVATIO XXXIV.

Dolor dentium cum tumore ſupra mandibulam ſuperiorem.

Die decimâ quintâ Auguſti anni 1644. correptus ſum dolore dentium, quem ſequutus eſt tumor ſupra mandibulam ſuperiorem ſiniſtram, cum inflammatione, et dolore inſigni. Poſt venæ ſectionem ex eodem latere, parti admoveo per totam diem cataplaſma,

plasma de micâ panis, quod renovabam tertia quaque hora, & ante applicationem, partem fovebam per dimidiam horam aqua rosacea, in qua sal saturni dissolvebatur. Nocte consequente, cum dolor perseveraret, sumo laudani grana tria, undè somnus placidus, cujus vacuitas nocte prægressa adfuerat, & dolor sedatus est, ac fluxio cohibita, tumor verò multùm imminutus postridiè manè apparuit, et in diei decursu, majori ex parte discussus est.

OBSERVATIO XXXV.

Aphthæ contumacissimæ.

QUædam mulier laborabat aphthis contumacissimis, quæ neq; venæ sectionibus, neque purgationibus multis, neque julepis refrigerantibus, neque illitu ex spiritu sulphuris curari potuerant. Noctes insomnes traducebat, et vix cibum devorare poterat, quià omnes oris partes hujusmodi ulcusculis scatebant. Sumpsit noctù laudani grana tria, idque remedium continuavit per triduum, & sic fluxio acris in oris partes defluens cohibita est, ac consequenter oris ulcera paucis diebus percurata sunt.

OBSERVATIO XXXVI.

Febris maligna.

DIe decima quarta Mensis Augusti, Ancilla uxoris meæ febre maligna laborare cœpit, quæ eam ad deliria & convulsiones deduxit. Et quia paupercula erat, & parcebat sumptibus, paucis remediis curata est in sequentem modum.

Quater secta fuit vena, cucurbitulæ pluries admotæ, humidæ & siccæ, pro potu utebatur decocto radicis acetosæ,

cetosæ, in quo dissolvebam bis in die salis prunellæ ℥i, spiritus sulphuris guttas xv. in jusculis sumebat frequenter bezoard. min. ℈i. Die undecima morbi exhibui spiritus fuliginis ℥ii, in aqua cardui benedicti, & parùm sudavit; die duodecima exhibui ejusdem spiritus ℥iii, cum eadem aqua, et copiosè sudavit, eademq; die febris remissa est, deliria, & motus convulsivi desierunt, & intra paucos dies postmodùm convaluit.

OBSERVATIO XXXVII.

Hemicrania.

Filia nobilis viri Dn. de Larcare Picenensis, annos nata duodecim, laborabat hemicraniâ ab aliquot annis infestante, quæ nullis remediis cesserat, sed corpus emaciatum permanebat nullum sumens incrementum. Missa est meo consilio ad thermas Balerucanas, & aquis earum usa est in potu, & lotione capitis, sicque perfectè curata est.

OBSERVATIO XXXVIII.

Vulnus in brachio curatu difficile.

DN. de Rochemore annos natus circiter 25. vulnus acceperat in brachio, paulò supra carpum, & versus cubitum ascendens. In curatione fluxiones novæ frequenter obortæ sunt, quibus totum brachium, & manus intumescebat, iisque suppurationes succedebant, quæ aliis in locis tum brachii, tum manus apertæ sunt, licet debita curatio adhiberetur, brachium, & manus tumore œdematoso afficiebantur, & ex ulceribus pus serosum effluebat. Post multa remedia causam antecedentem, et conjunctam respicientia, curatio peracta fuit per splenia locis tumentibus admota, cum

cum bona ligatura, quibus humorum in partem affluxus impediebatur, & ſinuoſorum ulcerum unio procurabatur. Sícque æger intra quindecim dies curatus eſt, qui anteà per duos menſes laboraverat.

OBSERVATIO XXXIX.

Pleuritis.

IN principio menſis Septembris, anni 1644. filius Dn. Audifret civis Monſpelienſis, quinque annos natus, correptus eſt pleuritide lateris ſiniſtri, cum febre acutiſſimâ. Poſt remedia ordinaria per quinque dies uſurpata, & quatuor phlebotomias, juſſi ut cucurbitulæ duæ lateri dolenti applicarentur cum profundis ſcarificationibus; contigit autem ut ex ſcarificationibus illius cucurbitulæ, quæ dolentem locum propiùs attingebat, ſanies multa effluxerit per totum diem, ſimulque dolor, ac febris deſierit. Juſſi ut admoverentur folia betæ ſupra loca ſcarificata,et per duos dies ſaniei fluxus continuatus eſt, ac denique in fine verum pus è vulneribus emanavit. Atque ita æger omninò curatus eſt. Credo ſcarificationes ad locum pleuritidis perveniſſe, & materiam morbificam per ea vulnera emanaſſe.

OBSERVATIO XL.

Dolor capitis in hemitritæo.

ILluſtriſſimus princeps Janethinus Doria, claſſis Hiſpanicæ Præfectus, cum in arce Monſpelienſi,bello captus detineretur, afflictus eſt in principio Menſis Septembris febre hemitritæo, quæ inter cætera ſymptomata, capitis dolorem graviſſimum inferebat, eumque continuum, et extra acceſſionem æquè moleſtum, qui tamen poſt quatuor phlebotomias in brachiis celebratas,

lebratas, eodem vigore perſeverans; intra horam ſublatus eſt ſanguinis miſſione ex malleolo dextro in fine diei ſextæ uſurpata. Tam promptus effectus obſervatione dignus fuit, ut tyrones videant, quàm bona fiat revulſio à capite per ſaphenatum apertionem.

OBSERVATIO XLI.

Rheumatiſmus.

DOminus de Barri filius natu major Domini de Rochemore in Suprema Computorum & Subſidiorum Curia apud Monſpelienſes Proto-præſidis, in principio Menſis Auguſti, anni 1644. laborare cœpit rheumatiſmo univerſali, omnes propemodùm corporis articulos infeſtante, cum febre aſſidua, & ſumma urinarum cruditate. Contigerat præcipuè hic affectus ex natatione intempeſtiva, cum enim ad flumen longè ab urbe diſſitum, æſtu vigente proficiſceretur, corpus calefactum in aquam demergebat, undè catarrhus iſte universalis prodiit. Per ſex ſeptimanas fruſtra uſurpata fuiſſe remedia videbantur, cùm nihil proficerent, & dolores in varias partes vagarentur, ac ſæpè recurrerent. Præcipua autem remedia fuere venæ ſectio decies uſurpata, & julepi refrigerantes, & incraſſantes, quibus bis aut ter acceſſerunt leves purgationes. Tandem malo perſeverante exhibitus eſt bolus ex conſerva roſarum cum calom. gr. xx, extracti jalapæ gr. vi, tertio quoq; die; multa ſeroſa et porracea dejiciebat, quo remedio quater uſurpato dolores omninò ſublati ſunt, poſtmodùm tumores œdematoſi, qui in nonnullis articulationibus, præſertim pedum remanebant, emplaſtris reſolventibus, & roborantibus diſcuſſi ſunt.

OBSERVATIO XLII.

Singultus.

PUella tredecim annos nata, ab anno integro laborabat singultu admodùm molesto, quater aut quinquies in die infestante, nunc per horæ quadrantem, nunc per dimidiam horam, nunc per horam integram. Per totam hyemem prægressam, symptoma hoc eam infestaverat, æstate verò ab eo ferè immunis fuerat, ut per dilucida admodùm intervalla rediret. Adventante Autumno, rediit cum pristina sævitia. Parens illius à me consilium petiit die secunda Mensis Octobris, Anni 1644. Sequenti die exhiberi jubeo calomelanos gr.xvi, diagrid. gr.viii, quo solo remedio affectus in totum sublatus est eadem die.

OBSERVATIO XLIII.

Aneurisma.

FIlius Petri Vesian mercatoris Monspeliensis, quinq; annos natus, febre laborans in Mense Julio anni 1644. ex venæ sectione incidit in aneurisma propter apertam arteriam, quod integrè curatum est admotis cataplasmatis astringentibus ex bolo, terra figulata, aliisque compositis, aceto et albumine ovi subactis, & tertio quoque die immutatis, quibus fascia arctissima superinducebatur, & trium mensium spatio, curatio peracta est.

OBSER-

OBSERVATIO XLIV.

Catarrhus in pulmonem decumbens.

DIe decima quarta Menſis Octobris, anni 1644. cum Auſtri per menſem integrum viguiſſent, ſubitò tempeſtas calida & humida in frigidam & ſiccam, nempe Aquiloniam mutata eſt, ex qua licet per biduum immediatè præcedens, ptiſana laxante, & manna purgatus fuiſſem, fluxio in pulmonem mihi concitata eſt, tuſſim, & ſpirandi difficultatem pariens, cum levi ſtertore. Levis fuit affectus per biduum, ut nihilominus per urbem ambulare non deſinerem. Tertio die, ingraveſcente affectu, ſumpſi mannæ ℥i, cum reſinæ jalapæ gr. iv, quibus parùm purgatus ſum, ideò ſumpſi eadem nocte circa horam undecimam, ptiſanam laxantem cum manna, & copioſè purgatus ſum per noctis decurſum. Quarta die leviter pranſus ſum, & quinque horis à prandio ſumpſi eandem ptiſanam laxantem, qua mediocriter purgatus ſum per noctis decurſum. Quinta die hora ſomni, cum catarrhus perſeveraret, licet admodùm imminutus, ſumpſi laudani gr. iii, ceſſavit illicò catarrhus, & tota nocte placidè dormivi. Cum tamen ſexta die manè ſtertor levis in pectore audiretur, cum levi ſpirandi difficultate, decrevi jejunio reliquias illas abſumere. Ideò manens in lecto tota illa die, ſumpſi tantùm juſculum unum hora prandii, & hordeatum hora cœnæ, placidè dormivi tota nocte inſequente, et catarrhus omninò diſcuſſus eſt. Dolor tamen in mandibula dextra ſatis levis exortus eſt, qui fluxu ſanguinis ex gingiva, ubi dens corroſus eſt, protinùs ſublatus fuit, fluxit autem ſanguinis ferè guttatim cum pituita permixtus ad ℥iii.

OBSERVATIO XLV.

Oculi Macula.

Filiæ Dn. de Merviel octo annos natæ, ex diuturna ophthalmia, relicta est macula densissima in oculo, mediam iridis partem occupans. Quæ absumpta fuit aqua rosarum, in qua dissolvebatur sal armoniacum, eâ quantitate, ut linguam leviter feriret, eaq; detinebatur per biduum, aut triduum in vase ex aurichalco confecto, donec cæruleum colorem acquireret.

OBSERVATIO XLVI.

Catarrhus cum raucedine.

Die decima septima Mensis Novembris 1644. flante Austro, correptus sum catarrho cum raucedine. Secunda morbi die mansi in lecto, & nihil sumpsi tota die, præter hordeata duo, horis prandii & cœnæ. Tertia sumpsi ptisanam laxantem, cum mannæ ℥i. Quarta die quievi, & raucedo valdè imminuta erat. Quinta, tussis sicca aderat, cujus ratione venam aperui. Sexta, tussis perseverabat. Ideò sumpsi calomelanos gr. xx. cum resinæ jalapæ gr. viii. Medicamentum tota die nihil præstitit, sed tantùm circa vesperam duas sedes movit perexiguas. Tussis tamen omninò discussa est.

OBSERVATIO XLVII.

Difficultas spirandi cum tussi & raucedine.

Vxor D. Dortomanni Patroni celeberrimi laborabat tussi, raucedine, & difficultate spirandi à viginti diebus, in quorum decursu ter purgata fuerat cum infuso sennæ & mannæ ℥i. vocatus ad eam in principio Mensis

Menſis Decembris, anni 1644. præſcripſi venæ ſectionem ad ℥ix, ſanguis fuit valdè corruptus, deindè uſa eſt per ſeptem dies juſculis pectoralibus, in quorum primo et ultimo, ſenna infundebatur, & manna diſſolvebatur. Nihilominùs tuſſis et difficultas ſpirandi, quamvis remiſſiores, perſeverabant; quià illa pulmonem habet debilem, & cerebrum valdè humidum. Qua ratione proponitur ab aſtantibus uſus decocti ſudorifici, quem me non improbare dixi, ſed priùs tentandum eſſe unicum remedium, ad contumaces fluxiones eradicandas efficaciſſimum. Quarè præſcribo calomelanos gr. xx, cum reſinæ jalapæ gr. x, à quo remedio ſepties purgata eſt, & à fluxione omninò liberata, ità ut aliis remediis opus non fuerit.

OBSERVATIO XLVIII.

Dolor colicus antiquus cum alvi fluxu.

HOneſta virgo Antonia de Paraviſol. 25. annos nata, laborabat ab octo menſibus dolore ventris, colico non abſimili, quem comitabatur alvi fluxus, quo pituitoſam, atque bilioſam materiam, nec non purulentam excernebat. Pauciſſima remedia uſurpaverat, donec ad extrema redacta, et ſe morti proximam exiſtimans, auxilium meum implorat. Præſcribo primùm ad demulcendum dolorem, qui atrox, et continuus erat, Laudani gr. iii, cum conſervæ roſar. ʒi, quo dolor ſaltem ad tempus ſedatus eſt, et alvi fluxus imminutus. Deindè ad eundem dolorem leniendum, obſtructiones reſerandas, & tenſionem, quæ in ventre tactui ſubjiciebatur, tum etiam alvi fluxum cohibendum, ſequentia à me præſcripta ſunt.

℞ Rad. altheæ ℥ii, folior. malvæ, pariet. violar. ana m. ii, ſem. lini et fœnugr. ana ℥i, flor. chamom. & me-

liloti ana P. ii, fiat omnium decoctio qua foveatur pars dolens manè, et seró.

℞ Unguenti de althea ℥ii, olei chamom. & lilior. ana ℥i, fiat linimentum, quo illinatur eadem pars post fotum.

℞ Rad. gram. asparag. brusci ana ℥ii, fol. agrim. pimpinellæ, pilosellæ et plantag. ana m. i, tamarindor. ℥i, tartari crudi ℥ß, mirobol. citrin. ʒii. coquantur ad ℔ i: fiat apozema pro tribus dosibus matutinis, addendo unicuique dosi rhab. pulv. ʒß, syrupi de rosis siccis ℥i.

His remediis ità imminutus est dolor, & alvi fluxus, ut ægra ipsa se integræ sanitati proximam putaret, sed elapsis quindecim diebus symptomata rediere, cum eadem vehementia. Vocatus iterùm sequentia præscribo.

℞ Rhab. pulv. ʒi, conservæ rosar. ʒiii, fiat bolus qui detur manè cum regimine.

℞ Terebinthinæ aqua plantag. lotæ ʒiii, rhab. pulv. ʒß, misce fiat bolus, qui detur per triduum, post usum prioris.

Hisce duobus remediis, quanquàm levioribus, omninò liberata est.

OBSERVATIO XLIX.

Febris tertiana diuturna.

PUella decem annos nata, febre tertiana laborans à tribus mensibus in Nosocomio, post multa remedia frustrà tentata, sumpsit die 8. Januarii, anni 1645. febrifugi mei gr. xii. quæ erat dies intermissionis, quinquies purgata est per alvum, accessio venit eadem die præter morem, sequenti die non apparuit, neque deinceps. De hoc febrifugo plura dicemus in fine hujus centuriæ.

OBSER-

OBSERVATIO L.

Febris quartana.

MUlier quadragenaria in Nosocomio decumbens, laborabat febre quartana à quatuor mensibus. Die decima Januarii, anni 1645. sumpsit febrifugi mei g. xx, pridiè accessionis, sexies purgata est per alvum, sequenti die loco accessionis, passa est quosdam labores, et inquietudines, sine rigore aut frigore præcedente, & sine calore sensibili. Die sequentis accessionis, eædem inquietudines rediere, sine accessione. Postridiè purgata est medicamento ex sennæ ℥ß, diaphœnic. ʒiii, syrupi rос. ℥i, septies dejecit, & indè nullam ampliùs aut accessionem, aut inquietudinem passa est.

OBSERVATIO LI.

Febris Quartana.

VXor Ludovici Lauterii sutoris, annos 23. nata, propè portam Latensem habitans, & duplici quartana laborans à quinque mensibus, ad me venit die 27. Januarii 1645. cui exhibeo die 28. febrifugi mei gr.xx. horis matutinis, cùm circa vesperam prima accessio expectaretur, purgata est sexies, & semel vomuit circa meridiem, tribus horis ab assumpto jusculo, & cùm prandere inciperet. Vesperi accessio rediit sine frigore, sed calor solito longior fuit. Secunda accessio postridiè non rediit, neque ulla alia deinceps.

OBSERVATIO LII.

Hydrops.

MEndicus quidam, nomine Rafeau, hydropem patiebatur à tribus mensibus, ex quo venter in amplissimum tumorem increverat, & cum propter inopiam, medicis auxiliis uti non posset, ex rusticæ mulieris consilio usus est per mensem integrum decocto radicis brusci, purgatus est bis aut ter simplici sennæ infuso, & his solis præsidiis perfectè curatus est.

OBSERVATIO LIII.

Febris hectica cum suspitione phtyseos.

FIlius Domini Paschalii quatuor annos natus, per sex menses integros febrem hecticam patiebatur cum tussi & sputis subputridis, undè phtysicus putabatur, & tandem pro deplorato relictus est à Medico ordinario, hecticam esse in tertio gradu, palàm profitente. Mater in hac desperatione victum tenuem instituit, cum anteà solidioribus alimentis vesceretur, juscula enim tantùm hauriebat per diei decursum, vesperi verò hordeatum sumebat. Bis verò in septimana infusum ℥ii sennæ capiebat in decocto cichorii & buglossæ paratum cum aniso, in quod decoctum calens senna injiciebatur, & in eo pernoctabat sine alio calore. Hac simplici cura intra mensem restitutus est.

OBSERVATIO LIV.

Febris quartana.

DOmini Athanaſii Salinarum Conductoris Socrus, annos nata 52. febre quartana laborans à ſex menſium ſpatio, Die quinta menſis Februarii, anni 1645. ſumpſit febrifugi mei gr. xx. bis purgata eſt per alvum, et ſemel vomuit amara poſt aſſumptum juſculum, erat pridiè acceſſionis, quæ poſtridiè rediit hora conſueta eadem forma et duratione. Die verò ſequentis acceſſionis nihil apparuit, neque deinceps.

OBSERVATIO LV.

Febris quartana.

LUdovica Bevonſe annos 45. nata, propè fanum ſanctæ Crucis habitans, et febre quartana laborans à quatuor menſibus, ſumpſit die octava Februarii, anni 1645. Febrifugi mei gr. xx. pridiè acceſſionis, à quo primùm purgata eſt per vomitum, rejecitque bilem multam, eamque amariſſimam tribus horis ab aſſumpto medicamento, & poſt vomitum ſumpſit juſculum, quod paulò poſt vomitu rejecit cùm bile minùs amara, poſt mediam horam dejecit per alvum copioſos humores, et ſemel tantùm per hanc viam purgata eſt. Sequenti die rediit acceſſio prioribus conſimilis, et ab eo tempore nullam ampliùs acceſſionem paſſa eſt.

OBSER-

OBSERVATIO LVI.

Febris Quartana.

FIlia Dn. de Boirargues in Curia Computorum, Subſidiorum, et Fiſci Regii Correctoris, quindecim annos nata, à tribus menſibus quartana laborans, poſt multa remedia fruſtra uſurpata, ſumpſit die nona Februarii, Anni 1645. febrifugi mei gr. xx. pridie acceſſionis, ſexies purgata eſt per alvum; ſequenti die acceſſio rediit, ſed tribus horis retardata eſt, et multò brevior fuit. Secunda acceſſio non rediit, ſed loco illius quaſdam paſſa eſt inquietudines. Tertia acceſſio iterùm rediit, ſed perexigua. Quarta major fuit. Sumpſit iterùm remedium pridie quintæ acceſſionis quæ rediit paulò minor, & ab eo tempore nulla ampliùs apparuit.

OBSERVATIO LVII.

Febris Quartana.

MUlier quadragenaria nomine Jeane Guillarde, à ſex menſibus quartana laborans, die decimâ quintâ Februarii ſumpſit febrifugi mei gr. xx, pridie acceſſionis. Sexies purgata eſt per alvum, & nihil per vomitum rejecit. Poſtridie acceſſio rediit dimidio brevior, & non ampliùs deinceps comparuit.

OBSER-

OBSERVATIO LVIII.

Febris Quartana.

MUlier quinquagenaria, nomine Motona, propè puteum templi habitans, febre quartana laborabat à septem mensibus, eáque vehementissimâ. Sumpsit die decima septima Februarii, 1645. febrifugi mei gr. xxiv, ter purgata est per alvum, & semel vomuit bilem amarissimam; accessiones perseverabant, sed multò remissiores. Post tertiam accessionem ab assumpto medicamento, sumpsit ejusdem febrifugi gr.xxx,& purgata est per alvum duodecies, bis verò per vomitum excrevit bilem porraceam cum pituita mixtam, & ab accessionibus omninò liberata est.

OBSERVATIO LIX.

Febris Quartana.

PUella tredecim annos nata, nomine Andrea Delona, filia Jacobi Delon, fratrum minorum hortulani, à quatuor mensibus quartanâ laborans, sumpsit die decima septima Februarii, anni 1645. febrifugi gr. xx. per vomitum bis purgata est, & nihil per secessum excrevit. Accessiones eædem perseverabant. Post tertiam accessionem, die scilicet vigesima tertia ejusdem mensis sumpsit febrifugi gr. xxiv. purgata est quinquies per alvum, & nullomodo per vomitum, sicque morbus omninò sublatus est, nulla accessione deinceps redeunte.

OBSER-

OBSERVATIO LX.

Febris Quartana.

MAria Delona, prædictæ ſoror, annos undecim nata, eandem febrem patiebatur ab eodem tempore, ſumpſit die decima ſeptima Februarii anni 1645. febrifugi gr. xvi. ter dejecit per alvum, ea die, poſtridie bis, & à morbo protinùs curata eſt.

OBSERVATIO LXI.

Febris Quartana.

DIE ſecunda menſis Martii, Anni 1645. Antonius Bayle quinquagenarius propè fanum divæ Annæ habitans, & quartana laborans à quinque menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xx. ter purgatus eſt per alvum ſine nauſea vel vomitu, & ſine ulla moleſtia. Poſtridie rediit acceſſio, ſed dimidio minor, & ab eo tempore non ampliùs apparuit.

OBSERVATIO LXII.

Febris Quartana.

CLariſſimus vir Dn. de Leſpine in Suprema Computorum, Subſidiorum & Fiſci Curia Conſiliarius, à ſeptem menſibus febre quartana laborans, poſt multa remedia fruſtrà tentata, & cachecticum habitum adeptus, unde hydrops metuebatur, quod ille in acceſſionibus multo potu ſeſe ingurgitaret, & aquæ ℔ vi aut vii hauriret; ſumpſit die octava Martii, Anni 1645. febrifugi mei gr. xx. purgatus eſt per 24. horas, ad minimum duodecies, vomuit verò ter aut quater, quæ omnia ſine moleſtia paſſus eſt. Die nona ejuſdem menſis, acceſſio quæ

hora

hora meridiana recurrere ſolebat, rediit tantùm hora ſeptima veſpertina, ſine frigore, & cum calore minori quidem intenſivè, ſed majori extenſivè. Die decima quæ acceſſionem ſequuta eſt, benè habuit. Die undecima manè dolore inſigni correptus eſt, colico perſimili, ſiniſtrum hypochondrium occupante, cum hæmorrhagia narium, qua ſanguinis circiter ℥iv excrevit. Dolor nunc intenſior, nunc remiſſior tota die perſeveravit, cum aſſidua deſidendi cupiditate: Per dilucida tamen intervalla pravos quoſdam humores excernebat. Circa veſperam, moleſtam micturitionem paſſus eſt cum ardoris ſenſu in fine mictionis. Die duodecimâ bene habuit tota die, & acceſſio quæ tunc temporis expectabatur, non rediit. Die decimâ tertiâ multoties urinas reddidit nigerrimas atramenti inſtar, cum ſedimento craſſo & nigerrimo. Die decima quarta, dolor ſiniſtri hypochondrii iterùm apparuit, per intervalla rediens, & intenſior factus eſt die decima quinta; tumque dolorem eſſe in liene certò conſtitit ex tenſione illius partis, & inflatione, quæ anteà non apparuerat. Admota fuere fomenta parti affectæ, & clyſteres injecti, undè levis alvi fluxus ſequutus eſt, laxatis viis, & attenuata materia, quæ intùs retenta dolorem efficiebat. Die decima ſexta ſumpſit infuſionem ʒii ſennæ cum ſalis tartari ℈i, ter purgatus eſt, ſequenti verò die, iterato medicamento quinquies dejecit, unde meliùs habuit. Attamen diebus ſubſequentibus quoſdam horrores paſſus eſt, illis ſcilicet, quibus acceſſiones redire conſueverant, donec tertiâ invaſione acceſſio integra apparuit, ſed prioribus levior. Sumpſit iterum ſennæ infuſum per biduum, quo purgatus eſt mediocriter, acceſſio tamen rediit priori ſimilis. Die prima menſis Aprilis, ſumpſit iterùm febrifugum eadem doſi, ter purgatus eſt copioſè per alvum, nullus vomitus concitatus eſt. Die ſecunda rediit acceſſio prioribus ſimilis.

Die

Die quinta ejusdem mensis, accessio quæ expectabatur, non rediit. Die octava levissimam accessionem iterùm passus est. Die undecima, accessio rediit priori intensior, ita ut febris ad priorem statum recurrere videretur. Ideò die decima tertia idem remedium iteratum est, duplicata dosi, undè copiosè purgatus est per biduum, & ab eo tempore accessio non ampliùs rediit.

OBSERVATIO LXIII.

Pleuritis spuria.

DIE octava mensis Martii, anni 1645. cum tempestas Austrina in Aquiloniam, & frigidissimam subitò conversa esset, laborare cœpi horis matutinis dolore gravissimo latus sinistrum & sternum occupante, à quo summa respirandi difficultas oriebatur. Quem statim discutere tentavi fomentis calidis, quamvis febris apparere inciperet, quæ tamen erat satis exigua. A fomentis dolor factus est intensior, undè vocato chirurgo sanguinem misi à brachio ejusdem lateris ad ℥x. qui fervidus admodum apparuit. Duabus horis à venæ sectione, assumpto ante horam jusculo, clyster injectus est. Post secundum jusculum iterata est venæ sectio ad ℥xii. Licet enim à flatibus præcipuè dolor ille exoriri videretur. Verebar tamen ne doloris atrocitas fluxionem ad partem attraheret, quæ duobus annis præteritis pleuritide vera bis affecta fuerat. His dolor aliquantulùm fuit imminutus. Eo tamen sequenti die perseverante, alium clysterem injiciendũ præcipio ex decocto emolliente, paratum, in quo diaphœnici ℥i dissoluta est, cum aquæ benedictæ ℥iv, à quo alvus copiosè soluta est, & vomitus semel concitatus; tùm inter vomendum flatus in partibus thoracicis contentus, subitò explosus est, ita ut post vomitum à dolore lateris & sterni me prorsus liberatum

ratūm senserim, nullisque aliis remediis opus habuerim.

OBSERVATIO LXIV.

Febris quartana.

DIE duodecimâ mensis Martii anni 1645. Joannes Rey laternarum faber, quadragenarius, in via, Lapeyre dicta, habitans, & febre quartana laborans à sex mensium spatio; sumpsit febrifugi mei gr. xx. ter purgatus est per alvum, pluries vomuit serosa & biliosa. Sequenti die quæ erat decima tertia ejusdem mensis, accessio rediit hora solita, sed minor. Die decima sexta, loco accessionis levem calorem passus est sine frigore. Die decima nona, qua accessio expectabatur, nihil apparuit, & ab eo tempore liber omninò fuit.

OBSERVATIO LXV.

Febris quartana.

DIE decima septima mensis Martii, anni 1645. mulier quadragenaria, nomine Marie Courbiague, ante ædes Domini d'Argencour habitans, paupercula & pessima victus ratione utens, ac vino frequenter sese ingurgitans, à duobus annis quartana laborabat; sumpsit febrifugi mei gr. xx. nulla præmissa præparatione, quam omninò rejecit, una excepta venæ sectione, quæ paucis antà diebus celebrata fuerat. Purgata est vigesies, quià corpus erat impurissimum, bis aut ter vomuit, postridiè levem accessionem passa est, & nullam deinceps.

OBSER-

OBSERVATIO LXVI.

Febris quartana.

EAdem die, ſcilicet decima ſeptima Menſis Martii, mulier quadragenaria, nomine Tonette Boyſſiere, vidua Joannis Alquier ſartoris, juxtà domum prædictæ Mariæ habitans, & à ſeptem menſibus quartana laborans, ſumpſit febrifugi mei gr.xx. ſepties purgata eſt per alvum, quater vomuit, & poſtridiè manè iterùm ter dejecit per alvum copioſé. Eadem die acceſſio quæ reditura erat hora tertia veſpertina, poſt mediam noctem apparuit, ſed cum levi frigore, & levi calore, per tres aut quatuor horas, cum anteà acceſſio vehementiſſima per quatuordecim horas durare conſueviſſet. Et indè nullam ampliùs acceſſionem paſſa eſt.

OBSERVATIO LXVII.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Palat quindecim annos natus, in hoſpitio habitans cui ſignum eſt Aquila argentea, febre tertiana duplici laborans à quadraginta diebus, poſt venæ ſectionem & purgationem aliquoties repetitam, & julepos pluries exhibitos, ex alterius medici præſcripto ; ſumpſit die decima octava menſis Martii anni 1645. febrifugi mei gr. xiv. ſexies purgatus eſt per alvum. Sumpſerat medicamentum hora quarta matutina, quamvis acceſſio hora octava redire ſolita eſſet, quæ etiam hora dicta apparuit, & modo conſueto, ſed nullam ampliùs ab eo tempore acceſſionem paſſus eſt.

OBSER-

OBSERVATIO LXVIII.

Febris quartana.

SErenissimus Princeps Janethinus Doria Genuensis, Classium Hispanicarum Præfectus, cùm illius trimeris à procellosis ventorum tempestatibus ad oras Catalauniæ propulsa fuisset, à nostris militibus captus, & in arcem Monspeliensem deductus est, ubi per biennium moratus, æstate prægressa incidit in febrem tertianam, quæ per quatuor menses perseveravit, nunc simplicis, nunc duplicis typum referentem, non obstantibus omnibus remediis quæ à medico ordinario præscripta fuerant, aliisque in consilium vocatis, è quorum numero unus interdùm fueram. Tandem ineunte hyeme febris tertiana in quartanam migravit, quæ trium mensium spatio multis etiam remediis oppugnata fuit à duobus medicis serenissimo principi seriatim opem ferentibus. Tandem perseverante affectu meam opem implorat, eique morem gerens exhibui die vegesima septima mensis Martii 1645. febrifugi mei gr. xx. Tribus horis ab assumpto medicamento bis vomuit serosos humores, & nihil dejecit tota die. Circa mediam noctem semel dejecit copiosé. Postridiè manè bis. Eadem die expectabatur accessio hora sexta vespertina quæ non apparuit, neque deinceps, & indè ad perfectam valetudinem perductus est.

OBSERVATIO LXIX.

Catarrhus cum tussi.

DIE quarta mensis Aprilis anni 1645. cùm ex catarrho satis diuturno, molesta tussi laborarem, quæ noctù potissimùm ingravescebat, & aliquot purgationibus non cessaret, sumpsi laudani opiatici gr. iii. quibus tussis sedata est. Illa tamen rediit post biduum, ex injuria aëris, qui una die valdè calidus fuit, altera valdè frigidus flante Aquilone. Die octava ejusdem mensis sumpsi ejusdem laudani grana duo, & tussis omninò sedata est.

OBSERVATIO LXX.

Febris quartana.

DOminus Pichoty in Curia Computorum, Subsidiorum & Fisci Regii Consiliarius, à febre quartana liberatus est casu rarissimo. Cùm secta illi fuisset vena, pauló post occlusum vulnus,& ligatum brachium, fluere cœperunt ex vulnere guttulæ quædam aquæ limpidissimæ, quæ fasciam penetrabant, & indusia sæpè mutare cogebant. Perseveravit ille fluxus per multos dies, donec febris quartana cessaverit. Notandum est illum post multos annos ex hydrope interiisse.

OBSER-

OBSERVATIO LXXI.

Oesophagi obstructio.

Quidam rusticus famelicus pedem suillum elixum comedendo, ejus frustulum satis magnum devoravit, in cujus medio officulum carne contectum latitabat. Illud autem propter magnitudinem, & glutinositatem œsophago adhæsit, eique agglutinatum est, ut neque vomitu, neque sorbitione ulla excuti potuerit. Per biduum in eo statu fuit, cum tanta angustia, ut brevi moriturus videretur. Post multa tentata, Chirurgus filum ferreum oblongum in apice duplicavit ad formam hami, quo pisces capiuntur, & filum illud penitissimè demisit in œsophagum, cujus unco frustrum illud pedis porcini arreptum est, & magna vi ab œsophago avulsum, forasque extractum.

OBSERVATIO LXXII.

Angina.

Quidam Angina vera correptus, ità arctè occlusum habebat ab inflammatione superiùs œsophagi osculum, ut nihil omninò deglutire posset. Dum verò remedia usurpabantur, ad vires reficiendas, ut copiosas sanguinis missiones, aliaque remedia ferre posset, immissus fuit catheter in œsophagum & syringa catheteri aptata, per quam juscula in ventriculum demittebantur, tùm etiam alia remedia, quorum ope à morbo liberatus est.

OBSERVATIO LXXIII.

Icterus.

PAter Jesuita laborabat ictero, & ventriculi imbecillitate ex bile in eum refluente, unde vomitus frequens oriebatur. Pharmacopœus collegii exhibuit ei succum fumariæ ad ℥iii. Prima exhibitione cohibitus est vomitus, & per aliquot dies continuato remedio icterus omninò sublatus est. Factus fuerat ille icterus ex calida hepatis intemperie, cum obstructione pori cholidochi conjuncta. Ad utrumque autem affectum fumaria plurimùm valet, cujus vires in succo longè potentiores sunt quam in decocto.

OBSERVATIO LXXIV.

Catarrhus ferinus cum variis febrium complicationibus.

DIE prima mensis Maii, anni 1645. vocatus sum ad Dominam de Beau-Fort apud matrem Dominam du Pelous decumbentem, in Castello Bayart nominato, apud Vivarienses, non longè à Rhodano, erat autem nata annos 35. sanguineo temperamento prædita. Per mensem integrum ægrotaverat ex catarrho ferino, cum febre continua, cui jungebantur accessiones febris intermittentis, bis in die recurrentes, nempè hora 10. matutina & hora 6. vespertina ; Cum his tussis molestissima dies noctesque eam infestabat, ex qua pituitam crudam ingenti copia rejiciebat, ut nullus somno relinqueretur locus. Per mensis decursum quinquies celebrata fuerat venæ sectio à D. Chaumel Medico ordinario peritissimo, & ter purgatio administrata, aliaque multa remedia usurpata, ex quibus unum maximè profuerat, nempè bolus ex laudani gr. iii. cum conserva rosarum,

à

à quo per 12. horas tuſſis & catarrhus omninò ſedabantur, & ægra ſe curatam prædicabat, ob ſummum levamen quod ex eo remedio percipiebat. Quamprimùm eam inviſi, in conſilio habito cum duobus aliis medicis, cenſui quoad typum febrium prædictarum ſpectat, eſſe febrem continuam, & duas tertianas duplices ſimul complicatas. Quoad remedia verò, eſſe mittendum ſanguinem ex brachio ſiniſtro, cum dolor pungitivus adeſſet in latere ſiniſtro, cum febre intenſiſſima, & linguæ nigredine, quam tuſſis ferè indeſinens comitabatur. Die igitur primâ menſis Maii, circa veſperam miſſus eſt ſanguis ad ℥ix, & exhibitus eſt julepus refrigerans & incraſſans. Noctem tranſegit cum paulò minori moleſtia, poſtridie manè quæ erat ſecunda menſis Maii, cum febris intenſa adhuc vigeret, iterata eſt phlebotomia ad ℥viii, ex qua febris remiſſior facta eſt, & dolor lateris evanuit. Circa veſperam ejuſdem diei, ægra conqueſta eſt de dolore lateris dextri, qui ſenſim increſcens, gravis admodum factus eſt hora nona veſpertina, ut venam ejuſdem lateris aperire coacti fuerimus eadem hora, undè lateris dolor imminutus eſt, & intra noctis decurſum prorſùs evanuit: nox tamen inſomnis fuit & moleſta, cum tuſſi ferè aſſidua. Acceſſiones febriles omninò deſierant. Una ex medicamento purgante, pridie mei adventus. Altera ex priori venæ ſectione, ſed febris continua perſeverabat cum eodem tenore. Die tertia ejuſdem menſis, cum tuſſis & febris vehementer urgerent, exhibita eſt ante meridiem boli prædicti ex laudani gr. iii. compoſiti, qui paratus habebatur, media tantum pars, quæ intra horam tuſſim omninò ſedavit, & ægra bene habuit uſque ad mediam noctem; tuſſis tamen per intervalla recurrebat, qua pituitam craſſam, viſcidam, & valdè putridam excernebat; ita ut multa ſputa eſſent flava & viridia, febre intenſa continuò perſeverante.

 ſeverante.

ſeverante. Cum autem veſperi tuſſis admodùm urgeret, & ægra inquietudinibus plurimùm affligeretur, exhibita eſt boli prædicti altera pars dimidia, ex qua noctem placidè tranſegit, cum pauciſſimo tamen ſomno. Die quarta manè tuſſis rediit, ſed cum libera admodùm, & liberali anacatharſi, qua ſputa valdè putrida excernebantur, & nonnulla eorum ſanguine tantillùm conſperſa erant. Poſt duas horas ceſſavit tuſſis uſque ad meridiem quo tempore iterum rediit ſatis moleſta; & cum diutiùs perſeveraret, ægramque graviter affligeret, ac ſputa crudiora apparerent, ita ut ex fluxionis renovatione procedere videretur; exhibita eſt alterius boli ex gr. iii laudani, compoſiti dimidia pars, qua tuſſis iterùm ſedata eſt. Alvus manè ſoluta fuerat, & bis ægra dejecerat biliosa multa; & ſubviridia, cum anteà perpetuò alvus aſtricta fuiſſet, & clyſteribus parum ſolveretur. Circa veſperam injectus eſt clyſter ex decocto ℥ß ſennæ cum Catholic. & diaphœnic. ana ℥i. à quo quater purgata eſt; & in ultima excretione multam pituitam rejecit, viridi colore perfuſam, eique ſimilem quæ per anacatharſim excernebatur. Poſt ejectum clyſterem dormivit placidè per horas tres, & ſe adeò ſuavem ſomnum toto morbi decurſu non percepiſſe aſſeruit. Hora decima noctis, cum tuſſis aliquantulùm rediiſſet, ſumpſit alterius partis dimidiæ boli prædicti partem quartam, quæ laudani granum dimidium non continebat, ea tamen tuſſis ſedata eſt, & noctu ægra placidè quievit. Die quinta matutina ſumpſit manè purgans medicamentum ex ſennæ ʒß in juſculo pectorali, quo bis in die utebatur, infuſa; in quo poſt colaturam mannæ ℥ii diſſolutæ ſunt. Eademque die diſceſſi; ordine agendorum in poſterum cum medico ordinario ſedulo deliberato, & ſcriptis mandato. Quibus intra viginti dies à meo diſceſſu, priſtinæ ſanitati reſtituta eſt. Horum

rum præcipua fuere juſcula pectoralia continuata, venæ ſectio & purgatio iterata. Sed præ cæteris palmam retulit bolus ex laudano per plures dies conſequentes parva doſi uſurpatus, quo omnia ſymptomata tandem ſedata ſunt.

OBSERVATIO LXXV.

Tumor pedis dextri diuturnus.

NObilis Matrona uxor Nobiliſſimi Viri Dn. de Langon quinquagenaria, tumorem œdematoſum cum dolore inſigni in dextro pede patiebatur, cujus origo talis fuerat. Cum aliquando iter faceret, equus cui inſidebat, in terram cecidit, & ſuper dextrum dictæ Matronæ pedem, quo ictu graviſſimo calcaneum depreſſum eſt, & à parte pedis interiori ad exteriorem detruſum; unde dolores acerbiſſimi cum movendi impotentia exorti ſunt. A multis, tum chirurgis, tum empiricis pluries vexata eſt, nec os luxatum in priſtinam ſedem protinùs reponi potuit, undè dolores, & ambulandi impotentia, cum pedis tumore œdematoſo, eam continuò affligebant. Jam à quatuor menſibus in his anguſtiis erat, cum eam inviſi, quod contigit die 20. menſis Maii, anni 1645. Explorans autem diligenter partem affectam, video luxationem ſatis levem remanere, eamque callum contraxiſſe, atque adeò eſſe protinus immedicabilem. Dolorem autem præcipuum eſſe in vola pedis, non in parte luxata, quod nervi partem illam occupantes, humore multo imbuti eſſent. Ideò ad curationem oportere humoris ad partem debilem affluxum impedire; & eum qui parti impactus erat, diſcutere, partemque ipſam roborare. Quæ omnia octo dierum ſpatio ſequentibus remediis præſtita ſunt.

℞ Radic. ſalſeparill. ℥iv. aquæ fontis ℔ iv, infundantur

tur per viginti quatuor horas, deinde bulliant ad mediæ partis conſumptionem, addendo ſub finem ſennæ mundat. ℥i, turbith. hermodactylor. ana ʒii. colaturæ capiat ℔ß, manè per octo dies.

℞ Olei ceræ ℥i, illinatur pars affecta manè & ſerò, deinde ſequens emplaſtrum admoveatur.

℞ Maſſæ emplaſtri diapalma vino rubro auſtero ſoluti, & ad vini conſumptionem cocti ℔ß, roſar. rubr. myrtillor. maſtich. & tartari vini rubri pulveratorum ana ʒi, chamœpyt. & chamœm. pulveratorum ana ℈ii, fiat maſſa, de qua formentur emplaſtra, quibus pes univerſus poſt inunctionem contegatur. His tumor & dolor ablatus eſt, manente tamen claudicatione, propter oſſis luxationem.

OBSERVATIO LXXVI.

Morbilli.

Eadem Matrona Domina de Langon febre continua correpta eſt, cum tuſſi & raucedine, die vigeſima ſexta Junii 1645. per triduum ſymptomata non valdè urgebant; ideò tempus illud ſine remediis tranſegit. Quarta die cum febris intenſior evaſiſſet, ſanguis detrahitur, & julepus refrigerans exhibetur. Eadem die totum corpus morbillis conſperſum apparuit. Vocatus ego die quinta præſcribo circa veſperam julepum ex æquis partibus aquæ ulmariæ & cardui benedicti, cum bezoardici mineralis gr. xx. Duabus horis ab aſſumpto julepo, copiosè ſudavit, febris valdè imminuta, & portio morbillorum diſcuſſa eſt; poſt ſudores alvus ſoluta eſt magna excretione. Poſtridie manè idem julepus iteratus eſt, ac copioſiùs ſudavit poſt duas horas, ac febris omninò ablata eſt, omniaque propemodùm exanthemata diſcuſſa ſunt.

OBSER-

OBSERVATIO LXXVII.

Nephritis.

QUidam vir quinquagenarius nephriticis doloribus valdè obnoxius, sumpsit per duodecim dies decoctum radicis cardui asinini, & liquiritiæ, quo multos lapillos, & arenulas excrevit, & postmodùm per plures annos ab affectu liber permansit. Erat autem radicis ℥ß, cum liquiritiæ ʒii, in singulis dosibus.

OBSERVATIO LXXVIII.

Cholera morbus in febre tertiana maligna.

IUvenis quidam bilioso temperamento præditus incidit æstate media in febrem tertianam, quæ duabus primis accessionibus satis mitis apparuit, sed in tertia accessione, tanta fuit humoris biliosi malignitas,& ferocia; ut concitato vomitu atque alvi fluxu frequenti, cum maxima virium jactura, summum ægro periculum impederet. Vocatus ad eum præscribo clysterem ex jusculo cum confect. Alchermes ʒiii, theriacæ recentis ʒi, quo statim vomitus & alvi fluxus sedatus est. Quia verò in hujusmodi febribus malignis sæva illa symptomata in singulis paroxysmis redire solent, & ægrum secunda, vel tertia invasione de medio tollere; ad præcautionem præscripsi victum incrassantem,& laudani gr. iv, duabus horis ante paroxysmum sumenda; sicque symptomata prædicta non rediere, levis accessio fuit, & julepis refrigerantibus,incrassantibus atq; alexipharmacis curatio absoluta est.

OBSER-

OBSERVATIO LXXIX.

Lochiorum Suppressio.

ELegans quædam mulier triduò à partu, nimiam partium genitalium dilationem emendare cupiens; vulvæ astringentia applicuit, quibus lochia suppressa fuere, & tantâ copiâ sanguis cumulatus est in utero, ut rectum intestinum, & vesicæ cervicem comprimendo, omnes evacuationes cohibuerit, & venter in utris modum intumuerit. Vocatus ad eam, primum immitti jubeo catheterem in vesicam, & magna urinæ copia excreta est. Posteà pessarium acre præscribo in uteri cervicem immittendum quo lochia affatim fluxere; ac tandem clyster laxans injectus est; quo fæces plurimas dejecit; et itá omnes viæ apertæ sunt.

OBSERVATIO LXXX.

Sudores nocturni.

VIr quadragenarius melancholico temperamento præditus, sudores nocturnos patiebatur à longo tempore, qui per quatuor, aut quinque dies perseverabant, & posteà cessabant. Recurrebant verò bis aut ter in mense. Satis apparebat hos sudores procedere à colluvie serosa, quæ per intervalla colligebatur, & à natura postmodùm per sudores expellebatur. Ideò cum satis pauper esset, & multorum remediorum sumptus ferre non posset, consului, ut bis in mense sumeret pulveris jalapæ ʒß, cum cremoris tartari pari quantitate. Quibus per trium mensium spatium continuatis, à tædioso affectu liberatus est.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXI.

Fluor muliebris.

MUlier quadragenaria diuturno fluore albo laborans, post multa remedia frustra tentata, ptisanâ laxante per mensem integrum, singulis diebus usurpatâ, protinùs liberata est. Hujus autem ptisanæ compositio talis fuit.

℞ Sennæ mundat, ℥i, sem. coriandri præpar. & liquirit. rasæ ana ℥iß, aquæ fontis in quâ tamarindor. ℥iij, & ligni lentiscini ℥i, bullierint, cyathum unum, infundantur frigidè per noctem, & colaturam capiat manè duabus horis ante pastum.

OBSERVATIO LXXXII.

Enterocele.

VIr quinquagenarius enterocelem gravissimam passus erat per quatuor dies continuos, à quâ nullis auxiliis revocari potuerat. Vocatus ad eum, pulsum valdè languidum invenio, cum extremarum partium frigiditate. Tum pars affecta valdè frigida ad tactum sentiebatur, ut de illius narcosi metueretur; inter alia remedia præscribo fotum ex aquâ vitæ calente, inguini admovendum, quo per duas horas continuato, intestinum repositum est blandâ impulsione, & æger ab imminente exitio liberatus.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXIII.

Hysterica passio.

MUlier 20. annos nata, bilioso temperamento prædita cum hysterica suffocatione premeretur, & faciem haberet rubicundam, injecto clystere ex oxycrato parato, confestim liberata est, ità ut aliis remediis, quæ ipsi præscripta fuerant, non indiguerit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Dysenteria.

QUidam dysentericus omnia remedia respuens, solo usus est pimpinellæ decocto cum aqua & butyro confecto, cujus scutellam sumebat manè & serò, & intra triduum curatus est. Plurimùm valet pimpinella ad depurandum sanguinem, & levem habet astringendi vim; ideò non est mirum si dysentericis conferat.

OBSERVATIO LXXXV.

Tumor Pancreatis scirrhosus, cum affectione hypochondriaca.

ILlustrissimus vir Dominus Audcyer in Senatu Gratianopolitano Præses Amplissimus, annos natus 57. gravissimis & contumacissimis torquebatur affectibus, quorum idea ut exactiùs introspici valeat, series affectuum, quibus à viginti annis conflictatus est, paucis exponenda.

Ac primùm, sciendum est eum temperamento bilioso, ac melancholico esse præditum, gracili habitu & macilento. Prima autem malorum origo in doloribus arthriticis cõstituenda est, qui ab an. 1622. eũ per intervalla

valla infestare cœperunt. Et illis postmodùm successere leves quidam insultus epileptici, qui circa annum 1626. primùm invadentes, & per dilucida intervalla redeuntes, post exactum biennium prorsus desiere; eodemque tempore dolores arthritici iterum reversi sunt, qui per totum illud tempus, quo insultus epileptici sæviebant, omninò delituerant.

Illi autem arthritici dolores, bis aut ter singulis annis eum exercuere, ut interdùm per duos aut tres menses lecto affixus fuerit, cum perexiguo ex variis remediis usurpatis, auxilio: hoc inprimis observans, se ex frequenti phlebotomia parùm adjutum fuisse; imò verò ex ea dolores arthriticos intensiores semper redditos fuisse.

Postquàm verò per octo annorum spatium, nempè ab anno 1631. usque ad annum 1639. doloribus hisce per intervalla prædicta conflictatus est; in graviora mala postmodùm delapsus est, à mœrore acerbissimo, ex mulieris aulicæ, et magnatis, affinitate, & amicitia sibi conjunctissimæ suisque rebus maximè necessariæ, interitu. Undè primùm correptus est motu quodam palpebrarum involuntario ad hanc usque diem perseverante, quo oculi per intervalla clauduntur, & aperiuntur; ut sit veluti tremor quidam illarum partium, quo etiamnùm manus & pedes frequenter (levissimè tamen) corripiuntur.

Eodem tempore doloribus arthriticis vexatus est trium mensium spatio, quos ambulandi impotentia subsequuta est, per sex menses perseverans. Cùm autem Parisiis tunc temporis degeret, aquis Villecomitensibus, ex D. Delormei Medici clarissimi præscripto usus est, à quibus magnam stomachi refrigerationem passus est; ac deinceps scabies pruriginosa admodùm molesta totum corpus invasit, quæ confestim curata est unguen-

to

to quodam (ni fallor mercuriali) carpis manuum, & plantis pedum admoto, ex consilio D. de Labtosse medici Parisiensis; Quam inunctionem sequuta est ingens diarrhœa per 20. dies perseverans, cum gravissimis ventris torminibus; ità ut interdùm alvi fluxus dysentericus apparuerit. Interim pedum et tibiarum incommoda perseverantia; ambulandi facultatem per annum integrum sustulere. Eo verò tempore, tùm maximis animi contentionibus in libris, aliisque chartis, evolvendis; tùm gravissimis animi pathematis, et mœrore ingenti, ob infelicem negotiorum successum, agitatus est. Quæ reliquis affectibus infra describendis originem dedisse meritò existimantur.

Anno 1640. in gravem incidit spirandi difficultatem, & pectoris angustiam, cum dolore quodam ventriculi regionem obsidente, quæ quidem symptomata per 15. dies acerbiùs afflixere, ac deindè non levem remissionem passa sunt, sed post aliquod temporis intervallum, iterùm atque iterùm vires novas resumere visa sunt, ità ut ad hanc usque diem nunc remissiùs, nunc intensiùs ab iis obsessus fuerit æger illustrissimus.

Pro contumaci affectu expugnando varia à variis medicis remedia per quatuor annorum decursum præscripta sunt; purgationes variæ per apozemata, potiones, syrupos magistrales, ptisanas laxantes, et similia. His accesserunt phlebotomiæ frequentes, cauteria, vesicatoria, apertiones hæmorrhoïdum, semicupia, juscula medicata, serum lactis chalybeatum, lac integrum, aquæ minerales sulphureæ, ut Borbonienses, & Dinienses, tum etiam vitriolatæ, ut Aurelianæ, opiatæ roborantes & aperientes, syrupi pectorales, & alia quamplurima, quæ variis temporibus per quadriennium usurpata, maximum aliquando, aliàs verò minimum ægrotanti solatium attulere. Verùm habitualis affectus semper in orbem rediit,

diit, & perilluſtris æger iiſdem hactenus affectibus vexatus eſt.

Cùm autem nos ad eum inviſendum accerſiti fuerimus circa principium Menſis Maii, anno 1644. curationem univerſam ad inſignia duo ſymptomata ſuperiùs recenſita dirigendam eſſe cenſuimus, pectoris nimirùm anguſtiam, & ſpirandi difficultatem quorum cauſæ primò introſpiciendæ ſunt, in quo maxima difficultas, & ſumma obſcuritas reſidere videtur. Illa enim ſpirandi difficultas nullam veri aſthmatis, aut fluxionis à capite in pulmonem irruentis ſpeciem præ ſe ferre videtur, licet pro aſthmatico à præſtantiſſimis quibuſdam medicis tractatus fuerit, nulla enim tuſſis, nullus ſtertor, et nulla humoris pituitoſi per anacatharſim excretio apparet. Secundò, illa difficultas ſpirandi à cauſis procatharticis in momento ferè concitatur & deſinit; ità ut ſi paulò vehementiùs corpus commoveat, aut in leviſſimam iracundiam feratur, ſtatim anhelitu difficili corripiatur, & paulò poſt ſpirandi libertatem iterùm recuperet. Tertiò, quanquam veſpertinis horis hoc ſymptomate magis premitur, ita ut erecta cervice, & ſedens in lecto uſquè ad mediam noctem manere cogatur; attamen ſimul atque ſomno corripi incipit, protinùs evaneſcit ſpirandi difficultas, & capite in pulvinar demiſſo æger decumbit, ſicque noctis reliquum tam placidè pervadit, & cum tantâ ſpirandi facilitate, ut nullum in pulmone affectum latitare, facilè appareat.

Illius igitur anhelitus difficilis cauſa immediata alibi quærenda eſt, nempè in infimo ventre, cujus partes moleſtiſſimis affectibus obſeſſæ, omnium malorum mineram in ſe continent.

Hoc primùm demonſtrat doloris & anguſtiæ ſenſus, de quo nobilis æger perpetuò conqueritur, ejuſq; ſedem

dem sub diaphragmate, & circa ventriculi regionem ostendit: & quoties difficultate spirandi premitur, dolor ille et angustia, atque oppressio (ut ipse nominat) toties augetur, & vice versa: ità ut unum ab alio dependere manifestum sit. Nos autem doloris illius & angustiæ, seu oppressionis causam diligenter inquirentes, & ventriculi regionem contrectantes, eam quidem satis tractabilem invenimus, quoties manum suspensam aliquantulùm adhiberemus; sed postquàm eam penitiùs adegimus, satis vehementi compressione factâ, duritiem quandam, & renitentiam profundiùs, & sub ventriculo sitam percepimus; eamque in panecrate residere censuimus, quod tumore duro, & scirrhoso affectum arbitramur; & cùm pancreas sub diaphragmate sedeat, non est mirum, illud tumore affectum, partem eam respirationi maximè inservientem comprimere, ejusque motum liberum impedire. Verùm enimverò illa causa per contactum explorata, non planè satisfacit, si enim anhelitus difficultas ab eâ solummodò dependeret, esset perpetua, non interpolata, neque à causis externis, corporis nimirùm, aut animi commotione, tam facilè induceretur. Equidem ita convincit hæc ratio, ut alia causa huic adjungenda sit, nempè materia quædam tenuis, quæ levi momento commoveatur, ac deindè facilè ejusdem agitatio sedetur. Quænam autem sit illa materia, & quam præcisè sedem occupet, ad amussim definire facillimum non est. Licebit tamen cum præstantissimis medicis, qui nobilis ægri curationē susceperunt, ad communem, et magis probabilem rationem confugere, vapores, & flatus à liene, ventriculo, aliisq; partibus translatos, accusantem. Hæc autem flatuum, & vaporum in ventriculo commotio, indè facilè dignoscitur, quod nobilis æger post singulos pastus, à prædictis sym-

ſymptomatis graviùs torquetur. Siquidem ex coctione difficili, & laborioſa, in ventriculo debili, multi flatus generantur, qui ventriculum diſtendentes, pancreas, & diaphragma comprimunt; undè major anguſtia, & difficultas ſpirandi per aliquot horas à paſtu; exoriri conſuevit. Præterea in maximis aëris mutationibus, quando Aquilonia tempeſtas in Auſtrinam convertitur, maximè ingraveſcunt ſymptomata prædicta, ex eo quod ab illa aëris mutatione excitantur rheumatiſmi, qui aliàs dolores arthriticos parere conſueverant, & jam in partes interiores diuturnis intemperiebus, & obſtructionibus debilitatas, confluunt, pravoſque humores in iis contentos exagitant: vel quod ab humidiori aëre inflantur humores, ac veluti fermentantur; undè anathymiaſis elevatur, quæ diaphragma; & pulmonem impetens, pectoris anguſtiam, & ſpirandi difficultatem parit.

Si hæc ſymptomata ad aliquod morbi genus referenda ſint, nos ea protinùs ad melancholiæ ſpeciem; quæ hypochondriaca nominatur, reducenda cenſemus; cum ex mœrore gravi, & diuturno primam duxerit originem, in corpore calido, & ſicco, undè magna humoris melancholici congeries, quæ obſtructiones contumaces in hypochondriis peperit. Imò verò quamvis ſcorbutus in Septentrionalibus plagis frequentiſſimus, hiſce regionibus noſtris infrequens omninò ſit. Hic tamen affectus ad ſcorbuti naturam accedere videtur; cum prædicta duo ſymptomata, nimirùm pectoris anguſtia, & difficultas ſpirandi frequentiſſima ſint hujus morbi ſymptomata, ut quamplurimis obſervationibus annotavit Severinus Eugalenus, in cujus patria morbus iſte frequentiſſimus eſt, & ad illius imitationem Daniel Sennertus lib. de ſcorbuto cap. 4. ubi illius morbi ſigna proponit, et articulo 9. illius capitis, hæc duo ſymptomata

mata ita deſcribit, ut illuſtriſſimi ægrotantis noſtri ſtatum graphicè depingere videatur.

Quamvis autem (ut jam dictum eſt) morbus ille, Scorbutus appellatus, hiſce noſtris regionibus inſolens, ac penè inviſus ſit; Nos tamen ne in tanti affectus curatione aliquod neglexiſſe videremur, ſpecifica hujus morbi remedia ſtatim uſurpavimus, cum aliis permixta, quæ obſtructiones reſerare, humorem melancholicum obtundere, & foras excludere valerent. Atque ita primùm naſturtii aquatici, beccabungæ, & fumariæ ſuccos, per multos dies exhibuimus, iis admiſcendo ſalem tartari, & ſpiritum vitrioli, in quibus etiam ſennæ tantillum paſſim infundebamus; ſicque humores craſſi, glutinoſi, tartarei ſenſim educebantur. Interdùm verò ſuccos prædictos cum decoctis rad. enulæ camp. cortic. tamariſci, fol. agrimon. abſinth. pimpinellæ, permiſcebamus. A quibus remediis à die 7. Menſis Maii, ad 28. continuatis, plurimùm adjutus æger noſter videbatur. Cum vero ea die tempus ſiccum, & ſerenum in Auſtrinum, & pluvioſum fuerit converſum, prædicta ſymptomata de integro renovata ſunt, quæ ad diem tertium menſis Junii perſeverantia, duplici phlebotomia parca manu celebrata, plurimùm imminuta ſunt. Ab eo tempore, ſale ſeu vitriolo martis per menſem integrum uſus eſt, quod quidem ad obſtructiones reſerandas, viſcera roboranda, eorumque calidam intemperiem corrigendam, vires habet eximias. Interdùm tamen, tertio videlicet, aut quarto quoque die, purgatiunculas ex ſenna in prædictis decoctis infuſa,intereà ciebamus, interdùm etiam pilulas ex chalybe exhibebamus, aquam ex infuſione chalybis paratam in potu ordinario, cum vino tenui & olygophoro propinabamus. Quibus per menſem (ut dictum eſt) continuatis, nobilis æger ad multò meliorem ſtatum perductus eſt,

est, ita ut qui anteà neque in equo, neque in carruca, sine magna molestia iter facere poterat; jam & carrucæ motum velocirem & equi celerem ambulationem, facilè toleret. Prætereà totius corporis vigor, & ipsius faciei color plurimùm restitutus est. Hoc inprimis annotatione dignissimum est, quod nobilis æger à semicupiis, & fotibus regioni ventriculi admotis, maximè lædebatur, & in insignē anhelitus difficultatem conjiciebatur: ita ut eorum usum, quamvis huic curationi maximè necessarium, prorsùs abjicere, coacti fuerimus.

Hæc usq; ad diem quartam Julii à nobis acta sunt, quo tempore impetrata ab illustrissimo Præside discedendi venia, Monspelium rediimus, relicto ipsi præscripto eorum, quæ in posterum agenda videbantur.

A discessu meo per totum autumni & hyemis sequentis decursum prædicta remedia alternatim, et per debita intervalla ex clarissimi viri D. Joannis Matthæi, medici illius ordinarii præscripto, usurpavit, nempè salem Martis, pilulas ex chalybe, & infusionem sennæ in prædicto decocto cum sale tartari, & spiritu vitrioli paratam; quibus addebatur opiata roborans, & aperiens, à nobis ante discessum præscripta. Cum verò post aliquot menses maxima symptomatum imminutio appareret, consului per literas, ut fotum, et semicupium tentaret; siquidem sperandum fore, ut causis morbificis valdè imminutis, minor fiat humorum commotio, quæ dictorum remediorum usum impediebat. Res ex voto successit, & fotus sine molestia æger ferre potuit, à quibus maximum fructum percepit. Vere autem sequenti, non solum fotus, sed etiam semicupia usurpavit, & prædicta remedia sedulò continuavit, aliis nonnullis additis; à quibus tandem, Deo sit laus et gloria, ad optimam valetudinem perductus est.

 OBSER-

OBSERVATIO LXXXVI.

Hydrops tympanites.

CLariſſima Matrona, uxor D. de Guere Coſtenſis, Juris utriuſque Doctoris, 30. annos nata, bilioſo temperamento prædita, laboravit per 10. menſes tumore ventris ſatis inſigni, cui tenſio maxima adjuncta erat, ut hydropis tympanitis naturam omninò referret. Prima affectus origo huic præſertim cauſæ aſcribebatur, quod ægra fluorem album à longo tempore patiens, in balneum actu frigidum ſeſe demerſerit; à quo fluor ille ſuppreſſus eſt. Cui etiam cauſæ varii errores in victu acceſſerunt. Multis remediis uſa eſt per dictum tempus à peritiſſimis medicis præſcriptis. Potionibus nempè, apozematis, & julepis aperientibus ac diureticis, opiatis hepar roborantibus, aliiſque quamplurimis ſine ullo fructu. Tandem circa finem Menſis Maii anni 1645. curæ meæ ſe commiſit, quam ſequentibus remediis aggreſſus ſum.

℞ Rad. aſparagi, bruſci, et cichorii ana ℥ß, rad. enulæ camp. & petroſel. ana ʒij, fol. agrimon. ceterac. capill. ven. ana M. ß, abſinthii utriuſque ana P. ß, coquantur ad ʒvi, in colatura infunde frigidè per noctem ſennæ mund. ʒi, ſalis diuretici ʒi, ſpiritus diuretici gutt. xxx. cap. manè cum regimine per ſex dies continuos. Purgabatur quater aut quinquies ſingulis diebus, & materiam viſcidam cineritii coloris excernebat. Poſt ſecundam doſim ſanguis detractus fuit ad ℥viii. In fine apozematum ſumpſit pilulas ex calomelanos gr. xx. diagrid. gr. xx. quibus ſepties purgata eſt: & ſequenti die ventris tumor reſolutus apparuit; qui tamen circa veſperam iterum inflari cœpit. Tumore ſubſidente dum hypochondria contrectarem percepi tenſionem inſignem,

nem, et dolorificam circa ventriculi regionem; cujus ratione præscripsi (cum juleporum continuatione) fotum emollientem, & aperientem, universæ regioni hypochondriacæ singulis diebus admovendum, siquidem tensio etiam non levis in dextro hypochondrio apparebat. Quibus per 4. dies usurpatis menstruæ purgationes prodiere, quæ per aliquot menses latuerant. Cum tamen illæ segniter admodùm procederent, triduo elapso iterùm usurpati sunt, tum fotus, tum apozemata sine senna parata. A quibus moderata mensium copia provocata est, & ab eo tempore tumor ventris omninò discussus apparuit. Ad firmandam tamen curationem præscripsi pilulas usuales aperientes & laxantes, bis aut ter in mense deglutiendas, tum etiam opiatam roborantem, & aperientem singulis diebus per mensem integrum usurpandam.

OBSERVATIO LXXXVII.

Febris quartana.

IOannes Gossel Lotharingus, bonarum literarum candidatus, in Delphinatu prope oppidum Revel nominatum, apud nobilem virum, cujus filios erudiebat, tunc temporis habitans; ad me venit die 15. Mensis Junii anni 1645. ut ei febre quartana ab anno integro laboranti opem ferrem. Ejus autem hypochondria explorans, maximam tensionem & duritiem in regione hepatis, & lienis invenio: quam tantæ morbi contumaciæ, atq; longitudinis causam esse existimans; eam priùs demoliendam censui apozemate aperiente, & laxante (præmissa venæ sectione) tum etiam fotibus emollientibus, et aperientibus: ac pilulis ex chalybe paratis. Quæ omnia ipsi præscripsi ad xx. dies u-

ſurpanda. Tum febrifugi mei doſim ei tradidi, poſt dicta remedia ſumendam: cum autem ille non poſſet commodè pharmacopœis uti, qui à loco, ubi degebat, ſatis longè diſtabant; & ſumptus remediorum vix ferre poſſet, omiſſis iis omnibus quæ præſcripta fuerant, febrifugum ſtatim ſumpſit: à quo multùm purgatus eſt. Prima acceſſio ab aſſumpto remedio dimidio minor fuit; ſecunda, priori adhuc minor. Et ita minuentibus ſenſibiliter acceſſionibus, poſt quintum paroxyſmum à febre quartana omninò liber fuit: de quo me per literas monuit, addens ſe tuſſicula infeſtari à febre ſibi relicta. Cui reſcripſi ut remedia à me antea præſcripta uſurparet pro hypochondrii utriuſque obſtructionibus reſerandis, quas adhuc perſiſtere, & tuſſim illam ſiccam producere non dubitabam.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Vomitus antiquus.

VXor D. Antonii de Maniſſy Medici Romonenſis, & univerſitatis Valentinæ Doctoris aggregati meritiſſimi, annos nata 24. laboravit per triennium vomitu moleſto, cum dolore lumborum ad regionem lienis ſeſe exporrigente, vomebat autem poſt ſingulos paſtus omnem propemodùm cibum & potum cum pituita viſcida permixtum: undè ad ſummam maciem perducta eſt. Præterea quaſdam veluti acceſſiones febriles patiebatur bis aut ter in menſe, per 12. aut 15. horas perſeverantes. Multi Medici ex iis qui pro ea conſilium inierant, hæc ſymptomata à calculo renum parenchymati infixo, provenire exiſtimabant. Alii verò obſtructiones, & hyſtericos affectus accuſabant. Quorum omnium ratione varia remedia uſurpata fuerant ſine

ne ullo fructu. Donec tandem ægra ad tantam maciem perducta fuerit, cum febre lenta conjunctam, ut febre hectica confecta putaretur. Ego autem rogatus à marito, ut quædam remedia ipsi præscriberem; censui præcipuam mali originem in liene residere, eumq; tum obstructionibus, tum intemperie calida, & sicca laborare. Quorum ratione, præmissa parca venæ sectione, sequentia præscripsi remedia.

℞ Rad. cichor, aspaugi, brusci, & buglossi ana ℥ß, fol. agrimon. ceterac. capill. ven. & pimpinellæ ana ℈iß, coquantur cum pullo gallinaceo, in colat. dissolve cremor. tart. ʒi, fiat jusculum, quod capiat manè per sexdecim dies.

In quarto quoque jusculo infunde per noctem sennæ mund. ʒiii, sem. anisi ʒi, capiat cum regimine.

℞ Hord. integri & amygd. dulc. ana lib. i. contundantur, & decoquantur pro semicupio, quod ingrediatur tepidè, bis in die per triduum, post usum jusculorum.

℞ Chalyb. præp. cum sulph. ℥i, aloës opt. sennæ mund. rhab. elect. & garici recent. trochisc. ana ʒii, pul. electar. diarrh. abb. ʒß, croci ℈ß, cum oxymel. simpl. fiat massa pilular. de qua capiat ʒi, singulis dieb. manè tribus hor. ante pastum, postea deambulando, & continuando per xv. dies.

Finito usu pilularum, reiteretur semicupium per quatriduum.

Hisce remediis ordine usurpatis, à prædictis affectibus lib. rata est, et in integram sanitatem restituta.

 OBSER-

OBSERVATIO LXXXVIII.

Febris tertiana.

ANcilla Domini de Sautereau in Senatu Gratianopolitano Consiliarii Regii, triginta annos nata, febre tertianâ intermittente detinebatur, ejusque accessiones 15. passa erat, in quarum decursu bis ei sanguis detractus fuerat: & medicamentum catharticum bis etiam exhibitum: pluresque julepi refrigerantes, & aperientes præscripti à medico ordinario; qui post decimum quintum paroxysmum febrifugi mei gr.xx. illi exhibuit die intermissionis, quæ erat 25. Julii 1645. Quinquies purgata est per alvum, blandè & sine molestia. Postridie accessio rediit multò intensior. Et ab eo tempore nullam ampliùs accessionem passa est.

OBSERVATIO LXXXIX.

Febris Tertiana.

DOminus de Pourroy in Senatu Gratianopolitano Præses amplissimus, quinquagenarius: Febris tertianæ intermittentis accessiones viginti passus erat, quando ad eum vocatus sum. Bis ei sanguis detractus fuerat: julepi refrigerantes multi exhibiti: & aqua benedicta Rulandi bis propinata, unde magnam bilis, & pituitæ copiam excreverat per vomitum, & secessum. Vocatus ego in accessione vigesima prima, eam valdè intensam invenio, quatuordecim horarum spatio ægrum valdè affligentem, cum siti ingenti, & gravi inquietudine, quæ tandem sudoribus in fine paroxysmi prodeuntibus, discussa est. Urinæ erant rubræ, & quasi flammeæ, nullum concoctionis indicium exhibentes. Ideò sanguinem detrahi jubeo satis magna copia: julepos

julepos valdè refrigerantes præscribo : succum limonum in ptisanâ potus ordinarii : & spiritum vitrioli in eadem ptisanâ tempore accessionis. Quibus intra biduum color urinæ ruber valdè remissus est, & leve eneorema in ea apparuit. Nihilominùs accessio vigesima secunda ejusdem fuit durationis, sed cum minori inquietudine, quæ epithematis liquidis regioni cordis admotis valdè temperata est. Sequenti die exhibui febrifugi mei gr. xxv. cujus nulla fuit operatio per totam diem, nisi quod circa horam tertiam vespertinam semel alvum deposuit,& submediocrem materiæ biliosæ copiam excrevit. Postridie verò hora octava matutina iterùm dejecit, sed multò copiosius, excreta autem biliosa, & serosa erant. Hora nona rediit accessio, quæ multò remissior, & brevior fuit ad horas octo tantùm perseverans. Post accessionem ter alvus soluta est. Contigit ista accessio die ultima mensis Julii anni 1645. Die prima Augusti nulla accessio fuit, quia erat dies intermissionis. Die verò secunda in qua accessio expectabatur, nulla etiam apparuit ; ita ut æger curatus videretur. Attamen die tertia, quæ erat dies intermissionis, nova accessio prodiit. Sequenti die, quæ erat quarta ejusdem mensis, secta fuit vena, cùm urinæ adhuc rubræ apparerent, post meridiem verò alia accessio contigit : ita ut febris tertiana simplex in duplicem versa videretur. Die quinta ejusdem mensis rediit accessio priori similis. Hic amplum Critici, insultandi campum invenere,quod Febrifugo meo tertianam simplicem, in duplicem convertissem. At die sexta iterum exhibui febrifugum ad gr. xxxvi, quo sexies purgatus est, multaque dejecit serosa, biliosa, ac pituitosa. Accessio rediit eadem hora, sed priori aliquantulum remissior. Post accessionem ter aut quater iterùm alvum deposuit. Postridiè manè iterum ter aut quater. Et accessio non rediit, neque

diebus

diebus consequentibus; & intra paucos dies ad consueta munia rediit. In eoque statu permansit per 24. dies, in quorum decursu varios errores commisit in victu; qui eum in recidivam conjecere. Itaque die trigesima ejusdem mensis, novâ accessione correptus est horâ secundâ post meridiem, quæ decem horarum spatium peragravit. Die ultima mensis, alia accessio rediit hora quarta vespertina, sed multò levior. Die prima Septembris rediit accessio hora decima matutina priori consimilis, censui illas accessiones ex nova cacochymia ab incauta victus ratione cumulata exoriri, quæ levem quandam putredinem nacta sit, & nondum esse partibus firmiter infixam, neque tenaciter fermentatam, atque adeò eam levioribus remediis evacuari posse, neque ad febrifugum esse confugiendum. Præscripsi itaque purgans medicamentum ex infus. ʒiii sennæ in decocto tamarindor. cichorii & agrimon. cum sem. anisi & crystal. mineral. ana ʒi. addendo colaturæ mannæ & syrup. rof. ana ℥i. pulv. jalapæ ʒi. Optimè purgatus est, & accessio sequens minor fuit. Tum per biduum sequens sumpsit juscula aperientia & laxantia, sicque ab accessionibus omninò liberatus est, & debito victus regimine cautiùs observato ad perfectam valetudinem perductus est; qua ad hanc usque diem fœliciter fruitur.

OBSERVATIO XC.

Febris quartana.

FRater Theotimus juvenis religiosus ordinis recollectorum cœnobii Gratianopolitani, incidit in febrem quartanam versus finem mensis Julii anni 1645. Quinq; accessiones passus erat cum ad eum vocatus sum. Sanguis ei detractus fuerat sine ullo alio remedio. Sumpsit die septima Augusti febrifugi mei gr. xxx. pridie accessionis,

onis. Multum purgatus eſt per inferiora, & aliquoties per ſuperiora. Acceſſio poſtridie rediit multò minor, quam nulla alia ſubſequuta eſt.

OBSERVATIO XCI.

Febris quartana.

FRater Paſcalius ejuſdem cœnobii religioſus, decem acceſſiones febris quartanæ paſſus erat cum eum inviſi: eique exhibui febrifugi mei gr.xxiii. die 25. menſis Octobris anni prædicti, octies purgatus eſt per alvum, & bis per vomitum, eáque evacuatione morbus omninò ſublatus eſt.

OBSERVATIO XCII.

Febris quartana.

VXor clariſſimi viri D. de Chappoulay, apud quæſtores Franciæ Gratianopolitanos advocati regii, quinquagenaria, à quinque ſeptimanis febre quartana laborabat adeò graviter ut in lecto perpetuò decumberet, & ſolis juſculis veſceretur, nunquam enim aderat integra ἀπυρεξία. Die prima menſis Septembris ſumpſit febrifugi mei gr. xvi. ſexies purgata eſt per alvum, idque blandiſſimè, ſequenti die bis iterum purgata eſt, & acceſſio, quæ reditura erat poſt meridiem, uſque ad horam ſeptimam retardata eſt, multoque remiſſior fuit. Sequentibus verò diebus non ampliùs comparuit. Cum autem ſeſe reficere inciperet, & ſolidis alimentis uteretur, uvas immaturas in ſingulis paſtibus comedebat, undè in febrem quartanam iterùm recidit, quæ conſequenter duplex, & triplex facta eſt, cum ego tunc temporis Gratianopoli diſceſsiſſem, & Monſpelium rediiſſem. Contigit autem ut in menſe Decembri ejuſdem anni

anni Gratianopolim iterùm vocatus fuerim, eam verò tunc temporis invisens, triplici quartana graviter oppressam inveni. Quamobrem ei exhibui febrifugi mei gr. xx. die decima nona dicti mensis; quibus septies purgata est per alvum, & bis per vomitum. Febris ea die non rediit, neque per biduum sequens. At verò die 23 cum lautè pransa esset, longa accessione correpta est. Qua de causa sumpsit sequenti die febrifugi parem quantitatem, & quinquies dejecit per alvum, nihil verò per vomitum, & consequenter à febre immunis fuit.

OBSERVATIO XCIII.

Febris Quartana.

MUlier quinquagenaria in Nosocomio Gratianopolitano, per annum integrum febre quartana conflictata fuerat, Die 5 mensis Septembris anni 1645 sumpsit febrifugi mei gr. xx, & copiosè purgata est per alvum, semel verò per vomitum; idque septem horis ab assumpto medicamento. Die sexta accessio rediit paulò minor, & retardata est per horas quatuor. Ab eoque tempore nullam amplius accessionem passa est.

OBSERVATIO XCIV.

Febris Quartana.

ANcilla Uxoris Domini de Servien in Camera computorum Gratianopolitana Præsidis, febre quartana laborabat à quinq; septimanis, sumpsit die 6. Septembr. 1645. febrifugi mei gr. xvi pridie accessionis, quo multum purgata est, per inferiora tantum. Secunda die rediit accessio sine frigore, sed prioribus longior & retardata est per horas sex, sequentibus verò diebus non

ampliùs

ampliùs rediit, & in eo ſtatu permanſit per menſem integrum. Incautam verò victus rationem ſervans ancillarum more, in febrem quartanam recidit; quæ primùm in duplicem, mox in triplicem migravit, idque poſt meum diſceſſum. Cum autem Gratianopolim rediiſſem in menſe Decembri, ipſi exhibui febrifugi mei gr.xx. die 23. ejuſdem menſis, rigida hyeme, atque glaciali exiſtente. Matutinis horis materiam viſcoſam & glutinoſam, eamque copioſam vomitu rejecit, veſpertinis verò plurimum per alvum expurgata eſt, & ſic omninò liberata fuit à triplici quartana.

OBSERVATIO XCV.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Faiole in ſenatu Gratianopolitano procurator, unus ex conſulibus illius anni, annos natus 40. febre tertiana duplici laborabat à 25 diebus, per quos vulgaribus remediis ex alterius medici præſcripto abundè uſus fuerat. Vocatus ego die 25. Auguſti 1645. eum lecto affixum invenio & ſolis juſculis utentem, gravibuſque paroxyſmis quotidiè afflictum. Illi autem exhibui febrifugi mei gr. xvi, quibus ſepties purgatus eſt per alvum, idque blandiſſime, & à paroxyſmis febrilibus omninò liberatus.

OBSERVATIO XCVI.

Febris Quartana.

GAbriel Pyot famulus Domini Marcha civis Monſpelienſis annos natus 24. febre quartana duplici laborans à tribus menſibus, & nullis uſus remediis per illud tempus, ſumpſit febrifugi mei gr. xxiv. die 10 Novembris 1645, quæ erat dies intermiſſionis. Purgatus eſt ſepties

ſepties ea die per alvum ſine ullo vomitu, aut nauſea, & ſine ulla moleſtia : ſequenti die bis alvum depoſuit. Acceſſio quæ hora quinta veſpertina expectabatur, retardata eſt uſque ad 3 matutinam ſequentis diei ; ſecunda acceſſio quæ veſpertinis horis redire conſueverat, nullo modo comparuit, & ab eo tempore æger nullam ampliùs acceſſionem paſſus eſt.

OBSERVATIO XCVII.

Febris Quartana.

VXor Joannis Alles chirurgi Montfrinenſis, triginta annos nata, febre quartana laborabat à quatuor menſibus, & cum per illud oppidum tranſirem circa finem menſis Octobris anni 1645, rogatus ſum à marito, ut quædam remedia illius curationi idonea præſcriberem. Video mulierem admodùm pallidam, & macilentam, cui menſes non fluxerant à principio morbi, & contrectans hypochondria, lienem invenio duriſſimum, ac ferè ſcirrhoſum. Ideo cenſui febrem quartanam curari non poſſe, quin obſtructiones illæ graves priùs auferrentur. Præſcripſi itaque primum potionem purgantem, & poſtridie venæ ſectionem. Poſtmodum pilulas ex chalybe, aloë, ammoniaco, aliiſque per xv. dies uſurpandas & fotum emollientem, atque aperientem per uſum pilularum ſingulis diebus hypochondriis admovendum. Quibus diligenter uſurpatis, tenſio hypochondrii ſiniſtri admodum remiſſa eſt, ſed acceſſiones febriles in eodem tenore conſiſtebant ; ſumpſit itaque febrifugi mei gr. xx, à quo ſexies purgata eſt per alvum, & ab eo tempore nullam amplius acceſſionem paſſa eſt.

OBSERVATIO XCVIII.

Febris quartana.

INgenuus adolescens Michael Pineau Romorantinianus medicinæ studiosus, cum febre tertiana per quatuor menses afflictus fuisset, tandem in quartanam incidit, eaque laborabat à sex septimanis, cum ad me venit remedium exposcens. Dedi itaque febrifugi mei gr. xx. die 29. mensis Novembris anni 1645. ea die bis tantùm purgatus est per inferiora; idque circa vesperam. Sequenti die, quæ erat dies accessionis, decies purgatus est per alvum, & bis per vomitum, nempe horis prandii, & cœna, & cum assumptis alimentis, biliosos humores excrevit, et accessio non apparuit ea die neque deinceps.

OBSERVATIO XCIX.

Febris quartana.

PUella sancti Ægidii nomine Johanna Brunetta decem annos nata, febre quartana laborans à quatuor mensibus, sumpsit febrifugi mei gr. xvi, die 29. mensis Novembris anni 1645. Quinquies purgata est per alvum sine ulla molestia, sequenti die rediit accessio more consueto, et ab eo tempore non ampliùs comparuit, atque ita ægra à morbo libera omninò evasit.

OBSERVATIO C.

Febris quartana.

QVia omnes febris quartanæ curationes ſub diverſis titulis propoſitæ centuriæ limites excederent ; ideò ſequentes ſub eodem titulo comprehendimus, ut ad hanc uſque diem, qua hæc prælo ſubjiciuntur, curationum noſtrarum ſeries extendatur. Tum ut ea quæ de Febrifugo noſtro inferiùs dicturi ſumus, illuſtriora evadant.

Cum Gratianopoli Monſpelium peterem in menſe Octobri anni 1645. Valentia tranſeunti occurrit mihi caupo quidam, qui Claudius Boudon nominatur, febre quartana laborans à tribus menſibus ; ad cujus oppugnationem nullum remedium uſurpaverat, præter unicam venæ ſectionem. Præſcribo primùm potionem purgantem ad cacochymiam in primis viis reſtagnantem, evacuandam ; quæ febrifugi operatione obſiſtere potuiſſet, ex ſennæ ℥ß diaphœn. ʒiii ſyrupi roſac. ℥i ſumendam poſtridie acceſſionis, quâ ſatis copioſè purgatus eſt. Sequenti die ſumpſit febrifugi mei gr. xx, ter purgatus eſt per alvum ſine moleſtia, idque tantùm circa veſperam. Poſtridiè rediit acceſſio ſolito multò longior, & poſtmodùm nulla alia ſubſequuta eſt.

In eodem itinere tranſiens per oppidum, quod le Bourg Sainct Andiol nominatur apud Vivarienſes, rogavit me D. Henricus Chays Chirurgus peritiſſimus, ut febrifugi mei doſim ipſi concederem pro muliercula quadam à longo tempore febre quartana laborante : cujus voto ſtatim ſatisfeci ; et ille poſt aliquod tempus mihi retulit, illam mulierem à febre quartana hujus remedii vi, ſtatim fuiſſe liberatam.

Johannes

Joannes Rideletus in Senatu Gratianopolitano Procurator annos natus 54, febre quartana laborabat à tribus mensibus, eâque duplici & sævissima; ita ut lecto affixus decumberet, & solis jusculis vesceretur. Summa macie confectus erat, tum faciem, pedes, ac tibias tumore œdematoso affectas habebat, ut in hydropem ruere videretur. Post multa remedia frustra tentata, meam opem implorat die 23. Decembr. 1645. rigida hyeme existente. Ego verò in pessimo illo statu eum constitutum videns, negabam me specificum meum exhibiturum, ne infamaretur remedium. Attamen uxoris & fratris precibus tandem cedere coactus, remedium exhibeo ad gr. xx. die 24. ejusdem mensis. Septies purgatus est per alvum sine molestia. Primo biliosa, mox pituitosa multa excrevit. Die 25 ter iterùm dejecit eandem materiam. Accessiones perseverabant. Die 27 sumpsit febrifugi gr. xxiv. sexies purgatus est per alvum sine molestia. Sequenti die levem accessionem passus est. Et ab eo tempore febris quartanæ accessiones non rediere; saltem per septem dies quibus ego post ultimam accessionem Gratianopoli moratus sum; neque quid post meum discessum acciderit rescire hactenus potui; imminens enim hydrops maximum vitæ periculum minabatur.

Claudius Mousseau artocopus Gratianopolitanus, cui signum & ensis regius, annos natus 40, febre quartana duplici laborans à quatuor mensibus, sumpsit febrifugi mei gr. xx. die 25 Decembr. anni 1645, hyeme rigida & glaciali existente. Quater purgatus est per alvum blandissimé. Die 24, & 25, accessiones iterùm passus est. Die 26, sumpsit febrifugi gr. xxxii. Bis tantùm purgatus est, sed copiosè; & ab eo tempore nullam ampliùs accessionem passus est.

Michael Gounſelin faber ferrarius Gratianopolitanus, à quatuor menſibus quartana laborans, ſumpſit febrifugi mei gr. xxxii, die 26 Decembris 1645, frigore intentiſſimo ſæviente, ſepties purgatus eſt per alvum, bis verò per vomitum. Sequenti die rediit acceſſio prioribus intenſior. Die 29. ejuſdem menſis ſumpſit idem remedium, & ſexies purgatus eſt per alvum ſine vomitu ullo. Et acceſſio nulla poſtmodum apparuit.

Martinus Lebreton Pariſienſis, Eccleſiæ divi Ludovici patrum Jeſuitarum muſicus, 20. annos natus, febre quartana laborans à quatuor menſibus, per quos nulla remedia ex arte uſurpaverat, ſumpſit die tertia Februarii anni 1646. febrifugi mei gr.xx. quibus pluries purgatus eſt per inferiora tantum. Poſtridie acceſſio rediit leviſſima, & nulla alia deinceps.

Ancilla uxoris nobiliſſimi viri Domini mareſchalli de L'hoſpital, nomine Barbe Lepeſe, febre quartana duplici laborans ab octo menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr.xx, die 25. Februarii 1646. quæ erat dies intermiſſionis : ſexies purgata eſt per alvum. Die ſequenti eodem modo purgata eſt, & pari quantitate. Acceſſio quæ expectabatur hora quinta veſpertina, rediit hora nona matutina prioribus ſimilis. Et ab eo tempore nulla amplius acceſſio comparuit. Sicque ægra à duplici illa quartana contumaci prorſùs liberata eſt.

Pediſſequus Domini Comitis de Larocheguion octodecim annos natus febre quartana laborans à quatuor menſibus, petiit à me auxilium die 27. Februarii 1646. Quia verò jamdiu nulla remedia uſurpaverat, & cibis quadrageſimalibus tunc temporis utebatur : cenſui præparandum eſſe corpus venæ ſectione moderata, & purgatione

gatione ex infusione ℥iii sennæ cum ℥ß salis tartari, qua blandè purgatus est. Die 2. Martii sumpsit febrifugi gr. xx. quæ erat dies accessionis, sed tantum hora sexta vespertina redituræ, octies purgatus est per inferiora tantùm. Accessio anticipavit, & rediit hora secunda prioribus intensior. Die quinta ejusdem mensis rediit accessio itidem hora secunda & prædictæ similis. Die septima sumpsit febrifugi eandem dosim, cujus operatio priori fuit similis; rediit tamen accessio more consueto, & consequenter tres alias accessiones passus est nullo utens remedio. Attamen corpus reficiebatur, & faciei color vividior in dies evadebat, nec non ciborum appetentia melior. Post tres illas accessiones, & pridie quartæ sumpsit febrifugi gr. xxii, quibus sexies purgatus est per alvum: accessio rediit postridie paulò remissior, & ab eo tempore æger nullam amplius accessionem passus est, prorsúsque à febre quartana liberatus fuit.

DE FEBRIFUGO NOSTRO.

APPENDIX.

HActenus febris quartana pro incurabili habita est in principio, augmento, & statu: quod materia morbifica illis temporibus nondùm sufficienter concocta, & præparata sit, ut medicamentis purgantibus educi valeat,et quicunq; vehementioribus remediis eam educere nituntur, ex quartana simplici non raró duplicem, ac triplicem faciant, atque interdum continuam, quâ ægrotantes in maximum vitæ periculum conjiciuntur. Hinc factum est, ut prudentiores medici quartanariis longam patientiam consulant, eosque ad vernum tempus dimittant, cujus temperies humoris peccantis concoctioni, et evacuationi maximè idonea est: hyemis verò frigus tantopere adversum, ut eo vigente febris quartana prorsus incurabilis censeatur. Propterea quod humores tartarei, & melancholici magis condensantur, ac veluti congelantur; nec non meatus corporis tum sensiles, tum insensiles constringuntur, ut evacuationis, aut diaphoresis spes omnis ablata videatur. Quinimò tanta est non raró materiæ morbificæ contumacia, ut multæ quartanæ à doctissimis etiam medicis recta methodo et maximo vulgarium remediorum apparatu, tempore idoneo (id est, vere, et æstate) oppugnatæ, eorum vim eludant, et ad annum integrum, imò interdùm ad biennium, & triennium protrahantur.

Verùm

Verùm enimverò longus uſus, & exercitatio diuturna magna artibus incrementa afferre conſuevit, & nova recentiorum inventa antiquorum medicinam ad longè ſublimius dignitatis faſtigium extulere. Quorum ego veſtigiis inſiſtens, cum in penitioribus naturæ arcanis perſcrutandis per triginta ſeptem annos, à quibus medicinam facio, ſedulam operam navaverim, licet publicis, ac ferè continuis (præter ægrorum viſitationes) lectionum, diſputationum, aliarúmque Academicarum exercitationum, occupationibus diſtrictus, attenta cogitatione diu multúmque meditatus ſum; ſi qua via contumax, & diuturnus iſte morbus, exiguo tempore, vinci edomaríque valeret. Ac licet conatus ille perarduus videretur, & propemodum impoſſibilis, ſucceſſum tamen optatum (divino numine aſpirante, cui ſit laus, & gloria) obtinere licuit. Tandémque diu meditando, elaborando, experiendo, conjungendo, ſeparando, addendo, detrahendo, augendo, minuendo, variéque varia præparando, verum atque ſpecificum febris quartanæ ῥιζότομον inveni. Nolo infallibile remedium pronuntiare, ne agyrtarum vocibus uti videar. Sed quod rei eſt bona fide pronuntiare poſſum, me ad hanc uſque diem nunquam remedium exhibuiſſe, quin acceſſiones febriles tertia ſaltem exhibitione ceſſaverint. In nonnullis tamen vel ob errores in victu, vel ob quaſdam materiæ morbificæ reliquias intùs reſtitantes recidiva contigit, quæ levi aliqua purgatione, ex vulgaribus medicamentis parata, ut plurimùm diſcuſſa eſt.

A quatuordecim tantùm menſibus hoc remedio uti cœpi, quod per multos annos in mente agitaveram. Plurimorum verò à quibus hactenus uſurpatum eſt, nomina, & hiſtorias ſcriptis mandavi. In quibus febres quartanæ in principio, augmento & ſtatu; tum etiam in media hyeme, eáque gelu rigida, curatæ inveniuntur.

Hujus remedii vires ejusmodi sunt, ut humorem melancholicum virtute specifica oppugnet, illius fermentationem, quæ paroxysmi causa est, inhibeat, pravas ejusdem qualitates extinguat, totámque ejus naturam immutet. Sicque omnes turbæ, quas ferus iste humor in corpore humano excitare solet, illicò sedantur, eo scilicet, imbelli, atque invalido, aquæ communis instar, effecto. Quemadmodum enim acetum sale tartari, aut saturni admixto, omnem aciditatem, omnésque vires subitò amittit, & aquæ simillimum efficitur: ita humor melancholicus ad specifici sui occursum, extinguitur quodammodo, omnémque agendi, ac resistendi potentiam amittit. Ita ut plerúnque una illius exhibitione febris quartana profligetur, & raró ad secundam, rarissimè ad tertiam confugiendum sit. Cum alioqui materia rebellis, & non priùs edomita, centum medicamentis ne minimùm quidem commoveri valeat. Undè medici non raró illius contumaciam pertæsi, curationem dimittere coguntur. Licet autem hóc remedium febri quartanæ oppugnandæ peculiariter destinatum sit, febres etiamnum tertianas, propter analogiam, quæ illis cum quartanis intercedit (siquidem febres tertianæ longiores in quartanas plerúnque degenerant) una die profligat; ut in multis febris tertianæ curationibus suprà videre est, unde generico Febrifugi nomine à nobis donatum est.

Exactam ac dilucidam hujus remedii descriptionem nondum proponendam censui, donec pluribus aliquot annorum observationibus ejus virtus perspecta fuerit. Ut tamen interim curiosis naturæ indagatoribus inquirendi occasio præbeatur, subobscuram, & tenui velo obvolutam; fidelem tamen, & omni fraude vacuam descriptionem propono: quam filii artis sedulo adhibito labore, non admodùm difficilè evolvere poterunt. Componitur ergo pretiosum hoc medicamentum ex triplici

Hercule

Hercûle duodecim laboribus ad ſummam nobilitatem evecto: quibus tandem quartus athleta additur, operis complementum efficiens. Dari poteſt pueris ad gr.x,xii, & xv. Adultioribus verò à gr. xx, ad xxx, & xl. Blandè operatur juſtâ doſi exhibitum, nec magis conturbat, quam medicamenta vulgaria ex ſenna, & rhabarbaro compoſita. Aliquando tamen per vomitum evacuat, ſi materiæ morbificæ portio circa ventriculum hæreat. Hoc enim habet peculiare, ut materiam morbificam ubicúmque latentem recta via adeat, efficaciter aggrediatur, & fortiter oppugnet, donec tandem devicerit. Hiſtoriæ ſupra deſcriptæ idipſum apertè indicant. In quibuſdam enim vias apertas, & materiam non admodùm copioſam inveniens, ſine ulla moleſtia, & cum exigua evacuatione opus ſuum abſolvit; ut in principe Doria, aliíſq; contigit. In aliis verò qui nullis, toto morbi decurſu, remediis uſi fuerant, & pravis eduliis corpus ſuum impleverant, noxiorum humorum multitudinem, & contumaces viarum obſtructiones, ſummámque cruditatem inveniens; non ſine conturbatione, & labore ægrotantis, morbum vincere potuit, ut in pauperibus, & plebeiis quibuſdam contigit, in quibus prima hujus remedii experimenta facta ſunt. Hæc igitur de Febrifugo noſtro dicta ſufficiant.

OBSERVATIONES AB ALIIS COMMUNICATÆ.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

OMNIBUS sedulò, & accuratè artem medicam exercentibus multa frequenter occurrunt observatione dignißima, quæ tamen ut plurimùm neglecta, infæliciter pereunt, & oblivioni devoventur. Ea verò quæ à quibusdam in commentarios privatos referuntur, illorum quidem usui reservantur, sed utilitati publicæ nequicquàm confe-runt. Ideò sedulos quosque artis Professores rogatos velim, ut si publicè prodesse cupiant, & præclaras observationes hactenùs collegerint, quæ justum volumen implere valeant, publici juris faciant. Si verò impar volumini construendo numerus earum fuerit; mihi liberaliter communicare dignentur, eas cum quartâ Centuriâ (quam, si Deus vitam concesserit, brevi editurus sum) sub eorum nominibus in lucem prolaturo. Quemadmodum

dùm in sequentibus observationibus ab aliis communicatis, à me factum videre est: quas hinc indè ab amicis collegi, & sub propriis singulorum nominibus edidi. In quibus multa meis præstantiora legentur; ut indè pateat unicuique licere artis medicæ dignitatem, hoc scribendi genere ulteriùs promovere, & aliquodindè nomen sibi comparare.

Præterea benevolum lectorem etiam monendum volui, me hasce observationes secundùm ordinem quo mihi communicatæ sunt, describendas curasse. Ne quis de dignitatis ordine parùm observato conqueri valeat.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. PETRO PACHEQUO, MEDICO LUNELLENSI CELEBERRIMO, Amico meo Antiquiſſimo.

OBSERVATIO I.

Inappetentia.

MILES chronicâ febre malè mulctatus, incipiens jam aliquantiſper reſpirare ab acceſſionibus, quæ multùm priſtinæ ſævitiæ depoſuerant, ſupplex à me petiit, ut appetentiam in ſe planè dejectam revocarem, alioquin intra quatriduum indubiè periturum. Ego præſcripſi potionem ex ℥ß, diaphœnici, cum abſinthii vulgaris, & agrimonii decocto; Poſteà ſequentibus, veluti cote appetentiam acui.

℞ Folior. agrim. abſinth. vulgaris, centaur. min. ana m. ß. fiat omnium decoctio, de colaturâ cape ℔ß, cum pauco ſaccharo. Juſſeram ut novem dies huic decocto indulgeret febricitans noſter: ſed poſt dies quinq;

quinque exactos rediit ad me, enixè rogans, ut caninam appetentiam usu medicamenti nostri excitatam obtunderem, quod præstitimus abstinendo à potione nostra amarâ, illique consulendo, ut butyro, pinguedine, & vino generoso uteretur. Plures in talem affectum incidisse eodem remedio testis sum.

OBSERVATIO II.

Colicus dolor.

DN. Præses de Rupemora senior, gravissimo colico dolore excarnificatus triduum integrum, cùm nullis anodynis levaretur, sumpta ℥i pulveris intestini lupi cum pauco vino generoso, incantamenti instar in pristinam valetudinem erectus fuit. Item presbyter huic malo valdè obnoxius. Item vidua, quæ Monspelii degens, 27. dies crudeles cruciatus toleraverat. Denique mille alii, quos brevitatis gratia prætereo, nullo injecto clystere, aut medicamento purgante sumpto, quod admirationem fovet.

OBSERVATIO III.

Colica Nephritica.

VIdua quædam colico dolore, eoque nephritico divexata, petiit à me agente in Belilucanis thermis, ut malis suis obviam irem, quod in momento feci. Jussi enim ut in thermas nulla interposita mora descenderet, & statim dolor perfectè quievit, & mirati sumus, quod nullo prægresso clystere, aut catharthico, tam subitò levamen accesserit.

OBSER-

OBSERVATIO IV.

Alvi fluxus cholericus febribus intermittentibus superveniens.

QUi febribus intermittentibus biliosis, & malignis laborant, præcipuè duplici tertiana, propter multitudinem materiæ biliosæ furentis in choleram morbum incidunt, recurrente paroxysmo, cujus impetum si non frænaveris medicamentis infra statim à me scribendis, morietur æger intra duos, aut tres paroxysmos. Dn. Labrunæus vir literis apprimè tinctus ejusmodi febre laborans, vix potuit à paroxysmo servari, cui supervenerat cholera morbus, frigus marmoreum, pulsus minutulus & fermè deficiens, oculi concavi, aliaq; horrenda symptomata. Tandem post innumera adhibita remedia, quibus multi ægri noluerant uti, qui valedixerant mundo, à faucibus Orci rediit. Ego ut crastinam tempestatem averterem, jussi ægrotum panatellis crassiusculis & gelatinis recreari, ut frænum injiceretur humoribus sequenti die sævituris. Epithemata, & opiatas præscripsi ex conserva rosarum, bugloss. borag. mirobal. saccharo conditis, margaritis; tribus verò horis ante paroxysmum, clysterem hunc mirabilem injiciendum curavi, sine quo actum erat, ni fallor, de meo amico.

℞ Rosar. rubr. m. i. coquatur in jusculo capitis, & pedum vervecis, in colaturæ ℔ i, dissolve theriacæ recentis ℥ii, vitellum ovi nu. j. fiat clyster, quem retinuit ad reditum usque paroxysmi, qui alvi fluxum reduxit, sed minorem multó. Huic methodo inhærens multos deploratos servavi.

OBSER-

OBSERVATIO V.

Hæmorrhoïdum dolor.

MUlti in hoc cœli tractu æstuoso, cæcis internisque hæmorrhoïdibus laborant; quibus summus dolor creatur. Ab excrementis etiam induratis,& suppressis propter tumorem illarum, intestinum claudentem, sævissimus excitatur cruciatus, vulgus medicorum cassia ventrem emollit, ut liberiùs alvus deponat sua excrementa, sed malè profectó. Cùm enim venæ inflentur in sede potissimum, propter insitam mollitiem qua paratæ sunt sanguinem recipere; accidit ut usu cassiæ ita molliantur, ut in posterùm, luxuriantem sanguinem facilè recipiant, effectumque hoc modo magis augeant. Ego verò à muliercula stipem emendicante didici infundere millefolium in aqua fervente, & bibere infusionem illam per mensem integrum, aut diutiùs, et omnes tali affectu laborantes sanati sunt. Domina Dumasia, malè habita à tumentibus venis sedis: Uxor Creancerii chirurgi, fuerunt hac arte curatæ. Tandem hoc ipsum remedium reperimus apud Arnaldum de Villanova, cap. de hæmorrhoïdum doloribus. Idipsum remedium ad fluxum illarum immoderatum valdè confert, si prædicto Arnaldo credere est,et ratio etiam suadet.

OBSER-

OBSERVATIO VI.

Ictus vespæ.

CUm vespa manui aculeum meæ fixisset, dolor adeò sævus exortus est, ut impar essem ad ferendum malum. Admota theriaca in momento cruciatus cessavit: sed cum post tres horas theriacam illam admotam abjecissem, rediit dolor crudelissimus ut anteà, qui sopitus est eodem remedio parti per diem integrum admoto.

OBSERVATIO VII.

Epinyctides.

CUm nullis remediis epinyctides potuissem curare in atrabilario venatore, mulierculæ consilio, illitæ fuerunt oleo juniperino, & vir iste placidè dormivit, cum anteà insomnes noctes duceret, & sanatus fuit.

OBSERVATIO VIII.

Convulsio.

JUvenis toto corpore convulsus erat, ita ut spina dorsi non posset inflecti. Sequenti remedio statim expeditè ambulavit.

℞ Butyri rancidi, & laridi veteris ana quart.i.bdellii, ammoniaci ana ℥i, myrrhæ, castorei ana ʒiii, flor. sthæcod. anthos ana p. i. nucis moschat. & garyophyll. ana ʒi, catum parvum exenteratum, excoriatum, & in frustra concisum. His inferciatur anser, & consuatur, & torreatur in veru, primus qui defluet succus, abjiciatur, secundus qui defluet colligatur in vase aceto semipleno, pro litu spinæ convulsæ. Remedium est divinum.

OBSER-

OBSERVATIO IX.

Faciei tubercula retrocedentia.

CArmelita quidam comis certè, & optimis moribus præditus, sed tuberculis eminentioribus, rubris, ac crassis, per totam faciem sparsis, dehonestatus, me invisit; quem prima fronte non cognoscebam, quod prædictæ pustulæ nullo artis præsidio, sed sponte delituerant, complanatæque fuerant. Huic prædixi in gravissimum morbum brevi casurum, nec fefellit conjectura, nam intra 15. dies, in continuam febrem incidit, à qua de medio sublatus est.

OBSERVATIO X.

Passio hysterica.

PUella quædam viro matura, motibus quibusdam convulsivis, vagis tamen affligebatur, ex quibus conjeci (ut etiam ex doloribus uteri) illam suffocatione laborare, missis ex antro pudoris vaporibus. Sequenti remedio in momento liberavi.

℞ Assæ fætidæ ℥ii, castorei, fæculæ bryoniæ ana ℥i, sem. ruthæ ℈i, croci ℈ß, laudani Paracelsi gr. viii, (quæ certè addidi, tum consilio Hippocratis, qui succum papaveris somniferi præscribit in suffocatione uterina lib. 2. de morbis mulierum sect. 5. pag. 237. circa finem in Hippocrate Foesii) tum ut cætera remedia admixta laudano contemperarem, cum syrupo de arthem. fiat massa pilul. de qua capiat ℥i.

OBSER-

OBSERVATIO XI.

Dolores à Partu.

MUlier temulenta ſæviſſimis à partu exercebatur doloribus qui poſt alia remedia huic præſidio ceſſerunt.

℞ Galbani, aſſæ fætidæ ana ℥i, paretur emplaſtrum rotundum cum quatuor granis moſchi in medio, admoveatur paulò infra umbilicum. Uterus conglobatus in inguine lares ſuos repetiit, & dolor evanuit.

OBSERVATIO XII.

Ad dolores veſicatorii.

DN. Amalricus comate laborans, & ab eo emerſus conquerebatur mirum in modum de dolore à veſicatorio excitato, ſed cum nullo anodyno potuiſſem illum ſedare, Domina Ranchina uxoris meæ ſoror ſolo hydrelæo leniit. Ego mulierculam veſicatorii igne excarnificatam beavi ſic, & omnes alias quæ in tale tædium inciderunt.

℞ Corticis ſecundi, & viridis rami ſambuci cultello deraſi m. i. coquatur in oleo dulci cum pauca aqua ad conſumptionem aquæ, colaturæ adde ceræ parum, fiat unguentum, quo dolores omnes à veſicatorio excitatos demulcebat. Divinum mehercule eſt.

OBSERVATIO XIII.

Tumor cruris.

VXori Dn. Justamondi crus intumuerat, quod gangrænam minabatur, calore nativo ab humorum pondere suffocato jam & obruto. Secta vena, syrupi de rhamno ℥i, exhibui cum pauco decocto cicerum rubrorum, & crastina die detumuit benè membrum affectum. Hoc etiam observavi in pluribus aliis mulierculis, quas notavi crurum tumoribus magis obnoxias, quàm viros, quòd sit uterus corporis sentina, in quam confluit, cumulaturque humorum colluvies, & in coxas vicinas excrementa sua deponit.

OBSERVATIO XIV.

Mammillarum fissura.

VXor mea malè mulctabatur mammillarum fissuris, quas nullo remedio potueram sanare: Mulier pannosa, & annosa brevi curavit, illito de nucleis oleo recens expresso, sinapizato sacharo desuper, tenuissimè pulverato. Balsamum sacchari idem præstat, quod centies observavi.

OBSERVATIO XV.

Hydrops.

SAbardetus presbyter post vomitum sanguinis librarum octodecim, in hydropem ascitem incidit, à quo eum liberaveram infuso rhabarbaro in aqua communi pro potu ordinario: sed cum genio indulgeret, nec memor esset præteritorum malorum, rediit hydrops, quo de medio sublatus est.

OBSER-

OBSERVATIO XVI.

Hæmorrhagia.

RUſticus ex hæmorrhagia liberali jam vicinus morti me accerſivit : ſed cum nulla remedia contuliſſent; inſtillavi in aurem è directo naris ſanguinem fundentis guttas aliquot aceti roſati, & ſanguinis fluxus ſtatim ſubſtitit. Didiceram à Dn. Pontaudo, qui viderat hoc remedium à Belga medico factitatum, legi apud Scribonium largum cap. de Hæmorrhagia.

OBSERVATIO XVII.

Singultus.

DUmaſius Centurio, febre tertiana laborans, ſumpto ſyrupo de papavere in medio paroxyſmi, tã importuno ſingultu premebatur, ut penè moreretur, ſed cùm nec aloë ſæpius ſumpta nec alia medicamenta potuiſſent affectum illum ſanare, tandem conſilio ægri noſtri miſimus ad thermas Balerucanas quæſitum aquã, qua copiosè epota, ut in thermis fieri ſolet, brevi curatus eſt, fuſis & deterſis humoribus à ſyrupo tunicis ventriculi infixis.

OBSERVATIO XVIII.

Fluxus ſanguinis ex auribus.

VIdi Brouſolum Giniacenſem, qui cecidit ex equo in lapides, & ſupra aurem dextram, è qua ℔ iij, ſanguinis effluxerunt. Vidi etiam plurimos, qui ſanguinem copioſum ex caſu, auribus reddiderunt, nec obierunt. Quotquot autem vidi ex caſu per aures ſanioſam materiam reddere, omnes de medio ſublati fuerunt.

OBSERVATIO XIX.

Venus languida.

MUlier prolis cupidissima, sed appetentia veneris nullo modo lacessita, à me petiit, ut stimulos veneris in se emortuos (ut dicebat) accenderem: quod feci sequenti opiata.

℞ Conservæ rad. eringii, & satyrionis maris ana ℥i, corticis arantiorum melle conditorum ʒvi, nucem juglandem conditam nu. 1. confect. alcherm. ℥ß, ambræ griseæ, formicarum volantium ana ℈i, moschi gr. vi. cum syrupo conservationis corticis citrii, fiat opiata, de qua capiat ante levem cœnam, ad molem parvæ castaneæ, superbibendo parum vini Hippocratici. Illa confessa est se miram percepisse voluptatem post usum opiatæ nostræ. Nihil autem efficacius invenitur, quàm litus regionis uteri ex oleo de formicis volantibus, quod sic fit.

℞ Formicarum volantium ℥ii, infundantur diebus canicularibus in oleo ad solem fervidum per 40. dies.

OBSERVATIO XX.

Dolor pleuriticus.

PUella atrabilaria sævissimo pleuritidis dolore excarnificata, jam undam Lethæam bibebat, à qua eam retraximus sic.

℞ Olei amygdal. dulc. ℥ii, laudani Paracelsi gr. iii, paulò post quievit dolor, & meliùs habuit.

OBSER-

OBSERVATIO XXI.

Hyperſarcoſis.

LAborabam ulcere ſub ungue pollicis pedis delite-ſcente, huic ut obviam irem, juſſi chirurgo, è directo ulceris unguem ſuperpoſitum incidere, & foramen efficere, ut remedia ulceri admoveri poſſent; ſed caro fungoſa ſupercrevit: quam cùm ſæpius deleviſſem, iterùm creſcebat. Quare poſt longum uſum aluminis uſti, decrevi remedium novum experiri. Præcipitato igitur rubro benè loto, & nullomodò dolorifico uſus ſum ad carnem ſuperfluam abolendam, quod brevi factum, nec ampliùs pullulavit.

OBSERVATIO XXII.

Vulnerum prognoſis.

IN obſidione Monſpelienſi, multi milites in manibus præcipuè ſauciati, convulſione muſculorum temporalium intra aliquot dies corripiebantur, & omnes moriebantur, ut vidimus nos. Dux quidam in pugna illa cruenta facta Caluiſſoni à Mareſchallo Dutrec, & Duce Rohanno, ſauciatus fuit in femore, vulnuſque ad perioſtium uſquè penetravit, convulſio ſucceſſit partibus femori vicinis, & ſenſim ad crotaphitas muſculos uſquè aſcendit, mortemque invexit. Qui tali convulſione corripiuntur, non poſſunt aperire os, loquuntur initio convulſionis expeditè, nec ſentiunt res ſuas malo eſſe loco.

OBSERVATIO XXIII.

Hypercatharsis.

BAro Calvissonis post sumptum pulverem diacarthami, me repugnante, centies evacuatus est; hunc salvum fecimus sic.

Primò ex jusculo in quo rosæ coxerant, & flores chamomillæ, cum pauco saccharo, & vitello ovi, clysterem paravimus, posteà sequentem injecimus.

℞ Jusculi capi ℔ i, sacchari rosati ℥i, laudani Paracelsi gr. v. vitellum ovi nu. 1. super purgationem statim compescuit, loco laudani addatur theriacæ recentis ʒiß.

OBSERVATIO XXIV.

Sitis intensa.

DN. Viventius febre continua laborans, tam intensa siti vexabatur, ut crederet se esse unum ex bajulis illis Parisiensibus qui aquam per urbem circumferunt, clamabatque diù, ac noctù sic, (de lieau) sed cùm sitis ejus nullis potuisset extingui remediis, cessavit sumpta ʒiß salis prunellæ cum aqua communi. Item Simeon meus sumpto syrupo de rhamno, tam immensa siti premebatur, ut fermè moreretur, sumpsit ʒi salis prunellæ, & sitis statim desiit.

OBSER-

OBSERVATIO XXV.

Variolæ.

VIdi filium Dn. Martineti variolis laborantem cum ſignis laudabilibus, febris enim poſt exortum puſtularum remiſerat, reſpiratio libera erat, nullus alvi fluxus, tubercula eminentia ſatis, ſomnus mediocris, benè ſe habebat ad ea quæ offerebantur: ſubitò tamen, & ſine manifeſta cauſa puſtulæ ſeſe occultaverunt, morſque ſequuta eſt illarum occaſum. Idipſum vidi in pluribus aliis eodem morbo afflictis, quibus omnibus mortem certiſſimam portendi.

OBSERVATIO XXVI.

Prognoſis lethalis.

DN. Engarranus filius, febre afflictus, non poterat deglutire ſed potum naribus rejiciebat, muſculis æſophagi (ni fallor) reſolutis, obiit. Item cùm non eſſet vultu matri ſimilis, illius tamen vultus materno erat ſimilis ità ante obitum, ut aſtantes omnes mirarentur. Item neptis mea nullo modo matri ſimilis, paulò ante mortem, matris imaginem præ ſe ferebat. Omnes autem ægroti, potum naribus rejicientes, aut repræſentantes atavos, avos, aut parentes, perierunt, quod mirabile eſt.

OBSERVATIO XXVII.

Sudores nocturni.

VXor Dn. De Ladevese, singulis noctibus post expugnatam febrem sudabat. Huic præscripsi julepum refrigerantem ex aquis cichorii, & buglossi cum syrupo de pomis, nec imposterùm sudavit, undè conjicio sudores in somno erumpentes, non esse semper signum humorum luxuriantium, sed aliquando caliditatis, nam sani calido temperamento donati noctù sæpe sudant. Adde quod prædicta domina sine ulla evacuatione naturali, aut artificiosa, curata est.

OBSERVATIO XXVIII.

Hæmorrhagia ex dente avulso.

DOmina Viventia cùm sibi dentem avulsisset, tam copiosa hæmorrhagia successit, ut fermè moreretur, irritis omnibus remediis. Vocatus jussi ut emplastrum contra rupturam satis magnum tempori, denti avulso respondenti, admoveretur. Item ut alveolo, è quo dens extractus erat, parùm colcotharis pulverisati adhiberetur cum cotone, & digito contineretur. His factis intra horulam substitit sanguis.

OBSER-

OBSERVATIO XXIX.

Pleuritis.

OMnes pleuritici qui vomunt ſtatim in principio morbi, evadunt, ut in infinitis obſervavi, levata pleura ab humorum ſarcina vomitus beneficio.

OBSERVATIO XXX.

Sanguis menſtruus.

SAnguis menſtruus mulierculárum præcipuè benevalentium, odorem florum calendulæ ſpirat. Hinc conjicio ſimilitudine quadam ſubſtantiæ calendulam movere menſes.

OBSERVATIO XXXI.

Arthritis.

DOmina de Cottereau arthritide univerſali laborans, nulla enim corporis pars vacabat à dolore, liberata fuit beneficio croci metallorum, quidquid dicat Hippocrates de 40. diebus.

OBSERVATIO XXXII.

Vteri dolores.

MUltas mulierculas vidimus, uteri doloribus excarnificatas, quæ parùm levaminis à laudano noſtro ſentiunt. Exhibita verò ℥i antidoti aſyncriti, ſtatim dolore vacant. Quod ego valdè miratus ſum, nec contemnas.

OBSER-

OBSERVATIO XXXIII.

Balnei calidioris noxa.

HOnestissima mulier in exitu balnei calidioris, in tantam totius corporis phlogosim inciderat, ut nullo temporis puncto à doloribus & anxietatibus quiesceret. Cumque omnia refrigerantia, tam interna, quàm externa, in usum revocata fuissent incassum, balneum ex solâ aquâ tepidâ, eam ab omnibus doloribus liberavit: Quod animum meum valdè anxium levavit.

OBSERVATIO XXXIV.

Ventriculi dolor.

BIliosi, macri, ruffi, raræ texturæ, ineunte æstate, dolore ventriculi exercentur, quia cum orificium illorum præditum sit acerrimo sensu, à biliosis humoribus (anteà à veris & hyemis temperie, aliquo modo frænatis) vellicatur, medela est purgatio ex rhabarbaro, tum dare bis, aut ter manè laudani Paracelsi gr. iii. aut iv. certè obtuso ventriculi sensu multò meliùs degunt.

OBSERVATIO XXXV.

Scabies tibiarum.

AD magnam illam scabiem, quæ in tibias excutitur post morbos longos, & præcipuè febrem quartanam, doloribus sævissimis junctam, nihil inveni in tota medicina efficacius, quàm sequens unguentum.

℞ Unguenti basilic. ℥iv, terebinth. ℥ij, olei rosati ℥iiiß, vitellos ovor. nu.iij, ceræ tantillum, fiat unguentum, quo inungantur partes scabie laborantes.

OBSER-

OBSERVATIO XXXVI.

Oris inflammatio ex hydrargyrosi.

VNnguento mercuriali inunctis inflammatio, & ulceratio oris ex ſalivatione accidit, quibus aliquando difficillimè occurritur. Ego cùm quendam inungi curaſſem, tanta in ore excitata eſt inflammatio, ut penè in deſperationem venerit, quæ irritis aliis omnibus remediis, ſolo juſculo ex pullo comparato ſine ullis herbis, omnimodum levamen accepit, retuſa virulentia, ut puto, mercurii, à benigniori pulli ſubſtantia.

OBSERVATIO XXXVII.

Hemicrania.

POſt hemicraniam quindecim annorum, accidit mihi apertio venæ in ſuperiori labio; è qua ſingulis menſibus ℔ iv. aut v. ſanguinis ferventiſſimi, & ſalſi profundebantur; tædium hoc amolitus ſum ſecta vena brachii è directo labii affecti bis ſingulis menſibus, & educto liberaliter ſanguine hemicrania ceſſavit.

OBSERVATIO XXXVIII.

Capitis contuſiones.

PUella annos nata 20. lapide percutitur pauló ſuprà frontem, non deſerit conſueta munia. Illa tamen poſt tres dies de dolore capitis obtuſo conqueritur, ſomnolenta fit, febris exigua admodùm eſt; decimo ſeptimo die motus quidam convulſivi apparent; vigeſimo rupto abſceſſu, & excreto è naribus vireſcente pure moritur. Dn. Viventius in poſteriora cecidit, manſit dies aliquot negotiis ſuis intentus, poſteà verò cœpit delirare,

delirare, ignem petere, dicens se frigere, somnolentus erat, nox erat laboriosa, manum subindè capiti admovebat; undecima die, rupto abscessu ore excrevit materiam purulentam, & statim mortuus est. Nepos meus cùm contusionem capitis accepisset, tristis factus est, & de dolore capitis leviter conquerebatur. Tandem post mensem incidit in febrem continuam, cum somnolentia, & capitis dolore, surgebat subindè, & clamabat, septimo die morbi, excreto pure per nares, vitam statim cum morte commutavit.

OBSERVATIO XXXIX.

Impetigo & pruritus totius corporis.

MUlier quædam piscatrix ferinâ totius corporis impetigine laborabat, cum tanto pruritu, ut perpetuò sese scalperet, nec posset punctum temporis quiescere. Manè ex perpetuo scalptu squammarum m. iij. aut iv. in lecto colligebantur, piscium squammis similium. Ego imperato victu ex pullis gallinaceis, carne hœdina, & hordeatis, primò præscripsi bolum ex cassia, posteà venam brachii utriusque basilicam aperiendam curavi, tum frontis, & utriusque malleoli, ut vitiosum ex toto corpore sanguinem exhaurirem. His peractis sequentem syrupum magistralem per 30. dies imperavi.

℞ Folior. sennæ mundator. polypod. querc. recentis ana ℥iv. epithymi ℥iß rhab. electi ℥j sem. anisi ʒiij santal. citr. ʒiß, infundantur per noctem in succo pomorum per residentiam depurato, posteà coquantur ut artis est, addendo sacchari q. s. recoquantur in syrupum perfectè coctum, cujus capiat prima & secunda vice ℥ij aut ℥iiß cum sero lactis, aliis diebus hujus syrupi capiebat cochlearia duo manè, sic enim alvus libera servabatur,

tur, & materia illa ſenſim, & pedetentim vacuàbatur. Tabellas diarrhodon. abbat. aliquando ſumebat manè poſt aſſumptum ſyrupum. Juſculis pullorum indulſit per plures dies, quibus maximè infracta eſt vis atrabilarii humoris. Tandem ad aquas Meynenſes ægram noſtram relegavimus, quarum frigiditate, temperato hepatis incendio,in perfectiſſimam valetudinem reſtituta fuit,nec ab annis quindecim poſteà opem meam imploravit. Illius maritus leprâ perierat.

OBSERVATIO XL.

Lumbrici per urinas excreti.

Iuvenis quidam renum dolore excarnificatus excrevit cum urinis vermes plurimos nigros, magnitudine, & longitudine acus communis, cornutos, & friabiles, quorum duos miſimus ad te, ſi benè memineris.

OBSERVATIO XLI.

Stultitia.

DN. N. poſt uſum longum aquæ papaveris rheados infatuatus eſt, & tandem obiit. Aperto cranio, cerebri ventriculi inventi ſunt à me pleni humore nigro, atramenti æmulo, ſummè fætido.

OBSER.

OBSERVATIO XLII.

Ferina distillatio.

PLurimos vidi ferina distillatione laborantes, tanto sudore diffluentes, ut in summam virium dejectionem venirent, quem cohibuimus hoc modo.

℞ Thuris mastich. santali rubri, granor. chermes, rosar. rubr. ana ℥j, fiat pulvis quo suffiantur capitis operimenta.

OBSERVATIO XLIII.

Oculorum maculæ.

AQua mellis oculorum maculas certissimè delet, si penecillo illas tangamus, sed oculorum dolor, siquis sit, primò mulcendus: est enim dolorifica, quod notandum.

OBSERVATIO XLIV.

Testium magnitudo præternaturalis.

DN. N. testiculos magnos admodùm habebat à natura, ut multo intervallo superarent magnitudinem testiculorum equi; ille nunquam prolem suscepit; illius, ut credo, instrumentis parùm aptis ad veneris sacra. Intumuit scrotum post casum ab equo, instar sphæræ qua trunculis luditur, tumor ad suppurationem versus est; ex quo puris insignis copia effluxit. Ulcere deterso perfectè, deciderunt testiculorum frustula omninò lapidea, siliceam enim duritiem æmulabantur, & malleolo in multas partes dissiliebant, ut cæteri lapides. Corporis, & animi functiones parùm erant immutatæ. Tandem post aliquot dies supervenit febricula

cum

cum anxietate, & siti, quæ paulò post accepit incrementum, pulsus è directo testiculi affecti valdè imminutus erat, priusquàm in alio latere mutaretur, successit saturatus rubor in facie, nec non exanthemata rubra in corpore universo, quæ brevi mortem adduxerunt; Certè hæc historia notatu dignissima est.

OBSERVATIO XLV.

Gemelli in utero.

VXorem meam & multas alias mulierculas geminam prolem parituras prædixi, quarum matres gemellos ediderant, graviditas illis molesta præter morem, uterus maximè turgeret, & brevi tibiæ, & pedes inflarentur, parúmque moveretur fœtus ultimis mensibus conclusus in angusto loco propter socium dimidium loci occupantem; raró in prædictione aberravimus.

OBSERVATIO XLVI.

Sanguis eductus actu frigidus.

VIdi mulierem natura admodùm iracundam, febre continua laborantem, cui secta est vena me præsente, sed cùm sanguis inflicto scapelli vulnere ad me pervenisset, percepi illum actu frigidissimum, nivis enim, vel glaciei frigiditatem æmulabatur: intra dies quinque à sectâ venâ obiit.

OBSER-

OBSERVATIO XLVII.

Salvatellæ apertio in quartana.

SAlvatellæ ſectio maximè prodeſt in febre quartana. Domina Troſſella quartanaria, ſecta hora una ante paroxyſmum ſalvatella, confeſſa eſt paroxyſmum multum imminutum fuiſſe: ſecundâ vice fermè extinctum eſſe, poſt tertiam ſalvatellæ apertionem omninò deſiiſſe acceſſiones.

OBSERVATIO XLVIII.

Impetigines.

DOmina de Caſtelan laborabat fœda, feraque impetigine utriuſque manus; propter quam tædio maximo afficiebatur. Venæ ſectionem, cathartica, & omnia alia remedia reſpuebat. Hanc paucis diebus ſic curavi.

℞ Unguenti roſati ℥iij, præcipitati albi ʒiij, miſce pro litu partium.

Hoc remedio prædicta domina, matronam quandam magni nominis in Provincia, ut retulit mihi, eodem morbo afflictam curavit.

OBSERVATIO XLIX.

Scirrhus lienis.

VEtula ſcirrho lienis laborans, ſupra modum anxia, petiit à me ut mala ſua lenirem, cognoſcebat enim nullis poſſe præſidiis libitinam evitare. Dedi pilulam ex gr. iv. laudani confectam, qua gravia omnia ſymptomata quieverunt, præcipuè ſumma ſpirandi difficultas, qua premebatur; quod miratus ſum.

OBSER-

OBSERVATIO L.

Epilepsia puerilis.

PUeri fermè omnes, qui alvum adstrictam habent, obnoxii sunt convulsionibus, ut ex Hippocrate didici, & experientia. Filius Caroli mei adstrictione alvi perpetuò laborans, convulsus periit.

OBSERVATIO LI.

Animi deliquium ex venæ sectione.

MUlti venæ sectionem, & sanguinis effusionem benè tolerant, sed dùm solvitur ligatura, & vulnus occluditur, in animi deliquium incidunt. His subvenies jusculo optimo ante venæ divisionem exhibito, quod non semel observavi.

OBSERVATIO LII.

Dolor Ischiadicus.

MUlti sunt, qui acutissimis doloribus exercentur ischiadicis biliosi, & æstatis tempore, quos non excrucio medicamentis calidioribus, sed secta vena post clysterem purgantem, injicio secundum clysterem cum jusculo, & laudano. Sic Lunelli sanavi tuum Jacobum salibus & dicteriis ditissimum.

OBSERVATIO LIII.

Impetigines.

PUer annos decem natus, impetigine affligebatur; quæ Ichorosam materiam sudabat. Succedente Boreali constitutione, suppressa est fœda illa materia, & in pulmonem conversa, quæ horrendum excitavit asthma; quod desiit recurrente statim constitutione Australi.

OBSERVATIO LIV.

Ad puris attractionem ex abscessu pectoris, & aliis.

MIles sauciatus in pectore, nullum sanguinem reddidit per dies septem. Consilio chirurgi emplastrum vulneri apposuimus quod magnam puris quantitatem eduxit. Sigillorius etiam tumore ad suppurationem verso exercebatur: sed cùm non fuisset apertus ut decebat, & in tempore, æger videbatur in alea vitæ, concentrato, & occultato pure, quod attraximus beneficio sequentis emplastri.

℞ Resinæ pini recentis, claræ & odoratæ ℔ i, olei laurani, & terebinthinæ ana ℥ii, gummi elemni ℥iv. Primò oportet resinam, & gummi, in pelvi manere, donec misceantur, posteà addes terebinthinam & oleum omniáque simul bulliant iterùm, tùm demùm per linteum crassius transcolentur. Extendatur pars hujus materiæ supra alutam. fiat emplastrum quod vulneri apponatur. Mutetur autem hyemis tempore semel in die tantùm, æstate verò bis in die, & mirabilia videbis, neque puto in omnibus nostris observationibus aliquid certius reperiri, ut discere poteris ex Paræo lib. 10. de vulneribus pectoris, & thoracis cap. 30. Prædictum autem emplastrum

ſtrum debet in medio perforari inciſuris duabus, aut tribus longis, ut pus attractum facilè effluat.

OBSERVATIO LV.

Anodynum ad dolores impetiginum.

MUlier animoſa, ferâ impetigine laborans cum ſummo dolore irritis omnibus remediis, ſequenti cataplaſmate mirum in modum fuit levata.

℞ Putria poma nu. vi, per ſetaceum tranſmittantur, quibus adde olei roſacei ℥ij, lactis muliebris parùm, fiat cataplaſma, quod admoveatur parti dolenti. Longa autem experientia didici, putria poma dolorem magis lenire, quàm cocta, quod ſemper aliquod empyreuma præ ſe ferant.

OBSERVATIO LVI.

Febres æſtivæ puerorum.

MEnſe Julio, Auguſto, & Septembri, magnus infantium numerus moritur lactentium, quos noſtrates mulierculæ vermibus laborare aſſerunt. Ego verò aſſevero mortem provenire ab acriuſculo nutricum lacte, quo inflammatur ventriculus, nam frigus extremorum adeſt, ſitis inexplebilis, anxietas ingens, nauſea, vomitus, diarrhœa, ut teſtis ſum. Quare vena ſecanda eſt. Poſteà verò regioni ventriculi admovendum ſequens cataplaſma.

℞ Farinæ hordei ℔ i, micæ panis ℥iv, coquantur leviter in lacte caprillo, addendo poſtea ſucci ſolani ℥i, olei roſati q. ſ. miſce fiat cataplaſma ad dolorem inflammatorium leniendum. Debemus etiam nutricem mutare, & mucilaginem ſem. pſyllii cum ſaccharo pauco roſato exhibere ægro ex cochleari. Juſcula pullorum, portu-

 laca,

laca, & acetosa, aut lactula alteranda. Item animalium per dorsum divisorum admotione calorem furentem foras allicere.

OBSERVATIO LVII.

Lumbrici.

NOstrates mulierculæ putant omnes pueros vermibus laborare; sed cum nullus rejicitur vermis, eos dicunt in humores putridos fuisse conversos, nec malè, nam ut vermes in phialâ conclusi, & fimo calente obruti, brevi convertuntur in pastam, cur in corpore nostro, cujus calori qui fimi calori respondet, non idem fiet, vermibus enecatis ab amaris medicamentis? Certè hoc videtur mihi rationi consentaneum.

OBSERVATIO LVIII.

Hysterica symptomata.

MElancholica mulier, suffocationi uterinæ obnoxia, maximam urinæ quantitatem profundebat, crudam, nulloque colore tinctam semel in die: quâ excretâ, symptomatum Ilias statim emergebat, velut ex equo Trojano, quorum causam difficillimam esse puto: Nam modò capitis dolor eam exercebat, modò cordis palpitatio, modò lipothymia, modò nausea, modò sudatiuncula in collo, & fronte apparebat, modò horrore totum illius corpus quatiebatur. Sed undenam ejusmodi symptomata? Puto certè debere referri ad uterum, corporis muliebris sentinam. Cum enim prædicta symptomata, non nisi excreta urina se proderent, in ea sum sententia, vesicam urina distentam, utero superpositam, mole sua uterum cohibere. Hinc fit ut impuritates, & vapores in antro uteri coerciti, non possint liberè

liberè ſævire in alias corporis partes, evacuata verò urinâ, putridi illi humores ſui juris fiunt, & varia illa accidentia pariunt.

OBSERVATIO LIX.

Vomitus horrendus.

PUella annos nata 25. conquerebatur de lienis dolore, altè ſepulto, cui ſucceſſit ſcirrhus. Vomebat ſingulis diebus, ſed tamen per intervalla 20. aut 22. ℔ materiæ vireſcentis. In dirum hydropem incidit menſe Novembri, & 16. die Januarii obiit. Vidi ruſticum, qui materiæ illius vireſcentis ℔ 20,25, aut 30 vomebat fermè ſingulis diebus, ſed tamen per intervalla, ut prædicta noſtra puella, quem uſus chalybis ſervavit; ſanatus enim fuit,& hodiè perfectâ ſanitate fruitur, quod certè notandum eſt.

OBSERVATIO LX.

Catarrhus.

NIhil magis ſiſtit catarrhum immoderatiſſimum, quàm ſequens Rulandi cataplaſma.

℞ fermenti acrioris ℥ij,carabes pulveratæ ʒij, fiat cataplaſma quod vertici, raſo capillitio, admoveatur.

OBSERVATIO LXI.

Febris ex pluvia.

PLurimi madidi pluvia, in morbum incidunt, & in febrem continuam ſæpiſſimè, prohibita cutis tranſpiratione, quæ febribus excitandis valdè eſt idonea. Poſt venæ ſectionem nihil inveni utilius, quàm decocto ſudorifico corpus relaxare.

 ℞ Rad.

℞ Rad. salsæparill. ℥j sem. cardui bened. ℥ß fol. scabiosæ, calendulæ ana m. ß. fiat omnium decoctio, quæ calidè hauriatur, addito pauco vino albo, aut aquæ theriacalis guttis aliquot. Vidi multos medicos, qui nullomodò de sudorificis cogitaverant, videntes autem potionis nostræ affectum, laudarunt illam.

OBSERVATIO LXII.

Variolarum prognosis.

QUotquot variolis aut morbillis laborantes vidi, qui tensione, & meteorismo ventris, cum anxietate hùc, atque illùc agitabantur, tot intra paucos dies obire vidi, præcipuè si dolor junctus fuerit.

OBSERVATIO LXIII.

Prognosis ex anni constitutione.

ANno 1640. undecimo mensis Octobris die 12, 13, 14, 15. tam asperum frigus sæviit, ut amnes, & rivuli nostri omnes glacie frænarentur. Februario mense sequenti lateris dolores supervenerunt, qui plurimos de medio sustulerunt.

OBSERVATIO LXIV.

Prognosis in febre continua.

INfinitos vidimus in febre continuâ nullo modo dormientes, manentes tamen quietos, sine ulla querela, nullo modo loquentes, nisi interrogarentur. Quibus si pulsus contrectaretur, retrahebant manus tremulas, quasi vitæ suæ timerent. Eos omnes valedixisse terræ vidimus.

OBSER-

OBSERVATIO LXV.

Dentium caries:

INfinitos in hoc cœli tractu videmus dentium doloribus excarnificatos, propter dentes corrosos, & cavos. Ego cavitatem dentium terebinthina impleo, & cauterio actuali dentem inuro fœlicissimo cum successu.

OBSERVATIO COMMUNICATA A D. D'ABADIE MEDICO THOLOSATE celeberrimo.

Scabies pruriginosa in sene octuagenario.

ILlustrissimus senator & Decanus D. de Maussac Octuagesimum quartum annum attingens, à primordiis mixta crasi præditus præpollente sanguine bilioso, unde emersit habitus inter carnosum & excarnem medius, cum liberali proceritate, & decora structura totius compaginis. Præterea versatili ingenio & eximia in disceptandis litibus solertia, in tam provecta ætate insignis. Olim eleganti valetudine fruebatur, absque ullo discrimine tempestatis frigidæ, vel æstuantis, de cujus tamen integritate ter fuit dejectus intra quinquennium ex ἀπεψία, sine organi, ventriculi scilicet ætatis decursu fatiscentis damno, sine vitio objecti, quamvis enim nunquam expleatur epulis, nec genio indulgeat ; edax tamen est acetariorum fructuúmq; horæorum, qui etsi, familiares naturæ nostræ, concoctúque faciles videantur; vix tamen in probum sanguinem, mu-

tationem suscipere possunt, undè pravi succi generantur, & succrescunt, qui aliundè ad putrendum vel exiguam occasionem nacti, non raró febres mali moris accendunt, hoc monente Gal. 2. de alim. facult. Quod venerando seni contigisse observavimus, influente Maio in primis, sequenti anno post ὀπώραν, postremò circa occasum pleiadum & graviùs; ita ut in febrem acutam inciderit cum exacerbatioue alternis diebus graviore, post cujus insultum perturbata fuit alvus ductaq; ἄνω καὶ κάτω pituitoso humore excrementitio, bile tandem concitata perfuso, cum δυσφορία & cardialgia gravi, quæ sunt morbi choleræ, saltem spuriæ argumenta, è quo discrimine emersus septimo, natura ad commune emissarium morbificæ causæ reliquias propulsante. Undè totius habitus fœda prurigo partim in tibias, potissimùm sinistram, in qua erysipelas exortum est, cujus materia ferè discussa, superstes fuit erysipelatosa quædam διάθεσις sive effusio instar herpetis miliaris, cum molesto pruritu, crebrò stimulante ad scalpendum, ab ichore multiplici falso, acri, putrique per utramque tibiam effuso, qui cacochymiæ dissimilaris est sobolès & cachexiæ, quæ senibus familiaris, eò gravior erat, quo pedes & tibiæ subtumescerent, cujusmodi affectus non exiguam viscerum labem denunciabant, maximè jecoris, cujus vitiatam diathesim à prægresso ardore febrili, cum ætatis multùm provectæ beneficio, vix pristinæ sanitati restitutum iri suspicandum erat.

Curatio primis insultibus inaugurata fuit à coëffusione humoris excrementitii in ventriculo fluitantis, concitato magis vomitu, cum jam vomituriret, quo sedato, alvinæ regionis subsidens impuritas clementiori cathartico fuit expurgata. At cùm huic curationis ornamento non cederet nimis cruda feraque affectio; de venæ sectione deliberatur, circa quam celebrandam

dam diſſident ſententiæ, illam reclamante ætate provectiore,& inchoata cachexia, quæ abundè elucebat ex pruritu ſtimulante, ex pedum, tibiarumque inflatione. Veruntamen febre ingraveſcente ſanguis mittitur, nec immeritò; cùm periclitari melius ſit, quam omninò perire: conſpurcatus effluxit cum εὐφορίᾳ, ſeptimoque judicatus eſt, depoſitis materiæ morbificæ reliquiis ad corporis habitum & tibias. Poſt aliquot dies repullulantem cacochymiam iterùm repurgandam cenſuimus, ut ad uſum balnei ſuavis liceret tutius confugere, tùm ad procurandam ἐνδιαφόρησιν, contemperandum fervorem,& acrimoniam humorum, vaporumque tùm ad illos laxata cute evocandos. Balneo per pluſculos dies adminiſtrato, prurigo moleſtior evaſit, evocata à centro ad peripheriam cacochymia, nondum ſatis exhauſta, quare cùm illuſtris Senator iteratam purgationem reſpueret, ὑπόκαθαρσιν moliri apud me decrevi, explorando uſũ lactis aſinini,quod interdùm loco leniẽtis & purgantis medicamenti eligitur ab Hipp. potiſſimùm quarto de diæta acutorum, nec defuit optatus eventus, propinato enim per menſem integrum lacte, ſoluta eſt alvus ſicciſſima, ichorum, humorumque redundantium vacuatio, proborumque humorum repoſitio acceſſit,& diluta craſſiorum humorum fæce, evaſit hæmorrhoïcus, cujus vacuationis beneficio, priſtinæ ſanitati, firmiorique fuit reſtitutus. Nihil de roborantibus recenſeo,nec de topicis pruriginem ſedantibus, & remiſſo fervore eryſipelatis, materiam illius ſuperſtitem diſcutientibus, quæ bonis ægri rebus in uſum revocata fuerunt, Deo Optimo Maximo, ſanitatis, & bonorum omnium largitore noſtris votis favente.

OBSER-

OBSERVATIO COMMUNICATA A D. ANTONIO JODON MEDICO Autissiodorensi celeberrimo.

Hydrops ventriculi.

Anno Domini 1620. mulier statura grandiori, quadragesimum octavum agens annum, Joanna Delier civis Autissiodorensis uxor, in utero se habere credidit, increscente sensim abdominis tumore. At cum tempus gestationis cognosceret elapsum, medicum ordinarium consuluit qui eam illicò hydropisim contraxisse pronuntiavit. Remediis frustrà tentatis, tumor triennio perseverans in tantam molem excrevit, licet interim ægra consueta munia obiret, ut tanto ferendo oneri vix sufficeret. Tandem in febrem continuam incidit, cum majori difficultate spirandi, siti implacabili, inquietudinum turma. Intra septimum diem, animam efflavit. Cujus cadaver, cum feretro includi non posset, propter insignem totius ventris undequaque distensionem, à parentibus defunctæ rogati, ventrem secuimus, & tam ingens serosæ humiditatis factum est effluviũ, ut nonaginta librarum pondus excederet. Ultimò manante sero obscuro, & parùm turbido, utpotè sua hypostasi vel fæce non destituto. His peractis, et penicillis intra vulnera per quæ aqua educta fuerat, relictis, ad apertionem totius abdominis debita methodo devenimus, & cum peritonæum quæreremus dissecandum, mirum dictu, sed magis visu mirandum, hæc membrana partes naturales investiens, ventriculo antica parte tam firmiter adhærebat,

rebat, ut niſi vi diſcerpta, atque diſſecta avelli potuerit; imò verò invenimus noſtrum penicillum in vulnere relictum, in cavitatem ventriculi fuiſſe demerſum, ante cujus anatomen, ejuſdem inſolitam magnitudinem pauliſper ſumus contemplati, duoque ejuſdem orificia, ſtomachum ſcilicet & pylorum, eundem ſitum propè obtinentia, ſeſeque invicem tangentia, epiploo regionem ſuperiorem occupante, hepate ſatis ſano, quod tamen ventriculus tumidus efferebat deſuper; cor mediante diaphragmate eidem graviter incumbens, turbinatam ſuam figuram parti gibbæ ejuſdem, inſtar ceræ impreſſerat (nec mirum ſi ægrotans tam valida ſpirandi difficultate, per biennium ſaltem premeretur, reliquis viſceribus, liene, renibus, inteſtinis, meſenterio, cyſtide fellea, veſica, & utero, integris & parùm calore febrili alteratis.) His notatis prægrandem illum ventriculum cum œſophago, duodenoq; extraximus, qui per medium diſſectus, ulnam Pariſienſem ſuperabat, in cujus decliviori parte illuvies ſeroſa notabatur, hypoſtaſeos prædicti ſeri reſiduum, fibris omnibus, quæ interiorem membranam contexabant, à ſe invicem latè diſſitis, orificio utroque nulla vitii nota impedito, niſi quod in medio pylori ipſiuſq; limine cyſtis pendebat, longitudinis medii digiti, pollice paulò craſſior aquâ pellucida plena, cavitateq; duodeni ſubintrans. Cæterùm membranam illam interiorem ventriculi, multis ydatidibus, partim integris, partim exeſis conſperſã vidimus. Et hæc poſt homines natos (ni mea me fallat opinio) nondum fuere notata, ſaltem à nobis perlecta vel audita. Cauſam verò tam rari affectus ventriculi ſcilicet hydropiſeos, cum apud nos ſolidiori minerva inveſtigaremus, ventriculi totius intemperiem frigidam, humidam, hecticamque arguimus, qui cum ſanguinem à trunco venæ portæ per gaſtricum ramum, alioſque pro alimento attra-

attraheret, propter illam dyscrasiam in serosum excrementum ad instar hydropis hepatis convertebat. Illa autem frigida humidaq; intemperies ex largo frigidæ potu, fructuum crudorum esu, aliisque causis originem duxerat. Cum verò ex maxima fibrarum ventriculi laxitate & perversa partis figura, orificium inferius, eundem cum superiori situm obtineret, facilis alimentorum ab uno ad aliud transitus fiebat, ut in vastum illum serositatum gurgitem non mergerentur. sed in duodeno intestino qualemcumque chylificationem obtinere, siquidem in intestina chylificandi vi non esse destituta apud omnes in confesso est, quam quidem vim natura, necessitate coacta, potentiorem reddiderit. Aquas autem illas ventriculus per ductus illos patentes non rejiciebat, ex eo quòd fibræ illius resolutæ erant à copiosa humiditate.

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ, à D. Francisco Chomel medico Annonæensi celeberrimo.

OBSERVATIO I.

Ileos seu Miserere mei.

VIr quidam Ileo laborans à quinque diebus, ut fæces per os rejiceret, multis remediis frustrà tentatis, sumpsit mercurii cum sulphure extincti, & in formam pulveris redacti ℥i, in globulo ceræ inclusam. Statim post exhibitionem fotus continuò adhibiti, & clysteres frequenter injecti, Post aliquot

quot horas frustula quædam ceræ in rejecto clystere apparuere, quod inditio fuit apertam fuisse viam, & medicamento purgante exhibito æger à morbo prorsùs liberatus est.

OBSERVATIO II.

Cauterii efficacia.

QUidam æger dolore lumborum diutissimè afflictus, nullis remediis conferentibus, tandem diem suum obiit. Inter alia remedia paulò ante interitum, cauterium femori, quatuor digitis supra genu affixum fuerat, à quo decisa escharâ fluxit sanies quædam circiter ad ℥ß, postmodùm verò singulis diebus fluebat ex cauterio pus verum et laudabile ad ℥i, vel ampliús. Mirabatur chirurgus, neq; unquam potuit conjicere undénam pus illud emanaret. Defuncto ægrotante, apertoque illius cadavere, inventus est pulmo purulentus, quæ præcipua mortis causa fuit. In lumbis verò magnus abscessus inventus est, à quo dolor ille diuturnus & contumax oriebatur. Ab abscessu autem ad cauterium usquè inventus est canaliculus per quem puris portio quædam effluebat. Undè colligere est, quantâ solertiâ natura uti soleat ad causas morbificas foras eliminandas, quæ canaliculum illum efformaverit ad abscessum lumborum, per cauterium expurgandum, quod tamen perficere non potuit, à morbi magnitudine superata.

OBSERVATIO III.

Febris tertiana.

REtulit mihi dictus D. Chomel se omnes propemodùm tertianas curare solitum, exhibendo per horam ante accessionem, bonum haustum decocti cha-

mom.

mom. & cremor. tartari, & statim ab assumpto remedio, sanguinem detrahendo. Si non sit ad manus decoctum, aquæ frigidæ cyathum exhibet, & idem ferè succedit effectus. Putat aquam illam assumptam, per phlebotomiam ad venas rapi, & materiam ebullitioni proximam diluere, undè accessio impeditur.

OBSERVATIO IV.

Colicus dolor.

PUella quædam annos nata quatuordecim, laborabat colico dolore atrocissimo, cum ventris inflatione, qui neque clysteribus, neque potionibus purgantibus vel lumbricos enecantibus sedari poterat; sed tantùm balneo tepido sopiebatur, sed egressæ à balneo recurrebat, donec intra viginti dies ægram de medio sustulerit. Per biduum ante mortem, magnam sanguinis nigerrimi copiam per alvum excrevit. Dissecto cadavere inventa est multa pituita vitrea externæ intestinorum tunicæ adhærens, & per totam eorum longitudinem frustillatim dispersa, magnitudine varia, ut quædam frustula fabæ, alia avellanæ magnitudinem æquarent. In venis autem, & cordis ventriculis nullus sanguis inventus est, quia natura extremo conatu totum ad intestina detruserat, qui in iis nigrescens, ut omni sanguini extravasato contingit, ante obitum exclusus fuerat. Ubi notanda est sedes materiæ colicum dolorem efficientis, & authoribus non expressa, nempè externa intestinorum superficies.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A D. JOANNE MARFINO, Medico Apamienſi Peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Aſcites.

ANno 1642. menſe Octobri, vocatus fui ad puerum quatuordecim annos natum, aſcite poſt variolas à menſe laborantem: nulla aderat febris, licet æger proſtratis omninò viribus cogeretur decumbere. Præſcripſi quamprimùm apozema aperiens & hydragogum, quod habetur in praxi D. Riverii cap. de hydrope; & poſt uſum apozematis, juſſi ut ſuffumigio inſtar ſtuphæ ex aperientibus & diſcutientientibus compoſito uteretur per triduum, ſemel in die, quibus uſurpatis planè convaluit.

OBSERVATIO II.

Inflammatio teſtium cum urinæ ſuppreſſione.

EOdem anno, menſe Decembri, inviſi hominem quendam quinquagenarium, inflammatione teſtis dextri, & urinæ ſuppreſſione laborantem: Præſcribo clyſterem partim emollientem & laxantem, partim carminantem, eóque rejecto baſilicam dextram aperiri jubeo ad ℥ viii. Renes oleo ſcorpionum Matthioli inungi, & poſt inunctionem placentam ex cepis minutim

tim incisis, ovis quibusdam agitatis, & exungia porci confectam, eidem parti applicari, et in crastinum, bolum ex cassia, diaphœnic. & rheo pulv. exhiberi. His fluxit urina copiosé. Ad inflammatum veró testem, confectum est cataplasma ex farina fabarum cocta in oxycrato ad pulticulæ consistentiam, quo remedio per triduum applicito parti affectæ, pristinæ sanitati restitutus est.

OBSERVATIO III.

Ischuria.

EOdem anno & mense incidi in mulierem quadragenariam, eusarcam, & obesam, ischuriâ laborantem: febris aderat, sed non intensa; urina autem quæ in exigua admodum quantitate excernebatur, erat valdè rubra, dolor circa renes aderat, isque insignis: Demùm vomitus frequenter recurrebat. Varii injecti fuerant clysteres emollientes, laxantes, & carminantes, sed frustra; celebrata venæ sectio bis, in brachio scilicet & pede; fotus insuper & linimenta, ut in simili casu fieri solet, usurpata fuerant; bolus ex cassia, diaphœnic. & rheo compositus, exhibitus, sed omnia incassum; Tandem adhibui placentam superiori observatione laudatam circa renes; Postremò hocce remedio, placidè quievit, copiosè minxit, & benè omninò habuit. Simile quid mihi contigit in altero ægrotante, qui cum febre acuta laboraret, absque tamen dolore ullo nephritico, & non posset mingere, applicita eadem placentâ, minxit in posterum, & fugata febre, sanus factus est.

OBSER-

OBSERVATIO IV.

Vlcus fistulosum.

MEnse Januario 1643. Dominus Ferries Varilien-sis, annos natus 55, temperamento bilioso ad-modùm, quíq; sese variis curis, laboribusq; fatigaverat, se mihi sanandum obtulit. Laborabat à quatuor jam annis, variis in pectore doloribus, productis ab humo-ribus à capite versus partes thoracis exteriores dela-bentibus: Aderat circa claviculam tumor ovi gallina-cei magnitudine: sed quod pejus erat supra os pubis dextrum, visebatur tumor unius & alterius ovi anserini magnitudinem æquans, ex quo à quibusdam mensibus aperto effluebat pus laudabile: Ulcus erat profun-dum, ferè ad semipedis altitudinem; Ad quod sanan-dum varia, sed frustra tentata fuerant remedia; ita ut de futura fistula omnes timerent. Curationem hoc pacto aggressus sum.

Præscripsi primùm potionem purgantem, partim phlegmagogam, partim cholagogam, deinde phleboto-miam. Post hæc apozemata ex aperientibus tempera-tis, vulnerariis, & purgantibus. Finito apozemate de-coctum sequens sumpsit bis in die per 12. dies.

℞ Hordei integri P. i. folior. scabiosæ, saniculæ, pi-losellæ, vincæ pervinc. agrim. et pimpinel. ana M. i. sem. hyperici & cardui bened. ana ℥ii, flor. trium cor-dial. ana P. i. coquantur in hydromel. tenui ad ℔ iß, colaturæ capiat ℥ vi, manè, & seró.

Interim ex eodem decocto fiebant injectiones singu-lis diebus in ulcus. Verùm cum hæc non sufficerent, sed omnes prædicti affectus perseverarent, ad diætam sudorificam devenimus per viginti quinque dies conti-nuandam, ex decocto radic. salsæparil. & rasuræ ligni

guaiaci ad partes æquales. Ex residentia parabatur bochetum, pro potu ordinario; sexto autem quolibet diætæ die sumebat medicamentum purgans. Versus finem diætæ, cum ulcus in eodem fermè statu permanere videretur, jussi ut chirurgus inducto in ulcus baculo, superpositam cutim, & carnem, quæ unius digiti latitudinem ferè adæquabat, novacula scinderet, ut cavo illo detecto, faciliori negotio debita remedia adhiberentur. Successit votis eventus, consumpta siquidem fungosa illa, & minimè laudabili carne, ulcus ad cicatricem brevi deductum est, ægerque non tantùm à doloribus, sed etiam à metu fistulæ liber evasit. Ad sigillum curationis, præscripsi causticum brachio sinistro inurendum, diuque gestandum.

OBSERVATIO V.

Secundinarum retentio.

Eodem tempore Domina de Ruffia, annos nata 35. temperamento sanguineo, post editum multo dolore & labore fœtum, incidit in secundinarum retentionem: Pulsus nullus apparebat, facies mortuo simillima, ita ut conclamata omnia viderentur. Cum accessi, præscripserat quidam chirurgus, ut ex capillis ipsius nonnihil abscinderetur, combureretur, & vino dissolutū propinaretur; Quod cum præstitisset ægra, secundinas fœliciter expulit. Verùm emissis secundinis lochia suppressa sunt, undè febris exorta est; Postridie præscripsi sanguinis missionem ex malleolo dextro ad ℥viii, (pulsus enim erat validus, & plenus.) & in crastinum, quia alvus erat astricta, clysterē in hunc modū,

℞ Fol. malvæ, violar. pariet. mercurial. ana m. i. flor. chamom. & meliloti ana P. i. sem. anisi & fœniculi ana ℥ß, coquantur in jusculo capitis vituli ad ℔ i. in

in qua dissolve syrupi violacei & sacchari rub. ana ℥i. fiat clyster.

Rejecto clystere aperta est vena malleoli sinistri ad ℥vii. His febris remisit, somnus, quo antea planè caruerat, rediit: & paulatim absq; aliis remediis convaluit.

OBSERVATIO VI.

Catarrhus salsus cum propensione ad phthisim.

MEnse Octobri 1643. vocatus fui ad ægrum quadraginta annos natum; temperamento bilioso, habitu gracili & macilento: Laborabat catarrho salso & acri, à capite in pulmonem delabente, à quatuor annis; tussis aderat sicca, obstructio utrumque occupabat hypochondrium, cum febre continua & lenta. His adde phlogosim quandam, dolore circa sternum, & dorsi vertebras manifestam. Præscripsi primum potionem purgantem ex rheo, tamarindis, senna, manna & syrupo rosaceo confectam, sed in exigua quantitate. Deindè venæ sectionem ex brachio dextro ad ℥vii. His præstitis, jusculis medicatis ex aperientibus temperatis usus sum per duodecim dies, infundendo per noctem in tertio quoque jusculo, sennæ ℥ß, & dissolvendo mannæ ℥i. Finitis jusculis ingressus est semicupium tepidum ex decocto hordei, & amygdal. dulc. paratum, per triduum, bis in die. Ab initio curationis applicui duo caustica inter duas scapulas, spina dorsi intermedia latitudine duorum digitorum: jussique ut semel in hebdomada, cucurbitula superponeretur: quod remedium, tantum in hoc laborante præstitit, ob serositates, quæ in magna copia singulis vicibus educebantur, ut integram curationem illi ferè adscripserim.

OBSERVATIO VII.

Ophthalmia.

QUidam annos natus 30. temperamento ſanguineo, ſed cerebro admodum catarrhoſo donatus, laborabat à longo tempore inflammatione, quæ tum adnatam, tum utramque palpebram occupabat, affectus non erat continuus, ſed recurrens; Varia uſurpata fuerant anteà remedia, ſed fruſtra. Tandem præſcripſi duo cauteria inter duas ſcapulas geſtanda, nec non cucurbitulam utrumque amplectentem, applicandam, urgente nimirùm fluxione: Quod cùm præſtitiſſet, ſani omninò illius oculi evaſere. Non parùm ad illius curationem contulit unguentum ſequens, quo in ipſo curationis initio uſus fuit, purgato priùs corpore, ſectaque vena.

℞ Viridis æris gr.xii, camphoræ, & lapidis calamin. ana ℥ß, tuthiæ præparat. ʒß, butyri recentis, aqua roſac. loti ℥ii, miſce fiat unguentnm.

OBSERVATIO VIII.

Febris maligna.

MEnſe Maio, 1644. mulier 30. annos nata ſeſe mihi curandam obtulit. Laborabat febre maligna duobus diebus, cum dolore capitis, inquietudinibus fermè continuis, ſitiq; intenſa, maculis quibuſdam lividis circa pectus & dorſum apparentibus. Ter intra biduum ſanguinem eduxi ad ℥viii, ſingulis vicibus, cumque interna omnia remedia averſaretur, ad externa animum contuli: Quinto itaque morbi die, cataplaſma ex cochleis cum ſuis teſtis contuſis, ſtupiſque ſuperpoſitis, utrique pedi circa plantas applicandum cura-

vi. Admotum eſt hocce remedium circa horam tertiam pomeridianam, inclinante autem die cœpit ægra ſentire dolorem quendam moleſtum & gravem in utroque femore & tibia, qui ad mediam uſque noctem duravit, ea ſævitiâ, ut ægra de removendo cataplaſmate perpetuò quereretur. Media autem nocte ſudor totum corpus invaſit, tanto fœtore, & graveolentia, ut illum ægra ſuſtinere vix poſſet. Mutato induſio, amota ſunt è pedibus cataplaſmata, tetrum adeò odorem exhalantia, ut aſtantes fermè inficerent. Manè ægram alacrem invenio, febre aliiſque ſymptomatis valdè imminutis. Cúmque omnia in tuto poſita mihi viderentur, nihil ampliùs agendum duxi, ſola contentus purgatione, quam tamen laborans ob ſummam inobedientiam ſumere noluit: nihilominùs brevi poſt benè omninò habuit.

OBSERVATIO IX.

Arthritis.

NObilis quidam menſe Februario 1645. temperamento ſanguineo, habitu euſarco & obeſo, gonagra à tribus diebus laborabat. Quam primùm eum inviſi, ſanguinem ad ℔ i, mitti jubeo, qui cum valde impurus apparuiſſet, poſtridie iterùm ſanguinis miſſionem ad parem quantitatem præſcribo, qua ſe multùm recreari ſenſit laborans, ſanguine educto, priori ſimili. Tertiò, demùm ſanguinem detraho ad ℥x, poſtridiè verò medicamentum ex ſenna & rhab. in decocto convenienti, cum diaphœn. & ſyrupo roſac. propino, quo benè omninò habuit. Simile quid mihi contigit in aliis duobus ægrotantibus, eodem temperamento, & habitu donatis, in quibus venæ ſectio ter, aut quater repetita in ipſo initio, affectum penitùs ſuſtulit, oxycrato fovendo partem affectam, & poſteà illinendo oleo roſaceo.

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. DESGRANDSPREZ Medico Gratianopolitano peritissimo.

OBSERVATIO I.

Linguæ tumor.

QUidam lue venereâ infectus, per frictiones mercuriales curabatur, quæ cum supra medici præscriptum, pharmacopœi jussu frequentiùs & diutiùs celebratæ fuissent; maximus fluxionis impetus tantum linguæ tumorem excitavit, ut quatuor digitorum transversorum mensura extra os, promineret. Cui medicus nihil præscribere voluit, ægrè ferens, quod ordo à se præscriptus, contemptus, & superatus esset. Undè ægrotans in misero hoc statu quatuor mensium spatio permansit, & lingua ab aëre continuò alterata trium digitorum transversorum crassitudinē acquisierat. Vocatus ego, post phlebotomiam, purgationem, quasdam partis lotiones & setaceum cervici admotum, pulverem ex pipere, zinzibere, synapi & sale decrepitato, linguæ admovendum præscribo. Cujus usu primo statim die lingua mollescere, & per se moveri cœpit. Tertio die eam ablui jubeo pluries in die aqua vitæ probè rectificata, ut quarta die longè mollior apparuerit, & in os protrudi potuerit, cum tamen illicò rursùs egrederetur. Postmodùm verò in parte inferiori linguæ juxta ranulas, ulcera animadvertens, quæ ex collisione dentium quibus illa innitebatur, oriunda erant; Aqua alba ex præcipitato albo para-

parata, ea ulcera abluenda curavi, & profundas ſcarificationes circa ranulas fieri juſſi. Quibus intra paucos dies tumor diſcuſſus eſt, & lingua in propriis oris cancellis coërcita.

OBSERVATIO II.

Mutus caſu curatus.

QUidam Mendicus Ponſenatium propè Muram noctu appellens, à magnæ illius domus conductore hoſpitaliter exceptus eſt. Ubi per aliquot dies commoratus propter puerum mutum & ſurdum ſecum adductum, qui febre continuâ eadem nocte correptus fuerat. Tandem impatientia percitus, & de illius ſalute deſperans, clam diſceſſit; ægrumque ibi deſeruit, quem ad priſtinam valetudinem revocatum, conductor primùm agnorum, poſtmodùm ovium, & vervecum cuſtodiæ præfecit, quo munere fungebatur egregié. Contigit autem poſt aliquot annos ut aleâ ludens craſſiori baculo percuſſus fuerit, quo ictu graviſſimo os occipitale in multas particulas confractum eſt. A quo tamen vulnere valdè periculoſo, periti chirurgi induſtria curatus eſt. Dum autem convaleſceret, ſenſus auditus illi ſuccreſcebat, & verbula quædam balbutire incipiebat, donec tandem integram audiendi & loquendi facultatem adeptus eſt, & in eo ſtatu vixit ad annum ætatis ſuæ 45. D. Pajano Procuratori Gratianopolitano pro vinitore inſerviens; vixque duo anni ab illius interitu elapſi ſunt.

OBSERVATIO III.

Cranii depressio.

IN multis cranii depressio curata est, admota post unam vel alteram phlebotomiam, supra depressionẽ cucurbitula cum multa flamma; Addita interdùm incisione, & multis interdùm scarificationibus, & interdùm sine illis. Sed inter cæteros unum notatu dignissimum referam, qui Arthaudus nominatur, Procurator Gratianopolitanus. Is in profundo itinere, inimico obviam factus, lapide percussus est supra os parietale sinistrum, quo ictu ex equo in terram dejectus est, & pro mortuo derelictus. Inde in villam vicinam delatus à duobus Chirurgis curari cœpit, qui tantum venæ sectione & cucurbitulis usi sunt sine ulla vulneris providentia, quod nullam solutionem continui manifestam perciperent. Vocatus ego hominem invenio sanguine perfusum, qui ex ore & naribus excernebatur, cum nausea et vomitu ferè continuo, vix astantes agnoscentem, ægerriméq; loquentem, & ne quidem oculos aperientem. Perlustrato capite universo, dum locum cranii depressũ summis digitis tantillùm cõprimebam, nausea statim excitabatur. Quo animadverso, Chirurgo præscripsi ut partem illam raderet, & cucurbitulam satis magnam illi applicaret, cum multa flamma, quæ licet partibus sanis, & solidis inniteretur, tantum dolorem ægro inferebat, ut loquendi facultate carens, in lectum sese mussitando demitteret. Postquàm verò cucurbitula avulsa est, & incisione facta supra partem affectam, atque iterùm admota cucurbitulâ, tantùm abest ut dolorem perciperet, quin potiùs maximum indè solatium consequutus est: unde nobiscum loqui cœpit, omnesque astantes agnovit. Ac quanquam per

cucur-

cucurbitulam sanguinis ℥vij vel viij extractæ fuissent, præcepi tamen ut sequenti die phlebotomia iterùm celebraretur, sicque æger paucis postmodùm diebus omninò convaluit.

OBSERVATIO IV.

Phthisis.

Filius natu tertius Amplissimi viri Domini de Perissol. in Senatu Gratianopolitano Præsidis, annos natus 14. Geneva Gratianopolim advectus est octavo morbi sui mense, macie & phthisi consumptus cum alvi fluxu insigni, ita ut eum brevi moriturum patri prædixerim, propter ulcus pulmonis, quem frustillatim extussiebat & frustula illa supra carbones injecta gravissimum fœtorem exhalabant: Tum fœtor anhelitus cadaverosus, non solum ægrotantis cubiculum, sed etiam vicina usque ad scalas inficiebat. Quibus animadversis me nullum aliud remedium præscribere posse pronunciavi, quam lac muliebre ab optimæ nutricis uberibus sugendum. Quod postera die in usum revocatum, post quatuor dies ægrum in paulò meliorem statum reduxit, & intra duos menses integræ sanitati restituit. Ortus erat hic affectus ex pleuritide malè curatâ, quæ in empyema migraverat, & empyema in phthisim. Hoc idem remedium in pluribus aliis expertus sum, tum etiam in me ipso & filio meo, & duobus nobilibus viris, qui sanguinem per os magnâ copiâ rejiciebant.

OBSER-

OBSERVATIO V.

Punctura nervi.

QUidam mercator Gratianopolitanus manu inversa mensam percutiens, acum in eam infixit, quæ globulo fili inserta erat. Per biduum nihil indè mali percepit ; sed tertio die tantus in parte dolor obortus est, in dies sequentes perseverans, ut neque venæ sectionibus, neque fotibus, neque cataplasmatibus anodynis sedari potuerit. Hujus doloris contumaciam advertens, peto à Chirurgo nùm eum aliàs morbo aliquò venereò affectum viderit ; respondit eum quidem ante triennium gonorrhœâ & carie pudendi affectum fuisse, sed perfectè curatum. Præscripsi statim suffumigium ex cinnabari, storace, beniovino, thure, & semine hyoscyami terebinthinâ exceptis ; quò manus tantùm suffiebatur, & statim melius habuit, paucisque diebus continuatò remedio, perfectè curatus est.

OBSERVATIO VI.

Febris quartana.

MUltos curavi quartanarios, quorum fœlix successus post universalia remedia, oleo magnetico præsertim à me tribuitur, quod nullum effectum sensibilem producit. Ejus autem guttas duas vel tres in vini cochleari exhibeo in principio accessionis. Ex eoque pilulas febrifugas compono.

OBSER-

OBSERVATIO VII.

Epilepsia.

NON rarò expertus ſum, & plures habeo hujus rei teſtes, pœoniam ſub propria conſtellatione collectam, nempè inclinante lunâ in Ariete exiſtente, epilepſiam ſolvere ſola applicatione. Radicem autem mediam & præcipuam atque majorem per longitudinem diviſam collo & brachiis circumdedi in quadam noſocomii virgine 18. annos nata, quæ à pueritia hoc morbo affligebatur, & ſingulis diebus paroxyſmos patiebatur. Attamen ab eo tempore protinùs curata viſa eſt. Hinc patet quantoperè utilis ſit in medicinâ faciendâ ſyderum obſervatio.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. HENRICO RUFO APUD SAMMARCELINENSES MEDICO PRActico & inter Gratianopolitanos Conscripto.

DOMINO D. LAZARO RIVERIO, CONSILIARIO, ET MEDICO REGIO, & in Monspeliensi Universitate Medicinæ Professori Dignissimo,

HENRICUS RUFUS S. P. D.

CUM novum sydus huic provinciæ affulseris, (Professor meritissime) non mirùm si omnium in te convertuntur oculi, cúmque tuo lumine magnâ lætitiâ nos afficias, par est ut magnâ laude afficiaris, quià per te beatiores sumus: quicumque enim, virtutes tuas & vitæ summum decus non novit, audivit saltem & propiùs novisse desiderat. Mitto animi dotes & colloquiorum cum doctrinâ suavitatem. Tot ægrotantes quos & Gratianopoli & ubique locorum Delphinatus ab Orci faucibus redemisti, laudes tuas reticere non possunt nec debent, in uno

uno afflicti, & infœlices, quòd Gallia Narbonensis totumque Monspelium te nobis invideat: nusquàm tamen totus aberis (Doctor & Professor Clarissime) præter commemorata, opus practicum, quod omni puncto absolutissimum publici juris fecisti, tui desiderium nobiscum sublevabit, atque Reipublicæ Medicæ hoc conferet emolumentum, ut & absentem te consulere liceat; neque hìc labori finem dedisti: nam inter tot gravia exercitia, quibus in scholâ Monspeliensi incumbis, & tot ægrotantium pro sua salute interpellationes, alterum prætereà observationum tuarum librum moliris; nec sanitati parcis, aut à lucubrationibus cessas, ut Medicinæ splendorem adaugeas: quod cùm solus exequi potuisses apprimè; tamen quorundam amicorum παρατήρησεις *subtexere voluisti: neque à me (etsi quondam discipulus artis Iatricæ rudimenta de tuo dictamine hausisse glorior) observatiunculas expetere dedignatus es. Concessi, te jubente, non inscius me aquas in mare deportare; has si legeris, & in iis quædam minùs aptè exarata videantur (D. C.) à te castigari non ægrè feram, qui obsequium perpetuum tibi devovi, teque in æternum colendum suscepi: vale, & mihi totique Apollineæ familiæ vive diù: è nostro Musæolo, Idibus Iulii anni 1645.*

OBSER-

OBSERVATIO I.

De portentoso & insolenti singultu.

ANno 1634. mense Decembri Sammarcellini, sutor quinquagenarius, ab inediâ, frigore & itinere, incidit in ephemeram, quæ intra 24. horas per copiosum sudorem discussa est : ita ut postera die, omni febre & dolore capitis vacuus remanserit usque ad octavam, ciborum tamen inappetentia superstite, cum quâ & somnolentia & torpente lassitudine tenebatur. Verùm octavâ die manè iterum febricula absque rigore obsessus est, mox sub vesperam gravissimo singultu angebatur, cujus sonus sivè strepitus ultra quartam domum vicinam suæ, è subjecta autem viâ facilè audiebatur, nulla remissione, nullis datis induciis. Inter quæ haud multum siticulosus, mente constans ; sed tam ferocis symptomatis maximè impatiens : undecima aliquid cruentum carni semiputri non absimile per vomitum, concurente tussicula, ejecit, quod quidem ab adstantibus caro cythoniorum sacchararo condita, quam non pridem comederat æger, putabatur. At die sequenti, frustum ejusdem magnitudinis & coloris, rubrum scilicet, & avellanæ molem æquans per nauseam excreavit, quod primùm in aqua lavari, deinde prunis apponi jussimus, atque exempto, colore sanguinis, quo aqua perfusa est, & nidore fœtido, qui ab ustione exhalavit, quod ante ex narratione fueramus suspicati, dilucidè apparuit, illud nempè explosum, fuisse molem carneam cum membranis ab ulcere in œsophago vel propè superius ventriculi os latitante abrasam. An verò

verò ulcus istud derepentè ortum sit, & à prima illa die, quâ Ephemerâ correptus est homo, inustum: an potius à longo tempore fuerit contractum, non benè constat. Est tamen verisimile, tam brevem non habuisse originem, primò quia Phlegmone vel alius tumor non præcesserat, quem plerumque subsequi solet ulcus: deinde quòd à pluribus annis levi tussicula & inani itidem premeretur, sine ulla è pulmonibus manifesta excretione: idcirco malum, quod sub prima œsophagi vel stomachi tunicâ jampridem radices egerat, à causis externis supra allatis concitatum, sese confestim exeruit, symptoma verò fuit continuum ab ulcere, à quo mors 14. cum delirio fuit inducta: cum singultus neque phlebotomiâ iterata, neque cucurbitulis, neque medicamentis detergentibus, digerentibus, & purgantibus (inter quæ hiera valde commendatur) quicquam de crudelitate usque ad exitum remiserit.

OBSERVATIO II.

De Phlegmone Cerebri partem posticam obsidente, & symptomatibus indè consequentibus.

NObilissimus & illustris juvenis D. de Larthaudierè annos natus 37. sub cane in gravissimum & acutissimum dolorem capitis incidit, qui ad posteriora & latus sinistrum magis porrigebatur; aderat obscura & levissima febris, sensuum vigor, gustus præcipuè; cum his nihilominùs sitis ingens & vigiliæ perpetuæ: frons nihil incaluit, caput parum, ex tactu licet duro, non dolebat, appositis ad frontem manuum una, ad sinciput altera, cerebrum intus concuti, ac convelli sentiebatur, ac caput universum involuntariè subsiliebat, urinæ in principio crassæ & albæ: quibus animadversis phlegmonem in cerebro vel erysipelas metuentes, ex cephalica primùm, deinde

deinde ex mediana mitti statim sanguinem ad ℔ ii jussimus; diebus sequentibus, quòd dolor instaret crudeliter, iterùm partitis vicibus phlebotomiam celebravimus ad ℔ ii, adverso brachio: quintâ ventrem subduximus: sextâ per cucurbitulas humeris affixas sanguinis ℔ ß detraximus; inter hæc caput derasum oxyrrhodino illitum fuit, nec quicquam eorum omisimus, quæ à cerebro cujusvis generis humores revellere, derivare vel repellere valent. Quarta morbi die, in linguæ latere dextro erupit tuberculum, quod durum & cavum & sine sensu ulcerosum deprehensum est, carcinoma scilicet; septimâ sub vesperam paululum deliravit, mox sudor in facie primum, dein per totum corpus copiosus obortus est, ita ut veram & perfectam crisim adfore speraremus: mador detergitur, permutantur lintea, sudor itidem abundè prorumpit. At æger jam de operimentis conqueri cœpit, ac se suffocari exclamat, quæ dum amoventur, & sudor ut anteà abstergitur, illum fermè resolutum invenimus, & continuò delirantem; vires quæ ante sudorem fuerant prævalidæ, omninò fractæ percipiuntur, atque in eo statu nocte tota usq; ad horam octavæ diei nonam matutinam perstitit, garrulus supra modum, & insipiens, & immemor omnium quæ sibi in morbo contigerant, vel facta fuerant. Circa decimam resipiscere visus est, quorundam reminisci, & sic spes animis addita fuisset, ni pulsus convulsivus artuúmq; tremor cerebrum pessimè attici indicassent: in procinctu urinæ excretio copiosissima, quæ rubra & ignea splendore coruscabat: simili hora qua pridie sub vesperam rursus ægrotantem invasit delirium, in eo pejus, quòd cum vires rursus constarent, factus phreniticus, adstantes summo terrore profligabat. Nona matutina iterum resipuit, usque ad vesperam, sub quam tumor exortus est in cervice, pomi mediocris magnitudine, non dolorosus neque à cute

diversi coloris, nec minus delirium juvenem occupavit cum manuum motu convulsivo : die decima omnia similiter se habuerunt. Sub finem undecimæ convulsus moritur. Porrò cum morte ante septimam nec spectata, nec prænuntiata sublatus fuisset vir, ut illustrissimæ familiæ, sic & magni momenti apud omnes sui generis, consultum fuit cadaver dissecare, ut causa latens, apud populares detegeretur. Cæteræ corporis partes & patenchymata laudata conditione seu diathesi inventa sunt præter cerebrum : aperta quippe calvaria, magna copia sanguinis nigerrimi etsi diluti illicò effluxit, intactis adhuc menyngibus, imò ossibus vix diductis ad serræ capedinem, qui quidem sanguis inter calvam & membranas effusus ponderis ℔ ii, vel pluris æstimabatur. Ubi detectæ sunt cerebri tunicæ, mox universim venulis nigro torridoq; sanguine turgentibus consperse apparuerunt. Pars autem posterior duorum digitorum latitudine, longitudine quatuor, ubi torcularis sedes definitur, non solùm nigricans, sed præterea membranæ puniceo colore, & gangræna corruptæ visæ sunt : in qua parte dum scalpellum adigi jussimus, protinùs inde materia purulenta ad ℥v. vel ℥vi. cum fœtore emanavit. Exindè novaculâ altiùs penetrantes Chirurgi, tota ferè basis cerebri, inprimis cerebellum & ea pars spinalis medullæ, quæ primis vertebris excipitur & super qua tumor apparuerat, sphacelo similiter corruptæ sunt inventæ; menynges verò partis sinistræ ulcusculis exesæ, per quæ sanguinem sub calvam effluxisse verisimile est. Ex quorum narratione facile inferre licet, causam doloris illius acutissimi, vigiliarum, delirii & convulsionis fuisse solutionem continui in cerebri parte posticâ, cerebello vulgò nominata : solvere vero unitatem causæ duæ, ulcus & phlegmone erysipelatodes : ulcus quidem ut causa primaria, ab aliquot mensibus contractum ex causis mihi relatis, sed re-

ticendis,

ticendis, ut sobolem habuit ulcusculum illud in lingua enatum: sic & partem debilem reddidit & inflammationi locum dedit. Phlegmonem autem erysipelatodem promoverunt, ætas juvenilis, temperamentum sanguineo biliosum, temporis constitutio ardens: sed præ cæteris causæ externæ, natatio scilicet in frigida sub dio, post insolationem præcedentem & excandescentiam; causæ verò cur febris tam obscura cum tot terrificis symptomatibus deprehenderetur, hæ sunt: prima, quòd cæteris partibus benè valentibus unum cerebrum laborabat; secunda, quòd cerebrum obscuro sensu sit præditum ex se, & præterea frigidum & humidum; tertia & magis notatu digna, quòd cerebrum longè sit dissitum à corde, ideóq; spiritus caput perreptantes, semel in plexus binos illos labyrintheos illapsi, difficilè ad cor recurrunt, & contagium partis affectæ, cordi minimè communicant.

OBSERVATIO III.

De morbo lento à syderatis pulmonibus orto, quo virgo nihil mali sentiens interiit mense Febr. 1643.

INgenua virgo annum agens supra 14 brevi morbo (ut multis videbatur) sublata est: ante biennium tamen altum ducebat spiritum, solitudinem affectabat, & facies totúsq; habitus pallore albescebat. Ante duos menses, dum ejusdem fratrem lento quoq; morbo confectum inviseremus, à matre fuimus rogati, ut istius pulsum exploraremus, num febricitaret: pulsum observavimus, languidum & inæqualem, sed sine calore febrili; ideóq; ubi vultum pallescentem paululum sumus contemplati, & de ætate sciscitati, venit in mentem menstrua forsam instare, quæ dum ob venarum & viarum angustias, naturæ ἐκλαμψις impedita, reserare laboraret, sanguis ab iis inficiebatur & levia illa symptomata suscitabat, uti solet

contingere non rarò in virginibus hujus ætatis, quodq; mater & consanguineæ opinabantur : quare his obiter dictis & factis discessimus, altiùs rem indagaturi, si malum protraheretur, aut symptomata ingravescerent. Sed his utrinq; vel neglectis vel oblivioni datis, post duos menses seriò vocati, morbum multò graviorem reperimus, ut quem ἀποσιτία & febris continua comitarentur, & sub noctem intenderetur, sine calore mordaci, & sensibili ἐπισημασίᾳ vires præterea dejiciebantur, narium pinnæ inter expirandum expandebantur, nec tamen insignis dyspnœa aderat, nulla sitis, non rubor in genis, non vigiliæ ; decumbens non nihil tussiebat sine sputo. Cor verò cerebro & valido motu, continuò sub noctem recrudescente, tangenti palpitabat, ægrâ non sentiente ; urinæ crassæ, albæ, adiposæ, cum eneoremate vel hypostasi ejusdem conditionis divulsa : nunquam deliravit, nullam noctem duxit insomnem ne quidem ultimam in quâ placidè & sine agone hanc vitam cum meliore commutavit. Ergo propter istius mortem inopinatam, apud parentes, & quod etiam tredecim alii ejusdem genituræ, ante vel circa pubertatem defuncti essent, consilium fuit apud amicos corpus mortuum aperire ; & primùm nudato cadavere, latus utrumq; ab alis ad costarum notharum ultimam, maculis latis è rubro liventibus, & sugillationem referentibus erat conspersum, viscera in abdomine contenta sana visa sunt, solo jecore, non nihil plus solito nigricante, & ventriculo perexiguo, bile poraceâ intincto. Ubi in thoracem deventum est, ab utraque ejus cavitate incisa, confertim aquæ virosæ magna effluxit copia, ad ℔ iv. mirum quod orthopnœam vel saltem dyspnœam viventi non invexerit, aut fluctuationem non prodiderit : pulmones syderati inventi sunt, prætereà in eorum ambitu puncta passim albescentia cernebantur, quæ levissimo tactu disrupta, pus & tabum eructabant,

ctabant, imò labes vasa omnia, & cavitates puniceo colore affecerat; pleura musculique intercostales virore erant perfusi, non diaphragma, sed pericardium lege vicinitatis erat exsuccum, putrefactum & humore suo privatum; cor & cerebrum sana. Ex his deliberatum & decretum fuit hanc labem à primo ortu duxisse originem, sive à semine, sive à sanguine; exempla fratrum rem maximè comprobant, & si ab externis causis affectus iste in virgine derivasset, portio duntaxat pulmonum, non universi fuissent labefactati: nam non peccaverat illa in victu neque in aliis rebus non naturalibus, deinde mors placida, corruptionem in substantia, & temperamento sensim & per progressus factam fuisse, non à causâ violenta. Atquè etiam cum nunquam tussierit, ex eo patet neque fluxionem, neq; congeriem humorum vitiasse pulmones. Secundò tales affectus, ut à parentibus deduci nemo dubitat; ita & facilè posse communicari est concedendum, et vulgò comperimus in familiis ejusmodi labe infectis, plures simul vel successivè pari morbo corripi, imò, et aliquandò ad quintam sextámve generationem protrahi, et in extraneos, qui istorum consuetudine utuntur prorepere.

OBSERVATIO IV.

De calculis per anum perpetuò excretis.

VIrum nobilem, cujus castellum non longè à Sammarcellino distat, novimus, qui quoties alvum exonerat, calculos inæquales, fastigiatos, cineritios, cum excrementis dejicit, jam à pluribus annis, non dissimiles in colore, et substantia illis, qui per ureterem à renibus decidunt; isti & mole & scabritie, podicem transeuntes infestant, ita ut de re neque de generatione perpetuâ non sit dubitandum.

OBSERVATIO V.

De calculis in omnibus corporis partibus procreatis.

VIrum alium probum novimus degentem in domo D. de Leyssins in Supremâ curiâ Delphinatus Consiliarii Regii, et ejusdem scribam et rerum forensium Præfectum, qui calculos et lapides majusculos in quavis sui corporis parte ostendit; vidimus sæpè et tales tetigimus super carnes, musculos, membranas, nervos, ossa indifferenter: ita ut aures, nasus, mammæ, cilia illis non careant, protuberant quippe manifestè et tangentibus mobiles apparent, et si quando resolvantur in parte aliqua, in alia pullulant, et in dies numero magnitudine multiplicantur. Est et idem nephriticus, quem dum aliquando invisimus, nobis super rotulam genu dextri tumorem insignem ostendit, ejusmodi lapidimus variis et distinctis refertum, ac si in pera fuissent conclusi strepitum edebant, si commoverentur. Post aliquot menses in eundem rursus incidimus, qui tumorem illum mollem et æqualem evasisse nobis declarat. Genu utrumque detegimus, tumores palpavimus, et revera humorem subesse comperimus, infigitur scalpellum et subinde tres vel quatuor unciæ materiæ coctæ albissimæ et crassioris erumpunt, qualia à steatomate prodire sæpè visum est; in genu sinistro, quoniam calculi partim adhuc solidi tangebantur cum spatiis licet mollioribus, apertionem non sumus aggressi, resolutionum perfectionem expectantes.

OBSER-

OBSERVATIO VI.

De calculis in liene genitis & indè per vomitum rejectis.

SÆvissima nephritide per quadriennium laboravi, sine sensibili renum vel hepatis intemperie calida, à qua sensim (Deo favente) sum liberatus usu aquarum vitriolatarum Aurelii apud Daienses; At vix calculos arenasque emingere cessaveram, cum in cruciatus crudelissimos incidi lateris sinistri sub costis circa lienem: dolor brevi spatio circumscriptus, ad ventrem & umbilicum non porrigebatur, ren tantum sinister alternatim compatiebatur, ventriculus maximè sinistrorsum, præcipuè cum vomitus instaret. Solvitur primò non ante decimam diem affectus iste: his observatis, quod neque alvus erat suppressa, ut in colico dolore, neque urina repressa, ut in nephritide: contrà urinæ copiosæ mingebantur, crassæ, turbidæ, in quibus laterculos pulverisatos dissolutos fuisse dixisses, quod breviter matula fundum petebant: at nihilominus crassa ista hypostasis non erat aspera, neque ullo modo calculosa, sed calcis instar in urinam levi agitatione rursum diffundebatur. Tali paroxysmo primâ hyeme ter quaterve similiter fui cruciatus, celebrando ad tanti doloris expulsionem remedia, quæ in colico vulgò usurpari solent, uno omisso balneo, à quo pessimè habueram in principio. Verùm cum vomitus frequens, & laboriosus inter cætera symptomata maximè infestaret, quem angor & gravis cardialgia præcedebat, venit in animum explorare accuratiùs cujus conditionis esset materia illa, quæ tam abundè etiam jejuno ventriculo rejectabatur. Erat certè quoad calorem, è rubro nigricans, pultis consistentiâ, crassa tenaxque, in qua dum bacillo agitatur, multi calculi cineritii

& ſubflavi, quales per urinas primò excreveram, inventi ſunt, non ſemel tantùm, ſed quoties vomerem, magno conatu & labore, vel quoties talis dolor repeteret. Anno hoc poſtremo 1645.dolores mitiores ſenſim facti fuere, ren parùm doluit, ſed magis lien & ventriculus, ſeu pars ſiniſtra de more ſolito, at longiori intervallo. Ex quibus agnovi mineram calculorum, primò & ultimò in liene & ejus vaſis delituiſſe, & per vas breve, (quod ex uſu aquarum acidularum, deinde & per vomitum patentius factum eſt) in ventriculum cum humoris atrabilarii magna copia ſui portionem amandaſſe, quæ primò ad renes tantummodò propellebatur.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. SIMEONE JACOZ MEDICO COSTENSI PERITISSIMO.

CLARISSIMO VIRO DOMINO D. LAZARO RIVERIO REGIS CONSILIARIO,

& Medico, nec non in celeberrima Monspeliensium Medicorum Academia Professori regio dignissimo.

QVOD à me nuper desiderasti, seu potiùs quod imperasti (PROFESSOR REGIE CLARISSIME) id nunc haud invitus exsequor, & offero nascentes medicinæ meæ practicæ primitias, seu potiùs eruditionis tuæ fructum, quem nemo justiùs sibi vendicet quàm is qui tantâ cum curâ excoluit. Redeunt igitur ad te tanquàm ad originem suam observatiunculæ nostræ, quas tuis & aliorum præstantissimorum artis nostræ heroüm observationibus, & experimentis conjunctas esse voluisti;

voluisti; tuæ sunt, quia tuus sum, tibi debentur, quia primus earum es author, quo duce Pæonium conscendi navibus æquor: quo monstrante viam stadium Apollinare fœliciter emensus sum, & fœlicius tandem quievi per biennium in portu tuo domestico, in quo ut prima medicinæ practicæ, tum publicè, tum privatim in me sparsisti semina, & fovisti, ita ea jam in lucem edenda, ab eo in quo versantur calumniæ periculo defendere gloriæ est tuæ; cum primos ut plurimùm conatus tot comitentur difficultates, tantaque subsequantur pericula, ut vix ac ne vix quidem hosce nascentis Hygëæ meæ fructus unquam proferre ausus fuissem, nisi sub fœlicibus tui nominis auspiciis in publicum prodiissent, tuque ipse mihi fuisses publicæ duxque comesque viæ. Quem quia morborum cura celebrem, usus peritum, & experientia fœlicem in arte fecit, & fortunatum, quem morbi timent ut hostem, homines amant ut salutis vindicem, & mors odit ut victorem; Ideò non pigebit in medium prodire sub tanto duce, qui mihi præterea in rebus tum publicis, tum privatis semper propitius fuisti, & inter innumeros difficultatum, adversorumque fortunæ fluctuum impetus animum meum domestica consuetudine erexisti, meæque eruditionis maximè sollicitus, ingenium meum omni tempore, fœcundo tuæ doctrinæ flumine irrigasti, & aperuisti viam ad majora, quæ forsan maturior ætas, & occasio amplior aliquando suppeditabunt.

Si

Si modo fata finant, Phœbique in vota vocati
Numina sint studiis non inimica meis.

Vale interim; & quam diutissimè inclytæ Universitati, sicut & toti Galliæ, novi Apollinis instar affulgeas; vitamque protrahas in longos, & Alcyonæos annos, quos tibi votis omnibus deprecatur, tibi omnibus, etiam vitæ titulis addictissimus, SIMEON JACOZ Medicinæ Monspeliensis Doctor. Datum Costæ sancti Andreæ 6. Idus Octobr. anni 1645.

OBSER-

OBSERVATIO I.

Linguæ frigiditas lethalis.

ADolescens Monspeliensis 20. annos natus, nomine Ludovicus Decamp, diuturno alvi profluvio laboravit in mense Junio anni 1643. & tandem adductus est in xenodochium Monspeliense, cujus cura mihi à consulibus delata fuerat. Post aliquot remedia pro sua sorte per 15. dies frustra tentata morbus in eodem statu perseveravit, cum insigni virium dejectione, perseverante tamen appetitu satis laudabili & siti non multum intensa, in eoque statu vixit adhuc per sex aut septem dies, quibus elapsis lingua satis humida, & colore naturali prædita mihi inspicienti apparuit; sed tangenti actu frigida sentiebatur, sine extremorum perfrigeratione; ita ut nihil ipsum affligere videretur præter alvi fluxum, à quo multum dejectæ fuerant vires brevi; tamen moriturum existimabam, sed vixit adhuc per quatuor dies, cum actuali linguæ frigiditate.

Alter ejusdem ætatis in eodem nosocomio patiebatur ulcera multa in utraque tibia ac fistulosum in inguine sinistro, brevíque emaciatus ad interitum ruebat. Postquam tamen in eo statu per duos menses aut amplius, cum ulteriori extenuatione permansisset: lingua ei apparuit actu frigida, sicut prædicto, cujus exemplo edoctus, brevi moriturum prædixi, sicut accidit post 24. horas.

Alius nomine Joannes Aventurier 15. annos natus in eodem nosocomio laboravit dysenteria; & intra sex

dierum ſpatium macie conſumptus apparuit, linguâ actu frigidâ exiſtente, ſine perfrigeratione extremorum, ac die ſequenti obiit. Ex quibus colligere licet linguæ frigiditatem inter ſigna lethalia eſſe referendam.

OBSERVATIO II.

Epilepſia cum paralyſi.

PUella quædam, nomine Catherine Bognole decem annos nata, pituitoſo temperamento, & quadrato corpore prædita, à quinque aut ſex menſibus laborabat epilepſia, cujus inſultus ſingulis ferè diebus, imò aliquando bis & ter in die ſolebant invadere; iiſque ſupervenerat motus & ſenſus privatio in brachio dextro. Huic in noſocomium noſtrum adductæ in menſe Decembri 1643. primò præſcripſimus potionem phlegmagogam cum decocto cephalico, quæ iterata fuit poſt aliquot dies, quorum ſpatio præparantibus & ſpecificis uſa eſt, ſed ſine fructu. Tandem opiatæ Montagnanæ circiter ℥ii ſumpſit per 4. aut 5. dies, quibus elapſis cœpit movere digitos, mox totum brachium, & rariùs tentari paroxyſmis epilepticis; ita ut intra 20. dies, (continuato ſcilicet ſingulis matutinis uſu prædictæ opiatæ) ab utroque affectu omninò liberata fuerit; deſcriptio autem talis eſt.

℞ Radic. pœoniæ maris, ſthæcad. coſti ana ℨx, agarici ℥v, pyrethri, carui, ſem. anethi, aſſæ fœtidæ, & ariſtolochiæ rotund. ana ℨii. ß, ſucci ſcyllæ, & mellis electi ana ℔ i, & ℥ii, coquantur ſimul ſcylla & mel lento igne, uſque ad bonam conſiſtentiam, deinde ſuperadditis ſpeciebus fiat electuarium, de quo capiat ℨii, ſingulis diebus manè, tribus horis ante paſtum.

OBSER-

OBSERVATIO III.

Hysterica Passio.

MUlier Monspeliensis, sexagenaria patiebatur hystericam suffocationem à 24. horis, cum dolore capitis, & ventris inferioris, præcipuè è regione lienis. Aderat ingens inquietudo, & vigiliæ, ac sitis: cum neque cucurbitulas, neque clysteres admittere vellet, solo emplastro ex galbano, umbilico admoto contenta; suasi ut quoties sitiret, cyathum oxycrati sumeret, quod fecit ter aut quater, & intra paucas horas immunis evasit. Aliam fœminam liberavi ab hysterica suffocatione, solo clystere ex oxycrato, quem per duas horas retinuit.

OBSERVATIO IV.

Dolores Arthritici & venerei.

ADolescens 25. annos natus, nomine Matthæus Farlet, à duobus mensibus laborabat doloribus articulorum atrocissimis, præcipuè in genu cum tumore, qui tamen concolor erat parti, nec ad tactum dolebat, sed profundi doloris sensum efficiebat; tum etiam in scapulis, cubito, metacarpio, & digitis, qui noctu solebat exacerbari, & ægrotantem lecto affixum maximè cruciabat. Post totius providentiam per apozemata, & phlebotomiam sæpius iteratam, sensit aliquod levamen & præcipuè ex pulvere radicis jalapæ, ita ut jam incedere posset; remansit tamen dolor, licet minùs atrox in genu, cubito & scapulis, noctu semper recurrens: undè ego venereum esse conjeci; tum etiam ex eo quod ante duos annos gonorrhœam passus fuerat; à qua citiùs quam par fuisset liberatus, se nullum incommodum

modum ab eo tempore perſenſiſſe affirmavit. Huic igitur in xenodochium tandem adducto, quia extraneus erat, exhibui per ſeptem dies continuos mercurii dulcis ſexies ſublimati per ſe cum ſola conſerva roſarum, primò ſcilicet die ℈i, ſecundo, tertio, & quarto ʒß, reliquis uſque ad ſeptimum ℈ii; levem ſalivationem excitabat horâ unâ aut alterâ poſt aſſumptionem, quæ perſeverabat uſque ad horam prandii, alvum bis movebat ſingulis diebus ſine ulla moleſtia, vel nauſea. Octavo die ſumpſit pulverem ex ſenna, cremore tartari, & radice jalapæ, à quo optimè purgatus, nullum deinceps dolorem perſenſit.

OBSERVATIO V.

Tumor & dolor in genu.

ALter Adoleſcens 22. annorum in eodem noſocomio Monſpelienſi patiebatur tumorem in genu ſiniſtro, cum dolore identidem recurrente, qui rheumatiſmo ſucceſſerat, ægrumque afflixerat per 4. aut 5. menſes. Poſt univerſales evacuationes ſumpſit eodem tempore mercurium dulcem methodo ſupradicta, per ſeptem dies, cum levi ſalivatione ſingulis matutinis ab aſſumpto pulvere. At ſeptimo die ingens ptyaliſmus exortus eſt, cum exulceratione faucium & palati, dentibus tremulis, & quaſi prolabentibus, pituitæ continuo fluxu, ac tanto oris fœtore ut eum æger ferre non poſſet, noctu diuque inſomnis. Poſt quatuor dierum ſpatium de cohibendo ptyaliſmo cogitandum fuit. Ideò præſcripſi ptiſanam laxantem bis in die ſumendam per biduum, ſicque humores ἀνάῤῥοποι facti ſunt κατάῤῥοποι, tumor diſparuit, dolor ceſſavit, ægerque ſine adminiculis incedere cœpit, nulliſque adhibitis remediis prophylacticis, poſt quindecim dies ſanus & incolumis in ſuam patriam reverſus eſt.

OBSER-

OBSERVATIO VI.

Hydrops.

RUſticus 30. annorum, à tribus menſibus hydrope laborans in Xenodochium adductus eſt circa finem menſis Januarii, anni 1644. Ac poſt aliquot dies vitam cum morte commutavit. Diſſecto cadavere ingens aquarum copia fluxit; jecur optimè conſtitutum,& naturali temperie præditum invenimus: lienem verò corruptum, & totam ferè ipſius ſubſtantiam pici liquatæ ſimilem. Undè patet non omnem hydropis ſpeciem ex ſumma hepatis imbecillitate aut intemperie perpetuò generari.

OBSERVATIO VII.

Menſium fluxus immodicus.

MUlier quædam ruſtica trigeſimum ætatis annum agens laborabat in menſe Junio anni 1644. menſium fluxu immodico, & maximam virium cum ſanguine jacturam patiebatur ſingulis horis ab aliquot diebus,ita ut de ipſius ſalute jam actum eſſe videretur. Ego fortè fortuna rura perambulans venationis gratia, cum remedia non ſuppeterent, nec ægrotantis fortuna eorum ſumptus ferre poſſet, exhibui ſtatim, idque circa horam ſextam veſpertinam, ſucci urticæ ℥v, aut vi, & juſſi admoveri parti hypogaſtricæ prædictum ſuccum cum farina tritici ſubactum inſtar cataplaſmatis; circa mediam noctem utrumque reiterari jubeo,quod cum factum fuiſſet,ægra matutinis horis meliùs habuit,& ſanguinis fluxus immodicus omninò cohibitus eſt, ac ſenſim convaluit abſque alterius remedii ope.

OBSERVATIO VIII.

Fluor muliebris.

MUlier Costensis quadragenaria laborabat à septem mensibus fluxu muliebri seroso, quem curavimus intra quinque septimanas, exhibendo singulis octo diebus gr. viii, resinæ jalapæ; eductâ scilicet serosâ illuvie; à quâ pendebat affectus. Deindè recidivæ occasio sublata est usu sequentis opiatæ.

℞ Conservæ rosar. antiquæ ℥ii, conservæ absinthii pontici ℥i, pulveris electar. tria santali & aromatici rosati ana ʒi, coral. rubri præparati ʒß, theriacæ veteris ʒii, cum syrupo de rosis siccis, fiat opiata, de qua sumebat ad magnitudinem avellanæ singulis diebus hora somni per longum tempus.

OBSERVATIO IX.

Lupia.

PUella Costensis, ætatis 20. annorum, laborabat tumore scirrhoso nucis juglandis magnitudine, superiorẽ partem metacarpii occupante, qui discussus est meo consilio, admota super partem affectam lamina plumbea hydrargyro illita, eaque per octo dies gestata tumor disparuit, nec ampliùs reversus est.

OBSERVATIO X.

Hydrops incipiens.

MUlier 25. annorum, nomine Damiana Gulon, neptis mea, laborabat à duobus annis mensium suppressione, ob incautam vivendi rationem, & errores à partu commissos (citius enim externo aeri

ſeſe expoſuerat) cum vigiliis, inappetentia, pigritie ad motum, difficultate ſpirandi, tumore & duritie lienis, ac extenuatione totius corporis; ita ut ad phthiſim aut hydropẽ brevi ruitura videretur. Varia per annum ferè integrum uſurpavit remedia à peritiſſimis medicis, ex arte præſcripta; Verùm procedente morbo, & irritis omnibus auxiliis exortus eſt tibiarum tumor œdematoſus, et totius abdominis inflatio, quæ tamen multorum flatuum particeps erat. Ingraveſcebant indies omnia ſymptomata, ac tandem regio ventriculi in tumorem pellucidum elata eſt. His afflicta, & proſtrata ad me acceſſit, ac ſequentium remediorum uſu convaluit in menſe Septembri, anni 1644.

Primò ſumpſit per 4 dies ptiſanam laxantem ex infuſione ℥ii, ſennæ cum ʒß, ſalis prunellæ & guttis xv. ſpiritus ſulphuris per campanã eliciti. Deinde ſequentium juſculorum uſum aggreſſa eſt.

℞ Radic. aſparagi, graminis & cichorii ana ℥ß, radic. chinæ in talleolas ſectæ ʒi, folior. agrim. ceterac: bugloſſi & cichor. ana m.ß. cryſtalli tartari ℈ii, coquantur cum quarta parte galli veteris, in colatura diſſolve ſalis abſinthii & tamariſci ana ℈i, ſacchari roſacei ʒii, fiat juſculum quod capiat manè per 12. dies, tribus horis ante prandium.

Finitis juſculis iterùm ſumpſit ptiſanam laxantem prædictam per triduum. Ac deindè opiatam ſequentem, cujus miros effectus ſæpe vidimus.

℞ Conſervæ flor. tamariſci & capillor. ven. ana ℥iß, conſervæ radic. enulæ campanæ ʒvi, chalybis præparati cum ſulphure ℥i, ſalis tamariſci ʒi, ſpiritus ſulphuris per campanam eliciti ℈ß, cum ſyrupo condituræ citri fiat opiata de qua capiat ʒii, aut iii, ſingulis diebus manè poſteà deambulando, et continuando per 15. aut 20. dies.

Ute-

Utebatur aqua ex infusione chalybis parata, cum mediocri vini rubelli quantitate.

Affixum fuerat ab initio utrique tibiæ causticum, ac continuo gestatum usque ad integram curationem, quæ sensim sequuta est prædictorum remediorum usum, paulatim enim venter detumuit, appetitum recuperavit, ac vividum faciei colorem, cum naturali somno, & hypochondrii sinistri mollitie, ac recuperato menstruæ purgationis beneficio.

OBSERVATIO XI.

Lumbrici.

PUellus quatuor annorum lumbricis valdè obnoxius, in mense Septembri, 1644. laborabat inappetentia, nausea, pruritu narium, siti, inflatione ventris, cum ejusdem torminibus & febre, quam cùm verminosam ex prædictis & præcedentibus signis esse manifestum esset; exhibui mercurii dulcis sexies sublimati gr. xii, cum diagrid. gr. v. Post duas horas ab assumpto remedio viginti circiter lumbricos simul glomeratos per alvum rejecit, & prædicta omnia symptomata simul evanuerunt, ægerque convaluit.

OBSERVATIO XII.

Dolor capitis intolerabilis.

VIr quidam quinquagenarius, gracilis & raræ texturæ, ad iram maximè proclivis, laborabat à duobus circiter annis dolore capitis acutissimo, partem dextram à summo vertice ad tempus ejusdem lateris occupante, qui quoties recurrebat, (recurrebat autem ter aut quater in anno) ægrum lecto affixum adeò cruciebat, ut in desperationem fermè adduceret, sine febre

tamen ac sine siti aut phlogosi ulla, sed cum pulsatione insigni arteriæ ejusdem temporis. Ad eum vocatus in mense Septembri anni 1644. phlebotomiam imperavi, præmisso clystere ad elevandas primæ regionis impuritates, deinde medicamentum cholagogum exhibitum & iteratum est post aliquot dies, usurpatis interim julepis refrigerantibus & humorem biliosum præparantibus. Posteà admota capiti repellentia, & oxyrrhodina, ac revulsiones per cucurbitulas tam siccas, quàm scarificatas, & frictiones extremorum celebratæ; Iterata phlebomia, quibus tamen non cessit dolor, qui cùm reversus esset adventante vere anni 1645. clystere emolliente et refrigerante præmisso, cum medicamento bilem alterante & evacuante, ad arteriæ temporis apertionem venio, eaque celebrata fuit urgente dolore, & sanguis cum impetu ac saltu prosiliens extractus est ad ℥v, deindè admoto vulneri splenio ex linteo complicato, & aqua frigida madefacto, ac fascia super inducta, ut in vulgari phlebotomia fieri solet, dolor intra dimidiam horam sublatus est, qui anteà per multos dies affligere solebat, nec ab eo tempore reversus est.

Admoveri poterat ad majorem cautionem emplastrum Galeni ex thure, mastiche, bolo armena & pilis leporinis cum albumine ovi & bona ligatura, sicut paratum habebatur, hoc tamen opus non fuit.

OBSERVATIO XIII.

Dolor capitis contumax.

Mulier Costensis quinquagenaria, nimis nota, & nimis famosa laborabat in mense Octobri anni 1644. difficultate respirandi, cum dolore capitis atrocissimo, qui tamen vagus erat, & noctu præcipuè ingravesce-

veſcebat, cumque remediis ordinariis tùm vacuantibus, tum roborantibus per menſem integrum uſurpatis non cederet; venereum eſſe ſuſpicatus ſum. Augebant autem hanc ſuſpicionem ſpontaneæ corporis laſſitudines, deſidia, torporque ad motum, interdùm gravis auditus, cum tinnitu aurium, imminuta ventriculi & jecoris concoctio, dolor et cruciatus inſignis in priori parte utriuſque tibiæ, noctu potiſſimùm recurrens, tum quòd præter anteactæ vitæ rationem, anno ſuperiori diætam ſudorificam, & frictiones ex unguentis mercurialibus ac pilulas mercuriales multoties uſurpaverat. Itaque cùm anni tempeſtas frigidiſſima, & ægrotantis ſtatus antivenereorum uſum non pateretur, de dolore capitis ſublevando cogitandum fuit, qui cum vagus eſſet, à mercurii cerebrum impetentis,& obſidentis maligna qualitate produci exiſtimavimus, nec fefellit opinio; inditus enim utrique nari nummus aureus circumvolutus & per aliquot horas ibi detentus, ac tandem extractus, albicans uterque ex parte, ac mercurio tinctus apparuit, qui deindè carbonibus appoſitus priſtinum colorem recepit. Alter etiam nummus in ore detentus per quatuor aut quinque horas, eodem modo albicans extractus eſt, eoque carbonibus impoſito mercurius evanuit, hocque remedio aliquoties iterato dolor capitis acutiſſimus omninò ſublatus eſt, cum tamen gravitas quædam ſupereſſet; & ægra melius habere viſa eſt per multos dies, ita ut è lecto ſurgeret, cibum ritè appeteret, ſeque curatam profiteretur; remanente tamen difficultate ſpirandi, & tibiarum dolore noctu ſemper recurrente. Verùm poſt quindecim dies oborta febre continua è vivis deceſſit.

OBSERVATIO XIV.

Febris tertiana notha.

VIr quidam Costensis annorum 27. optimi habitus & temperaturæ, circa initium mensis Septembris 1644, febre tertiana notha correptus est, quæ cum per mensem integrum perseverasset, frustra tentatis ex arte remediis ab alio medico præscriptis, sumpsit meo consilio vomitorium ex ℥i salis vitrioli in aqua dissoluti, à quo ter aut quater excitatus fuit vomitus, nec febris ampliùs apparuit.

OBSERVATIO XV.

Dolor dentium.

IN principio mensis Februarii anni 1645. correptus sum frequenti & molesta salivatione, cum dolore dentium acerbissimo, qui tandem febrē accersivit, eaq; post injectum clysterem & celebratam phlebotomiam evanuit, remanente tamen dolore dentium, & continuo ptyalismo materiæ tenuis & serosæ, cujus excretione perseverante, oborti sunt in diversis corporis partibus dolores vagi, modo unam, modo alteram partem occupantes, quos cum à sero melancholico provenire judicarem, sumpsi resinæ jalapæ gr. viii, quibus optimè & blandè purgatus, serosam illuviem in corpore redundantem, septem dejectionibus excrevi in maxima copia, & sequenti die à prædictis doloribus, & molestissimo ptyalismo immunem me sensi. Attamen in mense Aprili reversus est dolor dentium, & ptyalismus, qui sumpto eodem medicamento, intra 24. horas prorsùs evanuerunt.

OBSER-

OBSERVATIO XVI.

Luës venerea.

IN menſe Maio anni 1645. Puellæ duæ quarum major vix attigerat quintum, minor verò tertium ætatis annum, laborabant luë venereâ, quam per contagium ſuſceperant à quinque menſium ſpatio, cum ulceribus multis in ore & pudendis, nec non puſtulis, & fœda ſcabie per totum corpus erumpentibus. Fruſtra exhibitum fuerat decoctum guaiacinum per menſem integrum à perito chirurgo. Vocatus ego intra quindecim dierum ſpatium curavi prædictas puellas mercurio præcipitato albo, exhibendo ſcilicet ſingulis diebus majori puellæ gr. vi, minori verò gr. iv, augendo tamen aliquando utriuſque doſim juxta operationem, quæ talis fuit, ut utraque ſingulis diebus bis aut ter alvum deponeret; nec vomitus ullus, aut ptyaliſmus unquam ſubſequutus eſt. Perſeverabant tamen per dictum tempus in uſu bocheti ex raſura ligni guaiacini.

OBSERVATIO XVII.

Verrucæ manuum.

QUidam patiebatur verrucas multas in digitis manuum, quas curavit meo conſilio, illitu lactis ficulnei quater aut quinquies adhibiti. Idem præſtitit, idque multò efficaciùs ſpiritus ſulphuris per campanam illicitus, & per aliquot dies admotus inſtar fomenti, in quodam ruſtico.

OBSERVATIO XVIII.

Vulnus contusum.

DUx quidam milites conducens in hac urbe pro D. de Ville, in principio mensis Maii 1645. è summis scalis cecidit in subjectum dolium, vulnusq; contusum accepit in dextro latere ad costas nothas; ita ut multo sanguine circa illas partes effuso perpetuus dolor, isque sævissimus cruciaret ægrotantem, qui vix ac ne vix quidem sese movere, nec loqui, nec spirare, nec tussire posset, quin statim ingentes clamores ederet. Vocatus ego venam subitò aperiri jubeo ex eodem latere, & emplastrum de cumino apponi partibus dolentibus; quo per duodecim horas gestato et semel renovato, dolor valdè imminutus est, lividus partis color disparuit, meliùs spiravit, ac sequenti die è lecto surgere cœpit, sicq; post alterum diem discessit.

OBSERVATIO XIX.

Pestis.

TEmpore pestilentiæ quæ per totam ferè Galliam grassata est annis 1628. & 1629. Homo quidam Costensis, cum se peste correptum existimaret propter subitam capitis gravitatem & dolorem, nec non vomitum variegatum, statim cantharides cum fermento & aceto applicuit pone aures & aliis emunctoriis,ac in lecto decubuit.Post 24.horas erupit parotis ex qua continuo fluxit humor quidā acer et serosus, sicut & per alia emunctoria; unde morbus minùs gravis & salutaris extitit;Indéq; post aliquot dies æger evasit; nec ampliùs laboravit: licet assiduò cum pestiferis ageret; eisq; inserviret. Ejusdem uxor post aliquod tempus cū se malè ha-

habere persentiret, eodem modo libera evasit, quod remedium ab aliis didicerant, qui ita benè & bonis suis rebus egerant.

Eodem anno uxor N. Micha, Costensis, cum filiam suam primogenitam, annorum circiter 12. peste correptam existimaret, ut conjecit mulier ingeniosa, ex aspectu horrido, febre, calore, dolore capitis, & nausea: statim accepta puella, pennam oleo illitam in ejus fauces immisit: & excitato vomitu serosam primò materiam, deindè flavam, ac tandem porraceam & viridem veluti herbam semicoctam in magna copia eduxit: posteà filiam suam in lectum reposuit, jusculum propinavit, ac quieti commisit. Post aliquot horas puella surrexit hilaris, nec ampliùs ullo symptomate pestifero correpta fuit, licet cum pestiferis sæpè versaretur. Interjectis octo diebus, fratres ejusdem duo natu minores, & sororuncula, iisdem, imò gravioribus symptomatis correpti sunt, quos mater eadem ratione, excitato vomitu & simili humorum sarcinâ depositâ, à mortis confinio liberavit.

OBSERVATIO XX.

Strumæ.

PUella vicini nostri Jacobi Gorroz, quatuor annos nata laborabat scrophulosis tumoribus circa collum et aures valdè eminentibus. Consuluit aliquis parentibus ipsius, ut eam pediculis corripi sinerent, qui tandem ulcera toti capiti inferre possent, per quæ materia morbifica, humor scilicet pituitosus in magna copia ritè evacuatus est per aliquot menses, et ægra tandem liberata fuit absque alio remedio.

OBSERVATIO XXI.

Hydrops.

MUlier 30. annorum hydrope anaſarca laborans, conſilio alterius mulieris, et pharmacopœi ſenioris, abſtinuit ab omni potulenta materia per annum ferè integrum, & ſic tandem convaluit abſq; alio remedio. Cujus exemplo ruſticus ipſius vicinus eodem morbo laborans, eodem etiam modo curatus eſt intra quatuor menſes. Alter hydropicus multis veſicatoriis admotis in multis partibus, à pharmacopœo curatus eſt.

OBSERVATIO XXII.

Hyſterica paſſio.

ILluſtriſſima Domina de Popiam in Occitania, affectibus hyſtericis multùm obnoxia, variis remediis uſa eſt per multos annós, ſed fruſtra, quia continuò recurrebant prædicti affectus. Tandem uſu ſequentis pulveris libera evaſit per quindecim annos, ſumebat autem illius circiter ℨi cum vino vel pane hoſtiario bis aut ter in ſeptimana, & ſæpiùs etiam, ſi affectus urgeret. Utitur præterea hoc pulvere adverſus omnia venena, peſtem, febres intermittentes, et inappetentiam, cum fœliciſſimo ſucceſſu, ut nos ſæpè vidimus. Deſcriptio autem pulveris talis eſt.

℞ Radic. gentianæ, dictam. albi, tormentillæ, pyrethri, rhapontici, biſtortæ, ariſtolochiæ rotund. carlinæ, baccarum lauri, angelicæ, imperatoriæ, ſem. coriandr. præparat. ſem. aniſi, granorum juniperi, maſtich. boli armen. orientalis, terræ ſigillatæ ana ℥iiiß, croci orientalis ℨiiß, miſce fiat pulvis tenuiſſimus ad uſum reſervandus.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. SAMUELE FORMIO CHIRURGIÆ Magiſtro Monſpelienſi exercitatiſſimo & à 50. annis artem exercente.

OBSERVATIO I.

Hæmorrhagia ex vulnere.

ANno 1593. cum miles quidam vulnus accepiſſet in brachio, quo radius et cubitus tranſverſim ſecabantur, tanta ſequuta eſt hæmorrhagia, ut poſt varia aſtringentia admota, tum etiam cauſtica et eſcharotica, fluxus tamen ſanguinis per intervalla recurreret, ita ut medici et chirurgi de brachio penitus amputando cogitarent. Ego verò cui æger commiſſus fuerat, linteum complicavi, in formam cylindri, longitudinis trium digitorum tranſverſorum, et craſſitiei pollicis, quod perpendiculariter in vulnus demiſi: Deinde plumaceolis reliquum vulneris ſpatium implevi, et quia cylindri extremum, extra brachii ſuperficiem, pollicis craſſitie eminebat, ſplenia quatuor admovi, quæ cylindrum æquabant, firmabantque: ipſi verò cylindro quintum ſplenium, idq; quadratum appoſui, ac deniq; faſcia arctè ligavi: Et ab eo tempore ſanguis amplius non effluxit, vulnus autem non detexi per quatuor aut quinq; dies, donec caro intus enata venæ orificium impleverit.

OBSERVATIO II.

Hæmorrhagia ex arteriâ vulneratâ, ligaturâ cohibita.

ADoleſcens Monſpelienſis, nomine N. Peyre, in ſingulari certamine vulnus acceperat in parte anteriore brachii, propè axillam, quo vena & arteria axillaris

laris præcisa fuerat, unde tanta hæmorrhagia sequuta est, ut cum nullis astringentibus cohiberi posse judicarem, statim ad ligaturam venerim quam hoc modo fœliciter perfeci. Acum incurvam in partem sanam supra vulnus adegi, ita ut ad os usq; penetraret, & dictam venam, atq; arteriam ambiret, à parte inferiori incipiendo ubi musculus extensor longus transfigebatur, & acu in exitu musculum bicipitem perforavi, in extremo acus filum erat quadruplex, quo vena & arteria intus cingebatur; deindè admoto cylindro ex linteis confecto supra cutem inter duo fili extrema, filum arctè supra cylindrum alligavi, ne scilicet cutis & vasa à filo rumperentur, & hoc modo ligata fuere vasa, ut nulla ampliùs hæmorrhagia apparuerit. Post decem aut undecim dies, cum vulnus conglutinatum videretur filum abscidi, & æger curatus est. Interim post dictam ligaturam ad compescendum dolorem, qui ex ea oriebatur, et arcendam inflammationem, quæ dolorem sequebatur, phlebotomiæ frequentes celebratæ sunt, et oxyrrhodina parti admota, aliaque remedia dolorem sedantia, et inflammationem cohibentia.

OBSERVATIO III.

Dolor ossis sacri intolerandus.

HOmuncio quidam veterum calceorum instaurator, annos natus circiter 40 dolorem atrocissimum passus erat per duos menses in parte inferiori ossis sacri, qui adeò vehemens fuerat, ut ex eo æger in maniam inciderit. Frustra usurpata fuerant varia remedia, universalia, et particularia. Tandem vocatus ad eum cucurbitulas duas applicui, unam parti dolenti, alteram verò paulò inferius, nempè supra natem, cum profundis scarificationibus, ex quibus multus sanguis emanavit, eoq; deterso iterum cucurbitulas admovi supra loca scarificata, et sanguis

ſanguis iterùm profluxit, ſatis bona quantitate. Æger à dolore liberatus videbatur; nihilominus ſequenti die magnum cauſticum inuſſi loco dolenti, ſupra ipſas ſcarificationes, idq; ibi detinui per 24. horas, ita ut eſchara capitonis latitudinem æquaret, et ad os uſq; penetraret. Deciſa eſchara ulcus ad cicatricem perductum eſt, et æger à tanto malo liberatus.

OBSERVATIO IV.
Hydrops.

IDem calceorum inſtaurator, poſt biennium à prædicta curatione incidit in hydropem aſcitem, quo cùm à ſex menſibus detineretur, et umbilicus promineret ad magnitudinem ovi gallinacei, parachenteſis facta eſt in medio exomphalos, et aqua per partes educta, admota cannula ex aurichalco confecta, in cujus extremo lamina erat lata, ne in ventrem mergeretur, foraminibus utrinque pervia, ut alligari poſſet. Deinde dicta lamina vecte ſeu ſtriato clavo claudebatur, & ita curatus fuit.

In hac operatione advertendum, ne hydropici aperiantur, niſi exomphalos appareat, quaſi naturâ viam illam ad excluſionem aquarum affectante. Alioqui omnes qui aperiuntur, non prominente umbilico, intereunt. Hæc autem umbilici prominentia arte procurari poteſt, admotis frequenter umbilico cucurbitulis fictis, cum multa flamma, tum etiam fomentis emollientibus, & attrahentibus, quæ intra octiduū plus minus uſurpata prominentiam faciunt in qua apertio adminiſtrari poteſt.

OBSERVATIO V.
Alius hydrops.

MUlier quædā 25. annos nata, paupercula, hydrope laborabat; vetula quædam ei conſuluit, ut oſſa cujuſlibet animalis ſub dio exſiccata ſumeret, & in pulverem

rem reduceret, ejusq; ℥i sumeret per mensem integrum cum vino albo, succo petroselini permixto. Ille autem succus ita extrahebatur, sumebat fol. petroselini m. i. quem linteo involutum decoquebat sub cineribus calidis, & deinde contundebat in mortario marmoreo, sensim affundendo vini albi q. s. exprimebat succum; & vinum ad cyathi quantitatem, & in eo ossa pulverata dissolvebat, & quotidie manè sumebat per dictum tempus, quo elapso integrè curata remansit.

OBSERVATIO VI.

Hydrocephalos.

INfans recenter in lucem editus hydrocephalo laborabat, totum caput occupante, cum magna futurarum dilatatione. Ego sine ullo medicamento, aut alio remedio hunc affectum curavi sola fascia Guidonis in formam cucuphæ concinnata, qua totum caput obvolvebatur duabus extremitatibus in globulos obvolutis, quæ Gallicè [capeline de Guidon] nominatur, quotidie dicta fascia renovabatur, & intra quindecim aut viginti dies tumor prorsùs evanuit.

OBSERVATIO VII.

Hydrops.

ACcepi à testibus fide dignis, duas mulieres hydropicas sanatas fuisse, unguibus pedum ita arctè præcisis, ut carnis vel cutis portiuncula roderetur, & aliquid sanguinis emanaret, quem sequebatur serosi humoris stillatio per multos dies, & sic paulatim totus humor in abdomine contentus educebatur.

OBSERVATIO VIII.

Vulnus capitis cum contusione.

QUædam mulier ex lapsu trabis in verticem, grave vulnus accepit cum contusione, unde paucis diebus

saccus

ſaccus apparuit in parte inferiore ſupra os parietale, magnitudinis quatuor digitorum tranſverſorum, volui ipſe ſaccum ſeu abſceſſum aperire in parte declivi, quod ægra pertinaciter renuit. Prædicta igitur faſcia, (capelinaire dicta) & ſplenio denſo emplaſtrato, ut firmiùs hæreret, ſupra abſceſſum admoto, facta fuit expreſſio materiæ ad vulnus,quod ſuperiorem partem occupabat, ac deinde glutinatio, unde curatio integra fœliciter ſubſequuta eſt.

OBSERVATIO IX.
Abſceſſus in ſterno.

QUidam medicinæ ſtudioſus phlegmonem paſſus eſt in ſterno inſignis magnitudinis, quæ volæ manus magnitudinem æquabat,ea ſuppuratâ, abſceſſus apertus fuit imperitia alterius Chirurgi in parte ſuperiori. Vocatus ego abſceſſum iterùm aperire volui in parte declivi; quod æger ferre noluit: admoto igitur ſplenio denſo emplaſtrato, eoque faſcia firmiter alligato, totum pus ad locum apertum expulſum eſt, & vulnus hoc modo conſolidatum.

OBSERVATIO X.
Vlcus ſinuoſum.

ADoleſcens 18.annos natus, à quatuor menſibus ulcus ſinuoſum habebat in crure dextro,inter inguen & iſchium; orificium erat ſuperius, ſinus verò deorſum ferebatur uſq; ad medium femur. Noluit etiam dictus æger apertionem ſuſtinere in parte inferiori, quæ neceſſaria videbatur.Ego neceſſitate coactus,poſt injectiones detergentes, ſæpè repetitas, ſplenium admovi valdè ſpiſſum, & emplaſtratum,ut firmiter hæreret; & inducta faſcia ſpirali,quæ à parte inferiori ad ſuperiorem tendebat uſq; ad orificium ulceris, quod apertum ſervabatur; ulcus illud ſinuoſum intra menſem conglutinatum eſt.

OBSER-

OBSERVATIO XI.

Subeth puerorum.

FIlia D. Ludovici civis Monſpelienſis, octo annos nata, comate, ſeu Subeth Avicennæ, detinebatur, cum convulſionibus frequentibus, cui medici multa remedia adhibuerant: clyſteres nempe, frictiones, cucurbitulas, veſicatoria, ſternutatoria, & ſimilia. Ego vitrioli albi ʒi cum juſculo exhibui, & vomitu excitato, illicò liberata eſt.

Filius cujuſdam hortulani quinque vel ſex annos natus eodem affectu cum convulſionibus detinebatur, cui exhibui aquæ benedictæ Rulandi ℥ß, unde ſupra & infra purgatus eſt, & ab affectu liberatus.

Filia magiſtri de la Croix mercatoris, annicula, eodem affectu laborans, ſine convulſionibus, ſumpſit ſucci ceparum & olei cōmunis ana cochlear unum, ſimul mixta, quibus vomitus fuit excitatus, & ægra ab affectu liberata.

Filia magiſtri Morand. aurifabri, quatuor annos nata, eodem remedio ab eodem affectu liberata eſt.

OBSERVATIO XII.

Febris tertiana & lumbrici.

QUidam civis Monſpelienſis, 30. annos natus, febre tertiana laborans, ſumpſit aquæ benedictæ ℥i, & à febre curatus eſt, & operatione hujus medicamenti latum lumbricum excrevit ſeptem pedum longitudinem æquantem.

OBSERVATIO XIII.

Globulus plumbeus vulnere ſclopeti calcaneo infixus.

QUidam miles vulnus acceperat in tibia, quod inferiùs deſcendebat uſq; ad calcaneum, in cujus ſubſtantiam globulus infixus fuerat, ibiq; hærebat. Non curatum fuit ulcus, ſed fiſtuloſum evaſit; & in eo ſtatu per ſepten-

ſeptennium permanſit. Tandem ſe mihi curandum commiſit. Ego verò ſpecillum in ulcus demittens, in ipſius oſſis cavitate, contactu globulum inveni. Tum locum metiens cum ſpecillo, quod ſex digitorum tranſverſorum latitudine ulcus ingrediebatur; è directo loci, in quo erat globulus, magnum cauſticum admovi, quod cum ad os uſque non perveniſſet, eſcharâ ablatâ, aliud cauſticum denuò appoſui, cujus operatio ad calcaneum uſq; pervenit, eóque denudato, trepano calcaneum aperui, & in eo latentem globulum inveni, & extraxi, ac brevi poſtmodùm tempore ulcus ſanatum eſt.

OBSERVATIO XIV.

Cranii depreſſio ex vulnere.

MAgiſtri Strinc civis Monſpelienſis filia 18. menſes nata, per ſcalas cecidit, & capite illiſo in lapidem, facta fuit cranii depreſſio inter ſuturam ſagittalem, & coronalem, magnitudinis dimidiæ nucis. Ad quam vocatus, raſo capillitio parti cucurbitulam admovi ſine ſcarificatione, & conſequenter iterum admovi cùm ſcarificatione: Poſteà applicui cataplaſma ex furfure, pane cum roſis & vino compoſitum, idque iteravi bis in die per quinq; vel ſex dies, iterando cucurbitulæ applicationem ſine ſcarificatione ante ſingulas admotiones cataplaſmatis, deinde per quatuor aut quinq; dies, ſolum cataplaſma admovendo. Tumor à cucurbitula excitatus, diſcuſſus eſt, & depreſſio ſublata apparuit, atque os ad ſuum naturalem locum, & conſuetam convexitatem reſtitutum.

OBSERVATIO XV.

Enterocele.

MVltos curavi tum viros, tum fœminas enterocele laborantes, quorum nonnullis à tribus aut quatuor diebus inteſtinum extra peritonæum exierat: ita ut etiam ad iliacâ paſſionem quam Miſerere mei vulgò vo-

cant, pervenerint: idque ſequenti methodo. Menſam vel aſſerem ſatis latum juxta lectum ita diſpono ut una illius extremitas pavimentum attingat, altera verò lecto innitatur. Deindè ægrum ſupra aſſerem ſubjectis pulvinaribus tali ſitu colloco, ut caput ad pavimentum, crura verò ad lectum vergant. Mox linteis quadruplicatis in aqua frigida maceratis, diu partem foveo, eam interim digitis leniter contrectando, & fotu per mediam horam continuato, linteum multiplex ad triangularem figuram efformatum, & aqua frigida imbutum applico, ſuperinducta ligatura contentiva; & ſic intra paucas horas, ut plurimùm, inteſtinum ſponte reponitur: Quod ſi poſt primum fotum & ſequentem lintei applicationem, inteſtinum non reponatur, eandem operationem repeto bis in die, & ſecunda aut tertia iteratione affectus curatur.

In quibuſdam autem ſeriùs vocatus, cùm inteſtinum eſſet inflammatum, ut præ tumore anguſtum ruptionis peritonæi foramen denuò ingredi non poſſet, dilatato illo foramine per inciſionem, tres ægrotos à propinqua morte liberavi. Hanc autem operationem hac methodo perfeci. Primò ægrum colloco, ut pro repoſitione dictum eſt, & præterea artus probè alligantur, ne in operatione ſeſe cômovere poſſit. Poſtmodùm lineam tranſverſalem duco cum atramento, ſupra lineam ſtrangulationis inteſtini, ubi eſt ruptura peritonæi. Deindè alteram lineam duco perpendiculariter ſupradictam ſecantem juxta ipſum locum ſtrangulationis, & in medio ipſius: Poſtmodùm cutem duobus digitis utrinq; adduco ſecundum lineam tranſverſalem, eamq; novacula incido ſecundum perpendicularem, ita ut inciſio ſua longitudine duorum digitorum tranſverſorum latitudinem æquet. Poſtmodùm muſculi rupturam tegentes, hamulis ſenſim elevantur, & ſcalpello ſeparantur, donec productio peritonæi detegatur. Eaque detecta hamulo elevatur, eo-

demque

demque ſcalpello inciditur, & hoc modo inteſtinum reponitur. Quod ſi inteſtinum ab inflammatione, aut flatibus ita intumuerit, ut in abdomen protrudi nequeat, apertio jam facta amplificari poterit, imimſſo in vulnus cathetere cannulato, ſupra quod lithotomia ſolet fieri, et ſupra ipſum, abdomine forcipibus inciſo in parte ſuperiori, aut inferiori, prout à chirurgo melius viſum fuerit.

In hac operatione hoc notatu digniſſimum in muliere quadam obſervavi, quam prædicta operatione curavi, quod nimirùm aperto abdomine inteſtinum, quod tredecim annis extra peritonæum exierat, & in inguine perpetuum tumorem efficiebat, carnea veluti faſcia contectum apparuit, quæ dictum inteſtinum ambiebat, & à parte inferiori juxta rupturam continuò accreſcens, tandem inteſtinum in ea parte adeò coarctaverat, ut excrementa præterlabi non poſſent, unde mulier in iliacam paſſionem inciderat, quæ operationi locum dedit.

OBSERVATIO XVI.

Ganglion in facie ſupra zigoma.

JUvenis quædam mulier ganglion habebat in facie, ceraſi magnitudinem æquans, infra oculum, ſupra zigoma, quod intra menſem diſcuſſum eſt, admotâ laminâ plumbeâ hydrargyro illitâ, & emplaſtro infixâ, ut meliùs hæreret; eâq; ſupra ganglion admotâ, unà cum emplaſtro ſplenium ſatis ſolidum ſuperimponebam, deindè faſcia alligabam, quæ ſemiphalera à Galeno nominatur.

OBSERVATIO XVII.

Anchylops.

MUlier quadragenaria tumorem habebat in majori oculi cantho, qui Anchylops nominatur: hunc ſuſtuli admoto cauſtici granulo, & deciſa eſchara ulcus curavi tantillo mercurii præcipitati rubri, cùm alumine

usto, ea proportione, ut dupla sit quantitas mercurii, & simplex aluminis: Pulvis iste exceptus unguento aureo, ulceri admovebatur, donec nova inducta eschara ad lentis magnitudinem, eaq; decisa os detectum fuerit, quod cùm illæsum appareret, ulcus confestim carne implendum procuravi, admotis linteis detritis, & bis in die immutatis, sicque affectus integrè curatus est.

OBSERVATIO XVIII.

Alvi constrictio lethalis.

QUidam sutor per mensem aut ultra, fæces alvi non excreverat, & multis clysteribus, ac potionibus purgantibus frustra usurpatis, tandem interiit. Aperto cadavere, omnia intestina inventa sunt fæcibus, aut alimentis, vel potulentis omninò repleta, instar sanguiculorum, vulgò (boudins) quod judicatum fuit à facultate intestinorum expultrice obolita provenisse.

OBSERVATIO XIX.

Fractura cranii in tempore sinistro.

MUlier quædam vulnus accepit in tempore sinistro ex ictu lapidis, quæ cum statim ab accepto vulnere in juvenis chirurgi manus venisset, ille gravitate vulneris perterritus me vocavit: Ego verò cognitâ fracturâ, & admotionem trepani necessarium esse judicans, non dubitavi incisionem crucialem efficere supra crotaphitam, qua os fractum detectum est, & effractio reperta, in qua frustulum cranii, nuclei amygdalini magnitudinem æquans, omninò separatum, ad duram matrem depressum, & sub cranio latitans visebatur. At trepano ritè administrato portio illa cranii extracta est, & vulnus fœliciter curatum, neque ullum grave symptoma ex incisione crotaphitæ exortum est.

OBSER-

OBSERVATIO XX.

Cancer.

QUædam mulier quinquagenaria laborabat cancro in mamma ſiniſtra, ulcerari incipiente: juvenis chirurgus extraneus, ſequens remedium admovit.

℞ Aquæ fortis ℥i, ſublimati crudi ℥iv, ſalis ammoniaci ℥ij, arſenici ʒi, ponantur omnia in alembico & diſtillentur ad ſiccitatem, addendo aceti diſtillati par pulveri pondus, diſtilletur iterùm acetum, donec materia ad paſtæ conſiſtentiam redeat.

Primò cancrum diligenter abluebat vino calente, cum linteis eo imbutis, & fortiter fricabat, ut pars irritaretur. Deindè extendebat paſtam ſupra plumaceolum, ſextuplò minorem ipſo tumore, quod remedium ſupra partem relinquebat per 24. horas, & fiebat eſchara plumaceolo ſextuplò major, ita ut cancrum omninò abſumeret, & deciſa eſchara ulcus carne implebatur, & ad cicatricem perducebatur. Quod ſi dicta eſchara tumorem univerſum non abſtuliſſet, ſed quædam illius radices ſubſiſterent, illas abſumebat pulvere præcipitati rubri, cum alumine uſto permixti.

Ad ulcus verò carne implendum, linteis tantùm detritis utebatur.

Hoc autem notatu digniſſimum eſt, quod admoto parti medicamento, febris accendebatur, vomitus & alvi fluxus excitabatur, & urinæ fluxus provocabatur, quæ ſymptomata per biduum, aut triduum perſeverabant, natura irritata à venenati medicamenti deleteriâ qualitate.

Eodem remedio cancer in naſi extremitate obortus, qui naſi apicem exederat, in quodam milite curatus fuit.

OBSERVATIO XXI.

Alia cancri curatio.

VEtula quædam mulier cancrum habebat in mamma finiſtra, quem per tredecim annos geſtaverat, in quo exigui tumores cancroſi adnaſcebantur, qui multò acerbiores dolores excitabant, propterea quod exulcerati fuerant, quàm tota cancri ipſius moles, qui tamen exigui tumores ſublati ſunt frequenti applicatione aquarum papav. rhead. plantag. & roſar. cum melle roſ. permixtarum ab initio deinde ſolis aquis admotis. In altera etiam muliere ulcus cancroſum patiente in mamma, idem remedium ulcus protinùs ſuſtulit, & ad cicatricem perduxit.

OBSERVATIO XXII.

Gangræna in vulva.

MUlier 30. annos nata, ex partu laborioſo, & laceratione labiorum vulvæ, ingentem tumorem contraxerat in labio dextro, ex affluxu ſanguinis in eam partem, quod malum cùm neglexiſſet per tres aut quatuor dies, tandem gangræna in parte introducta eſt. Vocatus tunc temporis, profundas & magnas inciſiones feci in parte interiori vulvæ, deinde in ipſas inciſiones manum immittebam, eaq; trumbos ſanguinis quamplurimos extrahebam ad ℔iß quantitatem. Poſtmodùm vino, ſale, melle, & aceto ſimul mixtis partem abluebam calidiſſimè, & linteis fovebam, deindè novas inciſiones efficiebam, & denuò abluebam, atq; fovebam. Poſtmodùm portiones tunicæ interioris corruptas reſecabam, atq; iterùm refovebam, & indeſinenter perſeveravi in ejuſmodi inciſionibus & fotibus, donec nullus fœtor in parte apparuerit, & omnes particulæ corruptæ ablatæ fuerint. Ac deinceps fotus prædicti diu noctuq; continuati ſunt per duos aut tres dies, quibus elapſis ægyptiacum cum aureo mixtum parti admotum fuit, & tandem aqua vul-

vulneraria ulcus ad cicatricem perductum eſt.

Eadem methodo civis quidam Monſpelienſis à teſticuli gangræna liberatus eſt.

OBSERVATIO XXIII.

Alia gangræna in pede.

NObilis mulier ex morbo diuturno gangrænam contraxit in pede,quæ cùm eſſet adhuc incipiens, protinùs ſublata eſt fotu diuturno cum decocto vulnerario ex ariſtoloch.rotund.rhapontico,zedoaria,myrrha,aloë, & vino albo parato, cui addebatur poſt decoctionem & colaturam aqua vitæ in qua camphora diſſoluta fuerat.

OBSERVATIO XXIV.

Alia gangræna in tibia.

VIr quidam nobilis gangrænam patiebatùr in tibia, quæ eò proceſſerat, ut Medici & Chirurgi partem amputare decreverint, quod cum ad ſequentem diem diſtuliſſent, poſt eorum diſceſſum, adductus fuit empiricus, qui gangrænæ curationem pollicitus eſt ; & cùm æger ſe illi commiſiſſet, per totam noctem, partem affectam fovit aqua in qua calx & creta alba decoctæ fuerant, & matutinis horis gangræna apparuit protinùs ablata.

OBSERVATIO XXV.

Lupia.

FIlius Magiſtri Malafoſſe Mercatoris Monſpelienſis lupiam magnam habebat pugni majoris magnitudinem æquantem juxta ſpinam dorſi ſub homoplatâ, quæ hâc methodo curata fuit. Inſtrumentum comparavi ex fraxino vel quercu, aut alio ligno denſiori ad exiguæ molæ figuram efformato, quali pictores colores in marmore conterere ſoliti ſunt, eoq; lupiam confricabam & conterebam bis in die per dimidiæ horæ ſpatium: deinde

cataplasma emolliens & suppurans valdè calidum admovebam, idq; continuando per quatuor aut quinque dies, lupia in suppuratum abiit, eaq; aperta pus effluxit, liquidum, ac deinceps tota materia in lupia contenta, in pus conversa, evacuata est, & ulcus ad cicatricem perductum, attritione prædicta instrumento ligneo facta, cystis lupiæ rumpitur, & materia contenta attenuatur, atq; in particulas dividitur, ut faciliùs concoqui valeat. Loco cataplasmatis panis calens è furno per medium sectus, utiliter adhiberi potest.

Hoc idem remedium in pluribus aliis eundem effectum protulit.

OBSERVATIO XXVI.

Luës venerea in puello nuper in lucem edito.

MUlier luë venerea infecta puellum peperit pustulis, & ulceribus in variis partibus affectum, qui curatus fuit præcipitato albo ad grana duo vel tria exhibito, cum saccharo & lacte, singulis vel alternis diebus continuando per mensem integrum, & incepta est remedii exhibitio, decimo quinto nativitatis die.

OBSERVATIO XXVII.

Renes purulenti.

PUella 18. annos nata purulentas urinas reddiderat per longum tempus, & febre diuturna, lenta, hecticaque detinebatur, ac tandem interiit. Aperto cadavere, renes inventi sunt in pus omninò conversi, ita ut eorum tunica pure omninò referta fuerit nullis apparentibus parenchymatis reliquiis.

OBSER-

OBSERVATIO XXVIII.

Macula in cornea.

QUædam mulier infimæ ſortis maculam habebat in oculo, cui conſilium dedi, ut bis in die ſucci ruthæ guttam unicam in oculum inſtillaret, quod cum ſatis diu continuaſſet, macula protinùs abſumpta eſt.

OBSERVATIO XXIX.

Gutta ſerena.

IUvenis mulier in guttam ſerenam inciderat, quâ ita afflicta fuit, ut cibi abſtinentiâ ſibi mortem inferre decreverit, cum tamen maritus, & aſtantes aliquid juſculi aut vini ſorbere per vim cogerent, & illa perexiguum ſumeret, omnia quantum poterat, reſpuendo. In eo ſtatu per annum integrum perſeveravit, & ad extremã maciem perducta eſt, calore nativo, defectu pabuli, humidum ſubſtantificatum depopulante: cũ eo verò omnis ſimul corporis humiditas tum ipſa materia guttã ſerenam efficiens, abſumpta eſt; & ſic ægra viſum recuperavit, ac poſtmodùm ſenſim victu analeptico refecta eſt.

OBSERVATIO XXX.

Crura vara.

SÆpè pueri in ætate duorum annorum, cum progredi incipiunt, vari eſſe conſueverunt, de quo matres ſollicitæ auxilium quærunt à Chiurgis, qui plerumq; variis machinis tibias & crura erigere conantur, ſed fruſtrà, quia ſponte naturæ ut plurimùm circa ætatem trium aut quatuor annorum, tibiæ & muſculi firmantur, & partes ad naturalem ſtatum redeunt.

OBSERVATIO XXXI.

Cephalæa & hemicrania.

IN dolore hemicranico à causa calida oriundo, & in dolore illo qui à Gordonio clavus nominatur, qui est dolor fixus in temporibus, arteriotomia mirificè prodest, quã tutò celebravi in plurimis, vulnus alligando simplici splenio ex linteo complicato, confecto, & aqua frigida madefacto, ut in vulgari phlebotomia, fascia superinducta, quæ à Galeno lepus sine auribus nominatur, neq; ulla unquam sequuta est hæmorrhagia. Item vidi cephalæam diuturnam, curatam fuisse in Nosocomio, admoto caustico potentiali super arteriam temporalem; Decisa enim eschara cauterii potentialis supra venas & arterias admoti, nullus sanguinis fluxus emergit, quia provida natura, dum escharæ separationem molitur, simul novam carnem generat, qua venarum oscula teguntur. Ad id verò quod objiciebatur magnas hæmorrhagias, quæ in vulneribus cauterio actuali, vel cathereticis medicamentis cohibentur, sæpè iterùm renovari, cùm eschara decidit. Respondeo escharas illas tenuiores esse, & citiùs excidere, ideò non intercidere sufficiens temporis spatium ad novam carnem regignendam, escharas verò à potentiali cauterio inductas, crassiores, ac solidiores esse, & non nisi longiori tempore excidere, sicque in eo spatio carnem sufficientem generari ad occlusionem venarum.

OBSERVATIO XXXII.

Mania.

QUidã Adolescens maniacus, ad cujus curationẽ potentissima remedia usurpata fuerant, ita ut ventum fuerit ad usum Antimonii, trepanum, & arteriotomiam temporum: Cum hæc omnia nihil conferrent, castrationem consului, qua usurpatâ, remissa fuere omnia symptomata, & furor omninò cessavit, manente tamen delirio

lirio melancholico,ita ut mania in melancholiam versa fuerit.

OBSERVATIO XXXIII.

Ischuria.

EFficax remedium ad ischuriam expertus sum in tribus ægrotantibus,ex cerebro picæ exsiccato, & cum vino albo propinato , intra horam fluxus urinæ promovetur.

OBSERVATIO XXXIV.

Verrucæ.

INtra septem vel octo dies curantur portulacâ contusâ, eaq; pars confricatur, deinde instar cataplasmatis admovetur, iterando bis in die.

OBSERVATIO XXXV.

Clavi pedum.

AScindantur clavi decrescente luna, pedibus aliquandiu primùm aqua calida lotis; deindè admoveantur folia hederæ contusa, & singulis diebus iteretur remedium manè & seró; intra quindecim dies clavus extrahitur. Undè colligere est attractivam vim hederæ inesse potentissimam.

OBSERVATIO XXXVI.

Ambusta.

EAdem hedera ambustis medetur,si folia illius in aquâ decocta applicentur.

OBSERVATIO XXXVII.

Pestis.

CUm pestis sævissima grassaretur Monspelii,an.1630. duo ægrotantes, cum peste correpti essent, ad me miserunt, ut quid acturi essent, præciperem. Ego in memoriam revocans me legisse apud Pareum, muriam en-

encracicholorum piſcium qui vulgò (Anchoës) nominantur, nonnullos peſte affectos liberaſſe; conſilium dedi ut eandem ſumerent, unus muriæ ſcutellam ſumpſit ſolam, alter eum urina permixtam, & uterq; liberatus eſt, oborta vacuatione vehementi, per vomitum, & ſeceſſum.

OBSERVATIO XXXVIII.

Alia peſtis curatio.

IN eadem peſte tres ejuſdem familiæ, Maritus nempè, uxor & ſoror illius, peſte correpti ſunt, ſtercus proprium, cum propria urina diſſolutum, & linteo colatum hauſerunt, undè graviſſimus vomitus, & alvi fluxus obortus eſt, & omnes à peſte immunes evaſerunt: ſimilis quodammodo hiſtoria habetur apud Zacutum Luſit. Obſ. 89. lib. 3. ubi narrat in provincia Occidentali animal quoddam eſſe parvum, inſtar lacertæ, in agris frequentiſſimum, Garit nominatum, cujus morſus omnino lethalis eſt, niſi ægri ſtercus humanum aſſumant, quod unicum eſt illius alexipharmacum. Aliis tamen vomitoriis multos à peſte liberari conſtat.

OBSERVATIO XXXIX.

Dolor arthriticus.

CItiſſimè ſedatur, fovendo partem aqua foliorum fraxini diſtillata in alembico plumbeo, quo vulgus roſas diſtillare ſolet.

OBSERVATIO XL.

Dentium dolor.

INfinitos à dolore dentium liberavi, denti corroſo admovendo tantillum goſipii oleo buxi imbuti. Illud autem oleum extrahitur per retortam igne reverberii, ſcobem illius priùs infundendo per 24. horas in vino albo, & omnia ſimul diſtillando, primùm egreditur aqua acida,

acida, quæ etiam ad eundem affectum confert simplici ablutione dentis, mox egreditur oleum usui diligenter reservandum.

Hoc etiam remedio fœliciter usus sum.

℞ Sem. plantag. ʒii, tormentillæ ʒiii, rad. hyoscyami albi ℈iv, omnia exsiccata redigantur in pulverē subtilissimum addendo opii granum unum, includantur in nodulis, qui macerentur in decocto sequenti.

℞ Flor. sambuci m. i, rosar. rubr. p. ii, bulliant in aceto ad usum dictum.

Hi noduli in dicto decocto macerati, intra dentes leviter comprimuntur, & detinentur; [& intra exiguum temporis spatium, multus humor effluit per os, & dolor aufertur.

OBSERVATIO XLI.

Luës venerea.

HEnricus tertius Gallorū Rex luē venereâ laborans, à medicis ordinariis curari non potuerat. Monitus fuit Penam tunc temporis Lutetiæ medicinam facientē, multos ab hoc morbo liberare remedio peculiari, quod à quodam Turca didicerat, illum vocari jussit, ab eoque curatus est. Hoc autem remedium tale erat.

℞ Radic. bardanæ in talleolas sectæ ℥viii, vini albi & aquæ font. ana ℔ ii, bulliant ad mediæ partis consumptionem addendo sub finem, sennæ mundat. ℥i, vel ℥iß, pro dispositione ægrotantis, colaturæ capiat mane ℔ß, sudores provocando cum silicibus majoribus calidis linteis obvolutis, quorum unus admoveatur plantis pedū, duo tibiis juxta peronem, duo cruribus juxta medium parti exteriori, & duo juxta humeros, probè tegendo ægrum, sudores copiosi excitantur per horam unam cum dimidia, & circa vesperam alvus solvitur bis aut ter.

Hoc remedium usurpabatur præmissis universalibus, per spatium 15. aut 20. dierum, & interim pro potu ordi-

ordinario utebatur decocto chinæ vel salsæ parillæ, cum victu in diætis consueto.

Post horum remediorum usum, capiebat mane singulis diebus decoctum bardanæ sine senna & sine ullo alio regimine, per mensem integrum, aut etiam per quadraginta dies.

OBSERVATIO XLII.

Ischuria.

PHarmacopœus Parisiensis, nomine Lafoxilliere, ischuria laborans, post multa remedia per quatuor dies frustrà usurpata, sequens sibi ipsi composuit, à quo urina provocata est & liberatus fuit.

℞ Vini albi canarini ℥iv, succi limonum ℥i, spiritus terebinthinæ ʒii, misce pro uno haustu.

OBSERVATIO XLIII.

Hæmorrhoïdes internæ.

DIctus Lafoxilliere hæmorrhoïdes internas fœlicissimo cum successu curabat, injiciendo primùm cum syringa decoctum sequens.

℞ Cortic. mediani ulmi ℥ii, radic. tapsi barbati ℥ß, aquæ fluminis ℔ iv, coquantur ad medias, & colentur ad usum.

Post injectionem, immittatur in anum pilula ex antimonio crudo & lithargyro auri, subtilissimè pulveratis, & unguento rosaceo exceptis.

Immissâ pilulâ in anum, illius ambitus unguento sequenti illinatur.

℞ Succorum sempervivi majoris, plantag. tapsi barbati, solani ana ℥iv, axungiæ porci ℔ i, coquantur ad succorum consumpt. in linteo exprimantur, & refrigeratis adde pulveris cancrorum fluviatilium in furno exsiccatorum ℥ß, tapsi barbati pulverati, & pulv. concharum mytulorum ana ʒii, fiat unguentum: continuentur hæc remedia manè & serò per octiduum.

OBSER-

OBSERVATIO XLIV.

Dolores universales.

QUidam vir quadragenarius doloribus universalibus torquebatur, qui multis remediis à medicis præscriptis non cesserant; Tandem mulierculæ consilio foliis alni in duobus saccis majoribus conclusis, & in furno calefactis, post extractionem panis, totum corpus in lecto contectum est, & undiq; obvolutum, unde sudores copiosi excitati, & remedio ter iterato, à doloribus omninò liberatus fuit.

OBSERVATIO XLV.

Parulis cancrosa.

ANcilla quædam 25. annos nata, tumorem durum in gingiva superiori, supra caninum dentem patiebatur, magnitudinis dimidiæ nucis, quæ bis amputata fuerat novacula, & deindè candente ferro cauterizata, semper rediit affectus, & post secundam operationem, manente ulcere, & tumore, integrè à me curata fuit admotione mercurii præcipitati rubri cum alumine usto permixti, quo plumaceolum saliva madefactum inspergebam, vel unguento apostolorum permiscebam, & iteratâ singulis diebus applicatione, intra sex septimanas probè curata est, absumptoq; penitus tumore per cathereticũ remedium, carnis regeneratio procurata est linteis detritis, admovendo ossi denudato pulverem catagmaticũ Guidonis; & sic ulcus ad cicatricem perductum est.

OBSERVATIO XLVI.

Excrescentia carnea in faucibus.

QUidam sartor Monspeliensis, cum pisces comedendo, spina satis insignis faucibus infixa esset, eam extrahendo, sibi fauces laniavit, unde temporis progressu exorta est paulatim excrescentia carnea in faucibus juxta

ta uvulam, nucis magnitudinem superans; ad cujus curationem Empiricum vocavit, qui cauterio actuali frequenter admoto, tumorem absumpsit: sed cum ulcus ad cicatricem non perduxisset, tumor iterùm rediit, alterum Empiricum vocavit, qui oleo vitrioli frequenter admoto, tumorem iterùm absumpsit, & ad perfectam cicatricem perduxit.

OBSERVATIO XLVII.

Gonorrhœa.

Conservâ fructus brusci à ʒii, ad ℥ß, per aliquod dies exhibita gonorrhœas multas curavi.

Idem præstat aqua ejusdem fructus distillata.

OBSERVATIO XLVIII.

Ensis portio insignis in vulnere diu latens, extracta.

DN. de Suellies in singulari certamine vulnus acceperat in humero supra homoplatam, quod à parte superiori ad inferiorem descendebat, & ensis portio in eo remanserat ad pedis longitudinem; quod cum ignoraret Chirurgus, vulnus ad cicatricem duxit, manente ensis cuspide, quæ inter homoplatam & musculos eam contegentes, latitabat. In eo statu permansit, per septennium integrum dolores in ea parte frequenter patiens. Tandem natura ferrum propellente versus partem superiorem, juxta cicatricem vulneris, elevatio quædam apparuit, cum dolore, cui admotum fuit causticum, & incisa eschara, ferri extremitas apparuit, quæ rostro gruino apprehensa, facilè extracta est, rubigine contecta.

OBSERVATIO XLIX.

Tumores strumosi in digitis.

Filia Magistri Duseigneur Aurifabri, decem annos nata, patiebatur tumores duros & strumosos in tribus digitis,

digitis, qui curati fuerunt suffitu aceti supra silices candentes conjecti manè & serò per mensem integrum continuato, quod remedium à Galeno miris laudibus effertur ad tumores scirrhosos discutiendos.

OBSERVATIO L.

Visûs imminutio in sene.

SEnex quidam à fluxione in oculos decumbente, incidit in tantam visus imminutionem, ut solus in via incedere non posset; à quo affectu liberatus est, visumq; recuperavit, immittendo in oculos singulis noctibus in introitu lecti, seminis hormini majoris grana quinq; vel sex, à quibus humores pituitosi ab oculis extrahebantur, & cornea tunica abstergebatur.

OBSERVATIO LI.

Luës venerea in puero quinque annorum.

CUrata à me fuit præcipitato albo ad grana quatuor exhibito singulis diebus per viginti dies, cum panatella. Per inferiora tantùm purgabat, neque ullus unquam sequutus est ptyalismus.

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. PETRO ESTANOVE CHIRURGO

Monspeliensi peritissimo.

OBSERVATIO I.

Vulnus in pectore.

QUidam miles hastâ confossus est in parte thoracis anteriori, vulnere ad illius capacitatem penetrante. Intra duas horas ab accepto vulnere, universus corporis truncus unà cum scroto utris instar

inflatus est, quæ tamen inflatio furfure torrefacto,& calente variis sacculis incluso, facilè discussa est.

OBSERVATIO II.
Abscessus in abdomine.

PUer quidam tumore ventris laborans, hydropicus censebatur; & cum umbilicus valdè promineret, apertio tandem facta est;ex qua puris laudabilis octo vel decem libræ profluxêre, sicque omninò æger curatus est: Advertant tyrones in pueris frequenter tales abdominis abscessus generari, qui hydropem mentiuntur, & si maturè à perito artifice aperiantur, ægros à certo interitu plerunq; liberari.

OBSERVATIO III.
Alter abscessus in abdomine.

PUella quædam ventris tumorem patiebatur ab octo mensium spatio, cùm doloribus assiduis, quibus ad extremam maciem perducta fuerat: hydropica ab omnibus censebatur. Ego verò ad eam vocatus, & ventrem diligenter explorans, abscessum latentem invenio intra musculos hypogastrii, eumq; caustico potentiali aperio, unde quindecim, aut viginti libræ puris laudabilis effluxere intra plures dies,sicq; ægra perfectè curata est.

OBSERVATIO IV.
Tumor scroti.

FAmulus Domini Ricardi in Suprema Computorum Curia Consiliarii, cum ab equo calcitrone percussus esset in regione ventris inferioris, quatuor horarum spatio,tumor in scroto obortus est,capitis infantis magnitudinem æquans, & lividitate infectus, qui præmissa venæ sectione discussus est intra decē dies, cataplasmate ex farinis hordei & fabarum, semine cumini, floribus chamo-

chamomill. melilot. & rosar. pulveratis, & cum oxymelite decoctis.

Vir quidam ense confossus in regione lumborum, similem tumorem passus est, qui eodem cataplasmate, intra idem tempus discussus est.

OBSERVATIO V.

Lapis sub lingua.

VIr quidam quadragenarius, graves & frequentes in fauces, & tonsillas fluxiones patiebatur. Tandem animadversum est lapillum sub linguâ concretum fuisse; qui facilè extractus est, ægerque ab eo tempore fluxionibus prædictis vexatus non fuit.

OBSERVATIO VI.

Cornu in facie enatum.

QUidam vetulæ supra zigoma corpus durum & callosum enatum est, duorum digitorum transversorum longitudinem æquans, materiâ & figurâ cornu omnino referens, latum in basi, & acutum in cuspide, quod successu temporis sponte cecidit, & illius loco cancer obortus est.

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. DIONISIO POMARET Chirurgo Monspeliensi peritissimo.

OBSERVATIO I.

Tumor suppuratus resolutione curatus.

MAria Pomareta filia mea octo annos nata, tumorem phlegmonosum, & œdematosum satis exiguũ passa est in parte externa mandibulæ inferioris dextræ,

 qua

quæ ad ſuppurationem venit. Ego verò metuens ne à cicatrice facies fœdaretur,antequam ad abſceſſus apertionem venirem, reſolutionē priùs tentare decrevi, Guidonis autoritati innixus, qui in ſermone generali de apoſtematis,dicit aliquando apoſtemata ſuppurata,reſolutione finiri : Quod etiam ſolenni Paræi experimento confirmatur,qui ſe apoſtema ſuppuratum mercurio crudo,cum emplaſtro diapalma ſubacto,per viam reſolutionis curaſſe teſtatur.Ad cujus imitationem,dicti mercurii ʒi, cum emplaſtri diapalma ℥i, admiſcui, & tumori ſuppurato admovi,qui intra quatuor dies omninò reſolutus eſt.

Ad materiā ſuppuratam reſolutione diſcutiendā, ſequentes conditiones neceſſariæ ſunt. 1. Ut materia ſit quantitate exigua.2. Ut ſit tenuis & ſeroſa. 3.Ut cutem & corporis ſuperficiē occupet, non autē partes profundas.4.Ut ſit in corpore robuſto,juvenili,&molles carnes habente.5. Ut tempus ſit æſtivum.

OBSERVATIO II.

Tumor œdematoſus.

EAdem filia mea paſſa eſt tumorem œdematoſū crudum, & minimè ſuppuratum ſupra regionem lumborum,magnitudinis volæ manus , qui eodem remedio intra paucos dies diſcuſſus eſt.

OBSERVATIO III.

Lupia.

FRater quidam Capucinus cœnobii Monſpelienſis,annos natus 25. lupiam habebat in genu , quam longo tempore geſtaverat,ita ut ad ſummā mollitiem tandem perducta fuerit, cujus ratione apertionem ſuadebam, cū materia contenta ritè concocta videretur. Ille verò renuit,inquiens ſe lupias huic conſimiles reſolutione curatas vidiſſe, foliis acetoſæ charta madida involutis, & ſub cineri-

cineribus coctis, quæ postmodùm cum cineribus per cribrum trajectis incorporabantur in formam cataplasmatis, quod ille per plures dies calidè applicuit, & tumor prorsùs evanuit, quod ego valdè miratus sum, & ab eo tempore duas alias lupias in eadem parte eodem remedio curavi, quarum unâ detinebatur Joannes Guerinus sexagenarius, altera verò, uxor Timothei Coula fabri lignarii Monspeliensis.

OBSERVATIO IV.

Ecchymosis.

VXor Petri Laiardi Mercatoris Monspeliensis, quinquagenaria cum è scalis cecidisset, vulnus contusum accepit in capite, ita ut tumor ex sanguine extravasato, ecchymosis dictus ovi gallinacei magnitudinem æquans, obortus fuerit. Post primam applicationem ex albumine ovi & oleo rosaceo compositam, & venæ sectionem celebratam, de tumoris apertione per novaculam, aut suppuratione cogitavi, juxta aph. Hipp. 20. sect. 5. si sanguis in ventrem præter naturam effunditur, necesse est suppurari. Ad hoc concurrebant materiæ copia, ægrotantis ætas, cutis capitis durities, & tempus hyemale. Cũ autem ægra incisionem renuisset, ego verò suppurationis dolores, aliasq; molestias evitare cuperem, resolutionem tentare per aliquot dies decrevi, licet perexigua illius spes affulgeret. Hac autem methodo usus sũ. Primò partem affectam aquâ calente per mediam horam bis in die fovebam. Post fotum partem novacula radebam adversis pilis, ut pori magis aperirentur, & omnes sordes parti hærentes probè abstergerentur, ac tandem oleum liliaceum cum chamo mælino partibus æqualibus applicabam, superposito cotone, suffitu aromatũ imbuto, & calente, sicq; tumor omninò resolutus est.

OBSERVATIO V.

Carbunculus.

Circa carbunculos, duo observavi notatu digna, unũ, quod licet carbunculi febrem perpetuò soleant habere comitem, propter inflammationem ingentem, quæ in iis reperitur, ut docuit Gal. 2. ad Glauconem his verbis. Cum verò sanguis admodum calidus, & crassus in quamcumq; partem confestim fluxerit, hanc exurit, ulcusq; cum crusta efficit; Quidquid verò circumstat, in inflammationem attollit ferventẽ, ac gravi dolore conflictantem. Attamen ab eo tempore, quo chirurgiæ incumbo, tres mihi videre contigit, qui sine ulla febre, sua percurrere tempora, & sine ullo alio gravi symptomate, ita ut ægri à consuetis muneribus nunquam destiterint, unus erat in gena sinistra, alter in cervice, tertius sub palpebra inferiori oculi sinistri. Qui omnes curati fuere iisdem remediis, quibus cauteria potentialia curari consueverunt, videlicet escharæ casum procurantibus.

Altera circa carbunculos observatio mea est. Quod in sævissimâ illâ peste, quæ Monspelii grassata est anno 1629. & 1630. carbunculi apparebant, signis stipati ab iis omninò diversis, quæ à Galeno, Guidone, & Neotericis describuntur. Quod causæ fuit, ut complures medici & chirurgi etiam peritissimi in illorum diagnosi in principio erraverint, signa autem diversa in illis carbunculis apparentia hæc erant. Virium dejectio, pulsus parvus, pars carbunculo affecta tumoris expers, exigua inflammatio pustulam ambiens, escharæ mollities ingens quæ putredinis potiùs quàm ustionis soboles erat, motus libertas in parte affecta, & gravitatis sensus carentia, qui in vulgaribus carbunculis tantus est, ut pars vinculis constringi videatur.

OBSER-

OBSERVATIO VI.

Sarcoma.

IUvenis quidam, nomine Claparede, excrescentiã carneã patiebatur, sarcoma græcis dictam, in parte interna inferiori tibiæ dextræ, quatuor digitis supra malleolũ, figuræ cylindricæ, longitudiuis trium digitorũ transversorũ, & crassitudinis brachii infantis nuper nati. Hic tumor ab arteria nutriebatur ad basim suam protensa, quæ cum admodùm lata esset, ligari non poterat. Si quando æger altero pede tumorem percuteret, tanta fiebat sanguinis effusio, ut in vitæ periculum incideret. Vocato mecũ in consiliũ D. Samuele Formio Chirurgo seniore peritissimo; decretum fuit inter nos extirpandum esse tumorem, & ad sanguinis effusionẽ impediendã, quæsita fuit arteria poplitea, eaq; tactu invẽta in parte superiori, & interiori tibiæ compositũ fuit spleniũ durũ & compactũ ex linteis arctè complicatis in formã cylindri, & succo urticæ imbutũ, quod superinducto astringente communi, arteriæ admotũ est secundũ illius longitudinem, superinducta fascia, multis circũvolutionibus illud arctè constringente. Tum alia splenia toti tibiæ, & cruris extremitati, astringente dicto illita, admota sunt cũ fasciis arctissimis: Nec non cauteria actualia parata habebantur ad cohibendum sanguinis profluviũ, siquidẽ illud non obstantibus prædictis ligaturis affatim erumperet. Tali præmisso apparatu, tumorẽ manu sinistra apprehendi, & extrorsũ attraxi, eumq; manu dextra, novacula munita, radicitùs præcidi sine ulla sanguinis arterialis profusione. Mox astringens cataplasma vulneri admovi, quod per 24. horas in parte relictum est; Post cujus extractionem nulla hæmorrhagia apparuit, neq, deinceps. Et quia caro quædã superflua, & parùm laudabilis relicta fuerat, ea blandis cathereticis absumpta est; ulcus pus laudabile reddidit, ac tandem detergentibus, epuloticis, & cicatricem inducenti-

ducentibus ad integram curationem perductum est.

OBSERVATIO VII.

Calculus in gutture.

SAcerdos sexagenarius sanguineo temperamẽto præditus, gutturis inflammatione frequenter corripiebatur, præcipuè quoties canendo acriùs contenderet, quæ quidem inflammatio venæ sectione sedabatur, & gargarismate ex oxycrato. In postrema invasione, cùm partem affectam attentiùs introspicerem, corpus quoddam extraneum gutturi infixum conspicio, juxta finem mandibulæ dextræ inferioris, globulum sclopeti referens, quod à me facili negotio extractum est, & diligenter ablutũ, nihil aliud fuit, quam lapis durus, & compactus, ad pyri sylvestris formam compositus, qui cauda sua musculis masseteribus infixus erat. Ulcus rotundum, & purulentũ superfuit, quod œnomelite detersũ, & consolidatũ fuit.

OBSERVATIO VIII.

Vulnus sclopeti.

DOminus de Roques junior, Eques cognominatus, in Salsæ obsidione vulnus ex sclopeto accepit in parte superiori & media sterni, quod oblique ad dorsũ ferebatur, & sex digitis transversis à spina dorsi exitũ habebat. Statim ab inflicto vulnere dolores punctorios acutissimos in œsophago percepit, ac si spinas illi parti infixas haberet, & quia à sanguine suffocabatur, maximis conatibus illum nitebatur excernere; Ac tandem post longos frequentesq; conatus multamq; sanguinis excretionem, qua plurimas pelves impleverat, dolor œsophagi punctorius omnino desiit. Post multos dies æger alvum deponendo, eosdem in ano dolores punctorios percepit, quos in œsophago passus erat; & digito explorans quid rei esset, corpus solidum, & pungens invenit, quod sensim ex ano extraxit, altero statim ex-

creto, priori consimili. Hæc autem corpora erant duo ossis fragmenta tenuia, lata, & depressa instar foliorum arboris, ex una parte lævia, ex altera verò aspera; in extremitatibus verò acuta & incidentia, instar aciei gladiorum. Judicatum fuit glandem sclopeti hæc ossis fragmenta è sterno abrasisse, & in œsophagum violenter impulisse, undè dolor punctorius in œsophago sentiebatur, quandiu ea infixa parti adhærebant. Iis verò tandem post multos conatus avulsis, & in ventriculum protrusis, doloris punctorii cessatio fuit, sed post aliquot dies, fragmentis illis ad intestina devolutis, idem dolor in ano excitatus est. Fragmenta illa unguis digiti auricularis latitudinem æquabant, longitudinem vero superabant.

OBSERVATIO IX.
Tumores strumosi.

RUstica quædã mulier tumoribus strumosis quamplurimis scatens in collo, & ipso capite, ad me veniens ostendit duo ulcera supra os petrosum, & duos tumores molles etiam in capite, unum scilicet supra os syncipitis dextrum, alterum vero supra os occipitis, tribus digitis transversis invicem distantes. Ulcus incisione à me apertum est, inventúmq; os petrosum carie affectum. Cum autem suspicarer sub dictis tumoribus simile quippiam latitare, eos aperiendo censui caustico potentiali admoto & decisis escharis (dictu mirum) sub utroq; tumore cranii utraq; tabula perforata apparuit, ac si trepano aperta fuisset, foramina autem assis magnitudinem æquabant, quorum beneficio, motus cerebri facilè conspiciebatur in meningibus ipsius, supra quas aliquid puris innatabat; neque ullam, quantumvis exiguam ossis particulam invenire licuit. Post aliquot dies misella ægrotans tot mala pertæsa, sese in puteum præcipitavit.

Notanda hic est mira humoris strumas efficientis malignitas,

lignitas, & acrimonia, quæ oſſa liquare, ac diſſolvere valeat.

OBSERVATIO X.

Phrenitis.

QUidam Agricola nomine Poulet, ex febre ardente factus eſt phreniticus,& in delirio ac vigiliis perpetuis,ſe damnatū eſſe,& mori velle clamabat.Hoc autem artificio à me curatus eſt. Votis illius annuens, dixi me eum occidere velle, & cum hirudines plures fronti admotæ eſſent,ex quarum vulneribus cruor emanabat; novaculam ei oſtendendo, qua ipſi jugulum me inciſurum eſſe dicebam; ac ſubindè manubrio ejuſdem novaculæ jugulum violenter corrado,idq; pluribus vicibus repeto. Interim novacula ſanguine inficitur,qui à frontis vulnuſculis emanabat; eique poſtmodum eam cruentatam oſtendens, jam occiſum eſſe prædico ; ac ſubindè faciem linteis contego, & feneſtras occludo,ut nullus ſplendor in cubiculo appareret. Ille ſe mortuum eſſe putans, immotus permanet, & paulò poſt ſomno profundo corripitur,ſicq; à phrenitide liberatur.

OBSERVATIO XI.

Vteri prolapſus.

QUædam fœmina uteri prolapſum patiens, globum cereum,magnitudinis pilæ palmariæ,in uterum magna vi introduxit,eumq; per decennium geſtavit,à morbo prorſus libera. Quod mihi compertum fuit poſt illius obitum ex diſſectione cadaveris, cum ex febre continua interiiſſet, inventoq; in utero globulo prædicto, ſoror ipſius aſſeruit eum ante decennium fuiſſe in uterum introductum,& continuò geſtatum.

OBSERVATIO XII.

Aneuriſma.

HOneſta virgo, nomine Margareta Varſaline Villanovenſis, cum ſanguis ei mitteretur ab imperito Chi-

Chirurgo, Aneurisma passa est, ob arteriam simul cum vena apertã, quod ab initio resolventibns medicamentis applicitis, in magnam molem excrevit. Habito consilio decretum fuit aperiendum esse tumorem, ligata priùs arteria in parte superiori, cui sententiæ ægra subscribere noluit. Sed relicto priori Chirurgo ad me venit, rogans ut topicis remediis curationem tentarem. Ego ipsi morem gerens, splenia parti admoveo, decocto astringente imbuta, superinducta fascia comprimente. Quibus per 10. aut 12. dies continuatis, tumor admodum imminutus est, postmodùm ægra Villanovam rediit, ubi nullis remediis utens, & brachium in variis operibus exagitans, tumorem iterùm suscitavit in molem ingentem, cum dolore insigni, vigiliis, inquietudinibus, febre, dolore capitis, siti aliisq; symptomatis. Qua de causa me vocavit cum D. Formio Chirurgo seniori. Censuimus tumorem esse aperiendũ, constricta priùs arteria spleniis fortioribus ut supra in Claparedi operatione factum fuerat, sed ægra prorsùs renuit. Post 12. dies tumor sponte apertus est in eo loco, quæ venæ sectione apertus fuerat, & per foramen satis exiguum sanguis niger, liquidus ac minimè fœtidus egressus est, sequentibus diebus pus laudabile, sed pauca quantitate egressum est, ac tandem ulcus ad cicatricem perductum; sicq; ægra omninò curata, hoc tantum incommodo relicto, quod brachium omninò extendere non valet, semiflexum perpetuò remanens.

OBSERVATIO XIII.

Colicus dolor.

VXor Domini Sartrei in Curia Computorum, Subsidiorum & Fisci Regii Consiliarii, gravissimum ventris dolorem passa erat per mensem integrum, quamplurimis remediis frustrà adhibitis. Ego tandem cucurbitulam magnam umbilico admovi, qua humoris serosi ℥vi vel vii, elicitæ sunt, & ægra à doloribus liberata est.

OBSER-

OBSERVATIO XIV.

Pleuritis.

PEdiſſequus D. Demanſe Quæſtoris Franciæ generalis, ex curſu exæſtuans, ac ſudore perfuſus, aquam frigidam copioſam hauſit; & pauló poſt dolore lateris atroci correptus fuit, cum tanta difficultate reſpirandi, ut ſuffocari videretur. Ego confeſtim vocatus, magnam ſanguinis quantitatem detraho,& dum ſanguis efflueret, reſpirandi difficultas,& lateris dolor ſenſim remittebatur, abſolutâq; evacuatione,utrumque ſymptoma prorſùs deſiit, ægerque omninò curatus eſt.

OBSERVATIO XV.

Dens avulſus in alveolum intruſus.

CUm virgo quædam oppidi vicini dolore dentium torqueretur, quem à dente inciſorio, carie affecto provenire putabat,Chirurgum vocat, ut dentem avelleret. Ille proximum dentem benè ſanum avulſit, ac ſubindè cognito errore, carioſum abſtulit; mox alveolum prius vino abluens, dentem ſanum in eum intromiſit, & gargariſma aſtringens præſcripſit ex roſis rubris, balauſtiis,cortice granatorum,ligno lentiſcino, & alumine in aqua, & vino auſtero decoctis, quo ægra frequenter utebatur. Tum eam per aliquot dies alimentis liquidis uti juſſit, à maſticatione prorſùs abſtinendo. Et ita dens avulſus in alveolo conglutinatus eſt.

OBSERVATIO XVI.

Luës venerea.

CHirurgos interdùm errare contingit in luis venereæ curatione,quando poſt ordinaria remedia convenienter uſurpata, ægros perfectè curatos non eſſe exiſtimant,quod adhuc quædam ſymptomata luëm veneream comitantia, apparere non deſinant, unde ægros interdùm

dùm in nova tormenta conjiciunt, & in atrophiam, aut tabem præcipitant. Cum tamen illa ſymptomata ut plurimùm poſt aliquod tempus ſponte diſpareant, aut levibus quibuſdam topicis remediis diſcutiantur.

Dum eſſem Lutetiæ apud D. Helotum chirurgum peritiſſimum nobilis quidam Pariſienſis, temperamento melancholicus, ſe illi curandū tradidit, qui præter dolores nocturnos, aliaq; luis venereæ ſymptomata, tumorem in cervice patiebatur, ex pituita & melancholia genitum. Poſt inunctionem ex unguento mercuriali, copioſus fuit ptyalyſmus, & omnia luis venereæ ſymptomata prorſùs abolita ſunt, uno excepto tumore, cujus duæ tertiæ partes diſcuſſæ fuerant. Exiſtimabat æger ſe non eſſe curatum propter tumorem ſuperſtitem. Ab alio tamen Chirurgo ſeniori ad hanc rem vocato confirmatus fuit, & admoto emplaſtro de vigo quadruplicato mercurio tumor diſcuſſus eſt in menſis unius ſpatio.

Alter vir nobilis curæ meæ commiſſus, abſoluto ptyaliſmo, ſe non curatum eſſe putabat, quod ulcus in cervice, & regione œſophagi remaneret. Hoc tamen ulcus remediis vulgaribus intra menſem curatum eſt, ſine ullo remedio luëm veneream reſpiciente.

Tertium habui præ manibus, qui inter alia ſymptomata dolorem inſignem patiebatur ſupra os tibiæ. Temperamento bilioſo præditus erat, & frictiones mercuriales quater paſſus erat; Quibus ad ſummam maciem perductus fuerat. Diæta humectante per menſem uſus eſt. Poſtea frictio ex hydrargyro univerſaliter uſurpata, & hac unica frictione dolor ſedatus eſt, ptyaliſmus provocatus, per quem humores flavos, tenues, & fœtidiſſimos menſis unius ſpatio rejecit, mox per 15. dies pituitam craſſam excrevit; qua evacuatione nimiùm perſeverante, coactus ſum aëri illum exponere, ut citiùs cohiberetur. Tandem ſupra locum antea dolentem inciſio facta eſt, &

& caries in osse reperta quæ cauterio actuali, & pulvere catagmatico ablata est, & æger omninò curatus.

Ultimum exemplum erit Equitis cujusdam, qui à luë venerea, methodo ordinaria curatus fuerat. Supererant tamen dolores insignes, omnes articulos occupantes, ut membra sine clamore commovere non posset. Dominus Joannes Delort Professor Regius Monspeliensis, & in praxi medica exercitatissimus, horum dolorũ causam diligenter inquirens, censuit eos non à luë venerea procedere, sed potiùs ab intemperie sicca, ligamenta articulos connectentia, & partes nervosas annexas occupante. Ab eaque intemperie indicationem sumens, victum humectantem, & balnea præscripsit, quibus diu continuatis, omninò curatus est.

OBSERVATIONES COMMUNICATÆ A D. OZIA AIMAR CHIRURGO Gratianopolitano celeberrimo.

OBSERVATIO I.

Vulnus contusum in oculo.

ILlustrissimus vir Dominus de Servien, qui nunc Munsteri pacis ineundæ gratiâ plenipotentiariam legationem exercet, ante multos annos in sphæristerio quodam Parisiensi vulnus accepit in oculo sinistro ex ictu pilæ palmariæ; ex quo gravissimi dolores exorti sunt. Chirurgi Parisienses docti & experti omnia remedia, quæ ad hujus affectus curationem necessaria videbantur, ex arte adhibuerunt; & inter cætera, cum ecchymosim conjunctivam occupantem advertissent, levibus scarificationibus sanguinem extravasatum educere conati sunt. Nihilominùs dolores in eodem statu constiterunt. Ille igitur, cùm malum in pejus rueret, Gratianopolim venire decrevit, ut sese curæ meæ committeret. Ego verò pluribus

bus venæ ſectionibus, cucurbitulis, variiſq; topicis parti admotis, malum delinire conatus ſum. Verùm iis omnibus nihil conferentibus, ei tandem perſuaſi, ut oculum introſpici pateretur, quod anteà nunquam obtinere potueram, propter acerbiſſimos dolores, quos ille ad luminis occurſum patiebatur. Aperto igitur oculo, vidi album quidpiam totam pupillã contegens, quod hyppopyon eſſe judicavi, idq; aperiendum cenſui, ad evacuandam materiam in eo contentam, quæ dolores continuos efficiebat. Factâ itaque levi inciſione, exiguus ſanguinis trumbus egreſſus eſt, qui exteriori ſuperficie albicans erat, interiori verò ruber. Educto illo trumbulo ſtatim dolores omnes quieverunt, & intra paucos dies æger lucem ſuſtinere cœpit, ac brevi integram ſanitatem adeptus eſt.

OBSERVATIO II.
Vlcus carioſum in ſterno.

DOminus Speaute quæſtor Franciæ generalis, tumorem ſcirrhoſum patiebatur in ſterno, qui poſt annum elapſum ſponte apertus eſt. Ego verò ulcus explorans, ſubjecta oſſa carie affecta inveni, quibus multa cauteria actualia admovi, ac deinde detergẽtibus & epuloticis ulcus ad cicatricem perduxi, non omiſſis remediis univerſalibus cauſam antecedentem reſpicientibus.

OBSERVATIO III.
Coſtæ carie corruptæ.

QUædam Matrona quadragenaria vehementi lateris ſiniſtri dolore vexata, cum febre lenta & extenuatione totius corporis; poſtquàm per annum integrum multis remediis uſa eſſet ſine fructu in pago ubi degit Gratianopoli duodecim milliaribus diſtante; tandem Gratianopolim ſe contulit, & ſeſe curæ meæ commiſit. Ego ſtatim latus dolens explorans, tumorem ſuppuratũ in eo inveni, & magna inciſione cruciatim facta, puris

valdè

valdè inæqualis & fœtidiſſimi;vaſcula duo extraxi. Evacuato pure tres coſtas reperi in extremitatibus ſuis carie valdè infectas,quartam videlicet, quintam & ſextam,ab inferioribus ad ſuperiores computando. Neceſſum fuit, coſtas illas amputare trium digitorũtranſverſorum longitudine, admoto poſtmodùm earum extremitatibus cauterio actuali.Hic naturæ providentiã admirari licuit, quæ pleuram ſub coſtis carie infectis multa carne muniebat, ad eam roborandam & coſtarum defectum ſupplendum. Hæc matrona poſtmodùm victu analeptico & uſu lactis ad integram valetudinem perducta eſt.

Dominus de Beſſin Centurio, tumorem ſcirrhoſum patiebatur à longo tempore in latere ſiniſtro ſupra coſtas veras, quintam nimirùm,ſextam, & ſeptimam. QuidamChirurgus cauterio actuali tumorem aperuit,ex quo pus perexiguum emanavit,&dolores in parte graviſſimi permanſerunt ; quod eum coegit ruri degentem, Gratianopolim venire,&meam operam implorare.Ulcus animadverti volæ manus magnitudinem æquans, & coſtas ſubjectas carie infectas, pluſquam dimidium earum penetrante. Præmiſſis igitur remediis univerſalibus coſtarum extremitates amputavi quatuor digitorum tranſverſorum longitudine, admoto poſtmodùm cauterio actuali earum extremitatibus. Tandem pulveribus catagmaticis partium exuſtarum exfoliationem procuravi,remediiſq; detergentibus & incarnantibus ulcus ad cicatricem perduxi.

OBSERVATIO IV.

Fractura oſſis temporalis.

VIr quadragenarius vulnus accepit in tempore dextro,quo os ſubjectum inſigni fracturâ affectum eſt. Vocatus ad eum, & trepani neceſſitatem advertens, ſupra muſculos crotaphitas crucialem inciſionem feci,ſine ullo ſuperveniente ſymptomate, quamvis auctores eorum

rum musculorum vulnera tanquam maximè periculosa, plurimùm reformident. Trepanum admovi, ossa depressa reposui & omnibus convenienter administratis, æger ad pristinam valetudinem fœliciter perductus est.

OBSERVATIO V.

Vulnus asperæ arteriæ ex sclopeto.

ANcilla Domini de Viviers in Senatu Gratianopolitano Secretarii Regii, ictu parvi sclopeti, quod vulgò pistolet nominatur, vulnerata est in gutture sub larynge tribus globulis in dicto sclopeto inclusis, quos ægra per os rejecit. Ex tribus asperæ arteriæ foraminibus, ventus, cum murmure & sibilo egrediebatur. Licet autem pars illa cartilaginea difficillimè coalescat, attamen diligenti cura adhibita, vulnera illa perfectè consolidata sunt.

OBSERVATIO VI.

Empyema ex vulnere epigastrii.

NObilis quidam Occitanus Gratianopoli pugionis ictu vulnus accepit in epigastrio ad capacitatem illius penetrans, sine intestinorum aut ventriculi læsione. Brevi vulnus hoc ad cicatricem perductum est. Attamen post duos menses ad me venit, magna spirandi difficultate oppressus, cui jungebatur sensus ponderis in pectore, & fœtor os continuò inficiens. Hæc symptomata, puris in thorace collecti maximã suspicionem fecerunt, sed vulneris cicatricem explorans, eamq; in parte epigastrica inveniens, miratus sum, quomodo vulnus ventri inferiori inflictum, puris collectionem in thorace producere potuerit. Tandem inquirens, in quo situ esset æger cùm vulnus accepisset; respondit se in domus cujusdam scalis tunc temporis fuisse, et vulnerantem in gradu inferiore situm, pugionem sibi in ventrem adegisse. Ex quibus conjeci vulnus à parte inferiori ad superiorem

vergens, diaphragma penetrasse, & ad thoracis capacitatem pervenisse, unde puris collectio, ex sanguine diaphragmatis vulnerati extravasato, facilè fieri potuit. Latus aperui in veris costis inter quartam et quintam, ab inferioribus ad superiores computando, quatuor digitis transversis à vertebris dorsi. Apertione facta pus effluxit album & fœtidissimum: ejus prima vice tria vascula eduxi, postridiè verò eandem quantitatem, & consequenter paulatim educto pure, æger intra duos menses optimè convaluit.

OBSERVATIO VII.

Gangræna perinæi, ani, & scroti.

DOminus Pourroy in Camera Computorum Gratianopolitanâ magister sexagenarius tumorem patiebatur in perinæo, qui à solo pharmacopœo curabatur, gangræna partes illas invasit, ad cujus curationem vocatus, invenio eam perinæum, scrotum, & anum occupasse. Statim multis scarificationibus iisq; profundis celebratis, partes aceto, sale, aqua vitæ, unguento ægyptiaco, & mercurio sublimato simul mixtis, frequenter abluo. Quæ tamen gangrænæ progressum non impediebant; ita ut ad cauteria actualia confugere coactus sim, quorum beneficio gangræna cohibita est. Tantus fœtor ex partibus illis exhalabat, ut astantes inficeret. Magna excidit carnis putridæ copia. Uretra prorsùs detecta erat, & duobus foraminibus pertusa, per quæ urina egrediebatur. Nihilominùs omnes illæ partes unitæ, incarnatæ, & cicatrice fœliciter obductæ sunt.

OBSERVATIO VIII.

Enterocele desperata sectione curata.

QUidam Procurator Gratianopolitanus nomine Baro ex prolapsu intestini in scrotum, in iliacam passionem incidit, quia intestinum fæcibus repletum fuit,

it; quæ admodùm induratæ, inteſtini repoſitionem impediebant. Poſt multa remedia per novem dies fruſtrà tentata, in conſilium vocor cum dominis de Villeneuve & Davins Medicis celeberrimus. Sententiam ferens dixi aperiendam eſſe partem uſq; ad productionem peritonæi, quæ inteſtinum ſtrangulabat quamvis metuendum eſſet, ne inteſtinum, propter morbi diuturnitatem gangræna affectum eſſet: nihilominus ſequendam eſſe Celſi ſententiam dicentis, ſatius eſſe anceps remedium experiri, quam certo exitio ægrum exponere. Clariſſimi medici ejuſdem fuere ſententiæ. Itaq; ægro in ſitù convenienti collocato, in inguine inciſionem feci uſq; ad peritonæum diligenter cavendo, ne inteſtinum læderetur. Poſtmodùm cannulam argenteam ex una parte rotundam, ex altera verò cavam in proceſſum peritonæi immiſi, & ſuper cannulæ cavitatem dictum proceſſum aperui, ea longitudine, quæ ad reponendum inteſtinum neceſſaria videbatur: deinde inteſtinum blandè in ventrem immiſi, ſutura proceſſum univi, & reliquarum partium vulnus gaſtroraphia, remediiſque conglutinantibus ad perfectam ſanitatem perduxi.

OBSERVATIO IX.

Abſceſſus lumborum ad renes penetrans.

VIr nobilis Gratianopolitanus tumorem in regione renis dextri paſſus eſt, qui in ſuppuratum abiit, eoq; aperto magna ſeroſæ materiæ quantitas effluxit. Poſt aliquot dies ex ulcere egreſſi ſunt duo calculi amygdalæ magnitudinem æquantes; quod mihi admirationem peperit. Sed ulceris profunditatem advertens, quæ quatuor digitorum tranſverſorum latitudinem æquabat: cùm etiam conſequenter, alii calculi fabæ magnitudinem æquantes ex ulcere prodierint; credere coactus ſum, eos calculos à rene etiam ulcerato procedere. Hujus rei fi-

dem etiam faciebat, quòd ex ulcere magna ſeroſæ materiæ copia continuò effluebat, & lintea ſubjecta intra paucas horas madore inficiebat, quaſi in aquam demerſa fuiſſent. Præterea pus interdùm cum urina per penem effluebat. Jam à decennio caſus iſte contigit; & ulcus in fiſtulam abiit, quæ ſæpè occluditur per tres aut quatuor menſes; & cùm denuò aperitur ſanguineam quandam materiam emittit, poſteà iterùm ſponte occluditur. Æger in eo ſtatu ſatis commodè vivit, & omnes actiones ordinarias liberè exercet.

OBSERVATIO X.

Rara convulſionis ſpecies.

DOminus de Bollon vir militaris ex ictu tormenti bellici vulnus accepit in brachio dextro, quo totum brachium abſciſſum eſt, ſuperſtite tantum parte, quæ humero vicina eſt ad quatuor digitorum tranſverſorum longitudinem. Curato brachio, & vulnere omninò conſolidato, quadam convulſionis ſpecie correptus eſt, qua retrahebatur caput verſus partem dextram, & mandibulas frequenter agitabat; ita ut lintea continuò intra dentes habere cogeretur, quæ identidem mordebat, ac dentibus conterebat. Multas medicorum & Chirurgorũ conſultationes convocavit, qui omnes uno ore cenſuerunt, in extremitate oſſis à tormento bellico præciſi, aliquam eminentiam acutam adeſſe quæ nervum aliquem feriendo talem convulſionem produceret; & ideò reſcindendam iterùm eſſe oſſis extremitatem, ac diligenter adæquandam. Hæc operatio ſedulò celebrata nihil tamen profuit, & æger eodem incommodo continuò affligebatur, quod ei omnem ſanationis ſpem ademit. Fortè fortuna cùm ei occurriſſem, & ille incommoda ſua mihi enarraret; in mentem venit aliquod virus venereum intùs latens hunc affectum forſan poſſe producere.

Et illicò ab eo quæsivi, nùm dum vulnus accepiſſet, morbum aliquem venereum pateretur, vel anteà paſſus eſſet: reſpondit ſe per aliquot tempus antequàm vulneratus eſſet gravem paſſum eſſe gonorrhœam, quæ tamen curata prorſùs fuerat. Hoc meam conjecturam auxit, ita ut ægro conſuluerim remedia luis venereæ experiri, quibus ille hujus morbi curandi cupidiſſimus, ſe libenter ſubmiſit. Præmiſſis igitur purgatione univerſali & diæta ſudorifica, frictiones ex unguento mercuriali celebravi, à quibus ptyaliſmus provocatus eſt; & poſt tertiam diem ptyaliſmi contractiones illæ & convulſiones deſierunt, neque ab eo malo ampliùs ullo modo æger conflictatus eſt.

OBSERVATIONES HINC Inde Decerptæ.

OBSERVATIO I.

Vlcus Renum.

RElatum mihi fuit quendam Empiricum curaſſe ulcus renum inveteratum ſola inunctione unguenti mercurialis.

OBSERVATIO II.

Gibboſitas.

DOminus Franciſcus Ranchinus Cancellarius facultatis Medicinæ Monſpelienſis, narravit mihi modũ quo curavit luxationem ſpinæ dorſi Illuſtriſſimæ Dominæ de Montmoranci, quæ contigit ex catarrho è cerebro in ſpinam decumbente, quo duæ vertebræ in medio ſpinæ luxatæ fuerant. Ille igitur poſt remedia univerſalia, ad reductionem vertebrarum uſus eſt primùm torculari chirurgorum, quo comprimunt lintea complicata, capillorum tonſuræ deſtinata. Quod ſatis proficiebat, dum

unum tabulatum dorso, alterum pectori apponebatur, & ita sensim comprimebatur, interjectis inter ligna & corpus pulvinaribus lineis: sed incommodum fuit hoc remedium, siquidem pectus comprimendo, respirationem offendebat. Tandem usus est alio instrumento, quod habetur in carrucis, ad eas attollendas dum viæ concavæ infiguntur, & Gallicè vocatur [cric] cujus extremo circulari admovebat lignum aptandum vertebræ luxatæ, intermedio pulvinari lineo. Alterum extremum hujus instrumenti parieti admovebatur, mox ægra firmiter circa scapulas continebatur, posteà instrumentum blandè impellebatur donec ægra ampliùs dolorem ferre non posset, quo tempore ab opere desistebatur, idq; bis in die iterabatur, atq; ita sensim luxatio illa perfectè curata est.

OBSERVATIO III.

Oculorum inflammatio cum sordibus.

INfans recens natus oculorum rubore afficiebatur, cum multis sordibus puris instar indè effluentibus, per tres menses affectus continuavit, & multa collyria admota nihil contulerunt. Tandem ex præscripto cujusdam medici, gossypium singulis noctibus admotum est utrique oculo, quod priùs ad prunas diligenter exsiccabatur, digitis priùs discerptum, & benè carminatum, postmodùm uterq; oculus contegebatur pauca cotonis quantitate instar plumaceoli, fascia superinducta. Manè gossypium auferebatur, dictis sordibus valdè imbutum. Continuando remedium per plures noctes, infans optimè curatus est.

OBSERVATIO IV.

Hysterica epilepsia.

VXor Domini Polemarchi de Sumenes per multos annos variis affectibus hystericis vexata est, qui epilepticos insultus referebant, multa tentavit remedia à multis

multis medicis præscripta, sed omninò incassum. Tandem cujusdam mulieris consilio sumpsit carnem lupi in pulverem redactam, & frustulum ejusdem carnis salitæ semper gestavit, à quo tempore immunis omninò fuit à prædictis affectibus.

OBSERVATIO V.

Febris tertiana.

QUidam Empiricus multos curavit tertianarios purgando semel levi medicamento, postea venam aperiendo in ipso accessionis initio. Cohibebatur accessio, & valdè exigua apparebat, posteà verò non redibat.

OBSERVATIO VI.

Vulnus thoracis curatu difficile:

D. Henricus Bachaman Medicus Avenionensis exercitatissimus retulit mihi filium D. Dorsan 20. annos natum vulnus accepisse in thorace, ad capacitatem illius penetrans, quod multis variisq; remediis adhibitis curari non potuit, & ad tres aut quatuor menses perseveravit, undè æger valdè emaciatus, & ad tabem perductus est. Tandem illius consilio, lacte muliebri usus est, quod ex mammilla sugebat, ex eoq; injectiones fiebant in vulnus, atq; hoc solo remedio intra mensem curatus est à vulnere, & ad bonum habitum perductus.

OBSERVATIO VII.

Colicus dolor.

QUidam civis Narbonensis retulit mihi se colico dolori obnoxiũ fuisse per multos annos, quo frequenter affligi solebat, ab eoq; affectu liberatum sequenti remedio, una tantùm vice assumpto, ita ut nunquam deinceps in eum reciderit, & plurimos alios quibus idem remedium communicavit, fuisse etiam liberatos. Hoc remedium est dolii obturamentum ex subere confectum, quod per plures annos huic usui inservierit, atq; adeò

vino probè imbutum ſit, illud autem ſuber igne comburendum eſt, ejuſque cinis exhibendus cum vino albo ʒj pondere, urgente dolore.

OBSERVATIO VIII.

Hydrops.

VIr quidam fide dignus retulit mihi ſe multos áſcite laborantes curatos vidiſſe ſequenti remedio.

Silices colligebantur albiſſimi, qui circa flumina reperiuntur, & fracti aliquantulùm pellucent, cryſtalli inſtar, illi autem ſuper prunas incaleſcebant, & candentes in vino albo extinguebantur, hujus vini cyathum unum ægri ſumebant manè uſq; ad perfectam curationem, quæ intra menſem perficiebatur.

Hujuſmodi ſilicum calcinatorum ſal in vino albo exhibitus, fœliciùs ni fallor operaretur.

Sal mille pedum à celebri Medico fœliciter uſurpatur in hac curatione, quem julepis aliiſq; remediis aperientibus admiſcet, præmiſſa purgatione cum ſucco ireos noſtratis, quem ſi æger vomitu rejiciat, pro deplorato habendum eſſe exiſtimat.

OBSERVATIO IX.

Alius hydrops.

QUidam hydropicus curatus eſt ſolo uſu ſalis prunellæ in potu ordinario, per menſem integrum cujus ſpatio aqua univerſa in abdomine contenta evacuata eſt.

Hanc curationem contigiſſe exiſtimo non ſolum propter virtutem diureticam qua ſal prunellæ præditum eſt, ſed etiam ex eo quod hydrops ille forſan à fervida hepatis intemperie productus fuerat, quæ à ſale prunellæ potentiſſima refrigerandi vi prædito, extincta eſt.

Alius hydropicus curatus fuit decocto ſummitatum quercus, cujus cyathum unum ſumpſit manè per 15. dies.

OBSER-

OBSERVATIO X.

Strumæ.

ARmoricus quidam Danielis nomine 30. annum agens, vir ruſticanus, habitu euſarco & robuſto, à pluribus annis ſtrumis laborabat, tum circa collũ, tum etiam ſub utraq; axilla, qui cum amicis, & notis omnibus inviſus eſſet, propter contagioſum iſtum affectum, ad Noſocomium charitatis Lutetianum, velut ad verum Æſculapii templum ſe contulit, ratus ſe illic certam mali medelam reperturum, nec caſſa ſpes fruſtratum reliquit ægrotantem, primo enim decubitus die ab Illuſtriſſimo D. Gabriele Harduino de ſainct IacquesNoſocomii medico ordinario inviſus eſt, qui præmiſſis univerſalibus, cataplaſma ex foliis cucumeris aſinini leviuſculè contuſis, partibus tumentibus admovit, præſcriptaq; diæta tenui, nec non modicè exſiccante, altera die opiata ſequens præſcripta eſt.

℞ Turbith, hermodact. ana ℥ii, radic. utriuſq; ſcrophulariæ ℥i, rad. angelicæ major. ʒii, fol. oriental. ℥ß, ſcammon. crudi ℈iv, fiat omnium pulvis, & excipiatur cum ſyrupo roſar. pallid. doſis ad ʒii, addendo cuilibet mercurii ſublimati dulcis gr. 20, quâ alternis diebus per 15. dies repetitâ, nec non renovato cataplaſmate, diſparuerunt tumores omnes ſcrophuloſi, abſq; ſectione aut eradicatione ulla, ipſumq; Armoricum ſanum & incolumem dimiſit anno ſalutis 1641. communicata à D. Leſeq Medicinæ Doctore Monſpelienſi, & dicti D. de ſainct Jacques olim diſcipulo.

OBSERVATIO XI.

Dolor dentium.

D. Leſeq Medicinæ Doctor ſuprà nominatus, ſe curatum vidiſſe retulit dolorem dentium ſale fraxini, quo impletur digitale mulierum, aut quid ſimile, & applicatur arteriæ temporũ, ubi ſentitur pulſatio, & intra

breve

breve tempus nodum facit in arteria, quo fluxus intercipitur.

OBSERVATIO XII.
Arthritis nodosa.

D. Chomel Medicus Annonæensis scripsit ad me, se nuper Arthriticum vidisse variis articulorum ulceribus scatentem, è quibus calculi tophacei plusquam ducenti exierant, pisorum magnitudinem superantes, & ita duri, ut malleo resisterent. Et quod mirum dictu est, pus, sanies, & serosa materia ad ulcera confluens, exiguâ in parte morâ, concrescebat illicò, & tophaceam duritiem acquirebat. Hoc etiam rarum in illo ægrotante observavit, quod topica uni parti conducentia, alteram lædebant, & vise versa.

OBSERVATIO XIII.
Hemicrania.

D. Genton Romanensis, natu minor, retulit mihi se hemicraniâ laborasse per multos annos, & post multa remedia frustrà tentata, curatum fuisse suffitu ex carabe per mediam horam tempore paroxysmi, ore & naribus excepto.

OBSERVATIO XIV.
Hernia.

IDem retulit se Hernia intestinali per multos annos laborasse, & curatum fuisse tribus emplastris à quodã empirico sibi traditis, quorum singula gestare jussit per novem dies, cum subligaculo; erant autem ex eadem materia confecta, & valdè fœtida; cùm quando auferebantur, materia eorum tota consumpta apparebat, nisi quod in aluta pulvis quidam remanebat vitro pulverato similis. Per usum primi emplastri nullus effectus apparuit; Post admotionem secundi, urinæ copiosæ prodierunt, & varii coloris, nunc virides, nunc nigræ, & aliquando

do cũ dysuria. Post diem 27. absumptis tribus emplastris, pars strigosa & macilenta apparuit, ut omnis caro & pinguedo subjecta protinùs absũpta videretur. Conjicimus ex fœtore hoc emplastrum ex galbano fuisse compositũ, quod summa attenuandi vi præditum, humores ad partem affectam affluentes, & fortè circa eam concretos, fundere, & liquare potuit, ut natura deindè eos partim per urinas excusserit, partim insensibiliter discusserit.

OBSERVATIO XV.

Hydrops.

RUsticus quidam hydropicus factus, abscessum passus est in dextra parte abdominis, eoq; aperto, infinitus propemodum vesicularum aqua repletarum numerus egressus est, ut ducentarum numerum excederet, idq; per plurium dierum spatium, & sic omninò curatus est. Hac observatione confirmatur historia à Schenchio proposita, cujusdam hydropici, cujus abdomen post obitum apertum, vesiculis aqua repletis, peritonæo, aliisque partibus adhærentibus, refertum apparuit.

FINIS.

INDEX MORBORUM ALIARUMQUE rerum insignium, quæ in hoc volumine continentur.

Affectus

Mensium

Gar-

Miſcellanea.

* * *
265 52 cha 49